

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
BUDDHIST MEDITATION TOURISM MANAGEMENT BASED ON THE TOURISM
RESOURCES OF CHIANGMAI PROVINCE

เฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

BUDDHIST MEDITATION TOURISM MANAGEMENT BASED ON THE TOURISM
RESOURCES OF CHIANGMAI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(M.A. (Integrated Tourism Management))
Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University
2023
Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ของ

เฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุขนธทรัพย์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กิ่งกนก เสาวภาวงศ์)

ชื่อเรื่อง	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	เฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา 2) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา และ 3) ออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ จำนวน 140 คน แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากผู้บริหาร ผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 10 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ ค่าทีทดสอบ ค่าไคสแควร์ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาครั้งแรก เพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ ใช้เวลา 3 - 5 วัน ต่อครั้ง เดินทางโดยรถรับจ้าง สื่อประเภทอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ มีผลต่อการจูงใจให้มาฝึกสมาธิ ประทับใจกับความสงบที่ได้จากสมาธิ ประสบกับปัญหาอื่น ๆ ในระหว่างฝึกสมาธิ และประสงค์กลับมาอีก นักท่องเที่ยวรับรู้ถึง ความสงบ เรียบง่าย ความโดดเด่นพุทธศาสนา กิจกรรมมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ผสมผสานหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง 2) องค์ประกอบการจัดการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.48) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.63) และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมากที่สุด การรับรู้ต่อองค์ประกอบจัดการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้านมีเพียงด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กันสุดมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ในการเดินทาง ด้านวิธีการเดินทาง ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว และด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ 3) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เรียกว่า MS.FAM Model มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักสูตรสมาธิ บุคลากร การเงิน กิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการ และรูปแบบสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เรียกว่า MS.FLAM Model มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยมีองค์ประกอบด้านภาษาเพิ่มเติม

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา, ทรัพยากรการท่องเที่ยว, สมาธิ

Title	BUDDHIST MEDITATION TOURISM MANAGEMENT BASED ON THE TOURISM RESOURCES OF CHIANGMAI PROVINCE
Author	CHALERMPONG PONGJUN
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Assistant Professor Komsit Kieanwatana

The purposes of this article are as follows: (1) to examine how tourists behave and perceive Buddhist meditation tourism; (2) to research the administrative aspects of Buddhist meditation travel; and (3) to create a Buddhist meditation tourism management model based on the tourism resources of Chiang Mai province. A mixed-methods research was used, including a questionnaire with 140 responses from Thai and foreign tourists and ten semi-structured interviews with managers, business owners, and other relevant parties serving as a data collection tool. The mean, percentage, frequency, t-test, chi-square and descriptive analysis were used as the data analysis tools. The findings were as follows: when tourists travel for the first time, they usually hire a car, go on trips lasting three to five days, and seek out new experiences. A website or other online platform might inspire people to meditate. When presented with meditation practice, tourists were amazed by the concentration levels and feeling of serenity and expressed a desire to return. The travelers liked the tranquility, simplicity, and distinctiveness of Buddhism, the distinctive activities of Chiang Mai culture and high-quality, practically applicable meditation classes. The management component's overall level is high ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.48). Both the population segment ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.63) and the facility ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.66) were at the pinnacle and perceptions of overall management components were not different. Only the personnel, finance, and public relations factors were significantly different at 0.05. In addition, religious and Buddhist meditation tourism behaviors are highly relevant in four aspects, there are the frequency of traveling, vehicles, the most influential channel for motive traveling and problems during meditation practice; and (3) the MS.FAM Model for Thai tourists and the MS.FLAM Model for foreign tourists are two models of Buddhist meditation tourism management. The MS.FAM Model has five components, including meditation courses, staff, finance, activities on Chiang Mai identity and management. The MS.FLAM Model has six components with additional language components.

Keyword : Tourism management, Buddhist Meditation tourism, Tourism resources, Meditation

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี จากความเมตตาอนุเคราะห์ของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาตลอดถึงวิธีการทำวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ ประธานกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ อาจารย์ ดร.กิ่งกนก เสาวภาวงศ์ กรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรา แสงวงสุข อาจารย์ ดร.ทิพชญา พึ่งชาญชัยกุล อาจารย์ ดร.ดารณี พลอยจัน อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จำนงชอบ และอาจารย์ ดร.ศรัญญา ศรีทอง ที่ให้ความเมตตาเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยรวมทั้งคำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำงานวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม กรุณาช่วยตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัย และข้อชี้แนะปรับปรุงงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลอ้างอิงทางวิชาการ ตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้ตลอดระยะเวลาการศึกษาในหลักสูตร รวมถึงบุคลากร เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และมอบทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ พระอธิการสมชัย สุพุทธจิตโต อนุเคราะห์ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ และคำแนะนำเก็บข้อมูลในการทำวิจัย ร้านPeterPannn ที่อุปการะการประชุมสนทนากลุ่มทำให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปได้อย่างดี

พระเทพประสิทธิ์มณฑิ เจ้าอาวาสวัดศรีสุदारามวรวิหาร รวมทั้งผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้โอกาสทางการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สำหรับความช่วยเหลือและมิตรภาพอันดีตลอดจนจบการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ศึกษาวิจัย ค้นคว้าให้เกิดประโยชน์ในสังคม ช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัด เชียงใหม่และประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

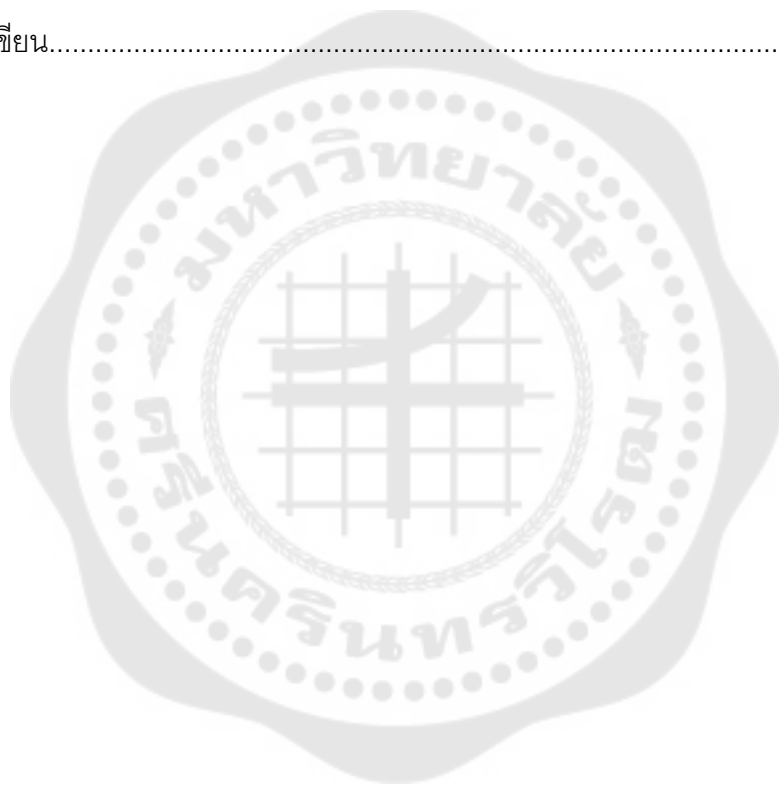
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ด
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ขอบเขตด้านประชากร	6
ขอบเขตด้านพื้นที่.....	6
ขอบเขตด้านเนื้อหา	6
ขอบเขตด้านเวลา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
บทที่ 2.....	11

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ.....	11
1.1 การท่องเที่ยว	11
1.2 การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ.....	14
1.3 องค์ประกอบการจัดการ.....	28
1.4 ประชากรศาสตร์.....	34
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว	36
2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	36
2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	38
2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.....	41
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมาธิแนวพุทธศาสนา.....	44
3.1 สมาธิแนวพุทธศาสนา	44
3.2 ประเภทของสมาธิ	47
3.3 การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	50
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว	56
4.1 พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว	56
4.2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยว.....	59
5. บริบทพื้นที่ศึกษา	61
5.1 พุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่	61
5.2 การฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่	64
5.3 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	79
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	85
6.1 งานวิจัยในประเทศ.....	85

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	88
บทที่ 3.....	92
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	92
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิง สมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	92
ระยะเวลาที่ 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	92
3.2 ระยะเวลาที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	102
ระยะเวลาที่ 2.1 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	102
ระยะเวลาที่ 2.2 การสนทนากลุ่มรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	103
บทที่ 4.....	106
ผลการดำเนินการวิจัย.....	106
4.1 ระยะเวลาที่ 1 ผลการศึกษาวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	107
4.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการศึกษาวิจัย การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	157
4.2.1 ผลการศึกษาการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.....	157
4.2.2 ผลการศึกษาในการสนทนากลุ่มและรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว เชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	166
บทที่ 5.....	192
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	192

5.1 สรุปผลการวิจัย.....	192
สรุปผลการวิจัย ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด เชียงใหม่	192
ผลสรุปการวิจัยระยะที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	197
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	198
พฤติกรรมและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบน ฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่.....	198
องค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร จังหวัดเชียงใหม่.....	199
การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร จังหวัดเชียงใหม่.....	201
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	204
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	204
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	204
บรรณานุกรม	205
ภาคผนวก.....	229
ภาคผนวก ก	230
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	230
ภาคผนวก ข	233
หนังสือขอความอนุเคราะห์	233
ภาคผนวก ค	257
หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรองโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์	257

ภาคผนวก ง.....	259
หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลการวิจัย	259
ภาคผนวก จ	262
เครื่องมือวิจัย.....	262
ภาคผนวก ฉ	298
ภาพประกอบการทำวิจัย.....	298
ประวัติผู้เขียน.....	300

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 อัตราการเติบโตและแนวโน้มการคาดการณ์มูลค่าขนาดการตลาดสมาชิของโลกปีพ.ศ. 2563 - 2573.....	16
ตาราง 2 แนวโน้มการคาดการณ์มูลค่าขนาดการตลาดสมาชิแต่ละทวีปในปีพ.ศ. 2572.....	17
ตาราง 3 ข้อมูลแสดงปัจจัยหลักที่คนหันมาสนใจเรื่องการฝึกสมาธิปีพ.ศ. 2563.....	18
ตาราง 4 ข้อมูลแสดงปัญหาสำคัญที่คนไม่สนใจสมาธิในปีพ.ศ. 2563.....	20
ตาราง 5 สถิติแสดงจำนวนของคนฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศในปีพ.ศ. 2565	21
ตาราง 6 สถิติแสดง 12 อันดับประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกปีพ.ศ. 2565.....	23
ตาราง 7 อันดับ 12 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดในสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565	25
ตาราง 8 สถิติอันดับ 10 ประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโซนทวีปเอเชียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ปีพ.ศ. 2565	27
ตาราง 9 การวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา.....	55
ตาราง 10 ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565	65
ตาราง 11 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2565	68
ตาราง 12 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนาและลักษณะคำภานา	77
ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	108
ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำแนกตามอายุ.....	108
ตาราง 15 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	109
ตาราง 16 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามศาสนา	110

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความถี่ในการท่องเที่ยว	111
ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ	111
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง	112
ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วิธีการเดินทาง	113
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสื่อที่ มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่	114
ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ	115
ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่ ประทับใจในระหว่างการฝึกสมาธิ	116
ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการ กลับมาเที่ยวซ้ำ	117
ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านการสื่อความหมาย	118
ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านรูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนา	119
ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนา	120

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา	121
ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านการมีคุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา	122
ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	123
ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากร	124
ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการ.....	125
ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตลาด	126
ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการเงิน.....	127
ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประชาสัมพันธ์	128
ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	129
ตาราง 37 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านความถี่ในการเดินทาง	131
ตาราง 38 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึก สมาธิ	132

ตาราง 39 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
 ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง . 133

ตาราง 40 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
 ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านวิธีการเดินทาง 134

ตาราง 41 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
 ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้
 มาเที่ยว 135

ตาราง 42 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
 ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว 137

ตาราง 43 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของอายุกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
 ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 139

ตาราง 44 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว
 พุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ 140

ตาราง 45 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลการ
 รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา 142

ตาราง 46 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลการ
 รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้าน
 บุคลากร 143

ตาราง 47 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลการ
 รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการ
 จัดการ 144

ตาราง 48 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลการ
 รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้าน
 การตลาด 145

ตาราง 49 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลการ
 รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้าน
 การเงิน 146

ตาราง 50 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการ
รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการ
ประชาสัมพันธ์ 147

ตาราง 51 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการ
รับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านสิ่ง
อำนวยความสะดวก 148

ตาราง 52 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการ
ท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา 149

ตาราง 53 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว
พุทธศาสนา 150

ตาราง 54 สรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร
จังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 166

ตาราง 55 สรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร
จังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ 168

ตาราง 56 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 170

ตาราง 57 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ 173

ตาราง 58 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับ
นักท่องเที่ยวต่างชาติ 186

ตาราง 59 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิภาษาไทยในจังหวัดเชียงใหม่ 189

ตาราง 60 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิภาษาอังกฤษในจังหวัดเชียงใหม่ 189

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดต่อสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565	26
ภาพประกอบ 2 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565	67
ภาพประกอบ 3 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย FASTCAME-CM Model	158
ภาพประกอบ 4 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ FASTCALM-CM Model	162
ภาพประกอบ 5 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ MS.FLAM Model	169
ภาพประกอบ 6 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ MS.FLAM Model	185

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวช่วยสร้างรายได้ มีส่วนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมเติบโตขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่ในระยะการฟื้นฟูหลังการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 เป็นปัจจัยสำคัญให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้น ต่อเนื่องจากการใช้มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวต่าง ๆ ของภาครัฐที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (สำนักเจาะการค่าบริการและการลงทุน, 2565) อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นตัวเร่งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ให้หันกลับมาตระหนักถึงความสำคัญและตื่นตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพมากขึ้นจนกลายเป็นกระแสคนรักสุขภาพ (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์, 2565) นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสภาพแวดล้อมในรูปแบบการดำรงชีวิตระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวหันมาให้ความสำคัญของเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ ควบคู่กับการเดินทางท่องเที่ยวทำให้ภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีการเติบโตขึ้น (กรุงเทพธุรกิจ, 2565) สอดคล้องกับศูนย์วิจัยด้านการตลาดท่องเที่ยวในภูมิภาคเขตภาคเหนือกล่าวว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรค (Wellness Tourism from Pandemic) เป็นการท่องเที่ยวที่ถูกจัดอยู่ในทิศทางด้านการท่องเที่ยวในปีพ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีทิศทางอันเชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยวในอนาคต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565) ตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) มีรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การนวดอบ การประคบสมุนไพร การใช้น้ำมันหอมระเหย วารีบำบัด การอาบน้ำแร่ การแช่น้ำพุร้อน การฝึกกายบริหาร การบริการอาหารเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ และการฝึกปฏิบัติสมาธิแนวพุทธศาสนา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติสมาธิตามแนวพุทธศาสนา เป็นขั้นตอนพื้นฐานในฐานะส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) จากการฝึกสมาธิให้เกิดความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว โดยเน้นการดูแลสุขภาพใจเป็นหลักตามแนวทางพุทธศาสนา (นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561) การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา เป็นการนำเอาการ

ท่องเที่ยวตามธรรมชาติมาประยุกต์เข้ากับวิถีพุทธศึกษา เช่น การนั่งสมาธิ เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจ ให้เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย และปล่อยวาง (แรนโซ ซาญวีร์, 2565) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่ได้รับคามนิยมมากในปัจจุบันด้วยจุดประสงค์หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยว การทำกิจกรรมผสมผสานแบบเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และสุขภาพ (กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข, 2564) มีการเรียนรู้วิถีชีวิต พักผ่อนหย่อนใจ ทวีร์ฝึกสมาธิ การบำเพ็ญภาวนา และทัวร์แหล่งธรรมชาติ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพ เรียนรู้วัฒนธรรม และการเดินทางไปในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

การฝึกสมาธิจัดเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสุขภาพทางจิตใจ หรือกลุ่ม Mental Wellness จากสถิติของสถาบันด้านสุขภาพสากล พบว่าในปีพ.ศ. 2562 สัดส่วนทางการตลาดของการฝึกสมาธิ และวิปัสสนา (Meditation and Mindfulness) ในกลุ่มสุขภาพทางจิตใจ มีมูลค่าของขนาดทางการตลาดเท่ากับ 2.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและในปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่าของขนาดทางการตลาดเพิ่มขึ้น เท่ากับ 3.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้มีอัตราการเติบโตโดยรวมเฉลี่ยประจำปี ในปีพ.ศ. 2562-2563 อยู่ที่ร้อยละ 25.4 หรือมีมูลค่าการเติบโตเท่ากับ 0.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นสัดส่วนการเติบโตสูงสุดอันดับแรกของกลุ่มการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจและมีแนวโน้มการเติบโตในอนาคตอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจากการจัดอันดับและขนาดของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในปีพ.ศ. 2563 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 24 ของโลกในฐานะประเทศที่มีมูลค่าขนาดทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 29 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอยู่ในอันดับที่ 9 ของประเทศกลุ่มเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจมีสัดส่วนของเศรษฐกิจมูลค่า 25.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (Global Wellness Institute, 2022) รวมทั้งแนวโน้มในด้านการใส่ใจในสุขภาพ จากภาวะการเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นสาเหตุให้คนเพิ่มความสำคัญกับการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ทั้งสุขภาพทางกาย และทางจิตใจ พร้อมทั้งจะจ่ายเงินเพิ่มในการซื้อสินค้าและบริการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้น เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการใช้จ่าย ซึ่งนักท่องเที่ยวมีศักยภาพในการใช้จ่ายค่อนข้างสูง นับเป็นอีกตลาดหนึ่งที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี (สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560)

จากความสำคัญดังกล่าว คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการสร้างความหลากหลายทางการท่องเที่ยวสามารถผลักดันให้ประเทศไทยที่สามารถ

บรรลุเป้าหมายได้ด้วยการมุ่งพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วยอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) การฟื้นฟูจิตใจ โดยสมาธิ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการนำศาสตร์ในการดูแลสุขภาพ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของไทยมาใช้ ประกอบในการบริการทางสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจ (สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ต้องการดูแลสุขภาพ ลด ความเครียด และผ่อนคลายสุขภาพจิต เช่น การนั่งสมาธิ รวมถึงเรียนรู้ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวแบบได้ผ่อนคลาย การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย และได้ผ่อนคลายท่ามกลาง ธรรมชาติที่เงียบสงบ (BARSO, 2022) ในกรณี คณะกรรมการกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์จังหวัด ภาคเหนือตอนบนเขต 1 ได้จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน พ.ศ. 2561-2565 ฉบับ ทบทวน ในด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานทรัพยากรการ ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกลุ่มภาคเหนือตอนบนรวมทั้งจังหวัด เชียงใหม่ประกอบความสำคัญของโครงการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เช่น โครงการกิจกรรมศึกษา ฝึกสมาธิ วิปัสสนา โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ โครงการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมล้านนา และโครงการเสริมสร้างอัตลักษณ์ และทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายตามแผน ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วยทรัพยากรการ ท่องเที่ยวผสมผสานอัตลักษณ์วัฒนธรรม อีกทั้งมีการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ต่างชาติในสวนกิจกรรมการท่องเที่ยวศึกษาฝึกสมาธิ วิปัสสนา มากสุดตามลำดับ ได้แก่ กลุ่ม นักท่องเที่ยวชาวจีน อเมริกา ไทย ยุโรป ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น (คณะกรรมการกลุ่มงานบริหาร ยุทธศาสตร์จังหวัดภาคเหนือตอนบน 1, 2565)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดหมายการท่องเที่ยว และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในภาคเหนือ ตอนบน มีสถานที่ท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงเป็นจุดดึงดูด นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ จนทำให้จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยว สำคัญระดับโลก มีจุดแข็งในด้านการบริการเชิงท่องเที่ยวหลายรูปแบบที่สามารถสะท้อนความเป็น เอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรม และมีศักยภาพสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว อาทิ การ ท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยมุ่งเน้นการพักผ่อนหย่อนใจ (สำนักงานจังหวัด เชียงใหม่, 2565) เนื่องจากเชียงใหม่เป็นสถานที่การพักผ่อนที่ครบรูปแบบทั้งในรูปแบบธรรมชาติ และในรูปแบบเมืองบนพื้นฐานศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี เทศกาล ภูมิปัญญา และ ความเป็นล้านนาที่โดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของจังหวัด พิพิธภัณฑ หอ

จดหมายเหตุ ศูนย์วัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางอารยธรรม (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566) จากลำดับการแบ่งเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว 15 เขตตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2564 จังหวัดเชียงใหม่จัดอยู่ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและเป็นศูนย์ปฏิบัติการของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวกลุ่มอารยธรรมล้านนา (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2564) จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางอารยธรรมล้านนาและพุทธศาสนา ตั้งแต่อดีตที่ยังสืบทอดจนถึงปัจจุบัน (สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2561) มีการฝึกสมาธิตามหลักพุทธศาสนา โดยมีเทคนิคการฝึกสมาธิที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ คือ การฝึกสมาธิแบบนับลูกประคำ หรือการตกลมกัณฐ มีการฝึกสมาธิแบบบริกรรมพุทโธ การเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามแนวมหาสติปัฏฐาน 4 การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ และเทคนิคอื่น ๆ ที่เข้ามาเผยแพร่ เช่น สมาธิแบบเคลื่อนไหว มโนเมยิทธิ สมาธิหมุน วิชาธรรมกาย และสมาธิแบบเปิดวิภากรรรมในอดีต ฯลฯ ถือเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) ที่เน้นการสร้างให้เกิดสุขภาพใจเป็นหลักสำคัญแก่นักท่องเที่ยว (วิโรจน์ อินทนนท์, 2560) สถานที่ให้บริการฝึกสมาธิแก่นักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการทำสมาธิได้ แต่ยังไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเพื่อการทำสมาธิอย่างเป็นระบบ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี และยังไม่มีการนำกิจกรรมการทำสมาธิ เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยว (นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561) ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งเชิงสุขภาพ วัฒนธรรม และธรรมชาติให้มีศักยภาพตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566) นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) ในภาคเหนือของประเทศไทย เนื่องจากมีที่ตั้งของศูนย์ปฏิบัติสมาธิจำนวนมากที่สุดในภาคเหนือ สถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และระดับนานาชาติหลายแห่งตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา ถ้ำ น้ำตก ป่าไม้ การฝึกสมาธิมีความเกี่ยวข้องกับป่าไม้และธรรมชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของความสงบใกล้ชีวิตธรรมชาติ ความงดงามของธรรมชาติในภาคเหนือ ผสมผสานความละม้ายดละไมของวัฒนธรรมล้านนา (นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561) สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2561-2565 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม สุขภาพ และธรรมชาติควบคู่กับการจัดการการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2565) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรป่าไม้ ธรรมชาติเชิงดอยสุเทพ วัดอุโมงค์ วัดสวนดอก วัดเจดีย์หลวง ประเพณีสงกรานต์ล้านนา เทศกาล

ยี่เป็งฯลฯ เป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว มีความงดงาม และเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2561) ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่โดดเด่นและการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายรูปแบบ สามารถนำมาผสมผสานให้มีความเหมาะสมต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดคุณค่าเพิ่มขึ้น และมีการนำเอาหลักการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา บูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจให้ดียิ่งขึ้น(เจิมขวัญ รัชชุตานติ, 2562; ศศิพัชร วัฒนวิวงศ์, 2561) ด้วยเหตุนี้ จากการพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทย ให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical and Wellness) จึงส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่มีธุรกิจบริการสุขภาพ กลุ่มทางด้านศาสนาหรือส่งเสริมทางจิตใจ ได้แก่ สถานที่ปฏิบัติสถานศึกษาพุทธศาสนา และนั่งสมาธิที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จากกระแสการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา และอัตลักษณ์วัฒนธรรมบนพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพสูงสามารถผสมผสาน บูรณาการต่อยอดให้เกิดรูปแบบใหม่ทางการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ สร้างทางเลือกใหม่พร้อมกับดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ และให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจแก่นักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นในยุค การฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังการระบาดของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 ช่วยวางรากฐาน การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จรรโลงธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับประเทศอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่และศึกษาองค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

แนวพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักของการจัดการ การท่องเที่ยว การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา วัฒนธรรม ธรรมชาติ และการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผสมผสานพร้อมกับ บูรณาการให้เกิดรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการศึกษาที่ ตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และสมาธิ แนวพุทธศาสนา เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่อันสอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยว ท้องถิ่น ส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวรูปแบบเดิมให้มีความโดดเด่นอันเป็นอัตลักษณ์จากการบูรณาการในส่วนต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการขยายขีดความสามารถ ในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ของนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวในช่วงฟื้นฟูหลังการระบาดเชื้อโรค ไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวใน พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศในภาพรวมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ประชากรเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมี ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารจัดการ ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้รายละเอียดมีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ หรือปัจจัยส่วนบุคคล

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2. อายุ
- 1.1.3 สัญชาติ
- 1.1.4 รายได้
- 1.1.5 ศาสนา
- 1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาชิก
 - 1.2.1 จุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว
 - 1.2.2 ความถี่ในการเดินทาง
 - 1.2.3 ระยะเวลาในการท่องเที่ยว
 - 1.2.4 วิธีการเดินทาง
 - 1.2.5 สถานที่ไปท่องเที่ยว
 - 1.2.6 ช่องทางรู้จักสถานที่ท่องเที่ยว
 - 1.2.7 อุปสรรคและปัญหาในการเที่ยว
 - 1.2.8 การกลับมาเที่ยวซ้ำ
- 1.3 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาชิกจังหวัดเชียงใหม่
 - 1.3.1 การสื่อความหมาย
 - 1.3.2 รูปแบบอัตลักษณ์
 - 1.3.3 ความหลากหลายกิจกรรม
 - 1.3.4 ความน่าสนใจ
 - 1.3.5 การมีคุณค่า
- 1.4 องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิกแนวพุทธศาสนา
 - 1.4.1 ด้านบุคลากร
 - 1.4.2 ด้านการจัดการ
 - 1.4.3 ด้านการตลาด
 - 1.4.4 ด้านการเงิน
 - 1.4.5 ด้านการประชาสัมพันธ์
 - 1.4.6 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1.4.7 ด้านความร่วมมือ
 - 1.4.8 ด้านการสนับสนุนส่งเสริม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา 12 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการของการกระทำที่ได้ดำเนินการตามแผนการที่วางไว้ตามขั้นตอนอย่างเป็นระเบียบแบบแผนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการท่องเที่ยวที่ได้วางไว้ โดยมีองค์ประกอบในการจัดการ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความร่วมมือและด้านการสนับสนุนส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา หมายถึง การท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วยการผสมผสานของกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการส่งเสริมสุขภาพจากการปฏิบัติสมาธิตามแนวทางของพุทธศาสนา โดยวิธีการฝึกสมาธิในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การนั่งสมาธิ การยืนสมาธิ การเดินสมาธิ การนอนสมาธิ รวมทั้งหลักการปฏิบัติสมาธิต่าง ๆ ที่ประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตได้โดยง่าย เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย พร้อมกับการพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของการพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยวมาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและเอากำลังของสมาธิมาใช้บำบัดสุขภาพจิตใจแก่นักท่องเที่ยว

สมาธิ หมายถึง ความสำรวมใจจากการปฏิบัติอย่างแน่วแน่เพื่อให้จิตใจเกิดความสงบไม่ฟุ้งซ่าน และเกิดปัญญาจากการรู้แจ้งเห็นจริง พิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของชีวิต ดำเนินไปตามแนวทางที่ได้จัดวางไว้ตามหลักการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนในพุทธศาสนา โดยเอาระดับของกำลังสมาธิที่เข้มแข็งหรือสูงขึ้นจนจิตใจไม่มีอาการดิ้นรน ไม่กระสับกระส่าย มีความมั่นคงผ่องใส มาใช้ระงับความเศร้าหมองได้ตลอดเวลา จำแนกลักษณะของสมาธิแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สมาธิแบบสมถกัมมัฏฐานและสมาธิแบบวิปัสสนากัมมัฏฐาน โดยมีวิธีการฝึกสมาธิ คือ การฝึกสมาธิแบบธรรมชาติ และสมาธิที่สร้างขึ้นด้วยการตั้งใจหรือมุ่งเน้นไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดสมาธิ ตามระดับขั้นของกำลังสมาธิ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหาสมาธิแนวพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการฝึกสมาธิแบบพุทธศาสนาเถรวาทเท่านั้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าความสำคัญ มีลักษณะเฉพาะที่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีความเหมาะสมต่อการเที่ยวชม และสามารถนำมาใช้ในการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการนำเอาลักษณะเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ทำเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสหรือเที่ยวชม

สมมติฐานในการวิจัย

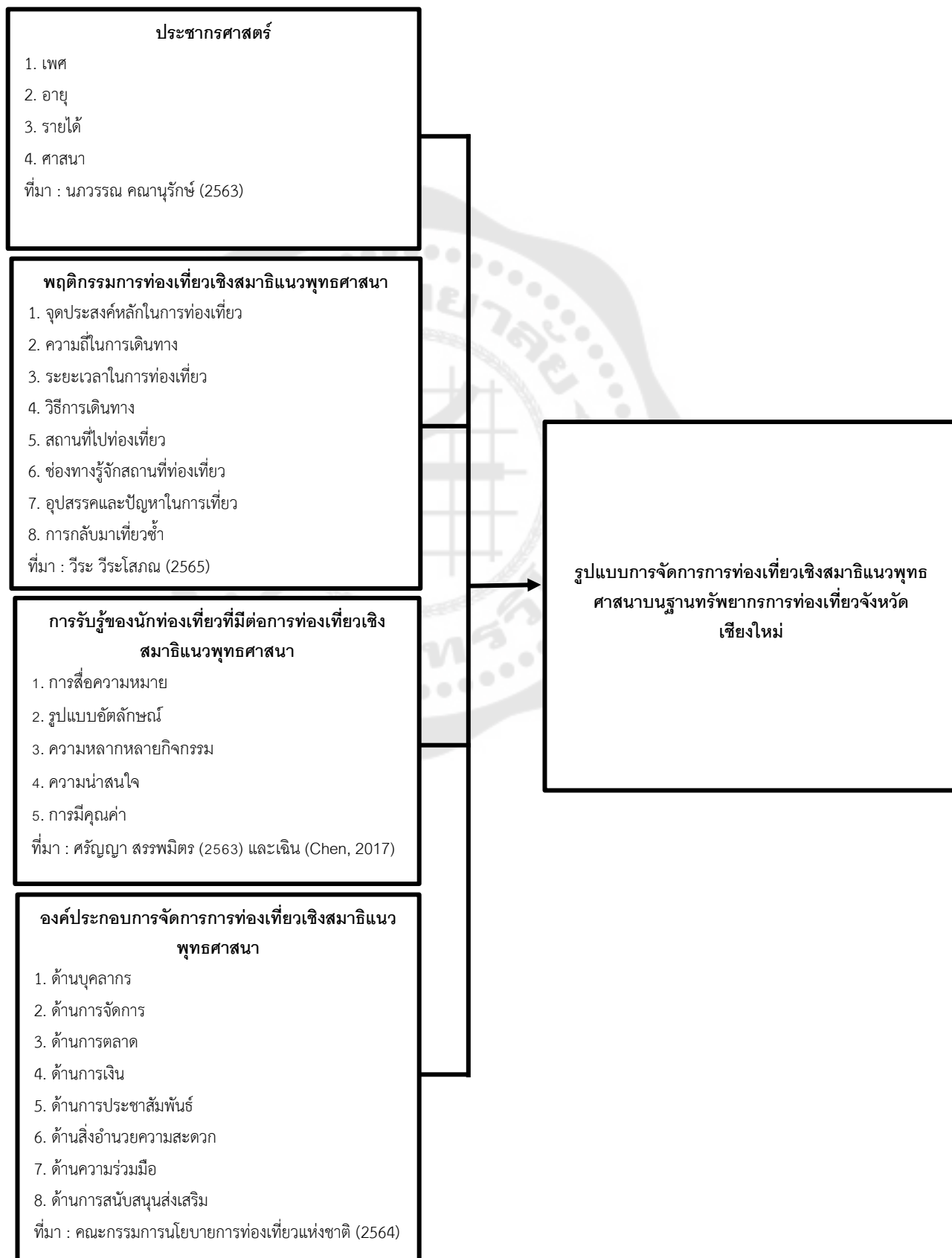
1. นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวมีสัญชาติต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ทราบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
3. ได้ทราบองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
4. ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปกรอบแนวคิดดังนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และได้นำเสนอ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมาธิแนวพุทธศาสนา
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว
5. บริบทพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

1.1 การท่องเที่ยว

กนกกานต์ แก้วนุช (2564) อธิบายว่า อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวเป็นผลรวมของการดำเนินการที่มีระบบเกี่ยวพัน ผสมผสานกับทุกภาคส่วนที่ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการเดินทางและสร้างความพึงพอใจ ซึ่งจากลักษณะของอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว สามารถสังเคราะห์โดยนิยามได้ว่า อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวเป็นองค์รวม (Holistic View) ของกิจกรรม ขั้นตอน กระบวนการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมโยง และความสัมพันธ์กันระหว่างนักท่องเที่ยว (Tourist) ผู้ผลิตสินค้าและบริการ (Suppliers) ภาครัฐ (Government) ชุมชน (Host Communities) ทรัพยากร (Resources) และสภาพแวดล้อม (Environment) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงหรือทางอ้อม

นิศดา ศิลปเสรัฐ (2564) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทาง กิจกรรม และเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยม และความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงทำให้อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติ มีบทบาทเกื้อหนุนภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ทำให้เกิดธุรกิจอื่น ๆ มากมาย กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ มีคุณค่าเชิงการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ดาริน วรุณทรัพย์ (2561) กล่าวว่า การท่องเที่ยวในยุคสมัยปัจจุบันนั้นจะเน้นความหมาย คุณค่าของการท่องเที่ยว

และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยนักท่องเที่ยวมักคาดหวังถึงการจัดการทางการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ไม่มีความบกพร่อง อีกทั้งสามารถตอบสนองต่อจินตนาการของนักท่องเที่ยวได้ว่า นักท่องเที่ยวจะมีประสบการณ์ท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างออกไปจากชีวิตประจำวันและได้รับการสัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากท้องถิ่นของตน ฉะนั้น การเดินทางท่องเที่ยวจึงมุ่งเน้นไปที่การแสวงหาความหมายในเชิงคุณค่า สร้างประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเจ้าบ้านมากยิ่งขึ้น

แสงรวี เกตุสุวรรณ (2563) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่แห่งหนึ่ง โดยปลายทางจะต้องไม่ใช่ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ซึ่งเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และมีจุดประสงค์การเดินทางที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่ที่การพิจารณาว่าการเดินทางในครั้งนั้นได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของธุรกิจ หรือเพื่อความเพลิดเพลิน

ฉันทัช วรรณถนอม (2559) การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อน เที่ยวชม เพลิดเพลินหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้

จริมา อุปรานูเคราะห์ (2557) การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจเพื่อวัตถุประสงค์อันหลากหลาย เช่น พักผ่อนหย่อนใจ ประชุมสัมมนา ติดต่อธุรกิจ ศึกษาเรียนรู้ เยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เล่นกีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น แต่การท่องเที่ยวนั้นต้องไม่ใช่การหารายได้ หรือการประกอบอาชีพ ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวถูกนำเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม ทำให้ได้ผลผลิตหรือสินค้าออกมาสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคอย่างกว้างขวางหลากหลาย

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2557) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีเงื่อนไขในการเดินทางอยู่ 3 ประการ คือ

1. การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางด้วยความตั้งใจและสมัครใจของตนเอง โดยไม่ได้บังคับ
3. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ แต่ไม่ใช่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจอาชีพ หรือเป็นการหารายได้

นิตา ชัชกุล (2557) การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการเดินทางจากจุดหนึ่งไปถึงอีกจุดหนึ่งตามเหตุจูงใจหรือตามวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว โดยนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายปลายทางท่องเที่ยว ประกอบด้วยปัจจัย 3

อย่าง คือ การเดินทาง การค้างแรม และการทานอาหารข้างนอกร้าน โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมและความต้องการของนักท่องเที่ยว

ราณี อธิชัยกุล (2557) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากถิ่นที่อยู่อาศัยปกติ เดินทางไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มิใช่เพื่อหารายได้ ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

โกลด์เนอร์ และ ริทชีทส์ (Goeldner and Ritchie, 2012) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการ กิจกรรม ผลที่ได้จากความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยว เจ้าบ้าน ชุมชน รัฐบาล และสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรมอย่างน้อย 3 ปัจจัย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม รวมถึงการรับประทานอาหารนอกร้าน ทั้งนี้ ได้จำแนกรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 รูปแบบ ตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. การท่องเที่ยวในทางธรรมชาติ (Natural Based Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หรือตามธรรมชาติ

2. การท่องเที่ยวในทางวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) หมายถึง การออกเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและทางประเพณีในแต่ละท้องถิ่น (Cultural and Traditional Tourism) และการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Tourism)

3. การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงสมาธิและการศึกษาคหาความรู้ (Edu-meditation Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization, 2008) ให้ความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่า เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายของผู้คนไปยังประเทศหรือสถานที่ภายนอกที่อยู่อาศัยตามปกติ (Outside of Usual Environment) เพื่อจุดประสงค์ส่วนตัว ธุรกิจ หรืออาชีพ การท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมซึ่งบางส่วนเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมาในข้างต้น การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจหรือเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม การพบปะเยี่ยม

เขียน เพื่อการประกอบกิจกรรมที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ 3 อย่างที่เกิดจากบุคคลที่เดินทาง หรือนักท่องเที่ยว การเดินทาง และจุดหมายปลายทาง

1.2 การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

1.2.1 คำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) ไว้ดังต่อไปนี้

มานิตา ผิวจันทร์ (2564) การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) เป็นการนำเอาสมาธิมาขยายต่อยอดให้กว้างขึ้นและครอบคลุมถึงการฝึกสมาธิทุกรูปแบบ โดยเริ่มจากการฝึกฝนสมาธิในห้องที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ 1 หรือ 2 ชั่วโมง เป็นการฝึกสมาธิต่อวัน และการฝึกสมาธิต่อสัปดาห์ แล้วมีการขยายโดยนำเอาไปบรรจุเป็นตารางการท่องเที่ยวซึ่งมีการฝึกฝนสมาธิสอดคล้องกับการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาจิตใจและช่วยเพิ่มความสุขโดยรวมของชีวิตให้ดีขึ้น

ชาร์มา (Sharma, 2020) การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีรูปแบบใหม่จากการผสมผสานลักษณะเฉพาะด้านในเรื่องของความสงบทางใจ ได้แก่ การฝึกสมาธิตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล การฝึกสมาธิเพื่อต้องการเยี่ยมชมในสถานที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการฝึกสมาธิควบคู่กับการท่องเที่ยว ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และเป็นการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมในเรื่องจริยธรรมด้วย เช่น การไม่ใช้คำพูดก้าวล่วงละเมิด หรือรุนแรง ฉะนั้น การท่องเที่ยวเชิงสมาธินี้ผู้ประกอบการควรมีศูนย์ฝึกสมาธิ (Meditation Center) ที่ประกอบด้วย สถานที่พัก ผู้ฝึกสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และคำแนะนำต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว

ศศิพัชร์ วัฒนรวีวงศ์ (2561) กล่าวว่า การทำจิตให้สงบด้วยการฝึกปฏิบัติสมาธิจัดอยู่ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) ซึ่งเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งมาทำกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพจิตใจเป็นหลัก

สรัญพร สุรวิชัย (2561) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสมาธิเป็นการท่องเที่ยวที่เสนอในเรื่องการเน้นวิถีพัฒนาทางจิตวิญญาณรวมทั้งมุ่งแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน ซึ่งมองว่าเป็นปัญหาจึงพยายามช่วยเหลือนักท่องเที่ยวโดยการรักษาทางจิตใจที่มีกิจกรรมหลักเน้นในเรื่องการใช้สมาธิเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวได้ค้นพบตนเอง (Self-Discovery) และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่แสวงหาการพัฒนาด้านจิตใจของตนผ่านกิจกรรมที่เน้นในเรื่องการใช้สมาธิเป็นหลัก เพื่อฟื้นฟูจิตใจ รวมถึงการ

เสริมสร้างสภาพร่างกาย ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งอย่างไรก็ตาม ธรรมชาติและสถานที่ยอดนิยม นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มสมาธิ

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (2564) กล่าวว่า การฝึกสมาธิ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้เข้ามาสู่กระแสหลักของการท่องเที่ยว เพื่อได้สัมผัสประสบการณ์โดยตรงจากการทำสมาธิที่มีพลัง ประสิทธิภาพ และมีประโยชน์สามารถช่วยให้จิตใจจดจ่อต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังสามารถช่วยผ่อนคลายความเครียด ทำให้สุขภาพจิตดี และเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างดีเยี่ยม สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล รวมถึงการจัดแสดงสินค้า หรือบริการ

เจิงและเชิน (Tseng and Shen, 2014) (อ้างถึงใน มานิตา ผิวจันทร์, 2564) ให้คำนิยามว่า การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) เป็นกิจกรรมสันตนาการที่สามารถทำให้ร่างกายและจิตใจสงบลง และเสริมสร้างความแข็งแกร่งทั้งทางด้านจิตใจและจิตวิญญาณ

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) จึงเป็นการนำเอาการฝึกสมาธิรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์เข้ากับการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกสงบผ่อนคลาย และการเดินทางไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ทัวร์ฝึกสมาธิ ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การปฏิบัติสมาธิตามแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจในขณะเดียวกัน

1.2.2 สถานการณ์และแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

ในปัจจุบันการฝึกสมาธิเป็นส่วนหนึ่งของการดูแลสุขภาพใจแบบสมัยใหม่ที่มีความนิยมเพิ่มขึ้นและมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว (พิรดา ตุ่มวีรพงษ์, 2566) เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวหันกลับมาให้ความสำคัญเรื่องของการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ ควบคู่กับการเดินทางท่องเที่ยว ส่งผลทำให้ภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางจิตใจและการฝึกสมาธิมีการเติบโตขึ้นต่อเนื่อง (กรุงเทพธุรกิจ, 2565) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิยังเป็นการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การเรียนรู้วิถีชีวิต พักผ่อนหย่อนใจ ทัวร์ฝึกสมาธิ การบำบัดปัญหาทางธรรมชาติ การส่งเสริมสุขภาพ เรียนรู้วัฒนธรรม และการเดินทางไปในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการท่องเที่ยวที่มีทิศทางสอดคล้องต่อสถานการณ์ของกระแสการ

ท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจในปัจจุบันและมีแนวโน้มเติบโตในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

1.2.2.1 สถานการณ์และแนวโน้มของการสมาธิระดับโลก

จากข้อมูลของสถาบันการวิจัยการตลาด Data Bridge ได้คาดการณ์อัตราการเติบโตมูลค่าขนาดตลาดสมาธิของโลก (Global Meditation Market) ได้ประเมินว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ถึง ปีพ.ศ. 2573 ขนาดการตลาดมีมูลค่าการเติบโตเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง เริ่มจากปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่าทางการตลาดสมาธิของโลกจำนวน 3,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและในปีพ.ศ. 2573 คาดว่ามีมูลค่าทางการตลาดประมาณ 21,460 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นอัตราการเติบโตมูลค่าขนาดของตลาดแบบปีต่อปี (Data Bridge Market Research, 2022)

ตาราง 1 อัตราการเติบโตและแนวโน้มการคาดการณ์มูลค่าขนาดการตลาดสมาธิของโลกปีพ.ศ. 2563 - 2573

ปี พ.ศ.	จำนวนมูลค่าการตลาด (ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)	จำนวนเพิ่มขึ้น (ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)
2573	21.46	0.93
2572	20.53	5.73
2571	14.80	5.74
2570	9.06	0.81
2569	8.25	0.75
2568	7.50	0.50
2567	7.00	0.53
2566	6.47	1.18
2565	5.29	1.17
2564	4.12	0.62
2563	3.50	-

ที่มา : ศูนย์วิจัยการตลาดดาต้าบริจด์ (Data Bridge Market Research, 2022) และสถาบันสุขภาพโลก (Global Wellness Institute, 2021)

จากตาราง 1 อัตราการเติบโตและแนวโน้มขนาดการตลาดสมาธิของโลก ปีพ.ศ. 2563 - 2573 พบว่า จำนวนของขนาดการตลาดสมาธิมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาในอนาคต 10 ปี โดยเฉพาะหลังปีพ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการตลาดสมาธิให้เพิ่มขึ้นเพื่อใช้หลีกเลี่ยงสภาพปัญหาทางด้านจิตใจ เนื่องจากมาตรการกักตัวในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เวลานานจึงทำให้คนหันกลับมาตระหนักถึงเรื่องสุขภาพจิตใจ และการตื่นตัวในเรื่องของสมาธิ (Growth Market Reports, 2022)

ตาราง 2 แนวโน้มการคาดการณ์มูลค่าขนาดการตลาดสมาธิแต่ละทวีปในปีพ.ศ. 2572

ทวีป	จำนวนมูลค่าการตลาด (ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)
ยุโรป	1,701.42
แอฟริกา	179.57
ตะวันออกกลาง	179.57
เอเชีย-แปซิฟิก	11,166.59
อเมริกาเหนือ	7,305.29
รวมมูลค่าขนาดตลาด	20,530.44

ที่มา : ศูนย์วิจัยการตลาดดาต้าบริจด์ (Data Bridge Market Research, 2022)

จากตาราง 2 อัตราการเติบโตและแนวโน้มการคาดการณ์มูลค่าขนาดการตลาดสมาธิของแต่ละทวีป ปีพ.ศ. 2572หรือค.ศ. 2029 พบว่า จำนวนของขนาดการตลาดสมาธิมีมูลค่าสูงในช่วงเวลาใน 10 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปีพ.ศ. 2572 มีมูลค่าขนาดของตลาดสมาธิรวม 20,530.44 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นช่วงฟื้นฟูในระยะเวลา 10 ปี หลังจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกมีขนาดการตลาดสมาธิใหญ่ที่สุดในปีพ.ศ. 2572 มูลค่าคาดการณ์ประมาณ 11,166.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สาเหตุหลักมาจากการขยายตัวของค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการปรับตัวทางด้านราคาสูงที่ขึ้นของนวัตกรรม เทคโนโลยี ตลอดทั้งการเพิ่มจำนวนประชากรในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการตลาดสมาธิให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า

อันดับรองลงมา คือ ภูมิภาคอเมริกาเหนือ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก มีขนาดมูลค่าทางการตลาดสมาธิจำนวน 7,305.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สาเหตุหลักมาจากสัดส่วนทางการตลาดในอเมริกาเหนือในด้านแอปพลิเคชัน เว็บไซต์ หนังสือเกี่ยวกับสมาธิ หลักสูตรการสอนสมาธิออนไลน์ แผนการเรียนสมาธิ รวมทั้งร้านค้า และศูนย์บริการทางด้านสมาธิ ที่มีการขยายตัวเข้าถึงผู้ใช้บริการได้อย่างสะดวก วิธีการใช้ง่าย และมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลขับเคลื่อนทางบวกต่อการตลาดสมาธิในภูมิภาคอเมริกาเหนือให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ตลาดสมาธิรวมสูงขึ้นไปตาม ถัดมาอันดับ 3 คือ ภูมิภาคยุโรปในปีพ.ศ. 2572 มีมูลค่าทางการตลาดสมาธิประมาณ 1,701.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สาเหตุหลักมาจากการตื่นตัวตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพจิตใจอันได้รับผลกระทบจากการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่เข้าถึงการฝึกสมาธิ การพัฒนาแอปพลิเคชันทางด้านสมาธิ และวิปัสสนา (Meditation and Mindfulness App) ซึ่งเชื่อมโยงเข้ากับการส่งเสริมสุขภาพจิตใจ โดยให้การฝึกสมาธิเป็นทางเลือกในการจัดการกับปัญหาความเครียดและความวิตกกังวล เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลให้ขนาดตลาดของสมาธิในภูมิภาคยุโรปมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้คนยุโรปหันมาสนใจการดูแลสุขภาพทางจิตใจจากสมาธิเพิ่มขึ้น (Global Wellness Institute, 2021)

ตาราง 3 ข้อมูลแสดงปัจจัยหลักที่คนหันมาสนใจเรื่องการฝึกสมาธิปีพ.ศ. 2563

อันดับ	เหตุผล	จำนวน (ร้อยละ)
1.	การทำให้ลดความเครียด	84
2.	การพัฒนาระดับสมาธิและความจำให้ดีขึ้น	53
3.	การช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานในที่ทำงานหรือโรงเรียน	52
4.	การเพิ่มระยะเวลาความสามารถการทำงาน	39
5.	ด้านสุขภาพทั่วไปและพลานามัย	30
6.	ช่วยปรับปรุงทัศนคติของตัวเอง รวมทั้งมุมมองต่อชีวิตที่ดีขึ้น	28
7.	เหตุผลทางด้านจิตวิญญาณ	21

ที่มา : โดมินิเก (Dominique, 2020)

จากตาราง 3 ข้อมูลจากผลรายงานการสำรวจพฤติกรรมการฝึกสมาธิของคนทั่วไป และ ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสมาธิในปีพ.ศ. 2563 พบว่า เหตุผลหลักที่เป็นปัจจัยทำให้คนหันมา นิยมการฝึกสมาธิเพิ่มขึ้นมาจากปัจจัยต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้ การทำให้ลดความเครียด และความ วิตกกังวลร้อยละ 84 ด้านการพัฒนาในระดับสมาธิและความจำให้ดีขึ้นร้อยละ 53 ปัจจัยทางด้าน การช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานในที่ทำงาน หรือโรงเรียนร้อยละ 52 ปัจจัยทางด้าน การเพิ่มระยะเวลาความสามารถการทำงานร้อยละ 39 ด้านสุขภาพทั่วไปและพลาสมาัยร้อยละ 30 ช่วย ปรับปรุงทัศนคติของตัวเอง รวมทั้งมุมมองต่อชีวิตที่ดีขึ้นร้อยละ 28 และเหตุผลทางด้านจิตวิญญาณ ร้อยละ 21 ทั้งนี้ในปีพ.ศ. 2563 ทั่วโลกอยู่ในสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลายประเทศมีมาตรการกักตัว ซึ่งเป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดสภาวะความเครียด หลายคนจึงหัน มาสนใจการฝึกสมาธิ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้การฝึกสมาธิเพื่อลดความเครียดเป็นตัวดึงดูดอัน เนื่องมาจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตในช่วงเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระบาด เป็นตัวช่วยเสริม (Mellowed, 2020) นอกเหนือจากการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพใจ การฝึก สมาธิยังมีผลทำให้โครงสร้างรวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของสมองเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ลดอาการ ซึมเศร้า ความวิตกกังวล และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น (Alice, 2017) การฝึกสมาธิจึงมีข้อดี ความ เหมาะสม และตอบใจภัยสำหรับกลุ่มคนที่มีความต้องการในเรื่องความสงบทางจิตใจ แต่มีหลาย คนได้มองข้ามเรื่องของการฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ไม่สนใจเรื่องของสมาธิ โดยให้เหตุผลว่า การ ฝึกสมาธิเป็นเรื่องยาก เป็นสิ่งที่อยู่ไกลตัว และคิดว่าไม่สามารถทำการฝึกสมาธิได้ รวมทั้งเหตุผล อื่น ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญทำให้คนไม่สนใจในเรื่องของการฝึกสมาธิ (Tara, 2022) เหตุผลที่ทำ ให้คนไม่สนใจในเรื่องสมาธิ ตามตาราง 4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญที่คนไม่สนใจสมาธิใน ปีพ.ศ. 2563 มีดังนี้

ตาราง 4 ข้อมูลแสดงปัญหาสำคัญที่คนไม่สนใจสมาธิในปีพ.ศ. 2563

อันดับ	เหตุผล	จำนวน (ร้อยละ)
1.	การไม่ทราบขั้นตอนและวิธีการของการฝึกสมาธิ	84
2.	ไม่มีเวลาสำหรับการฝึกสมาธิ	53
3.	ไม่เชื่อว่าการฝึกสมาธิมีประโยชน์	52
4.	เหตุผลทางด้านอื่น ๆ	21

ที่มา : โดมินิเก (Dominique, 2020)

จากตาราง 4 ข้อมูลแสดงปัญหาสำคัญที่คนไม่สนใจสมาธิในปีพ.ศ. 2563 พบว่าปัญหาสำคัญทำให้คนไม่ฝึกสมาธิตามลำดับ ได้แก่ การไม่ทราบขั้นตอนและวิธีการของการฝึกสมาธิร้อยละ 33 คนไม่มีเวลาสำหรับการฝึกสมาธิร้อยละ 27 ไม่เชื่อว่าการฝึกสมาธิมีประโยชน์ร้อยละ 25 และเหตุผลทางด้านอื่น ๆ ร้อยละ 5 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลสะท้อนทางด้านลบต่อเรื่องสมาธิ (Mellowed, 2020) แต่อย่างไรก็ตาม จากสถิติของ Mindfulness Box ได้รายงานเกี่ยวจำนวนการฝึกสมาธิในปีพ.ศ. 2565 พบว่าอัตราการฝึกสมาธิทั่วโลกมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 275 ล้านคน ซึ่งจำนวนดังกล่าวอยู่ในระดับสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีการคำนวณจำนวนการฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศ ตามข้อมูลในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 5 สถิติแสดงจำนวนของคนฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศในปีพ.ศ. 2565

ประเทศ	ประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ประชากรผู้ใหญ่ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ร้อยละ)
แคนาดา	38.01	31.92	8.39	26.30
ออสเตรเลีย	25.69	20.29	3.04	15
ไอร์แลนด์	4.99	3.91	0.58	15
นิวซีแลนด์	5.08	4.07	0.61	15
สวิตเซอร์แลนด์	8.63	7.35	1.10	15
โปรตุเกส	10.31	8.90	1.33	15
อังกฤษ	67.22	55.32	8.29	15
เดนมาร์ก	5.83	4.86	0.73	15
ออสเตรเลีย	8.91	7.65	1.14	15
สวีเดน	10.35	8.53	1.28	15
เยอรมนี	83.24	72.33	10.92	15
ฝรั่งเศส	67.39	55.19	8.27	15
บัลแกเรีย	6.92	5.94	0.89	15
ยูเครน	44.13	37.28	5.59	15

ตาราง 5 สถิติแสดงจำนวนของคนฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศในปีพ.ศ. 2565 (ต่อ)

ประเทศ	ประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ประชากรผู้ใหญ่ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ร้อยละ)
เบลเยียม	11.56	9.58	1.43	15
นอร์เวย์	5.37	4.42	0.66	15
เบลารุส	9.39	7.82	1.17	15
เนเธอร์แลนด์	17.44	14.57	2.18	15
สเปน	47.35	40.38	6.05	15
ฟินแลนด์	5.53	4.62	0.69	15
กรีซ	10.72	9.19	1.37	15
โรมาเนีย	19.29	16.33	2.45	15
ฮังการี	9.75	8.35	1.25	15
อิตาลี	59.55	51.51	7.72	15
โปแลนด์	37.95	32.33	4.85	15
สหรัฐอเมริกา	329.5	267.22	37.94	14.20
เนปาล	29.14	20.13	2.68	13.35
เวียดนาม	97.34	74.85	8.02	10.72
อินเดีย	1380.0	996.36	80.70	8.10
ศรีลังกา	21.92	16.65	1.29	7.80
สิงคโปร์	5.68	4.83	0.35	7.40
แอฟริกาใต้	59.31	42.11	2.98	7.10
บราซิล	212.6	166.46	9.30	5.59
ไทย	69.8	57.72	1.04	1.8

ที่มา : (Mindfulness Box, 2022)

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่า จำนวนของคนฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ. 2565 มีความแตกต่างกันไปตามจำนวนของประชากรผู้ใหญ่ของแต่ละประเทศ โดยประเทศ แคนาดาจัดอยู่ในอันดับแรกที่มีคนฝึกสมาธิ จำนวนร้อยละ 26.30 ต่อจำนวนประชากรผู้ใหญ่ ทั้งหมดในประเทศ รองลงมาเป็นประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิร้อยละ 15 และอันดับ 3 ตามลำดับปรากฏในตาราง คือ สหรัฐอเมริกาที่มีคนฝึกสมาธิร้อยละ 14.20 สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 69.8 ล้านคน ประชากรเป็นวัยผู้ใหญ่จำนวน 57.72 มีคนฝึกสมาธิจำนวน 1.04 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 1.81 ของจำนวนประชากรผู้ใหญ่ ส่วนประเทศจีน ข้อมูลไม่ได้ปรากฏในตาราง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,402 ล้านคน ประชากรเป็นวัยผู้ใหญ่ จำนวน 1153.84 มีคนฝึกสมาธิจำนวน 12.19 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 1.06 ของจำนวนประชากรผู้ใหญ่ ในประเทศ ทั้งนี้ประชากรผู้ใหญ่ หมายถึง ประชากรที่มีอายุเกิน 15 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีความสามารถรับรู้เข้าใจ และเข้าถึงการฝึกสมาธิได้

ประเทศที่มีคนฝึกสมาธิเป็นจำนวนมากที่สุดในโลกปีพ.ศ. 2565 คือ อินเดีย จำนวน 80.7 ล้านคน รองลงมาคือสหรัฐอเมริกา มีคนฝึกสมาธิจำนวน 37.9 ล้านคน และตามด้วยอันดับ 3 คือ จีน มีคนฝึกสมาธิจำนวน 12.2 ล้านคน ประเทศในทวีปเอเชียที่มีคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกในปีพ.ศ. 2565 คือ ประเทศอินเดีย จีนและอินเดีย ตามลำดับ (Ryan, 2022) ดังปรากฏในตาราง 6 แสดง สถิติ 10 อันดับประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกในปีพ.ศ. 2565 ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 สถิติแสดง 12 อันดับประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกปีพ.ศ. 2565

อันดับ	ประเทศ	ประชากร ทั้งหมด (ล้านคน)	ประชากรผู้ใหญ่ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ร้อยละ)
1	อินเดีย	1380.0	996.36	80.70	8.10
2	สหรัฐอเมริกา	329.5	267.22	37.94	14.20
3	จีน	1402.0	1153.84	12.19	1.06
4	เยอรมนี	83.24	72.33	10.92	15
5	บราซิล	212.6	166.46	9.30	5.59
6	แคนาดา	38.01	31.92	8.39	26.30
7	อังกฤษ	67.22	55.32	8.29	15

ตาราง 6 สถิติแสดง 12 อันดับประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกปีพ.ศ. 2565 (ต่อ)

อันดับ	ประเทศ	ประชากร ทั้งหมด (ล้านคน)	ประชากรผู้ใหญ่ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ร้อยละ)
8	ฝรั่งเศส	67.39	55.19	8.27	15
9	เวียดนาม	97.34	74.85	8.02	10.72
10	อิตาลี	59.55	51.51	7.72	15
11	สเปน	47.35	40.38	6.05	15
12	ยูเครน	44.13	37.28	5.59	15

ที่มา : Mindfulness Box (2022)

จากตาราง 6 สถิติแสดง 12 อันดับประเทศที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโลกปีพ.ศ. 2565 คือ ประเทศอินเดีย สหรัฐอเมริกา และจีน ตามลำดับ โดยเฉพาะจีน มีจำนวนคนฝึกสมาธิทั้งหมด 12.19 ล้านคน หากเปรียบเทียบกับตาราง 5 สถิติแสดงจำนวนของคนฝึกสมาธิจำแนกตามแต่ละประเทศในปีพ.ศ. 2565 พบว่าแคนาดา มีจำนวนเปอร์เซ็นต์คนฝึกสมาธิต่อจำนวนประชากรในประเทศร้อยละ 26.30 เป็นอันดับ 1 ขณะที่ จีน มีจำนวนคนฝึกสมาธิเพียงร้อยละ 1.06 ของประชากรผู้ใหญ่ทั้งหมด ในโซนทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ สัดส่วนคนในประเทศสนใจเรื่องสมาธิมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นประเทศกลุ่มที่มีการเติบโตที่ดีและส่งผลกระทบต่อแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ขณะที่โซนทวีปเอเชีย สัดส่วนคนในประเทศสนใจเรื่องสมาธิน้อย แต่คนฝึกสมาธิมีปริมาณและจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะปริมาณประชากรในประเทศทวีปเอเชียที่มีจำนวนมาก ฉะนั้นข้อมูลในด้านจำนวนประชากรและการเข้าถึงเรื่องของสมาธิเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของสมาธิ

จากตาราง 1 - 6 ในปีพ.ศ.2565 มีจำนวนคนฝึกสมาธิทั่วโลกทั้งหมดประมาณ 275 ล้านคน สามารถทราบถึงประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดในสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565 โดยจำแนกสัดส่วนของจำนวนประชากรคนฝึกสมาธิแต่ละประเทศต่อจำนวนประชากรของคนฝึกสมาธิทั้งหมดทั่วโลก ตามตาราง 7 ดังต่อไปนี้

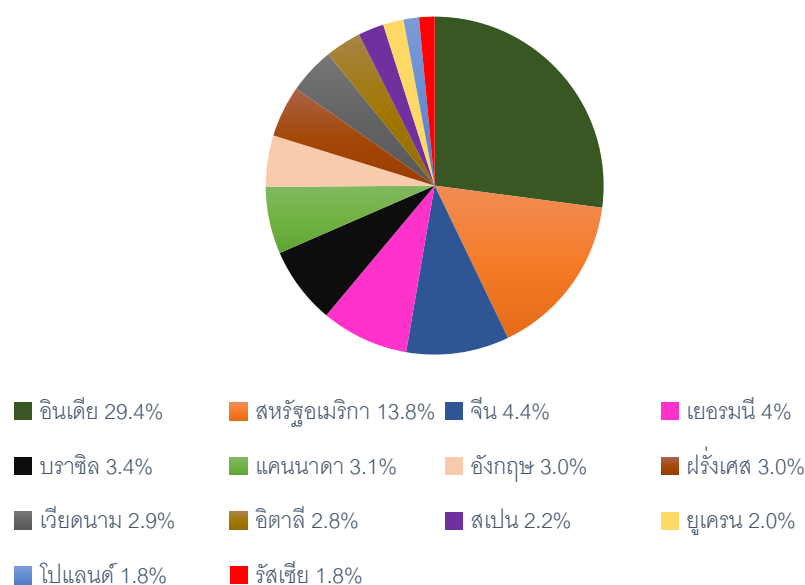
ตาราง 7 อันดับ 12 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดในสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565

อันดับ	ประเทศ	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	ร้อยละคนฝึกสมาธิในตลาดสมาธิโลก (ล้านคน)
1	อินเดีย	80.70	29.4
2	สหรัฐอเมริกา	37.94	13.8
3	จีน	12.19	4.4
4	เยอรมนี	10.92	4
5	บราซิล	9.30	3.4
6	แคนาดา	8.39	3.1
7	อังกฤษ	8.29	3.0
	ฝรั่งเศส	8.27	3.0
8	เวียดนาม	8.02	2.9
9	อิตาลี	7.72	2.8
10	สเปน	6.05	2.2
11	ยูเครน	5.59	2.0
12	โปแลนด์	4.85	1.8
	รัสเซีย	4.84	1.8

ที่มา : Mindfulness Box (2022)

จากตาราง 7 อันดับ 12 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดในสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565 พบว่า ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดในสัดส่วนตลาดสมาธิโลก คือ ประเทศอินเดีย สหรัฐอเมริกา และจีน นอกเหนือจากนั้น ส่วนใหญ่เป็นประเทศในทวีปยุโรป มีเพียงเวียดนามเท่านั้น ที่เป็นประเทศจากเอเชียจัดอยู่ในอันดับ 8 สัดส่วนในภาพรวมของปริมาณคนฝึกสมาธิที่เพิ่มขึ้น สาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นปัจจัยหนุนการขยายจำนวนการฝึกสมาธิในแต่ละประเทศ (Ryan, 2022) นอกจากนี้ เหตุผลทางด้านการศึกษา และการท่องเที่ยว ยังเป็นปัจจัยหนุนให้กับอินเดีย ทั้งนี้ ประเทศอินเดียถือเป็นแหล่งต้นกำเนิดของศาสนาสำคัญของโลก เช่น พุทธศาสนา ซึ่งก่อให้เกิดเรื่องราวกลายเป็นสถานที่สำคัญที่บรรดา

สภิกชนและนักเดินทางจากหลายประเทศทั่วโลก ได้เดินทางไปเยี่ยมเที่ยวชม รวมถึงการแสวงบุญ ไปฝึกสมาธิ และสักการะยังสถานที่สำคัญในพุทธประวัติ ได้แก่ สังเวชนียสถาน 4 ตำบลและสถานที่อื่น ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อินเดียและเนปาล ทำให้เกิดกระแสและความสนใจต่อเรื่องสมาธิเพิ่มขึ้น (มติชนสุดสัปดาห์, 2565) เมื่อพิจารณาจากตาราง 7 อันดับ 12 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดต่อสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565 สามารถสรุปเป็นแผนภาพประกอบ 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 ประเทศที่มีปริมาณคนฝึกสมาธิมากที่สุดต่อสัดส่วนตลาดสมาธิโลกปีพ.ศ. 2565

ที่มา: Mindfulness Box (2022)

1.2.2.2 สถานการณ์และแนวโน้มของสมาธิในประเทศไทย

โจ (Joe, 2021) ได้กล่าวว่า การฝึกสมาธิในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการฝึกสมาธิแบบวิปัสสนาที่เรียกว่าสติปัฏฐาน (Satipatthana) ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิรูปแบบหนึ่งในพุทธศาสนาแบบเถรวาทที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับต้นในประเทศไทย โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการฝึกสมาธิที่กระจายอยู่ทั่วประเทศและเปิดให้คนเข้าไปฝึกสมาธิด้วยการนั่งกับพื้น มีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เบาะรองนั่งและเก้าอี้ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์และ

วัฒนธรรมทางด้านพุทธศาสนาและความเชื่อผสมผสานฮินดูเป็นปัจจัยหนุนให้คนสนใจในเรื่องการฝึกสมาธิ ส่งผลต่อสถานการณ์และแนวโน้มของสมาธิในประเทศไทยมีการเติบโตขึ้นในระดับต่ำและมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติจำนวนคนฝึกสมาธิในประเทศไทยในปีพ.ศ. 2565 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 69.8 ล้านคน ประชากรเป็นวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 57.72 ล้านคน มีคนฝึกสมาธิจำนวน 1.04 ล้านคน คิดเป็น 1.81% ของจำนวนประชากรผู้ใหญ่ (Mindfulness Box, 2022) ตามสถิติแสดงจำนวนคนฝึกสมาธิในประเทศไทยปีพ.ศ. 2565 มีรายละเอียดแสดงดังตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 สถิติอันดับ 10 ประเทศมีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโซนทวีปเอเชียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ปีพ.ศ. 2565

อันดับ	ประเทศ	ประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ประชากรผู้ใหญ่ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ล้านคน)	คนฝึกสมาธิ (ร้อยละ)
1	จีน	1402.0	1153.84	12.19	1.06
2	เวียดนาม	97.34	74.85	8.02	10.72
3	อินโดนีเซีย	273.5	198.56	4.49	2.27
4	ญี่ปุ่น	125.8	109.57	3.30	3.02
5	ฟิลิปปินส์	109.6	74.85	2.26	3.02
6	ไทย	69.8	57.72	1.04	1.8
7	มาเลเซีย	32.37	24.50	0.88	3.62
8	ไต้หวัน	23.57	20.47	0.55	2.72
9	เกาหลีใต้	51.78	44.78	0.54	1.21
10	สิงคโปร์	5.68	4.83	0.35	7.40

ที่มา : Mindfulness Box (2022)

จากตาราง 8 อันดับ 10 ประเทศมีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดในโซนทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปีพ.ศ. 2565 คือ จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย ตามลำดับ ส่วนประเทศไทย อยู่อันดับ 6 ในทวีปเอเชียตะวันออก อันดับ 4 ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ

อันดับ 37 ในระดับโลกที่มีจำนวนคนฝึกสมาธิมากที่สุดตามสถิติ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของสัดส่วนจำนวนคนฝึกสมาธิในตลาดโลก

1.3 องค์ประกอบการจัดการ

องค์ประกอบการจัดการ (Component of Management) เป็นส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยทางด้านการจัดการมารวมกันให้เกิดรูปแบบใหม่ขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอันนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภณสิทธิ์ อ้นยะ, 2561; ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) มีหลายท่านได้ให้ความหมายและการอธิบายองค์ประกอบการจัดการไว้ ดังนี้

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2564) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการจัดการว่า เป็นการจัดการและการให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวของไทยมีองค์ประกอบการจัดการ ได้แก่ 1. ด้านบุคลากร 2. ด้านการจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ 6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 7. ด้านความร่วมมือ 8. ด้านการสนับสนุนส่งเสริม โดยองค์ประกอบของการจัดการต้องคำนึงถึงการให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และวัฒนธรรมอันดีงาม ดังนี้

1. ด้านบุคลากร เป็นการพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับผู้ประกอบการและระดับปฏิบัติการเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการจัดการการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอันแฝงด้วยวัฒนธรรมอันดีงามที่ถูกถ่ายทอดออกมา ซึ่งบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรและดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างความยั่งยืนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในอนาคต

2. ด้านการจัดการ เป็นการบริหารจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพอันส่งผลให้กระบวนการดำเนินงานทางการท่องเที่ยวได้ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการทางการท่องเที่ยวโดยการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวตามขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้มีความสร้างสรรค์สอดคล้องกับอัตลักษณ์ตามแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความยั่งยืน

3. ด้านการตลาด เป็นกระบวนการการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวให้ยอมรับในภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการนำเสนอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและ

เข้าใจถึงความต้องการด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยทำการสำรวจ ศึกษา และ คาดการณ์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องแม่นยำ คำนึงถึงความพร้อมของพื้นฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในท้องถิ่นอันเป็นสิ่งที่มีความสามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการท่องเที่ยวได้อย่างยาวนาน การจัดการด้านการตลาดทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพ มีเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทาง ของนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สามารถพิจารณาได้จากส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นการพิจารณาจากการ คำนวณค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยวัดจากการใช้ ใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง หากนักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่าใช้จ่ายสูงถือว่าเป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การจัดการด้านตลาดจึงควรมุ่งเน้นประโยชน์ จากกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่สร้างรายได้สูงให้แหล่งท่องเที่ยว

3.2 ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เป็นการพิจารณาจากการคำนวณค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยว เข้ามาภายในประเทศไทยแล้วเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ โดยวัดจากการใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางเป็นหลัก หากนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายสูงในแหล่งจุดหมายปลายทาง ถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพใน แหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านตลาดจึงควรมุ่งเน้นประโยชน์จากกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่สร้าง รายได้สูงให้แหล่งท่องเที่ยว

3.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้ออกเดินทางท่องเที่ยว ภายในประเทศ เป็นการพิจารณาจากการวัดผลความพึงพอใจทั้งหมดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ ออกเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว โดยประเมินความพึงพอใจหลังจากนักท่องเที่ยวได้ เที่ยวชมหรือใช้บริการทางการท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจสูง ซึ่งหมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการและมีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความ ต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวชมและสร้างรายได้ให้แก่ แหล่งท่องเที่ยวอีกในอนาคต การจัดการด้านตลาดจึงควรมุ่งเน้นประโยชน์และตอบสนองต่อความ ต้องการจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีความพึงพอใจสูงต่อจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว

3.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ภายในประเทศไทย เป็นการพิจารณาจากการวัดผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย โดย

ประเมินความพึงพอใจหลังจากนักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมหรือใช้บริการทางการท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความพึงพอใจสูง ซึ่งหมายความว่าแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการและมีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวชมและสร้างรายได้ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอีกในอนาคต การจัดการด้านตลาดจึงควรมุ่งเน้นประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีความพึงพอใจสูงต่อจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว

4. ด้านการเงิน เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในการบริหารจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง การจัดการด้านการเงินทางการท่องเที่ยว จึงเป็นการจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องทางการเงินของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นกิจการมีมูลค่าสูงสุดหรือมีการเพิ่มมูลค่าขึ้น ส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งของกิจการการท่องเที่ยวและเกิดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการเงินทางการท่องเที่ยว เช่น รายรับ รายจ่าย งบประมาณประจำปี และมาตรการทางภาษี ฯลฯ

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นการจัดการเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการสร้างความเข้าใจในสาระสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว รวมทั้งการสื่อภาพจำของการท่องเที่ยวให้เข้าถึงการรับรู้และเป็นที่യാเตือนความทรงจำของนักท่องเที่ยว การจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพจะต้องครอบคลุมถึงความสะดวก รวดเร็ว มีการเข้าถึง ตรงต่อกลุ่มเป้าหมาย ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ในการประชาสัมพันธ์สามารถเน้นย้ำถึงจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงคุณค่าทรัพยากรและวัฒนธรรมการท่องเที่ยว ช่วยกระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว

6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการจัดการปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญต่อการเติบโตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนในการสร้างความส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ การพัฒนาปรับปรุงคมนาคม ความปลอดภัย ระบบสุขอนามัย และการปรับปรุงกฎระเบียบที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

7. ด้านความร่วมมือ เป็นการจัดการกลไกภาคีที่มีความเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้มีการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน การจัดการ

ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวสามารถจำแนกออกเป็นหลายภาคส่วน คือ ความร่วมมือกับภาครัฐ ความร่วมมือกับภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรระหว่างประเทศ ท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารกลุ่มจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ และความร่วมมือกับประชาชน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่สอดคล้องตามแนวทางของเป้าหมายการพัฒนา

8. ด้านการสนับสนุนส่งเสริม เป็นกระบวนการช่วยผลักดันให้การดำเนินงานมีความสมบูรณ์และช่วยให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสนับสนุนส่งเสริมทางการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบตามสถานการณ์และความเหมาะสม ได้แก่ การส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าของสินค้าทางการท่องเที่ยว การปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวให้ทันสมัย การทำให้คนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ดีขึ้นกว่าเดิม การฟื้นฟูความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว การปรับปรุงการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาด การปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการพัฒนาอันสอดคล้องกับสภาพการณ์ในอนาคต เป็นต้น

จาทานนา (Jathanna, 2020) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเป็นการนำเอาส่วนประกอบที่สำคัญต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการ เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลสำเร็จได้อย่างราบรื่น และสามารถช่วยให้เป็นผู้นำองค์กรที่ประสบความสำเร็จ องค์ประกอบของการจัดการประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กลยุทธ์ (Strategy) เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์และการปฏิบัติงานตามโครงสร้างให้ดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จ กลยุทธ์เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของการจัดการ โดยการนำเอากลยุทธ์เข้ามาผสมกับการจัดการ ทำให้เกิดคำว่านักจัดการกลยุทธ์ (Strategy Manager) เพื่อคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถใช้ในการแข่งขัน

2. การตลาด (Marketing) เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการเอาสินค้าหรือการบริการเข้าสู่กระบวนการเพื่อสร้างรายได้หรือการขาย ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีพื้นฐานของหลักการตลาดที่เชื่อมโยงกับระบบการจัดการเนื่องจากการตลาดต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการตลาด เข้าถึงความต้องการของกลุ่มลูกค้า นำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมาวิเคราะห์ ออกแบบ สินค้าหรือการบริการนั้น การตลาดจึงจัดเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในองค์ประกอบของการจัดการ

3. การเงิน (Finance) เป็นหลักการดำเนินการของกิจกรรมทุกอย่างทางการเงิน โดยการประยุกต์จากการนำเอาหลักของการจัดการทั่วไปผสมผสานกับหลักการเงิน ทำให้เกิดการจัดการทางการเงินหรือ Finance Management อย่างเป็นระบบ

4. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) หรือบุคลากร เป็นการจัดการบุคลากร ลูกจ้าง พนักงาน ให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินกิจกรรมในองค์กร เนื่องจากมนุษย์เป็นต้นทุนทางทรัพยากรอันมีค่า มีทักษะ และความรู้ที่แตกต่างกัน การจัดการทรัพยากรมนุษย์หรือ HR จึงเป็นการจัดการทางด้านบุคคลโดยเฉพาะ ได้แก่ การคัดเลือกคน การพิจารณารับคนทำงาน การจัดการคนให้มีความเหมาะสมต่องานต่าง ๆ

5. การจัดการองค์กร (Operation) เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในการจัดการจากการกำหนดโครงสร้างในแต่ละฝ่ายให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนตามขอบเขตที่ได้จัดวางไว้ ทำให้เกิดการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบระเบียบ ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

จิรัชมา งามเลิศนัย (2562) กล่าวว่า การจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ ต้องมีองค์ประกอบให้ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรม ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งที่ทำให้ดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการตลาดทางการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วม โดยมีกระบวนการของการวางแผนในการดำเนินงานการจัดการให้มีรูปแบบที่ชัดเจน ตามองค์ประกอบ และเป็นรูปธรรมจนเกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภณสิทธิ์ อ้นยะ (2561) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบการจัดการของการท่องเที่ยวตามมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยไว้ว่า การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการในด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบสถานที่ท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 2 การจัดการในด้านพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 3 การจัดการในด้านความสามารถเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 4 การจัดการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ องค์ประกอบที่ 5 การจัดการในด้านคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 6 การจัดการในด้านการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 7 การจัดการในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

จากข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบการจัดการ (Component of Management) เป็นการนำส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการมารวมไว้

ด้วยกัน ได้แก่ 1. ด้านบุคลากร 2. ด้านการจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ 6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 7. ด้านความร่วมมือ 8. ด้านการสนับสนุนส่งเสริม โดยองค์ประกอบการจัดการมีการคำนึงถึงความสำคัญต่อความยั่งยืนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับความยั่งยืนทางทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และการดำเนินการสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระเบียบ และชัดเจน

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา จัดเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบการจัดการ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร โดยบุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา หรือมีพระวิปัสสนาจารย์ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์ ผู้ฝึกสอนกรณฐานมีความสามารถในการสอนสมถกรรมฐานได้ เป็นอย่างดี รวมทั้งบุคลากรมีการช่วยเหลือบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่

2. ด้านการจัดการ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมที่สอดคล้องกับการจัดการกิจกรรมการฝึกสมาธิและกิจกรรมอื่น ๆ ได้น่าสนใจ มีการจัดการการดำเนินงานที่สะดวก รวดเร็วให้สถานที่ท่องเที่ยวสามารถจัดการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจฝึกสมาธิได้ เป็นอย่างดี

3. ด้านการตลาด มีการจัดการกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มีความสนใจในเรื่องของการฝึกฝนสมาธิ ได้แก่ หลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย หลักสูตรระยะสั้น กลาง และระยะยาว ผลผสมผสานการสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวหรือคนที่สนใจ รวมทั้งวิธีการสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่าย เช่น ความโดดเด่นของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

4. ด้านการเงิน มีการจัดการด้านการเงินที่ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ราคา ค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสม ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวในเชิงสมาธิแต่ละครั้ง และช่องทางการชำระเงินในแหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว คนที่มาฝึกสมาธิ และนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่มีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย

6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยอย่างเหมาะสม สถานที่พักมีความสะอาด สงบเงียบ มีความร่มรื่น ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก มีอาคารหรือสถานที่ฝึกสมาธิที่รองรับจำนวนคนได้เป็นอย่างดี ไม่มีความแออัด ห้องน้ำ และที่จำหน่ายอาหารมีความสะอาด เพียงพอด้านนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ มีความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่น ที่จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาล ฯลฯ ทั้งนี้ สภาพบริบทของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในแต่ละจังหวัดมีศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพความพร้อมในด้านการท่องเที่ยว ความโดดเด่นพุทธศาสนา และการฝึกสมาธิที่มีชื่อเสียงในภาคเหนือ ความพร้อมในด้านสถานที่ฝึกฝนสมาธิ ซึ่งอาศัยกลไกการจัดการปัจจัยหลักจากบทบาทของผู้บริหารผสมผสานกับความโดดเด่นด้านความเชี่ยวชาญสมาธิของบุคลากรภายในมากกว่าการพึ่งพาการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ อาศัยปัจจัยทางด้านความโดดเด่นทางทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นปัจจัยผสมผสานกับการฝึกฝนสมาธิขับเคลื่อนให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีหลากหลายรูปแบบตามสถานการณ์ความเหมาะสมและสามารถดำเนินงานได้โดยศักยภาพจากการบริหารจัดการได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ (นัยเนตร ขาวงาม, 2565; คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2564; สรวงรักษ์ จารุสมบัติ, 2564; นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีองค์ประกอบการจัดการ 6 ด้าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการจัดการ ได้แก่ 1. ด้านบุคลากร 2. ด้านการจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ และ 6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบการจัดการ (Component of Management) ทั้งหมด 8 ด้าน เป็นการนำเอาส่วนประกอบของการจัดการมารวมไว้ด้วยกันเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม

1.4 ประชากรศาสตร์

ประชากรศาสตร์ (Demographic) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนของประชากร ในทางวิจัยประชากรศาสตร์ทำให้สามารถทราบถึงลักษณะข้อมูลที่ต้องการศึกษาในแต่ละประเภทหรือลักษณะในแต่ละกลุ่มได้ ได้แก่ อายุ เพศ และสัญชาติ เป็นต้น (Sage Data, 2020) มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายและอธิบายถึงประชากรศาสตร์ต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม (2565) ได้อธิบายว่า สัญชาติในภาษาไทยเป็นคำที่แปลมาจาก Nationality นำมาใช้ในทางวัฒนธรรมมีความหมายถึง เชื้อชาติ ภาษาวัฒนธรรม และ

อุดมการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มคน ในส่วนบุคคล เช่น การถูกจัดว่าเป็นคนจีน เยอรมนี กรีก โดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะความเป็นพลเมือง ถิ่นที่อยู่

ฮาเยซ (Hayes, 2022) ให้ความหมายว่า ประชากรศาสตร์ (Demographics) เป็นการอธิบายถึงข้อมูลประชากรและลักษณะของประชากร ซึ่งการวิเคราะห์ทางประชากรศาสตร์เป็นวิธีการศึกษาปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากร เช่น อายุ เชื้อชาติ และเพศ โดยส่วนใหญ่ ประชากรศาสตร์และการวิเคราะห์ลักษณะของประชากรถูกนำไปใช้ในการอธิบายจำแนกลักษณะทางสังคม หรือประชากรตามบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อคาดการณ์กลุ่มประชากรทางสังคมในอนาคต

ธนธรณ์ แสงสว่าง (2563) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ว่า เชื้อชาติ หรือสัญชาติเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นตัวแปรในการกำหนดการแบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีสัญชาติต่างกัน ส่งผลต่อความสนใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

นภวรรณ คณานุรักษ์ (2563) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับสัญชาติว่า สัญชาติเป็นปัจจัยในวัฒนธรรมย่อย ที่จัดอยู่ในหมวดของสังคมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการแบ่งส่วนกลุ่มต่างๆ ตามลักษณะของ สัญชาติ เช่น ไทย จีน เวียดนาม และพม่า นอกจากนี้ยังสามารถนำเอาสัญชาติไปใช้ในการแบ่งส่วนทางการตลาด เพศ ได้แก่ เพศหญิง เพศชาย รวมทั้งรายได้ และอาชีพ สอดคล้องกับปรมะ สตะเวทิน (2546 อ้างถึงใน มณวิภา ยาเจริญ และคณะ, 2564) อธิบายเกี่ยวกับเชื้อชาติและสัญชาติว่า เป็นสถานภาพทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผู้คน ทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีวัฒนธรรมและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อมีค่านิยมที่แตกต่างกัน จึงมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ลักษณะของคนที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มนำไปใช้ในการวิเคราะห์ โดยการแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะของประชากร เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม

ลองเกลย์ (Longley, 2020) ประชากรศาสตร์ หมายถึง การวิเคราะห์ลักษณะของประชากรและกลุ่มย่อยของประชากร เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ และสัญชาติ เป็นต้น ในปัจจุบันหากพิจารณาถึงอุตสาหกรรมที่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์แล้ว ประชากรศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญต่อการช่วยกำหนดลูกค้าที่ต้องการซื้อสินค้าหรือบริการนั้น สัญชาติ (Nationality) เป็นปัจจัยหนึ่งในทางประชากรศาสตร์ ซึ่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าบนฐานข้อมูลในระดับต่าง ๆ ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมไว้ด้วยกันได้โดยไร้ข้อจำกัด สัญชาติจัดเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์และจำแนกกลุ่มทางประชากรศาสตร์

อัจฉริยา ทุ่งแจ้ง (2560) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์ หรือ Demographics ในภาษาอังกฤษ เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาใช้ในการอธิบายคุณลักษณะของประชากรในด้านขนาดและการกระจายตัว โครงสร้างของประชากรซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ คือ อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส และเชื้อชาติ นิยมนำมาใช้ในการวิจัย

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2557) ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ หรือคำว่า Demographic Factors มีลักษณะประชากร ขนาด และองค์ประกอบของครอบครัว ได้แก่ อายุ เพศ ประสิทธิภาพ การศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ เชื้อชาติ สัญชาติ ซึ่งโดยรวมแล้วจะมีผลต่อรูปแบบของอุปสงค์และอุปทานทางการท่องเที่ยว

คอตเลอร์ (Kotler, 1997) ได้อธิบายเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ว่า ตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ คือ อายุ เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา ศาสนา เชื้อชาติ และสัญชาติ เป็นตัวแปรที่นำไปใช้ในการแบ่งส่วนทางการตลาด เพื่อใช้วัดระดับความต้องการ ความพึงพอใจของผู้บริโภค รวมทั้งความถี่ในการใช้สินค้าทางการตลาด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์จึงส่งผลทำให้ทราบขนาดของตลาดเป้าหมาย

จากแนวคิดเรื่องประชากรศาสตร์และงานวิจัยที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเรื่องลักษณะของประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติ มาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถบ่งบอกถึงข้อมูลพื้นฐานและการรับรู้ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะของประชากรศาสตร์เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสัญชาติ เป็นตัวแปรทำให้ทราบถึงความสนใจของนักท่องเที่ยวตามความต้องการของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นพื้นฐานสำคัญของการท่องเที่ยว ถูกนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของการจัดการการท่องเที่ยว โดยการใช้ประโยชน์เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนี้

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2565) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นต้นทุนสำคัญในการนำไปสู่องค์ประกอบของการเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวอันมีความหลากหลายเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวขึ้นจนเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่

ฉันทิช วรรณถนอม (2564) ทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้ความหมายว่า เป็นสิ่งที่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้น รวมทั้งร่องรอยสิ่งที่มีชีวิตในยุคต่าง ๆ อันเป็นหลักฐานทางโบราณคดีสำคัญ ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์สำหรับพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมทางด้านนันทนาการเกิดความพึงพอใจและนำความสุขมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้

ประอรพิชญ์ คัจฉาพัฒนา (2564) กล่าวถึง ทรัพยากรท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ว่า จุดเด่นของจังหวัดเชียงใหม่ คือ การมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่ครบถ้วน ทั้งในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความพร้อมด้านการท่องเที่ยวมากเป็นลำดับที่ 9 ของประเทศและทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความพร้อมสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นจุดหมายปลายทางในฝันของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

อริสรา เสยานนท์ (2563) ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และหมายถึงพื้นที่ สิ่งของ กิจกรรมที่ให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยวในเรื่องของความสวยงามตามธรรมชาติ คุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ในประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้องและในลักษณะของนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ รวมทั้งสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับโลก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีความงดงามแปลกตา มีความสำคัญและมีคุณค่า มีวิถีการดำเนินชีวิตอันดีงามที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันทรงคุณค่าและมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา (2562) ได้อธิบายว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่หรือสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงสถานที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสถานที่มนุษย์สร้างขึ้นใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ใช้ทำกิจกรรม และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดใจ

นักท่องเที่ยวให้ไปยังแหล่งท่องเที่ยว ตำบล เมือง ภาค รัฐ หรือประเทศ โดยมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1. ความดึงดูดใจ 2. ความสามารถในการเข้าถึงได้ 3. ความประทับใจ 4. การอำนวยความสะดวก 5. กิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังปรากฏใน 2 รูปแบบ คือ 1. ปรากฏในแบบรูปธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายทะเล หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น พระราชวัง วัดวาอาราม 2. ปรากฏในแบบนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่สามารถสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก เช่น ภาษา การละเล่น การแต่งกาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

กิบสัน (Gibson, 2018) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) หมายถึง ส่วนประกอบอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจะต้องมีทรัพยากรเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวหรือแหล่งที่ใช้ดึงดูดทางการท่องเที่ยวและโครงสร้างของการท่องเที่ยวหรือการบริการ โดยเฉพาะในส่วนของแหล่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว จำแนกออกเป็น 3 แบบ คือ แหล่งดึงดูดที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งดึงดูดที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น เช่น เหตุการณ์ทางการท่องเที่ยว เทศกาลพิเศษ หรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ได้สร้างขึ้นใหม่อย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า ได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสถานที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เพื่อใช้ป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีความสวยงาม ความหลากหลาย และมีความน่าสนใจในการสัมผัสเที่ยวชม ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบรูปธรรม สามารถจับต้องได้ เช่น ธรรมชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ แต่สัมผัสรับรู้ได้ เช่น วัฒนธรรม ภาษา เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2565) กล่าวถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่า เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติและมิกิจกรรมจากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แบ่งเป็น 1. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทอุทยานและทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ สวนป่า และสวนพฤกษศาสตร์ 2. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทระบบนิเวศและชายฝั่งทะเล ได้แก่

ชายหาด ชายทะเล และเกาะแก่ง 3. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทอุทยาน ธรณี ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาและอุทยานธรณี

คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (2565) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่า เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและความโดดเด่นของของพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ศักยภาพสูงเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีกลไกในการบริหารอย่างบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น ชุมชน และส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อคงรักษาคุณค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติและควบคู่กับการท่องเที่ยวในระยะยาวหรือได้อย่างยั่งยืน

รัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2565) ให้ความหมายของคำว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความงดงามตามธรรมชาติจนสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือน เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายทะเล อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม เกิดการใช้จ่ายในประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในภาคเหนือ เช่น ภูเขา ดอย หุบเขา แหล่งต้นน้ำลำธาร ถ้ำ ลำห้วย และน้ำตก มีความหนาวเย็น ประกอบกับภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้อยู่หลาย ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้เปรียบในด้านทัศนียภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว (2564) ได้อธิบายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่า เป็นสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้งานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากธรรมชาติที่มีความแปลกตาหรือความงดงามตามสภาพธรรมชาติ สัตว์พันธุ์ที่มีลักษณะสำคัญทางธรณีวิทยา และเอกลักษณ์ภูมิศาสตร์หรือแสดงเป็นสัญลักษณ์ที่อยู่ตามพื้นที่ในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งสภาพธรรมชาติแวดล้อมที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีลักษณะเฉพาะ คือ เมื่อถูกทำลายแล้วจะมีสภาพหมดสิ้นไป ซึ่งไม่สามารถทำการฟื้นฟูให้คืนสู่สภาพเดิมได้โดยง่ายหรือต้องใช้ระยะเวลาอย่างยาวนานในการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ฉะนั้นจึงต้องมีการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างเข้มงวด

แสงสรรค์ ภูมิสถาน และ นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์ (2564) ได้อธิบายว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวสัตว์ป่าในพื้นที่ธรรมชาติท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจให้

นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมและการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1. อุทยานแห่งชาติ (National Park) 2. วนอุทยาน (Forest Park) 3. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) 4. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non Hunting Area) 5. สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) 6. สวนรุกขชาติ (Arboretum)

อัจฉริยาพร คันธมาลาเจริญ(2564) ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่า เป็นสถานที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวในลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมหรือมาเที่ยวชมในความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ ความงดงามตามสภาพธรรมชาติ สัตว์ฐานที่มีความสำคัญทางธรณีวิทยา และภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือที่แสดงเป็นสัญลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการ

ประนอม การชะนันท์ (2562) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ความงามที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สภาพธรรมชาติที่มีความแปลกตา และภูมิศาสตร์อันเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีศักยภาพของทรัพยากรตลอดถึงความสำคัญต่อการนำมาใช้ประโยชน์การเรียนรู้ในการท่องเที่ยว มีศักยภาพด้านเอกลักษณ์ และคุณค่าในการสร้างคุณค่าเชิงวิชาการที่ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ (2561) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ว่า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนหรือเที่ยวชม ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นความงดงามหรือความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ดอยอ่างขาง ดอยปุย ชูนางเคียน น้ำตกห้วยแก้ว น้ำตกมณฑาธาร ห้วยตึงเฒ่า น้ำพุร้อนสันกำแพง น้ำตกตาดหมอก อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ น้ำตกแม่ยะ กิวแม่ปาน เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภททรัพยากรธรณี ได้แก่ น้ำพุร้อนอำเภอสันกำแพง โป่งเดือดอำเภอมะแตง และบ่อน้ำแร่ธรรมชาติอำเภอมะริม เป็นต้น 2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภททรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติ และป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติออบหลวง อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง อุทยานแห่งชาติศรีลานนา เป็นต้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resources) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในพื้นที่ต่าง ๆ มีความงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ จนสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือเที่ยวชม และทำการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ธรรมชาติป่าไม้ ดอย น้ำตก และสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

จาง (Zhang, 2022) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการนำเอา ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ทำให้ได้รูปแบบหนึ่งของสันทนการ ซึ่งถูกสร้างขึ้นนำมาใช้เพื่อให้เกิดความพอใจแก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นเพียงรูปแบบ ส่วนวัฒนธรรมเป็นการอธิบายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทำให้เกิดวัฒนธรรมการท่องเที่ยวอันมาจากทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงรวมทั้งให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมในสถานที่ต่าง ๆ สอดคล้องกับสำนักเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) ได้กล่าวถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวอันมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างมา และถูกถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งทางการท่องเที่ยว ซึ่งเรียกว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) ประกอบด้วย งานเทศกาล ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น สินค้าพื้นเมือง ภาษาชนเผ่า และการแต่งกาย เป็นต้น ในประเทศไทยมีตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในประเภทนี้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

กระทรวงวัฒนธรรม (2564) กล่าวถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่า เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลายสามารถนำมาต่อยอดในการสร้างงานสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมุ่งส่งเสริมการต่อยอดวัฒนธรรมด้วยการนำคุณค่าของวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการทางวัฒนธรรม

พรชัย จิตรนวลเสถียร (2564) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหมายถึง วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรที่ถูกใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวและทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารทำให้คนจดจำและมีความรู้สึกมีส่วนร่วมในเรื่องราวที่เกิดขึ้นของสถานที่นั้น ๆ วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวในจังหวัด

เชียงใหม่มีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานและมีความโดดเด่น ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีต้นทุนเหนือกว่าแหล่งอื่นที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวจากการมีต้นทุนทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพจำสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีความรู้สึกถึงการเข้าถึงวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ศิลปวัฒนธรรมอันมีความโดดเด่นและมีความแตกต่าง พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐในด้านการท่องเที่ยว จึงช่วยส่งผลให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ได้รับความนิยม เกิดเป็นวัฒนธรรมการท่องเที่ยว เช่น เขตกำแพงเมืองได้รับความนิยม และเป็นวัฒนธรรมการท่องเที่ยวในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่

องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สำนักงานกรุงเทพมหานคร (UNESCO Bangkok, 2020) ได้อธิบายเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นสินค้าบริโภคเพื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะวัฒนธรรมถูกทำให้กลายเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อันเกิดจากทรัพยากรทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นเดิมในหลายพื้นที่ที่ถูกแทนที่ด้วยการท่องเที่ยวประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ จึงทำให้การท่องเที่ยวได้กลายเป็นธุรกิจหลักในการหารายได้โดยการนำทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งอาศัยบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นเดิม

บงกชมาศ เอกเยี่ยม (2562) ได้กล่าวว่า จังหวัดเชียงใหม่มีจุดเด่นในด้านความสวยงามของทรัพยากรทางด้านประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากมีการดำรงรักษาอัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และทรัพยากรทางวัฒนธรรมเอาไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือตอบสนองต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่กระจายสู่ท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการนำเอาทรัพยากรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นผลักดันสู่การท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ทรัพยากร และวิถีชีวิต เป็นการให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในระยะยาว ทำให้การท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ดาริน วรุณทรัพย์ (2561) ได้อธิบายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่า เป็นสินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Assets) ต้นทุนทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน เมื่อวัฒนธรรมกลายเป็นทุนที่สำคัญทางเศรษฐกิจจากการนำเอาต้นทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่มาใช้ในการสร้างสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองต่อการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยว การอาศัยปัจจัย

หลักทางวัฒนธรรมในการให้บริการและตอบสนองทางการท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนา รูปแบบวัฒนธรรมหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรม ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวหรือนำเสนอ แก่นักท่องเที่ยวในลักษณะของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวทำให้เกิดวัฒนธรรมการ ท่องเที่ยวขึ้นตามมา นอกจากนี้ การนำเอาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวไปเพิ่มมูลค่าในลักษณะ ของผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องคำนึงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม การคง อยู่ของวัฒนธรรม และมรดกทางวัฒนธรรม ด้วยการแสวงหาจุดที่เหมาะสมสำหรับการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมซึ่งเป็นต้นเหตุวิถีชีวิตเดิมของคนในสังคมให้กลายเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอย่าง เหมาะสม รวมทั้งการให้ความสำคัญกับระดับคุณค่าที่แตกต่างจากการสร้างความสมดุล การอนุรักษ์ และการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วยกัน

ทิวคักดี ทองทิพย์ และคณะ (2561) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม คือ ลักษณะของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละประเทศต่างมี วัฒนธรรมอันเป็นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่ ของผู้คน ภาษา ประเพณี เทศกาล ศิลปหัตถกรรม พิธีกรรมทางศาสนา การแต่งกาย การละเล่น การบันเทิงต่าง ๆ และสภาพบ้านเรือน เป็นต้น ส่วนแบบที่เป็นนามธรรมจะแสดงออกมาใน ทางด้านทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น

สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศแห่งประเทศออสเตรเลีย (Australia ICOMOS, 2013) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการนำเอาทรัพยากรทางวัฒนธรรมมา เป็นทุนในการพัฒนาเป็นสินค้าในการท่องเที่ยว ที่ไม่ได้มุ่งเน้นผลลัพธ์ในเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพียงอย่างเดียว แต่มีเป้าหมายในเชิงคุณค่า เพื่อส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งนักท่องเที่ยว ชุมชน และ เจ้าของวัฒนธรรมเกิดการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม มีความเคารพต่อมรดกวัฒนธรรม เกิด การแลกเปลี่ยนระหว่างความสนใจด้านการอนุรักษ์ และด้านการท่องเที่ยวไปพร้อมกัน มีการ วางแผนที่เหมาะสมเกี่ยวกับการนำเสนอ และสื่อความหมายทางวัฒนธรรม ซึ่งได้ผลประโยชน์ที่ สำคัญตามมา คือเกิดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม และในภาพรวมเกิดผลกระทบทางบวกต่อการท่องเที่ยวและนโยบายด้านเศรษฐกิจ

กล่าวสรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่พื้นฐานของการ ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ซึ่งทั้งสองอย่างมีความสัมพันธ์กันโดย วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว บ่งบอกความเป็นตัวตนของสถานที่ และ เป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมหรือสัมผัสถึง

วัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์อันเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในการท่องเที่ยวในสถานที่นั้นได้ง่ายขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมาธิแนวพุทธศาสนา

3.1 สมาธิแนวพุทธศาสนา

พระครูวิลาศกาญจนธรรม (2565) ได้อธิบายถึง สมาธิและการฝึกสมาธิว่า การทำสมาธิภาวนา คือ การมีสติที่รู้กับลมหายใจอยู่ ณ ขณะนั้น สิ่งสำคัญ คือ ไม่ให้สติเคลื่อนออกจากลมหายใจเข้าออก ให้ตามรู้เข้าไปว่าลมหายใจเข้าจุมุกแล้วผ่านไปอก และไปสูดอยู่ที่ท้อง หลังจากนั้น ลมหายใจออกจากท้องมาแล้ว ผ่านหน้าอก แล้วมาอยู่ที่จุมุก ต้องให้ความรู้สึกทั้งหมดอยู่ในจุดนี้ ไม่คิดเรื่องอื่น หากคิดเรื่องอื่นให้รีบดึงสติกลับมา มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้เกิดความฟุ้งซ่านส่งผลให้ไม่เกิดความก้าวหน้า ทั้งนี้ การนั่งทำสมาธิภาวนาจุดสำคัญคือ ความสงบของใจและการภาวนาเพียงอย่างเดียว การปฏิบัติสมาธิแนวพุทธศาสนาที่แท้จริง คือการฝึกสมาธิทำให้จิตใจไม่ฟุ้งซ่านเพื่อความสงบสุขในปัจจุบันและการฝึกสมาธิทำให้หมดสิ้นกิเลสเพื่อความสงบสุขในอนาคต หากสามารถปฏิบัติสมาธิให้มีความต่อเนื่องและทรงความดีได้ทำให้ในอนาคตไปเกิดในสถานที่ดี เช่น ไปเกิดเป็นเทวดา พรหม หรือพระนิพพาน ซึ่งสิ้นสุดการดับทุกข์ที่ไม่ต้องกลับมาเกิดอีก

สิริพร ครองชีพ พระสุทธิสารเมธี และคณะ (2563) ได้ให้ความหมายว่า สมาธิในทางพุทธศาสนา หมายถึง การมีจิตใจที่ตั้งมั่นอยู่เพียงอารมณ์เดียวในทางกุศล โดยมีจิตอันมีกำลังสมาธิตามหลักมรรค 8 ประการ ซึ่งเริ่มต้นด้วยการมีสัมมาทิฐิ การมีปัญญาเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามสภาวะของความเป็นจริง นอกจากนี้ยังเป็นสมาธิที่สมควรแก่การไ้ใช้งาน การแก้ปัญหาชีวิต และความเจริญก้าวหน้าของสมาธิ เพื่อใช้ในการพิจารณาวิปัสสนาอันเป็นทางแห่งปัญญาสู่การสิ้นสุดแห่งกองทุกข์

สุภาพรรณ เพิ่มพูล และคณะ (2563) ให้ความหมายว่า การฝึกสมาธิเป็นกระบวนการหนึ่งของการฝึกจิตให้อยู่กับความไม่ฟุ้งซ่าน ไม่หวั่นไหว มีความสงบ และจดจ่ออยู่เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งเป็นวิธีทางกุศลที่สามารถหยุดความคิดไม่ดี อันบั่นทอนกำลังของจิตที่อยู่ตั้งมั่นในอารมณ์เดียว โดยเฉพาะผู้ฝึกสมาธิที่มีความต้องการให้จิตมีสมาธิพร้อมจะใช้งาน สิ่งที่สำคัญ คือ ปัญญาที่จะรู้เข้าใจในสภาพของความเป็นจริง การฝึกสมาธิในพุทธศาสนาจะเป็นการนำเอาหลักธรรมในพระพุทธานุชาตมาประยุกต์เข้ากับการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดความเห็นที่ถูกต้องและสร้างความศรัทธาอย่างยั่งยืน

กาญจนา หาญศรีวรพงศ์ และพระมหามิตร วิฑิตปญโญ (2562) กล่าวว่า สมาธิ หมายถึง การฝึกจิตให้มีความเข้มแข็งและตั้งมั่น เป็นการฝึกให้จิตสงบ ซึ่งส่งผลให้สภาวะของจิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งแนวแน่ ไม่หวั่นไหว และไม่ฟุ้งซ่าน ทำให้เป็นผู้มีสภาวะทางจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบความรู้สึกทางใจ การฝึกสมาธิจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีความเข้าใจ เห็นใจเพื่อมนุษย์ด้วยกัน อยู่ร่วมกันด้วยความมีเมตตาต่อกัน และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ความสุขในชีวิต

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ธมฺมปญฺโญ) (2562) กล่าวว่า สมาธิ คือ ความมีจิตตั้งมั่น หรือจิตมีอารมณ์หนึ่งเดียว ซึ่งหมายความว่า จะคิดจะกำหนดอยู่กับเรื่องใดก็อยู่กับเรื่องนั้น ๆ ไม่ฟุ้งซ่านหลุดลอยไปเรื่องอื่น ถ้าใจอยู่กับสิ่งที่ต้องการได้ เรียกว่าเป็นสมาธิ จิตที่เป็นสมาธิ มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในทางพุทธศาสนาได้กล่าวถึงคุณลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิ มีข้อสำคัญ 3 ประการ

1. จิตที่มีสมาธิ เป็นจิตที่มีกำลัง เรียกว่ามีพลังมาก
2. จิตสมาธิจะผ่องใส เหมือนน้ำที่ใส เพราะความนิ่งสงบทำให้มองเห็นอะไรได้ชัดเจน ซึ่งจะเกื้อกูลต่อปัญญา
3. จิตมีความสงบ ไม่มีสิ่งใดรบกวน ไม่มีความวุ่นวาย จิตไม่มีการกระสับกระส่าย ไม่วอกแวก ไม่กระวนกระวาย มีความสงบ เมื่อมีความสงบจึงมีความสุข เพราะฉะนั้น คนที่จิตเป็นสมาธิจึงมีความสุขและมีความสุข

รุ่งทิพย์ เลิศนิทัศน์ (2560) ได้กล่าวถึงสมาธิว่า เป็นการภาวนารูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการอบรมจิตใจให้มีความตั้งมั่น เพื่อชำระจิตใจให้มีความสะอาดบริสุทธิ์และชำระความหลงไม่รู้จริงให้หมดไป สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. สมถภาวนา หรือการภาวนาในสมาธิ เป็นการทำให้จิตใจให้มีสมาธิ มีความตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว และไม่มีอารมณ์ฟุ้งซ่าน
2. วิปัสสนาภาวนา หรือการภาวนาในปัญญา เป็นการต่อ ยอดองค์ความรู้จากการภาวนาในสมาธิ โดยใช้จิตใจพิจารณาใคร่ครวญหาเห็นผลในสภาวะที่เป็นจริง การปฏิบัติภาวนาหรือการฝึกสมาธิมีความเชื่อมโยงกับทัศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา และวิธีการปฏิบัติของแต่ละบุคคลส่งผลให้เกิดรูปแบบการปฏิบัติสมาธิที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การปฏิบัติภาวนาของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทยมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

1. การปฏิบัติภาวนาจากความเชื่อในเรื่องบาปบุญ ความเชื่อในเรื่องคุณโทษที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
2. การปฏิบัติภาวนาจากความเลื่อมใสในหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่มีพื้นฐานจากหลักการให้ทาน รักษาศีล และการภาวนา
3. การปฏิบัติภาวนาจากการนับถือพุทธศาสนาตามประเพณี เช่น การทำบุญ ใ้บาตร และไหว้พระสวดมนต์
4. การปฏิบัติภาวนาจากความศรัทธาในตัวเกจิอาจารย์หรือเคารพเลื่อมใสในตัวบุคคล พุทธศาสนิกชนจะเข้าวัดปฏิบัติธรรมโดยมีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นตัวดึงดูดให้เกิดความสนใจในการปฏิบัติภาวนา

นฤมล มารคแมน (2559) ได้ให้ความหมายของสมาธิว่า สมาธิ คือ การที่จิตตั้งมั่นสงบ แน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่หวั่นไหวกับอารมณ์ภายนอกที่เข้ามากระทบ เป็นการกำหนดให้จิตแน่วแน่อยู่นิ่งในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น มีสมาธิในการอ่านหนังสือ เป็นการกำหนดจิตแน่วแน่อยู่นิ่งกับข้อความในหนังสือ สมาธิจึงเป็นความตั้งมั่นอยู่ในเรื่องที่ต้องการให้ตั้งไว้เพียงเรื่องเดียว ไม่ให้ฟุ้งซ่านไปเป็นอื่น คำว่าตั้งใจอ่านหนังสือ ตั้งใจทำงาน ตั้งใจฟัง คือ มีสมาธิในการอ่านหนังสือ มีสมาธิในการทำงาน มีสมาธิในการฟัง การทำงานต่าง ๆ จะต้องอาศัยการมีสมาธิ เพราะถ้าขาดสมาธิจะทำให้ไม่รู้เรื่อง สมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญ

เจริญ ช่างชิต (2558) ได้อธิบายว่า สมาธิในพุทธศาสนาแบบเถรวาท คือ การมีจิตใจที่ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียวในทางกุศล โดยมีเป้าหมายหลักที่ให้ความสำคัญในเรื่องของวิมุตติ หรือความหลุดพ้น ซึ่งประกอบไปด้วยความหลุดพ้นทางจิตด้วยกำลังทางสมาธิ และความหลุดพ้นด้านปัญญา อันเกิดจากความรู้อย่างแท้จริง ส่วนเป้าหมายรองให้ความสำคัญในเรื่อง การนำสมาธิไปประยุกต์ใช้ต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การประยุกต์ใช้สมาธิในการพัฒนาด้านปัญญา การประยุกต์ใช้สมาธิในการพัฒนาด้านจิตใจ การประยุกต์ใช้สมาธิในการพัฒนาด้านสังคม การประยุกต์ใช้สมาธิในการพัฒนาด้านร่างกาย และการพัฒนาในด้านพฤติกรรม โดยการพัฒนาดังกล่าว เป็นที่ปรากฏตามแนวทางวิทยาศาสตร์เชิงพุทธ ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสมาธิถูกนำมาใช้และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติได้อย่างแท้จริง

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก (2556) ได้กล่าวว่า ความหมายทั่วไปของสมาธิ คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความตั้งใจ สมาธิ ได้แก่ ความตั้งใจมั่นอยู่ในเรื่องที่ต้องการ ให้ใจตั้งไว้เพียงเรื่องเดียว ไม่ให้ใจคิดฟุ้งซ่านออกไป นอกเหนือจากเรื่องที่ต้องการ

หรือตั้งใจเอาไว้ และจะต้องมีความตั้งใจในสิ่งที่จะทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการทำกิจการใดกิจการหนึ่ง การเล่าเรียนศึกษา หรือการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2550) ได้ให้ความหมายของสมาธิแนวพุทธศาสนาว่า สมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นอยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เรากำหนดใจไว้ จะทำให้สำเร็จใจจะปักหลักอยู่กับเรื่องนั้นเท่านั้น สมาธิมีความหมายอีกอย่างหนึ่งว่า เอกัคคตา แปลว่า คิดเรื่องเดียว เมื่อกำลังคิดเรื่องใดก็ตาม มีสติในเรื่องนั้น ใจอยู่กับเรื่องนั้นเพียงเรื่องเดียว คิดทีละเรื่อง ไม่ใช่ให้เรื่องต่าง ๆ เข้ามาพัวพันกันให้ยุ่ง เช่น การเลืกรเรื่องที่จะทำแล้วกำหนดเวลาเป็นช่วง ๆ อันไหนเป็นเรื่องด่วนหรือเรื่องสำคัญจึงทุ่มเททำเรื่องนั้นจนหมดเวลา หรือเสร็จเรื่องหนึ่งแล้วจึงเปลี่ยนไปทำเรื่องอื่น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สมาธิแนวพุทธศาสนา หมายถึง สภาพของจิตใจที่มีอารมณ์ตั้งอยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว มีความสงบมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับอารมณ์ภายนอกที่มากระทบ และไม่มีความฟุ้งซ่าน อันเกิดจากความสำรวมใจในการปฏิบัติอย่างแน่วแน่ ดำเนินไปตามแนวทางที่ได้จัดวางไว้ตามหลักการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนในพุทธศาสนา โดยเอาระดับของกำลังสมาธิที่เข้มแข็งหรือสูงขึ้นจนจิตใจไม่มีอาการดิ้นรน ไม่กระสับกระส่าย มีความผ่อนคลาย ในเบื้องต้นสามารถนำมาใช้ระงับความฟุ้งซ่าน กระสับกระส่ายของจิตใจ และสามารถต่อยอดเพื่อบรรลุความหลุดพ้น โดยใช้ในการระงับความเศร้าหมองของสภาพจิตใจได้ตลอดเวลา

3.2 ประเภทของสมาธิ

พระธรรมสิริ โททอง และคณะ (2562) ได้จำแนกประเภทของสมาธิตามวิธีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาไว้ ดังนี้

1. สมาธิในระดับขณิกสมาธิ หรือสมาธิชั่วคราว เป็นสมาธิในขั้นเบื้องต้น ซึ่งคนทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้ในการอ่านหนังสือ ขับรถ ฯลฯ

2. สมาธิในระดับอุปจารสมาธิ หรือสมาธิจวนจะแน่วแน่ เป็นสมาธิขั้นกลางและเป็นขั้นระงับนิวรณ์ 5 ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้ามาปิดกั้น ขัดขวางไม่ให้จิตเข้าถึงความดี ได้แก่ การพอใจในกาม คิดร้ายผู้อื่น ความง่วง ความฟุ้งซ่านรำคาญ และความลังเลสงสัย สมาธิในระดับนี้เป็นขั้นตอนก่อนที่จะเข้าสู่สมาธิในระดับฌาน

3. สมาธิในระดับอัปปนาสมาธิ หรือสมาธิที่แน่วแน่ เป็นสมาธิระดับสูงสุด สมาธิตามแนวพระพุทธศาสนาทั้ง 3 ระดับ มีระดับกำลังที่แตกต่างกัน โดยสมาธิในระดับอุปจารสมาธิ

เป็นสมาธิ เมื่อจิตมีความตั้งมั่นได้จากการละนิวรณ์ 5 เรียกว่าเป็นสมาธิจวนเจียนจะแน่วแน่โดยสมบูรณ์ ซึ่งใกล้จะถึงสมาธิในระดับฌานที่มีระดับสูงกว่า เมื่อมีความชำนาญและคุ้นเคยในการฝึกสมาธิอย่างดีแล้ว สมาธิในระดับแน่วแน่จะกลายเป็นอัปนาสมาธิ ที่เป็นสมาธิในระดับขั้นสูงที่เรียกว่าฌาน

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ธมฺมปญฺโญ) (2560) ได้จำแนกสมาธิออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ชณิกสมาธิ สมาธิชั่วขณะ (Momentary Concentration) เป็นสมาธิในระดับขั้นต้น ซึ่งคนทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ การทำงานในชีวิตประจำวันให้ได้ผลดี และใช้เป็นจุดตั้งต้นในการเจริญวิปัสสนาได้

2. อุปจารสมาธิ สมาธิเฉียดๆ หรือสมาธิจวนจะแน่วแน่ (Access Concentration) เป็นสมาธิขั้นระดับนิวรณ์ เป็นระดับสมาธิก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะแห่งฌาน หรือสมาธิในขั้นตอนก่อนเข้าถึงอัปนาสมาธิ

3. อัปนาสมาธิ สมาธิแน่วแน่ หรือสมาธิที่แนบสนิท (Attainment Concentration) เป็นสมาธิในระดับสูงสุด ซึ่งมีในฌานทั้งหลาย เป็นระดับที่ถือว่าเป็นผลสำเร็จที่ต้องการในการฝึกสมาธิ

นฤมล มารคแมน (2559) ได้แบ่งประเภทของสมาธิตามแนวพุทธศาสนาออกเป็น 2 ประเภท มีดังนี้

1. สัมมาสมาธิ คือการที่จิตสงบตั้งมั่นถูกต้องทาง เป็นการสงบจากกาม อกุศลธรรม และนิวรณ์ 5 ประการ อันเป็นเครื่องปิดกั้นจิตจากความดี ได้แก่

กามฉันทะ ความยินดีพอใจในกาม คือ การที่จิตใจไปยึดเหนี่ยวในสิ่งที่น่าพอใจ น่ารักใคร่ น่าปรารถนาที่ตนได้ประสบ ได้สัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เช่น พอใจในรูปที่สวยงาม อันเกิดจากการสัมผัสด้วยตา พอใจติดใจในเสียงที่มีความไพเราะอันเกิดจากการสัมผัสด้วยหู ติดใจพอใจในรสอร่อยอันเกิดจากการสัมผัสด้วยลิ้น เป็นต้น

พยาบาท ความคิดร้าย แค้นใจ ชัดเคืองใจ ไม่พอใจ ฉุนเฉียว คือ การที่จิตใจไปยึดในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความอาฆาต โกรธ เกลียดชัง ผูกใจเจ็บต้องการล้างผลาญ ทำลาย ปรารถนาให้ผู้อื่นถึงความวิบัติ

ถีนมิทธะ ความง่วง คือ สภาพจิตใจที่ซึมเศร้าจากความง่วง อากาแรงง หดหู่ ท้อถอย อืดอาด เบื่อ เซ็ง เกียจคร้าน ไม่กระปี้กระเปร่า ไม่เบิกบาน

อุทัจจะ กุกกัจจะ ความฟุ้งซ่าน รำคาญใจ คือ สภาพจิตใจที่ว้าวุ่น สับสน ฟุ้งซ่าน หงุดหงิด กังวลใจ รุ่งง่วน ไม่พอใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยไม่แน่ใจ คือ ความเคลือบแคลงไม่แน่ใจในกุศลธรรมต่าง ๆ สงสัยในข้อวัตรปฏิบัติ สงสัยในคำสอนทางพุทธศาสนา เช่น สงสัยว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วจริงหรือไม่ พระพุทธเจ้ามีจริงหรือไม่ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้หมดจดจากกิเลสจริงหรือไม่ มรรคผลนิพพานมีจริงหรือไม่ เป็นต้น

2. มิจฉาสมาธิ คือ การที่จิตตั้งมั่นไม่ถูกทาง เป็นการตั้งมั่นที่ผิด ทำให้มีโทษทุกข์ตามมา เช่น บั๊กใจตั้งมั่นในเรื่องความโลภ ความเบียดเบียน บั๊กใจในความพยาบาท บั๊กใจในกามราคะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้จำแนกระดับของสมาธิ โดยแบ่งตามความสงบตั้งมั่น ได้ 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 ขณิกสมาธิ เป็นสมาธิชั่วคราว เช่น ในขณะที่เขียนหนังสือหรือทำงานสมาธิในระดับนี้เป็นสมาธิในขั้นต้น

ระดับที่ 2 อุปจารสมาธิ เป็นสมาธิเกือบจะแน่วแน่ สมาธิในระดับนี้เป็นสมาธิขั้นที่ยังไม่ถึงองค์ฌาน ฌาน คือ ภาวะที่จิตสงบแน่วแน่นมาก จิตตั้งมั่นเป็นหนึ่ง สามารถข่มและระงับนิวรณ์ 5 ได้

ระดับที่ 3 อับปนาสมาธิ เป็นสมาธิแน่วแน่ถึงองค์ฌาน สมาธิในระดับนี้เป็นสมาธิขั้นสูงสุด หากได้ความสงบระดับอับปนาสมาธิ เมื่อมีคนเดินผ่านหรือเปิดประตูเข้ามาจะไม่ได้ยินเสียงรบกวนนั้น ทั้งนี้ เมื่อจิตที่เป็นสมาธิ คือ จิตที่มีคุณภาพดี มีสมรรถภาพสูง จะมีลักษณะและอาการที่เป็นสมาธิ ดังนี้

1. แข็งแรง มีพลังมาก เหมือนกระแสน้ำที่ถูกควบคุมให้ไหลพุ่งไปในทิศทางเดียวกัน มีกำลังแรงมาก

2. ราบเรียบ สงบซึ่ง เหมือนสระใหญ่ที่มีน้ำนิ่ง ไม่มีลมพัดใส่ให้กระเพื่อม ไม่มีสิ่งใดรบกวนให้เคลื่อนไหว

3. ไส กระจ่าง สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เหมือนน้ำสงบนิ่ง ที่ไม่เป็นริ้วคลื่นและมีฝุ่นละอองตกตะกอนลงในก้นสระ

4. นุ่มนวล มีความเหมาะสมแก่การใช้งาน เพราะไม่มีความเครียด ไม่มีความสับสน กระวนกระวาย

พระกัมมัฏฐานาจริยะ อู ชนากาภิวงศ์ หรือเหมย สยาดอ (2557) กล่าวถึง สมาธิในพุทธศาสนาว่า สมาธิ หมายถึงการที่สภาวะของจิตมีความสงบ มีความตั้งมั่นอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เพียงอย่างเดียว เรียกว่า จิตมีสมาธิ ถือว่าเป็นสมถกัมมัฏฐาน หากต้องการให้จิตมีสมาธิสูงขึ้น จะต้องฝึกสมถกัมมัฏฐานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงกำลังของสมาธิที่ระดับสูงขึ้น ส่วนวิปัสสนาญาณ หมายถึง การหยั่งรู้ทางปัญญาที่เข้าไปเห็นสภาพตามความเป็นจริงของกายและจิตใจอาศัยกำลังสมาธิเป็นพื้นฐาน เรียกว่า การเห็นวิปัสสนาญาณหรือกัมมัฏฐานที่ก่อให้เกิดปัญญา ถือว่าเป็นวิปัสสนากรรมฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงธรรมชาติที่แท้จริงของรูปนาม สามารถรู้ถึงสภาวะธรรมทางกายและจิตใจ เป็นการพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของชีวิตว่าไม่แน่นอน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของสมาธิแนวพุทธศาสนา สามารถจำแนกตามระดับขั้นของกำลังสมาธิ ได้แก่ สมาธิขั้นที่ 1 ขณิกสมาธิ (สมาธิชั่วขณะ) สมาธิขั้นที่ 2 อุปจารสมาธิ (สมาธิใกล้จะแน่วแน่) และสมาธิขั้นที่ 3 อัปปนาสมาธิ (สมาธิแน่วแน่) ซึ่งสมาธิในแต่ละขั้นมีระดับกำลังของสมาธิที่แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไประงับความทุกข์เฉพาะกิจหรือทำให้มีความสุขชั่วคราว และเพื่อการดับทุกข์หรือทำให้มีความสุขอย่างถาวรจากสภาพจิตใจที่มีความผ่องใสที่พ้นจากการครอบงำของสภาวะกิเลสและอกุศลมูล นอกจากนี้ยังนำไปประยุกต์เพื่อใช้งานได้ตามความเหมาะสม

3.3 การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

นະภาพร ทาระอาธร (2563) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังศาสนสถานต่าง ๆ ในพุทธศาสนา โดยมีมูลเหตุจูงใจทางด้านศาสนาเป็นหลัก เช่น การปฏิบัติธรรม การทำบุญ การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แต่ละบุคคลเคารพนับถือ การร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อให้เกิดความสงบสุขในทางกายและจิตใจ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2563) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธศาสนา อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจเป็นการแสวงบุญในมิติทางศาสนาและความเชื่อ การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นการสร้างเครือข่ายรูปแบบหนึ่ง เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ บ้าน วัด และโรงเรียน โดยการร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว เช่น วันออกพรรษา วันดับบาตรเทโวโรหนะ งานเทศกาลกฐิน และเทศกาลอื่น ๆ ทางพุทธศาสนา

พระศรีรัชมมงคลบัณฑิต (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา คือ การเดินทางไปเพื่อท่องเที่ยวยังวัดและอารามต่าง ๆ ในพุทธศาสนา เพื่อสักการะ ไหว้พระ และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในวัด เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจาริกไปเพื่อแสวงบุญของนักท่องเที่ยวพุทธศาสนิกชน นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมีความรู้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา ได้นำเอาหลักการ

ปฏิบัติทางพุทธศาสนา ไปฝึกฝนในขณะที่ท่องเที่ยวจาริกแสวงบุญในสถานที่นั้น ๆ ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงพุทธเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบการท่องเที่ยวโดยมากจะเป็น การไปกราบไหว้พระพุทธรูป รูปปั้นพระสงฆ์ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่ เน้นประโยชน์ด้านจิตใจ เป็นศูนย์กลางศูนย์รวมของจิตใจ และประโยชน์ด้านการพัฒนาพื้นที่ ท้องถิ่น เปิดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างประโยชน์ ให้แก่ชุมชน สร้างอาชีพ และมีรายได้เพิ่ม เป็นการพัฒนาสังคมให้เจริญขึ้น

มนชนก จุลสิกขี (2562) ได้อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นรูปแบบหนึ่ง ของการท่องเที่ยวที่มีความมุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตและจิตใจ ที่สำคัญเป็นการจูงใจในการแสวงบุญในมิติทางพุทธศาสนา รวมถึงการมี จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนควบคู่กับการสืบทอดพุทธศาสนา โดยการส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดมากขึ้นตาม องค์กรประกอบ 4 ด้าน คือ องค์กรประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านความ ปลอดภัย และด้านการสนับสนุน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีศักยภาพ และการพัฒนาแบบระยะยาวในอนาคต

ศรีสังคม ธนาวงษ์ (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในปัจจุบันแบ่ง ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1. การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในรูปแบบของนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็น การท่องเที่ยวที่มีวัดในพุทธศาสนาและมีการผสมผสานกับส่วนประกอบต่าง ๆ ของความเป็นวัดใน ศาสนาพุทธ เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชมความงามของงานพุทธศิลป์ การทำบุญ ไหว้พระ และขอ พร มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในตามบริบทของสถานที่ มีการใช้สัญลักษณ์และ การสื่อสารที่เข้าใจง่าย ในขณะเดียวกันมีการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมโยง ไปสู่การฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง 2. การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในรูปแบบของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นส่งเสริมให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรม และการฝึกสมาธิเป็นหลัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบรรยากาศร่มรื่น เย็นสบาย และเงียบสงบ สถานที่สำหรับการปฏิบัติอย่างมีมาตรฐาน มีสถานที่พำนักอาศัยเป็นสัดส่วน เครื่องอุปโภค บริโภคบริบูรณ์ มีเจ้าหน้าที่ดูแลรวมทั้งพระวิปัสสนาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและมี ประสบการณ์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนากันมากขึ้น ทำให้เกิด การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีการนำเอาเรื่องสมาธิและการปฏิบัติธรรมเข้าไปผสมผสาน เป็นอีก รูปแบบหนึ่งที่ได้รับความนิยมสูง

ชฎิล มาตรา และโอษฐ์ัญญา บัณฑิต (2559) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นมูลเหตุจูงใจหลัก เพื่อเน้นการบำบัดจิตใจตามหลักพุทธศาสนาและการบำบัดจิตใจโดยวิธีการฝึกตนตามแนวทางพุทธศาสนา ได้แก่ การปฏิบัติธรรม การนั่งสมาธิ และการฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ทำจิตใจให้สงบ เพื่อผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน การไปเยี่ยมชมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางพุทธศาสนาตามโอกาสสำคัญ

ธนิต บุตรทิพย์สกุล (2558) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามาจากคำว่า Buddhist Tourism เป็นการนำเอาความหมายของพุทธศาสนามาผสมกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวแบบหนึ่งส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี เป็นการสืบทอดอายุพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนคุณค่า สิ่งที่เป็นประโยชน์ให้เกิดทางสังคม เศรษฐกิจ และการแบ่งปันผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ ที่วัดตั้งอยู่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านค้าขายของ ขายอาหารปลา และร้านขายดอกไม้ ตลอดจนธุรกิจขายสินค้าพื้นเมืองที่อยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาในข้างต้น การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถานในพุทธศาสนา เพื่อดำเนินกิจกรรมหลายอย่างที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น การทำบุญ การไปสักการะไหว้พระ ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา ฯลฯ นอกจากนี้ ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งก่อสร้าง ความงดงามของสถาปัตยกรรม และการเที่ยวชมสภาพแวดล้อมในพุทธศาสนสถาน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายร่างกายและจิตใจในขณะเดียวกัน

จากแนวคิด ทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์จนเกิดรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพของสังคมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา (Buddhist Meditation Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากการรวมตัวกันของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ (Mental Health Promotion Tourism) ซึ่งเป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิตามแนวของพุทธศาสนา ประกอบไปด้วยการผสมผสานของกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ โดยวิธีการฝึกสมาธิที่มีระดับกำลังสมาธิขั้นที่ 1 ฌานสมาธิ หรือสมาธิชั่วขณะในอิริยาบถแบบต่าง ๆ ได้แก่ ยืน เดิน นั่ง และนอนสมาธิที่ประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตได้โดยง่าย เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกสงบ

ผ่อนคลาย พร้อมกับการพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยว โดยมีการผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่สร้างความหลากหลายทางด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยว และรักษาจุดเด่นของอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ มีส่วนประกอบ (กรมการท่องเที่ยว, 2565; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทางด้านจิตใจ (Mental Health Promotion Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่สวยงามทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพทางด้านจิตใจให้ดีขึ้นพร้อมกับท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวบางส่วนมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ ได้แก่ ทวีรศึกสมาธิ การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา

2. การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Nature Based Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่สวยงามทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวสัมผัสชมธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของสภาพธรรมชาติ และความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดใจ รวมทั้งเอกลักษณ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่น เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ เทียวชมธรรมชาติ

3. การท่องเที่ยวในแหล่งศิลปวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นที่สนใจ ได้แก่ วิถีชีวิต การชมการแสดง และประเพณีต่าง ๆ (กนกกาญจน์ กล่อมเกลา และคณะ, 2562) ทั้งนี้ ในส่วนบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ มี 4 ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมการกิน วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม วัฒนธรรมพุทธศาสนา ที่สามารถนำมาใช้เป็นเอกลักษณ์จุดขายของการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และมีศักยภาพ ซึ่งเป็นต้นทุนทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ (กมลทิพย์ คำใจ, 2565; สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2565) นอกจากนี้ ยังมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่มีผลในการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ อันได้มาจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยวโดยตรง คือ การท่องเที่ยวทางด้านขนบธรรมเนียม เทศกาล ประเพณีในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ประเพณีปีใหม่เมือง (สงกรานต์) ยี่เป็ง (ลอยกระทง) เป็งปู้ด (ตักบาตรเที่ยงคืนวันพุธวันเพ็ญ) เดินขึ้นดอยเพื่อสักการะพระธาตุดอยสุเทพ เทศกาลไม้ดอกไม้ประดับเชียงใหม่ ฯลฯ ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับ

พุทธศาสนาและมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ให้ดียิ่งขึ้น (อาทิตยา ผิวซ่า และรัตน์ สิงห์บุราณ, 2563)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา (Buddhist Tourism) รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวดังกล่าว มีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันตามแต่ละบริบท ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้แนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา (Buddhist Meditation Tourism) ดังตารางที่ 9 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 9 การวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism)	การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา (Buddhist Tourism)
<p>การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในสถานที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อดำเนินการบำบัดหรือฟื้นฟูสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย เช่น ทิวทัศน์สมาธิ ห้องเที่ยวฝึกสมาธิตามธรรมชาติ การปฏิบัติสมาธิตามแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นการนำเอาการฝึกสมาธิในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์เข้ากับการท่องเที่ยว โดยมีการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นเพื่อฟื้นฟูจิตใจเป็นหลัก การท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ทิวทัศน์ธรรมชาติ และการเที่ยวชมสภาพแวดล้อมในแหล่งธรรมชาติในที่อื่น ๆ มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจในขณะเดียวกัน</p>	<p>การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถานในพุทธศาสนา เพื่อดำเนินกิจกรรมหลายอย่างที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายกายและใจ เช่น การทำบุญ การไปสักการะไหว้พระ ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา ฯลฯ เป็นการนำเอากิจกรรมทางพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์เข้ากับการท่องเที่ยว โดยมีการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นเพื่อความเพลิดเพลินเป็นหลัก ชมสิ่งก่อสร้าง ความงดงามของสถาปัตยกรรม และการเที่ยวชมสภาพแวดล้อมในพุทธศาสนสถานต่าง ๆ มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพกายและใจในขณะเดียวกัน</p>
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา (Buddhist Meditation Tourism)	
<p>การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิตามแนวของพุทธศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วยการผสมผสานของกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจจากการฝึกสมาธิตามแนวทางของพุทธศาสนาเถรวาท โดยวิธีการฝึกสมาธิที่มีระดับกำลังสมาธิขั้นที่ 1 ขณิกสมาธิ หรือสมาธิชั่วขณะในอิริยาบถแบบต่าง ๆ ได้แก่ ยืน เดิน นั่ง และนอนสมาธิที่ประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตได้โดยง่าย เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย พร้อมกับพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของการพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและเอากำลังของสมาธิมาใช้บำบัดสุขภาพจิตใจแก่นักท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจเป็นหลักมากกว่าการส่งเสริมสุขภาพทางกาย</p>	

ที่มา: การวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยตัวผู้วิจัย

ดังนั้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา เป็นเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิตามแนวของพุทธศาสนา ประกอบไปด้วยการผสมผสานของ

กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ จากการปฏิบัติสมาธิตามแนวทางของพุทธศาสนาเถรวาท โดยวิธีการฝึกสมาธิที่มีระดับกำลังสมาธิ ขั้นที่ 1 ขณิกสมาธิ หรือสมาธิชั่วขณะในอิริยาบถแบบต่าง ๆ ได้แก่ ยืน เดิน นั่ง และนอนสมาธิที่ ประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตได้โดยง่าย เพื่อบำบัดสุขภาพจิตใจให้เกิดความรู้สึกละสบาย ผ่อนคลาย พร้อมกับการพักผ่อนหย่อนใจจากการท่องเที่ยว เน้นการฟื้นฟูสุขภาพทางจิตใจเป็นหลัก เป็นส่วนหนึ่ง ของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทางด้านจิตใจ (Mental Health Promotion Tourism)

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัจจัย สำคัญให้ทราบถึงตัวกำหนดการเดินทางของนักท่องเที่ยว เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ส่งผลโดยตรงต่อการเดินทางท่องเที่ยว ได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของพฤติกรรม กรรมการท่องเที่ยว มีดังนี้

4.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

จุฑาศรี คุวินิชกุล (2565) กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวว่า เป็นลักษณะการ เปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีพฤติกรรมความเปลี่ยนแปลงไม่เหมือนกันและสามารถ เปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่การเปลี่ยนไปจะช่วยทำให้ ผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถตอบโต้ภัยความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ประการแรก คือ การสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แล้วมาทำการสร้างความมั่นใจในการ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้วยการใช้นโยบายที่ยืดหยุ่นให้กับนักท่องเที่ยวให้ สอดคล้องกับสิ่งต่าง ๆ และสามารถทำการเปลี่ยนแปลงเข้ากับนักท่องเที่ยวได้ทุกเมื่อตามความ เหมาะสม โดยทำการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่ขั้นตอนที่ยุ่งยาก เพราะเวลานักท่องเที่ยวมองหา ความต้องการทางการท่องเที่ยว เช่น ซื้อบริการทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่ ต้องการในส่วนที่มีขั้นตอนยุ่งยาก ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่ง สะท้อนในความต้องการ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสามารถ นำมาช่วยให้การดำเนินงานธุรกิจทางการท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความสะดวกต่อ นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

วีระ วีระโสภณ (2565) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวว่า ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1. ความถี่ของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยว 2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเหตุผลหลักในการเลือกมาท่องเที่ยว 3.

จุดประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 4. การเลือกเดินทางท่องเที่ยวมากับใคร 5. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 6. ช่องทางในการใช้บริการท่องเที่ยว 7. นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างไร 8. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับชอบเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวประเภทใดมากที่สุด 9. นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวที่อยากไปเยี่ยมชมจากช่องทางใด 10. ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และ 11. นักท่องเที่ยวจะกลับมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่อีกครั้งหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่มีความสนใจในด้านปัจจัยหลากหลายต่าง ๆ เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาจังหวัดเชียงใหม่ มีจุดประสงค์หลัก คือ พักผ่อนหรือท่องเที่ยว แนวโน้มของนักท่องเที่ยวมีความสนใจทำกิจกรรมภายนอกโรงแรมที่เป็นลักษณะการเดินทางชมธรรมชาติ ผจญภัย ปั่นจักรยาน เดินท่องเที่ยวคู่มือเมือง เดินท่องเที่ยวที่ถนนคนเดิน และเดินเที่ยวเพื่อซื้อสินค้า

อดิคุณ เสรวมัญ และคณะ (2564) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของการแสวงหาการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของสถานที่ไปเยือน โดยคำนึงถึงความเป็นตัวตนที่มีความโดดเด่น เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งเฉพาะที่มีความแตกต่างกับพื้นที่อื่นอันเป็นมรดกวัฒนธรรมของสังคม และสะท้อนลักษณะสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ที่สามารถสร้างคุณค่าและความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทำให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวซ้ำอีกในอนาคต

พัชรียา แก้วชู (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทราบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่งได้ โดยมีสาเหตุจากปัจจัยที่เป็นตัวแปรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแบบเดิมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมท่องเที่ยวแบบใหม่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมา เช่น นักท่องเที่ยวนิยมเที่ยวแบบระยะใกล้ ๆ และการท่องเที่ยวในประเทศที่มีคนไม่พลุกพล่าน เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคและสถานะเศรษฐกิจถดถอย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการท่องเที่ยวไปจากเดิม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ศรัญญา สรรพมิตร และศิวฤทธิ์ สุนทรเสถณี (2563) กล่าวถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ มีความนิยมในแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด แหล่งธรรมชาติ และอื่นๆ โดยนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเทศกาลประเพณี และวัฒนธรรม หลังจากนั้นนักท่องเที่ยวจึงเดินเที่ยวเพื่อซื้อสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ ตามแหล่งท่องเที่ยว

เพราะว่าจังหวัดเชียงใหม่มีสินค้าทางการท่องเที่ยว สินค้าพื้นเมือง และงานฝีมือที่หลากหลาย เป็นอัตลักษณ์ตามแต่ละท้องถิ่นบนพื้นฐานทางวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ และประวัติศาสตร์อันยาวนาน

ชูชัย สมितिไกร (2562) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวว่า เป็นการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นผู้บริโภค ซึ่งมีผลสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อ และรวมถึงการจัดส่วนที่เหลือของสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว กระบวนการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัว โดยบุคคลอื่นอาจมีส่วนร่วมในกระบวนการบริโภคด้วย การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในแง่ของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญเพราะจะทำให้ทราบถึงกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภค โดยวัดจากลักษณะของการใช้สินค้าหรือบริการ ความถี่มากน้อยในการซื้อสินค้าหรือบริการในแต่ละครั้ง

สุจิตรา หนูมี (2562) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือการบริการทางการท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนก่อนการตัดสินใจซื้อ คือ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและสนองความต้องการของตนเอง นอกจากนี้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายหลังการใช้บริการทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ซึ่งทำให้ผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวต้องตระหนักและสร้างความเข้าใจลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยว รวมทั้งพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เพื่อสามารถตอบสนองตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ตรงเป้าหมายและให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

โคเฮิน และคณะ (Cohen et al., 2014) พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการค้นหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น คำบอกเล่าจากเพื่อน คนใกล้ชิด และคำแนะนำฯ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจจนก่อให้เกิดการซื้อในตลอดระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวและทำกิจกรรมตามความสนใจ หลังจากนั้นเป็นกระบวนการประเมินผลความพึงพอใจ จนถึงขั้นการดำเนินการจากแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนโดยคาดหวังสิ่งเหล่านั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ เช่น การได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่าจากกิจกรรมที่ทำในเดินทาง การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้น สามารถสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นข้อมูลที่สำคัญให้ทราบถึงตัวกำหนดการเดินทางของนักท่องเที่ยวและสิ่งที่กำหนดการแสดงออกในรูปแบบของการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความ

ต้องการของตัวเอง โดยก่อนทำการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้มีการรับรู้ การตีความเข้าใจ การรวบรวมเหตุผลข้อมูลต่างด้าน ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ นอกจากนี้ พฤติกรรมการท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

4.2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยว

ณททัย มุขดีสุทธรวัฒน์ (2564) อธิบายว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นการตีความหมายในสิ่งที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนได้รับรู้มาไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นกระบวนการใช้ประสาทสัมผัสตีความให้เกิดความรับรู้และเข้าใจความหมายนั้น โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่สำคัญขึ้นอยู่กับ แรงจูงใจ ความสนใจ ทักษะคิด ความคาดหวัง ประสบการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ การรับรู้ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวได้แก่ การรับรู้สิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวในเรื่องธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

กวินธิดา ลอยมา (2563) ได้กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นมาจากการได้รับสิ่งเร้าต่าง ๆ จากภายนอกโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ประการของแต่ละบุคคลที่มีการส่งผ่านเส้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ ให้เข้ามาสู่ภายใน มีการใช้สมองกับประสบการณ์ที่มีอยู่ตามส่วนบุคคลในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดและการพิจารณา ซึ่งสิ่งที่บุคคลได้รับรู้มาแล้วนั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมตามการรับรู้และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมามีความแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละบุคคลมีการรับรู้มาแตกต่างกันและมีการเลือกการรับรู้เฉพาะในส่วนที่ตนเองได้สนใจเท่านั้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่ (2562) ได้อธิบายถึง การรับรู้ว่าเป็นการเข้าใจความหมายของนักท่องเที่ยวที่ได้รับการกระตุ้นให้มีความรับรู้ โดยการสร้างการกระตุ้นแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดการรับรู้และการใช้การตอบย้ำในภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดกระบวนการของการเข้าถึง การรับรู้ และสุดท้ายได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นความเข้าใจ ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว

พิชญลักษณ์ พิชญกุล และอดิศักดิ์ ธีรานุพัฒนา (2561) กล่าวถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ว่า เป็นการเข้าใจหรือรับรู้เกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการรับรู้ในขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมดจำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบด้วย 1. การรับรู้ในด้านความปลอดภัย 2. การรักษาพยาบาล 3. การบริการของภาครัฐ 4. ภาษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ 5. บทบาทหรือคุณค่าที่มีต่อสังคม ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่จะต้องมีการรับรู้ทั้ง 5 ด้านในขั้นตอนก่อนที่จะออกเดินทางมาเที่ยวหรืออาศัยในเชียงใหม่ เนื่องจากมีความสำคัญและความเหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดเชียงใหม่แบบระยะยาว

เฉิน (Chen, 2017) ได้อธิบายการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เดินมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการของการตีความหมายตามความเข้าใจ และความรู้สึกนึกคิดของตนเองจากการได้รับความหมาย ซึ่งความหมายที่ดีความได้จะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของแต่ละบุคคล เช่น คุณสมบัติของผู้รับรู้ ความสนใจและประสบการณ์ รวมทั้งสิ่งที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลอื่นได้แก่ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ โดยเฉพาะอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวมีการรับรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น วัฒนธรรม และความน่าสนใจของการท่องเที่ยว ซึ่งการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1. การสื่อความหมาย 2. รูปแบบอัตลักษณ์การท่องเที่ยว 3. ความหลากหลายกิจกรรม 4. ความน่าสนใจ 5. การมีคุณค่า

เบญจภรณ์ สงวนชีพ (2560) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การรู้สึกหรือการสัมผัสที่ดีความแล้วทำให้เกิดความหมาย การรับรู้เป็นผลมาจากการใช้อวัยวะรับสัมผัสใน 5 ด้าน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ซึ่งการรับรู้จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้และลักษณะของสิ่งเร้า โดยต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อนเพราะการรับรู้เป็นหนทางที่นำไปสู่การแปลความหมายที่เข้าใจกัน การรับรู้ของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยววันนั้น

ราเจช (Rajesh, 2013) ได้อธิบายว่า พื้นฐานการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นการรับรู้ที่นักท่องเที่ยวได้รับปัจจัยที่มีอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้การสร้างภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นกระบวนการของการตีความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทางในขั้นตอนก่อนการเดินทางหรือระหว่างการเดินทาง การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นการตีความการสื่อสารการสร้างความเข้าใจกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นผู้สื่อความหมายและนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้รับสารโดยใช้การตีความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การสื่อความหมาย รูปแบบอัตลักษณ์วัฒนธรรม ความหลากหลายกิจกรรม ความน่าสนใจ และการมีคุณค่า

5. บริบทพื้นที่ศึกษา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองมีขนาดใหญ่อันดับ 1 ของภาคเหนือ เป็นอันดับ 2 ของประเทศไทย และยังเป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญระดับโลก ซึ่งมีภูมิปัญญา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์ สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีความหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และทางด้านสุขภาพ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวด้านศาสนสถานในพุทธศาสนามีความโดดเด่นที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติให้ความสนใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของการฟื้นฟูสุขภาพทางจิตใจหลังจากสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพทางจิตใจหลายแห่งและเป็นที่ยอมรับในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566; องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2564)

5.1 พุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการเมืองและเศรษฐกิจในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำกก ไชย และปิง ภายใต้การปกครองของพญามังรายมหาราช ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์มังรายในปีพ.ศ. 1839 อำนาจทางการเมืองจากการเป็นรัฐรวมศูนย์พุ่งขึ้นสูงสุดในสมัยพระเจ้าติโลกราช ครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. 1984-2030 ในขณะเดียวกันเชียงใหม่ได้รับอิทธิพลพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์จากสุโขทัย โดยการเดินทางเข้ามาของพระสุมนเถระจนสร้างศูนย์กลางไว้ที่เวียงสวนดอกทางตะวันตกของเมืองเชียงใหม่ นอกเหนือจากพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมในเชียงใหม่ที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยเชียงแสน และหริภุญชัย (ภิญญพันธ์ พจนานวณ, 2566) เชียงใหม่จึงเป็นดินแดนที่พระพุทธรูปได้มาตั้งมั่น มีความเจริญรุ่งเรือง และที่สำคัญเป็นสถานที่สำหรับทำสังคายนา (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566) เมื่อปีพ.ศ. 2020 ในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช เกิดการทำสังคายนาพระไตรปิฎกที่วัดมหาโพธารามหรือวัดเจ็ดยอด การสังคายนาครั้งดังกล่าวทำให้มีวรรณกรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎกเฟื่องฟูขึ้นมาก มีการแต่งคัมภีร์ขยายความและการอธิบายธรรมต่าง ๆ ในไตรปิฎก การทำสังคายนาและการมีวรรณกรรมอิงไตรปิฎกจึงหมายถึงการย้อนกลับไปหาความบริสุทธิ์ของพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลทำให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาเถรวาทและเป็นดินแดนที่มีวรรณกรรมพุทธศาสนาเบ่งบานเป็นอย่างมาก (สร้อยดี อ่องสกุล, 2561) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นสาเหตุให้พุทธศาสนาในเชียงใหม่มีการศึกษาภาษาบาลี การแต่งตำราภาษาบาลี การรจนาคัมภีร์ภาษามคธ การผลิตใบลานเพื่อใช้ทางพุทธศาสนาตั้งแต่อดีต และมีการคัดลอกต่อเนื่องกันมากกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำคัญ ที่ยังคงหลงเหลือในวัดภาคเหนือ

ปัจจุบันมากกว่าภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์, 2566; ดิเรก อินจันทร์, 2563) วรรณกรรมและคัมภีร์ทางพุทธศาสนาที่สำคัญจากการรจนาขึ้นมาอย่างสมบูรณ์ โดยมีสังฆปราชญ์และบัณฑิตผู้เชี่ยวชาญทางพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่อดีตที่ได้รจนา คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา วรรณกรรม ตำรา ประวัติศาสตร์ วิธีการฝึกสมาธิ และเรื่องอื่น ๆ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาไว้ด้วยกัน ดังนี้

1. พระญาณกิตติ รจนา โยชนาวิสัยโยชนาอภิธรรม และอื่น ๆ รวมจำนวน ประมาณ 10 คัมภีร์

2. พระรัตนปัญญา รจนา วชิรสารัตถสังคหะและชินกาลมาลี

3. พระโพธิรังษี รจนา จามเทวีวงศ์

4. พระนันทาจารย์ รจนา สารัตถะสังคหะ

5. พระสุวรรณรังษี รจนา ปฐมสมโพธิสังเขป

6. พระสุวรรณปทีปเถระ รจนา อเนกคุสารัตถทีปนี

7. พระสิริมงคลาจารย์ รจนา มงคลัตถทีปนี เวสสันดรทีปนี จักกวาฬทีปนี และสังขยาปกาสกฏีกา (พิสิญฐ์ โคตรสุโพธิ, 2560) ในส่วนนี้ ยังมีวรรณกรรมและคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการฝึกสมาธิกัมมัฏฐาน วิปัสสนากัมมัฏฐาน และการฝึกสมาธิโดยตรง ได้แก่ มุลกัมมัฏฐาน วิสุทฺธิมคคกัมมัฏฐาน มุลกัมมัฏฐานะวิโรติ กัมมัฏฐาน 3 เห่ง กัมมัฏฐานมหาปา นิไสย กัมมัฏฐาน จตุรกัมมัฏฐาน พุทธกัมมัฏฐาน สมถะวิปัสสนากัมมัฏฐาน ภาวนาธาตุทั้ง 4 กัมมัฏฐาน 40 ทศ อนุสสติกัมมัฏฐาน ฯลฯ อันบ่งชี้ถึงความหลากหลายในการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ส่งผลให้เกิดอิทธิพลในการศึกษาภาษาบาลีและการฝึกสมาธิตามแนวพุทธศาสนาสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน (ศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มนตรี และคณะ, 2560)

พุทธศาสนายุคปัจจุบันในจังหวัดเชียงใหม่ มีความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางด้านพุทธศาสนาที่โดดเด่นจากการผสมผสานของอิทธิพลวัฒนธรรมพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมจากเชียงใหม่ หรือญไชย การรับเอาพระพุทธรูปนิกายเถรวาท ลัทธิลังกาวงศ์ รามัญนิกาย จากเมืองพันทุมวดีเมาะตะมะ และพุทธศาสนาเถรวาทนิกายจากลังกา พุทธศาสนาเถรวาทจากพม่า รวมทั้งพุทธศาสนาเถรวาทจากประเทศไทย จากสาเหตุดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้พุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่มีอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ เช่น มีรูปปั้นสิ่งหนึ่งเฝ้าตรงประตูวัด จากการได้รับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมของพม่า การนับถือพระอุปคุต การตักบาตรในเวลากลางวันของวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุธที่เรียกว่าเป็งปู้ด ในการบวชสามเณรมีพิธีแห่ลูกแก้ว แต่งตัวเหมือนเจ้าชายขีม้าถือคตินิยมตรงตามพุทธประวัติ การเอาทองจังโกหุ้มพระธาตุหรือพระ

เจดีย์ การสร้างวัดในชุมชนนิยมสร้างวิหารกับสถูปเจดีย์ศิลปะล้านนา การฝึกสมาธิแบบดั้งเดิมที่ใช้ลูกประคำ การปฏิบัติศาสนกิจเป็นแบบคตินิยมที่สืบกันมานาน และมีสำนักปฏิบัติธรรม การฝึกสมาธิในสายสมณะและวิปัสสนาหลายแห่ง เช่น สำนักวัดเมืองมาง สำนักวัดรำเปิงตโปทราม สำนักวัดพระธาตุศรีจอมทอง วัดดอยแม่ปิ้ง วัดถ้ำผาปล่อง วัดอรุณวิเวก สำนักนิโรธาราม สำนักตานังเลนัง เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ ยังมีอิทธิพลทางการศึกษาในยุคสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศาสนาในปัจจุบัน ในปีพ.ศ. 2527 มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการขยายสาขามาเปิดวิทยาเขตเชียงใหม่ที่วัดสวนดอก ต่อมา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำการขยายสาขามาเปิดวิทยาเขตล้านนาที่วัดเจดีย์หลวง โดยให้การศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนาและวิชาการศึกษาใหม่ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอก จะเห็นได้ว่าพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ยุคปัจจุบัน จำแนกได้ตามองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ศาสนธรรม คือ มีหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาที่จารึกไว้ในพระไตรปิฎกเป็นหลักปฏิบัติ และมีการคัดลอกธัมมหรือพระธรรม สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น มีการเก็บรักษาไว้ที่หอธรรมหรือหอไตรในวัดต่าง ๆ ตั้งแต่อดีต ได้แก่ คัมภีร์ ไบลาณ พับสา เป็นข้อมูลให้ศึกษาทั้งทางพุทธศาสนาและองค์ความรู้ทางด้านภูมิปัญญาอีกมาก ซึ่งเป็นการผสมผสานได้อย่างเหมาะสมและไม่ขัดกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

2. ศาสนบุคคล คือ มีการสืบทอดพระพุทธศาสนา มีศาสนทายาท ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่ช่วยกันอนุรักษ์ อุปถัมภ์ และทำการบำรุงอย่างเข้มแข็ง ทำให้มีความผูกพันและมีความสัมพันธ์ในการ ช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง

3. ศาสนวัตถุ คือ มีวัดเป็นจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับเมืองใหญ่ในภูมิภาคอื่น ๆ ทุกวัดมีพระธาตุเจดีย์ และมีพระพุทธรูป เป็นวัตถุสำคัญเพื่อสักการะที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ นับตั้งแต่ระดับชุมชนขึ้นไปถึงระดับประเทศ มีสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรมล้านนาที่สวยงาม โดดเด่น ทรงคุณค่า และเป็นถือว่าเป็นต้นแบบทางศิลปกรรมชั้นครูหลายชิ้นเป็นอัตลักษณ์ เช่น เครื่องสักการะพระพุทธรูปและสัตตภัณฑ์ ไม้ตรงหน้าพระพุทธรูป ไม่นิยมโต๊ะหมู่บูชา

4. ศาสนพิธี คือ มีพิธีกรรมทางพุทธศาสนาของชาวล้านนา มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน และในปัจจุบันยังมีการปฏิบัติอยู่ เช่น มีการกล่าวโองขึ้นตั้งบูชาคุณพระรัตนตรัยก่อนการสวดมนต์ในงานมงคลและอวมงคล มีการประเคนขันดอกไม้ก่อนการอาราธนาปัญญาศีล พิธีกรรมขึ้นทำว้ทั้ง 4 ก่อนการทำบุญหรือพิธีสำคัญ พิธีกล่าวสู

มาคร้วทวน พิธีกล่าวโอกาสเวหนาน กล่าวสวดแผ่เมตตาแบบพื้นเมือง นอกจากถวายเครื่องไทยทานพระสงฆ์แล้ว ยังมีธรรมเนียมการถวายภัณฑ์ปูจรรย์ (มัดคนายก) รวมทั้งพิธีกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ยุคปัจจุบัน (พิสิฐรัฐ โคตรสุโพธิ, 2560; วิโรจน์ อินทนนท์, 2559)

ในปัจจุบัน พุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ยังมีการรักษาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นต่างจากภูมิภาคอื่นและมีอัตลักษณ์ที่ผสมผสานเข้ากับประเพณีและวัฒนธรรมทำให้จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นเมืองหลวงทางด้านวัฒนธรรมตามทัศนคติของนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา ประกอบไปด้วยเทศกาลทางพุทธศาสนา วัดในพุทธศาสนา ศิลปะล้านนา และหัตถกรรมที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรม สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของท้องถิ่น เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และอื่น ๆ มากานา (Makana, 2020) จากอิทธิพลของพุทธศาสนาที่ได้แพร่ขยายสู่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย ทำให้เกิดงานศิลปกรรม ประเพณี และวัฒนธรรมอันมีความเชื่อมโยงกับพุทธศาสนาที่มีความงามและมีเสน่ห์อย่างลึกซึ้ง (สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและล้านนาสร้างสรรค์, 2562)

5.2 การฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคเหนือของประเทศไทยและเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญในระดับประเทศและระดับโลก มีสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายที่สามารถสะท้อนถึงความเป็นอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรม และรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ ในความหลากหลายนั้น มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่โดดเด่น คือการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Natural Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural and Traditional Tourism) บนพื้นฐานทางวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ และประวัติศาสตร์อันยาวนาน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่, 2560) โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางจิตใจจากการฝึกสมาธิ ในปัจจุบันพบว่า มีสถานที่ที่มีศักยภาพที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการทำสมาธิหรือการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (Meditation Tourism) ในจังหวัดเชียงใหม่ ตามตาราง 10 แสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิและการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 มีดังนี้

ตาราง 10 ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565

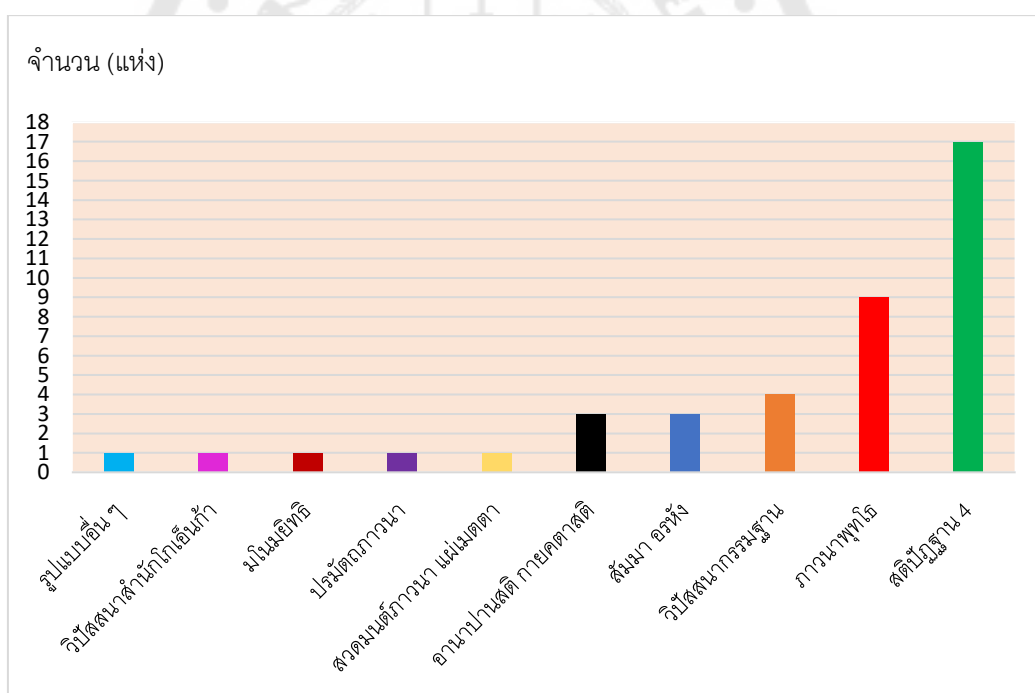
รูปแบบการฝึกสมาธิ	สถานที่	ตำบล	อำเภอ
สติปัฏฐาน 4	วัดพระธาตุดอยสุเทพ	สุเทพ	เมือง
	วัดผาลาด	สุเทพ	เมือง
	วัดสวนดอก	สุเทพ	เมือง
	วัดร่ำเปิง	สุเทพ	เมือง
	วัดโลกโมฬี	ศรีภูมิ	เมือง
	วัดอุโมงค์เถรจันทร์	ศรีภูมิ	เมือง
	วัดลอยเคราะห์	ช้างคลาน	เมือง
	วัดยางกวง	หายยา	เมือง
	มูลนิธิศูนย์วิปัสสนาเชียงใหม่	สันกลาง	สันป่าตอง
	วัดน้ำบ่อหลวง	น้ำบ่อหลวง	สันป่าตอง
	วัดพระธาตุดอยสะเก็ด	เชิงดอย	ดอยสะเก็ด
	วัดหลวงขุนวิน	แม่วิน	แม่วาง
	ศูนย์ปฏิบัติธรรมตาดั้งเลดง	ลำราญราษฎร์	ดอยสะเก็ด
	วัดพระธาตุศรีจอมทอง	บ้านหลวง	จอมทอง
	วัดท่าตอน	ท่าตอน	แม่ฮ่าย
	วัดสันปูเลยสะหลีเวียงแก้ว	สันปูเลย	ดอยสะเก็ด
	วัดพระนอนขอนม่วง	ดอนแก้ว	แมริม
	ศูนย์วิปัสสนานานาชาติปฏิบัติ บูชาพระพุทธรบาทสี่รอย	สะลวง	แมริม
	สถานปฏิบัติธรรมธรรมศิลป์	สะเมิงใต้	สะเมิง
	ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติศรี เมืองปง	บ้านปง	หางดง
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	วัดถ้ำดอยไต	แม่วิน	แม่วาง
วิปัสสนาสำนักโกเอ็นก้า	บ้านอาจารย์คามิน	สุเทพ	เมือง
กัมมัฏฐานล้านนา	วัดขุนคองหลวง	ขุนคอง	หางดง
นับลูกประจำ			

ตาราง 10 ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 (ต่อ)

รูปแบบการฝึกสมาธิ	สถานที่	ตำบล	อำเภอ
พุทธานุสติกัมมัฏฐาน	วัดเจดีย์หลวง	พระสิงห์	เมือง
	วัดศรีเกิด	พระสิงห์	เมือง
	วัดสันติธรรม	ช้างเผือก	เมือง
	วัดถ้ำผาปล่อง	เชียงใหม่	เชียงใหม่
	วัดอรุณวิเวก (บ้านปง)	อินทขิล	แม่แตง
	วัดดอยแม่ป๋ง	แม่ป๋ง	พร้าว
	วัดดอยออกิญาโน	สบเปิง	แม่แตง
	วัดโรงธรรมสามัคคี	สันกำแพง	สันกำแพง
	บ้านศรีศุกกรี	แม่เหียะ	เมือง
	ศูนย์ปฏิบัติธรรม มช.	สุเทพ	เมือง
ธรรมกาย	วัดบ้านขุน	บ่อหลวง	ฮอด
	จุดคงคสถานล้านนา	หนองหาร	สันทราย
ปรมัตถภาวนา	ธรรมสถานนานาชาติป่าแป๋	ป่าแป๋	แม่แตง
	สำนักปรมัตถภาวนาดอยภูโอบ	สะลวง	แมริม
มโนมยิทธิ	วัดโขงขาว	บ้านแหวน	หางดง
	วัดแม่สะลาบ	ชมพู่	สารภี
อานาปานสติ	วัดอุโมงค์ สวณพุทธธรรม	สุเทพ	เมือง
อานาปานสติ และ	อารามภิกษุณีนิโรธาราม	ดอยแก้ว	จอมทอง
กายคตาสติ	อารามภิกษุณีสุทธจิตต์	ลวงเหนือ	ดอยสะเก็ด
อัปมัญญา4 หรือ	วัดถ้ำเมืองนะ	เมืองนะ	เชียงใหม่
ภาวนาแผ่เมตตา			

ที่มา : กรมการศาสนา, (2565) และสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ (2565)

จากตาราง 10 ข้อมูลแสดงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิและการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 พบว่า พื้นที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ คือ อำเภอเมือง อำเภอแมริม อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอแม่แตง ตามลำดับ โดยพบรูปแบบการฝึกสมาธิที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 ภาวนาพุทโธ วิปัสสนาแนวโกเอ็นก้า วิปัสสนากรรมฐาน ปรมัตถภาวนา อานาปานสติ กายคตาสติ และแบบปรมัตถภาวนา ฯลฯ ในจำนวนรูปแบบการฝึกสมาธิทั้งหมดจากรายการ 9 พบว่า รูปแบบการการฝึกสมาธิที่นิยมในปัจจุบันมากที่สุด คือ การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ การฝึกสมาธิแบบภาวนาพุทโธ และการฝึกสมาธิรูปแบบอื่น ๆ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากรายการ 10 ข้อมูลแสดงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิและการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 สามารถสรุปเป็นแผนภาพประกอบ 2 ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565

ที่มา : กรมการศาสนา (2565) และสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ (2565)

จากภาพประกอบ 2 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 พบว่า รูปแบบของการฝึกสมาธิมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ คือ การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 และสติปัฏฐาน 4 ยังเป็นรูปแบบการฝึกสมาธิที่นิยมมากที่สุดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตามตาราง 11 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2565 มีดังนี้

ตาราง 11 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2565

รูปแบบการฝึกสมาธิ	สถานที่	ตำบล	อำเภอ
สติปัฏฐาน 4	วัดรำเปิง	แม่เหียะ	เมือง
	วัดพระธาตุดอยสุเทพ	สุเทพ	เมือง
	วัดผาลาด	สุเทพ	เมือง
	วัดสวนดอก	สุเทพ	เมือง
	วัดยางกวง	หายยา	เมือง
	วัดโลกโมฬี	ศรีภูมิ	เมือง
	วัดลอยเคราะห์	ช้างคลาน	เมือง
	วัดอุโมงค์เถรจันทร์	ศรีภูมิ	เมือง
พุทธานุสติ	วัดเจดีย์หลวง	พระสิงห์	เมือง
	บ้านศรีสุกรี	แม่เหียะ	เมือง
	วัดศรีเกิด	พระสิงห์	เมือง
	วัดสันติธรรม	ช้างเผือก	เมือง
อานาปานสติ	วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม)	สุเทพ	เมือง
วิปัสสนาสำนักรโกเอ็นก้า	บ้านอาจารย์คามิน	สุเทพ	เมือง

ที่มา : กรมการศาสนา (2565) และสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ (2565)

จากตาราง 11 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 พบว่า รูปแบบการฝึกสมาธิที่นิยมมากที่สุดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือ การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 การฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติกัมมัฏฐาน และการฝึกสมาธิแบบอื่น ๆ ตามลำดับ ในปัจจุบัน การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาทในจังหวัดเชียงใหม่มีรูปแบบการฝึกสมาธิที่สำคัญมีรายละเอียดดังนี้

การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4

การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 เป็นการฝึกสมาธิแบบการตั้งสติกำหนดพิจารณาสิ่งทั้งหลายให้รู้เห็นตามความเป็นจริง หรือตามที่ตั้งนั้น ๆ แบ่งออกเป็น 4 หมวด ได้แก่

1. กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน (Contemplation Of The Body; Mindfulness as Regards The Body) คือ การตั้งสติกำหนดพิจารณากายให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นเพียงกาย ไม่ใช่สัตว์ บุคคล หรือตัวตนเราเขา จำแนกการปฏิบัติไว้หลายอย่าง ได้แก่ การกำหนดลมหายใจ การกำหนดรู้ทันอิริยาบถ การสร้างสัมปชัญญะในการกระทำเคลื่อนไหวทุกอย่าง การพิจารณาปฏิภูลมนสิการหรือส่วนประกอบอันไม่สะอาดที่รวมเข้าเป็นร่างกาย การพิจารณาธาตุมนสิการ พิเคราะห์เห็นร่างกายของตนโดยว่าเป็นธาตุแต่ละอย่าง ๆ และการพิจารณานวสีวิทิกา พิเคราะห์ซากศพในสภาพต่าง ๆ ที่แปลกกันไปใน 9 ระยะเวลา ให้เห็นคติธรรมดาของร่างกายของผู้อื่นว่าเป็นเช่นใด ของตนเองก็เป็นเช่นนั้น

2. เวทนानุปัสสนาสติปัฏฐาน (Contemplation of Feelings; Mindfulness as Regards Feelings) คือ การตั้งสติกำหนดพิจารณาเวทนาให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงเวทนา ไม่ใช่สัตว์ บุคคล หรือตัวตนเราเขา จำแนกการปฏิบัติไว้ ได้แก่ การมีสติรู้ชัดเวทนาอันเป็น สุข ทุกข์ และเฉย ๆ

3. จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน (Contemplation of Mind; Mindfulness as Regards Thoughts) คือการตั้งสติกำหนดพิจารณาจิตให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงจิต ไม่ใช่สัตว์ บุคคล หรือตัวตนเราเขา จำแนกการปฏิบัติไว้ ได้แก่ การมีสติรู้ชัดในจิตของตนที่มีราคะ ไม่มีราคะ มีโทสะ ไม่มีโทสะ มีโมหะ ไม่มีโมหะ เศร้าหมองหรือผ่องใส จิตฟุ้งซ่านหรือเป็นสมาธิ ฯลฯ พิเคราะห์จิตตามสภาวะที่เป็นไปอยู่ในขณะนั้น ๆ

4. ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน Contemplation Of Mind-Objects; Mindfulness as Regards Ideas) คือ การตั้งสติกำหนดพิจารณาธรรมให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงธรรม ไม่ใช่สัตว์ บุคคล หรือตัวตนเราเขา จำแนกการปฏิบัติไว้ ได้แก่ การมีสติรู้ชัดในธรรมทั้งหลาย คือ นิรวรรณ 5 ชันธ 5 อายตนะ 12 โพชฌงค์ 7 และอริยสัจ 4 ว่าคืออะไร เป็นอย่างไร มีในตนหรือไม่

เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปได้อย่างไร เป็นต้น พิจารณาตามสภาวะที่เป็นจริง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2559)

การฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติกัมมัฏฐาน

การฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติกัมมัฏฐาน เป็นการฝึกสมาธิที่มีการนำเอาคำบริกรรมมาผสมกับการรู้ลมหายใจเข้าออก โดยมุ่งเน้นการภาวนาจากคำบริกรรมเป็นหลักจนเกิดสมาธิที่มีระดับสูงขึ้น ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิด้วยวิธีการระลึกถึงพระพุทธเจ้าอย่างเป็นประจำ การฝึกจิตให้ทรงอยู่ในอารมณ์ที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า หรือระลึกคุณงามความดีของพระพุทธเจ้าควบคู่กับการรับรู้ลมหายใจเข้าออก โดยใช้คำบริกรรมที่เป็นนามของพระพุทธเจ้าหรือคำที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าโดยตรง เช่น พุทโธ พุทโธภควา และอื่น ๆ นอกจากนี้สามารถใช้คำอันใดอันหนึ่งจากบทสวดพระพุทธคุณหรือบทอิติปิโส ภควา ได้แก่ อิติปิโส ภควา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสาณัง พุทโธ ภควา นำมาเป็นคำภาวนาในการฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติกัมมัฏฐานให้จิตใจเกิดความสงบ ไม่กระสับกระส่าย และเกิดกำลังสมาธิระดับสูง โดยทั่วไปการฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติกัมมัฏฐานนิยมเรียกว่าเป็นการฝึกสมาธิแบบภาวนาพุทโธ เนื่องจากผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่นิยมใช้คำว่า พุทโธ มาเป็นคำบริกรรมในขณะที่ฝึกควบคู่กับการรับรู้ลมหายใจเข้าออก โดยมีพื้นฐานการฝึกสมาธิ คือ เวลาหายใจเข้าให้ทำการรับรู้ลมหายใจว่า เป็นลมหายใจเข้าแล้วภาวนาหรือพูดคำว่า พุท ไว้ในใจ เมื่อเวลาหายใจออกให้ทำการรับรู้ลมหายใจว่า เป็นลมหายใจออกแล้วภาวนาหรือพูดคำว่า โธ ไว้ในใจ ทำการภาวนาในลักษณะนี้วนซ้ำไปอย่างต่อเนื่อง หากจิตใจคิดในเรื่องอื่นในระหว่างการฝึกสมาธิให้ใช้สติดึงกลับมาอยู่กับคำภาวนาพุทโธเพียงอย่างเดียวและทำการภาวนาไปจนกระทั่งจิตมีกำลังของสมาธิอยู่ในระดับขณิกสมาธิ ระดับสมาธิที่มีกำลังชั่วคราว อุปจารสมาธิ ระดับสมาธิที่มีกำลังเกือบจะมีความแน่น และอัปปนาสมาธิ ระดับสมาธิที่มีความตั้งมั่นเป็นอารมณ์เดียว ระดับสมาธิที่สูงขึ้นตามลำดับ (พระราชสังวรญาณ พุท สุานियो, 2565; ปัญญกร จันทรประแดง และคณะ, 2564; คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2563)

การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติกัมมัฏฐาน

การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติกัมมัฏฐาน เป็นการฝึกสมาธิจากการใช้สติรับรู้ลมหายใจเข้าลมหายใจออกในทุกขณะจนทำให้จิต มีอารมณ์หนึ่งเดียว เกิดความตั้งมั่น และมีกำลังของสมาธิในระดับที่สูงขึ้น เป็นการฝึกพื้นฐานมาจากลมหายใจเข้าลมหายใจออกโดยตรงและเป็น การฝึกสมาธิโดยไม่ต้องจัดหาอุปกรณ์อื่น ๆ มาปฏิบัติต่างจากการฝึกสมาธิแบบอื่น ๆ เพราะว่าการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติเป็นการฝึกสมาธิที่ใช้เพียงลมหายใจที่มีอยู่แล้วควบคู่กับการกำหนดรับรู้ลมหายใจเท่านั้น การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. อานาปานสติ ด้วยวิธีการนับหรือคณนา เป็นการนับลมหายใจเข้าออกตาม
การเรียงตัวเลข

1.1 การนับแบบช้าในช่วงแรก โดยนับให้อยู่ในระหว่าง 5 – 10 และนับเป็นคู่
เรียงตามตัวเลข คือ

ลมหายใจเข้านับ 1 ลมหายใจออก นับ 1

ลมหายใจเข้านับ 2 ลมหายใจออก นับ 2

ลมหายใจเข้านับ 3 ลมหายใจออก นับ 3

ลมหายใจเข้านับ 4 ลมหายใจออก นับ 4

ลมหายใจเข้านับ 5 ลมหายใจออก นับ 5

เมื่อนับถึง 5 แล้ว ให้นับต่อจาก 6,6 7,7 จนถึง 10,10 แล้วนับย้อนมาที่ 5,5

ใหม่ ดังนี้

1,1	2,2	3,3	4,4	5,5					
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6				
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7			
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7	8,8		
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7	8,8	9,9	
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7	8,8	9,9	10,10
1,1	2,2	3,3	4,4	5,5					

1.2 การนับแบบเร็วในช่วงหลัง เมื่อลมหายใจมีความละเอียด ชัดเจน และมีความ
ความสงบขึ้นให้เปลี่ยนจากการนับแบบช้ามาเป็นการนับแบบเร็ว โดยใช้สติกำหนดที่การ
กระทบของลมหายใจที่ปลายจมูก หรือริมฝีปากบน หากรู้สึกถึงความชัดเจนของลมกระทบที่ปลาย
จมูกให้นับ 1 โดยนับให้อยู่ในระหว่าง 5 – 10 นับเป็นเรียงตามตัวเลข และไม่ต้องนับเป็นคู่ คือ

ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก นับ 1

ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก นับ 2

ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก นับ 3

ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก นับ 4

ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก นับ 5

หรือ

ลมหายใจออก ลมหายใจเข้า นับ 1

ลมหายใจออก ลมหายใจเข้า นับ 2

ลมหายใจออก ลมหายใจเข้า นับ 3

ลมหายใจออก ลมหายใจเข้า นับ 4

ลมหายใจออก ลมหายใจเข้า นับ 5

เมื่อนับถึง 5 แล้ว ให้นับต่อจาก 6, 7, จนถึง 10, แล้วนับย้อนมาที่ 5, ใหม่

ดังนี้

1, 2, 3, 4, 5,
 1, 2, 3, 4, 5, 6,
 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,
 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,
 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,
 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
 1, 2, 3, 4, 5,

1.3 การนับแบบผสมการกำหนดรับรู้ลมหายใจ เป็นการนับลมหายใจเข้าลมหายใจออกที่ผสมผสานกับการกำหนดรับรู้ลมหายใจว่าในขณะนั้นลมหายใจออกเข้าเป็นเช่นไรสั้นหรือยาว แล้วทำการกำหนดนับเรียงตามตัวเลข

1.3.1 เมื่อหายใจเข้ารู้ว่าเป็นลมหายใจเข้าแบบยาว หายใจออกรู้ว่าเป็นลมหายใจออกแบบยาว ให้นับ 1

1.3.2 เมื่อหายใจเข้ารู้ว่าเป็นลมหายใจเข้าแบบยาว หายใจออกรู้ว่าเป็นลมหายใจออกแบบสั้น ให้นับ 1

1.3.1 เมื่อหายใจเข้ารู้ว่าเป็นลมหายใจเข้าแบบสั้น หายใจออกรู้ว่าเป็นลมหายใจออกแบบสั้น ให้นับ 1

1.3.1 เมื่อหายใจเข้ารู้ว่าเป็นลมหายใจเข้าแบบสั้น หายใจออกรู้ว่าเป็นลมหายใจออกแบบยาว ให้นับ 1

โดยนับเป็นเรียงตามตัวเลข และนับเป็นคู่ คือ ลมหายใจเข้าแบบยาว ลมหายใจออกแบบยาว นับ 1, 2, 3, จนถึง 100 หรือตัวเลขที่กำหนด

2. อานาปานสติ ด้วยวิธีการติดตามหรืออนุพัณณา เป็นการกำหนดรับรู้ลมหายใจเข้าออกตามการกระทบต่อจุดกระทบ คือ ลมหายใจเข้ากระทบปลายจมูกหรือริมฝีปากบน กระบังลม และหน้าท้องหรือจุดสะดือ เป็นการใช้สติกำหนดการรับรู้ตามการกระทบของลมเพียงเท่านั้นว่ากระทบจนถึงจุดไหนจนเกิดความสงบ ไม่ฟุ้งซ่าน และเกิดสมาธิ ส่วนใหญ่นิยมการกำหนดรับรู้ลมหายใจเข้าออกแบบ 3 สฐาน ดังนี้

2.1 การกำหนดรับรู้ลมหายใจเข้าออกตามการกระทบต่อปลายจมูกหรือริมฝีปากบนว่า ลมหายใจเข้ากระทบปลายจมูก ลมหายใจออกกระทบปลายจมูก

2.2 การกำหนดรับรู้ลมหายใจเข้าออกตามการกระทบต่อปลายจมูกหรือริมฝีปากบนและกระบังลมว่า ลมหายใจเข้ากระทบปลายจมูกต่อมากกระทบกระบังลม แล้วกำหนดรับรู้ว่าลมหายใจออกจากกระบังลม ออกมากกระทบปลายจมูก

2.3 การกำหนดรับรู้ลมหายใจเข้าออกตามการกระทบต่อปลายจมูกหรือริมฝีปากบน ต่อมากกระทบกระบังลม และลงมากกระทบจุดศูนย์กลางหน้าท้องหรือจุดสะดือ ว่าลมหายใจเข้ากระทบปลายจมูกต่อมากกระทบกระบังลม และลงมากกระทบที่หน้าท้อง แล้วกำหนดรับรู้ว่าลมหายใจออกจากหน้าท้อง ออกมากกระทบกระบังลม และออกมากกระทบที่ปลายจมูก

นอกจากนี้ ในการฝึกสมาธิอานาปานสติขั้นสูงสามารถใช้สติกำหนดลมหายใจเข้าออกควบคู่กับการเจริญสติปฏิฐาน 4 ซึ่งเรียกว่า อานาปานสติ 16 สฐาน ได้แก่ การใช้สติกำหนดลมหายใจเข้าออกควบคู่กับการพิจารณาทางกาย เวทนา จิต และธรรม (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2566a; วนิตา ชุลิกาวិทย์ และจักรพล เทพา, 2565; นฤมล มารคแมน, 2559)

การฝึกสมาธิแบบมโนมยิทธิ

การฝึกสมาธิแบบมโนมยิทธิ เป็นการฝึกสมาธิโดยวิธีการใช้อำนาจทางจิตหรือฤทธิ์ทางใจมาเป็นพื้นฐานในการฝึกสมาธิจากการนำเอาหลักสูตรการหมวดเตวิชโช (วิชา3) และหลักสูตรอภิญญา (อภิญญา6) มาผสมผสานกัน โดยนำมาจากหลักสูตรใหญ่ของการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งในพุทธศาสนาเถรวาทจำแนกการฝึกสมาธิทั้งหมดเป็น 4 หมวด คือ 1. สุขวิปัสสโก เห็นแจ้งด้วยวิปัสสนาล้วน บรรลุมรรคผลได้อย่างง่าย 2. เตวิชโช วิชาสาม 3. อภิญญาหก และ 4. ปฏิสัมภีทปัตโต ทั้งนี้ การฝึกสมาธิแบบมโนมยิทธิในขั้นต้นเป็นการกำหนดรู้ลมหายใจเข้าออกควบคู่กับคำภาวนาว่า นะมะพะระะ เมื่อหายใจเข้าภาวนาในใจว่า นะมะ เมื่อหายใจออกภาวนาในใจว่า พะระ ผู้ปฏิบัติหายใจเข้าออกให้ภาวนาไปตลอดจนจิตใจเกิดความสงบ ไม่กระสับกระส่าย และมีความผ่อนคลายชัดเจนจากกำลังสมาธิที่อยู่ในระดับขั้นที่ 2 หรือระดับอุปจาร

สมาธิ ซึ่งเป็นระดับสมาธิเกือบจะมีความตั้งมั่น มีความสงบ และเหมาะสมสำหรับการใช้งาน เพื่อให้ใจรับรู้เห็นในสิ่งที่บังเกิดขึ้นเอง โดยใช้อำนาจของจิตใจที่มีกำลังสมาธิทรงตัวและมีความชัดเจนแจ่มใส การฝึกสมาธิแบบมโนมยิทธิสามารถแบ่งออก 2 แบบ ดังนี้

1. การฝึกมโนมยิทธิแบบครึ่งกำลัง เป็นการฝึกสมาธิที่มีครูหรือผู้สอนสมาธิแนะนำผู้ปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐาน วิธีการปฏิบัติในเบื้องต้น และการใช้กำลังสมาธิของครูผู้สอน และบุคคลอื่น ๆ มาช่วยผู้ปฏิบัติมือใหม่ให้เกิดการรับรู้ได้เห็นที่ชัดเจนขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ

2. การฝึกมโนมยิทธิแบบเต็มกำลัง เป็นการฝึกสมาธิที่ผู้ปฏิบัติได้ผ่านระดับขั้นต้นมาแล้วสามารถฝึกสมาธิได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากได้ฝึกฝนหรือเรียนรู้จากครูผู้สอนมาแล้ว โดยใช้กำลังสมาธิในระดับขั้นที่ 2 หรือระดับอุปจารสมาธิของผู้ปฏิบัติเองทั้งหมด การฝึกสมาธิทั้ง 2 รูปแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จิตใจที่มีกำลังสมาธิ ความตั้งมั่นชัดเจน มาใช้ในการเรียนรู้และขัดเกลาจิตใจจากการครอบงำของกิเลสต่อยอดสู่ความหลุดพ้นทุกข์หรือการเข้าสู่นิพพานที่ไม่ต้องกลับมาเกิดใหม่ตามคติแนวทางพุทธศาสนา (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2566a; วัดจันทาราม, 2560; พระครูธรรมธรเล็ก สุทธิมปญโญ, 2554) นอกจากนี้ ตามตาราง 10 แสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 และภาพประกอบ 2 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2565 จะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากการฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 ซึ่งที่เป็นที่นิยมในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ปรากฏสถานที่ท่องเที่ยวเชิงการฝึกสมาธิแบบนับลูกประจำ การฝึกสมาธิแบบนับลูกประจำ หรือการฝึกสมาธิแบบพุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติแบบการนับลูกประจำ ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกสมาธิที่เป็นอัตตลักษณ์และเป็นการฝึกสมาธิแบบดั้งเดิมในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลโดยการลงพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่าปัจจุบันมีการฝึกสมาธิแบบนับลูกประจำในจังหวัดเชียงใหม่เพียงแห่งเดียว คือ วัดขุนคงหลวง ตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การฝึกกัมมัฏฐานล้านนาแบบนับลูกประจำ

การฝึกสมาธิแบบล้านนาหรือกัมมัฏฐานล้านนา เป็นการฝึกสมาธิที่มีการนำเอาลูกประจำมาใช้ในการนับควบคู่กับการกำหนดลมหายใจเข้าออกและคำที่ใช้ในการภาวนา จนกระทั่งจิตใจเกิดความสงบจากกำลังของสมาธิ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่รวบเอาสมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐานไว้ในที่เดียวกัน โดยฝึกสมถกัมมัฏฐานก่อนแล้วฝึกวิปัสสนากัมมัฏฐานในภายหลัง ซึ่งการฝึกสมาธิแบบล้านนามีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การฝึกสมาธิแบบล้านนามีความเกี่ยวข้องกับลูกประจำมาเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติทุกครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การใช้ลูกประจำ หรือหมากนับมาเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติ โดยการนับลูกประจำ 1 เม็ดควบคู่กับคำภาวนาและการกำหนดลมหายใจเข้าออก ซึ่งสายประจำ 1 เส้น มีลูกประจำจำนวนทั้งหมด 108 เม็ด เมื่อจนนับครบ 108 เม็ด เรียกว่า การภาวนา 1 รอบ การภาวนาปฏิบัติขั้นต่ำอย่างน้อย 3 รอบ หรือปฏิบัติมากกว่านั้นตามความประสงค์ ฯ

1.2 ลูกประจำส่วนใหญ่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ มีน้ำหนักเบา เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกสมาธิในระยะเวลานาน มีความทนทาน มีลักษณะ ดังนี้

1.2.1. ลูกประจำไม้ เป็นลูกประจำที่ทำมาจากเนื้อไม้ เช่น ไม้จืด ไม้จันทน์ ไม้จืดดำ มีน้ำหนักเบา มีความคงทน และสะดวกต่อการพกพาเป็นอย่างดี

1.2.2 ลูกประจำเม็ดลาน เป็นลูกประจำที่ทำมาจากเม็ดลาน เม็ดต้นลาน มีความเหนียว แข็งแกร่งคงทน และสะดวกต่อการพกพาเป็นอย่างดี

1.2.3 ลูกประจำอื่น ๆ ได้แก่ ลูกประจำสรีร์พื้นดิน เป็นลูกประจำที่ทำจากนำเอาใบโพธิ์มาเผาให้แห้งและปั้นผสมเป็นให้เม็ด ลูกประจำที่ใช้ในการฝึกสมาธิไม่นิยมใช้วัสดุที่ทำมาจากหยก เหล็ก และแร่โลหะ เพราะมีน้ำหนักมาก ไม่สะดวกต่อการใช้นับในการปฏิบัติธรรมระยะเวลานาน ฯ

2. การใช้คำภาวนาหรือคำบริกรรม เป็นมาเป็นตัวกำหนดควบคู่กับลมหายใจเข้าลมหายใจออก โดยยึดคำภาวนาในใจควบคู่กับลมหายใจเข้าออกเป็นหลัก การนับลูกประจำเป็นเพียงตัวช่วย หรือส่งเสริมสติสัมปชัญญะให้ดีขึ้น มีขั้นตอนการใช้คำภาวนา ดังนี้

2.1 ในครั้งแรก เมื่อสูดลมหายใจเข้า ภาวนาในใจว่า พุท เมื่อหายใจออก ภาวนาในใจว่า โธ แล้วนับลูกประจำ 1 เม็ด เรียกว่า การตก 1 เม็ด เนื่องจากลูกประจำ 1 เม็ดได้ถูกนับตกลงไปแล้วจำนวน 1 เม็ดจากลูกประจำที่มีจำนวนทั้งหมด 108 เม็ด โดยการภาวนารอบแรกจะทำการภาวนาพุทโธ จำนวน 1 รอบ หรือนับลูกประจำ 108 เม็ด ซึ่งการภาวนาพุทโธ จำนวน 1 รอบ เรียกว่า การตกรอบพุทโธ

2.2 ในครั้งที่ 2 เมื่อสูดลมหายใจเข้า ภาวนาในใจว่า ธัม เมื่อหายใจออก ภาวนาในใจว่า โม แล้วนับลูกประจำ 1 เม็ด โดยการภาวนารอบที่ 2 จะทำการภาวนาธัมโม จำนวน 1 รอบ หรือนับลูกประจำ 108 เม็ด ซึ่งการภาวนาธัมโม จำนวน 1 รอบ เรียกว่า การตกรอบธัมโม

2.3 ในครั้งที่ 3 เมื่อสุดลมหายใจเข้า ภาวนาในใจว่า ส้ง เมื่อหายใจออก ภาวนาในใจว่า โฆ แล้วนับลูกประจำ 1 เม็ด โดยการภาวนารอบที่ 3 จะทำการภาวนาสังโฆ จำนวน 1 รอบ หรือนับลูกประจำ 108 เม็ด ซึ่งการภาวนาสังโฆ จำนวน 1 รอบ เรียกว่า การตรกรอบสังโฆ ทั้งนี้การปฏิบัติภาวนาในการตรกรอบทั้ง 3 คือ การตรกรอบพุทโธ การตรกรอบธัมโม และการตรกรอบสังโฆ เรียกว่า การฝึกสมาธิหรือการปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานแบบอนุสติ 3 ซึ่งปัจจุบันพบในบางพื้นที่ของภาคเหนือในประเทศไทยเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำภาวนา อื่น ๆ ในการฝึกสมาธิแบบล้านนา ได้แก่ 1) พุทโธ สติมโต 2) ธัมโม สติมโต 3) ส้งโฆ สติมโต 4) มุตตะจาโค 5) ตถาหัง สุขัง 6) อรุวัง เม ชีวิตัง รุวัง เม มรณัง 7) ปฏิภูลัง ปฏิภูลา 8) อุตตมัง นิพพานัง 9) นิพพานัง สุขัง 10) อาหาโร – ปฏิภูโล 11) สัพเพ ธาตุ 12) อากาโส อนันโต 13) วิญญูณัง อนันโต 14) นัตถิ กิณฺจิ 15) สันติ เมตัง 16) นามรูปร่าง อนิจจัง 17) นามรูปร่าง ทุกขัง 18) นามรูปร่าง อนัตตา 19) สีลานิ เม ปริสุทธานิ 20) เมตตา 21) กรุณา 22) มุทิตา 23) อูเปกขา และอื่น ๆ รวมทั้ง การนำเอาคำบริกรรมที่ใช้ในการภาวนามาเพิ่มความเป็นพื้นเมืองให้มีอัตตลักษณะที่โดดเด่นมากยิ่งขึ้น เช่น พุทโธ สติมโต พุทโธ มัดจิต ธัมโม สติมโต ธัมโม มัดจิต ส้งโฆ สติมโต ส้งโฆ มัดจิต ฯลฯ คำภาวนาหรือคำบริกรรมมาจากการย่อรูปแบบของสมถกัมมัฏฐานที่มีทั้งหมด 40 รูปแบบ ซึ่งการฝึกสมาธิแบบล้านนาเป็นการรวบรวมเอาการปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานทุกรูปแบบมาไว้ในที่เดียวกัน เรียกว่า กัมมัฏฐานรวม หรือกัมมัฏฐานล้านนารวม

3. การนำเอาสมถกัมมัฏฐานมาใช้ในการฝึกสมาธิแบบล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการความสงบของจิตใจที่ได้รับจากกำลังหรือพลังของสมาธิในระดับสูงขึ้น เพื่อให้จิตใจมีคุณสมบัติ แน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน หรือที่เรียกว่าจิตมีสมาธิ ซึ่งมีระดับของสมาธิเป็นตัวชี้วัด ได้แก่ สมาธิระดับขั้นที่ 1 ขณิกสมาธิ สมาธิชั่วคราว สมาธิระดับขั้นที่ 2 อูปะจารสมาธิ เป็นสมาธิที่มีกำลังเกือบจะแน่วแน่ และสมาธิในระดับขั้นที่ 3 อปัปนาสมาธิ เป็นสมาธิขั้นสูงมีกำลังของสมาธิที่แน่วแน่ถึงขั้นองค์ฌาน การฝึกสมาธิแบบล้านนาใช้ระดับของสมาธิเป็นตัวชี้วัด ซึ่งมีความแตกต่างจากการฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 หรือแบบพองยุบ ที่ใช้การสอบอารมณ์เป็นตัวชี้วัด

4. การนำเอาวิปัสสนากัมมัฏฐานมาใช้ในการฝึกสมาธิแบบล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เห็นสภาพความเป็นจริงและความไม่แน่นอนของชีวิต จากการพิจารณาร่างกาย ไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และขั้นที่ 5 ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ วิปัสสนากัมมัฏฐานที่ปรากฏนำมาใช้ในการฝึกสมาธิแบบล้านนา ได้แก่ อนิจจวิปัสสนา ทุกขวิปัสสนา และอนัตตวิปัสสนา

5. ก่อนการฝึกสมาธิทุกครั้งมีการสวดมนต์เพื่อขจัดอารมณ์หยาบและเป็นการฝึกจิตใจให้มีกำลังสมาธิเล็กน้อยในเบื้องต้น บทสวดมนต์ที่ใช้ในการฝึกสมาธิแบบล้านนา ได้แก่ บทพุทธานุสสติกัมมัฏฐาน ธัมมานุสสติกัมมัฏฐาน สังฆานุสสติกัมมัฏฐาน โยสัณนิสิโน คำขอขมาแก้วห้าโกฐาก คำกล่าวขึ้นกัมมัฏฐาน บางบทเจ็ดตำนานสิบสองตำนาน และบทแผ่เมตตาแบบพื้นเมือง อิทัง ทานะกัมมังฯ (พระครูเมธาธิบดีกัจจและศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มณฑรี, 2562; วิโรจน์ อินทนนท์, 2560)

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งการศึกษาในบริบทส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการฝึกสมาธิแบบล้านนาเป็นการฝึกสมาธิแบบดั้งเดิมมีลักษณะความหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ โดยนำเอาหลักสูตรสมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐานมารวมเข้าไว้ด้วยกัน ในเบื้องต้นฝึกสมาธิแบบสมถกัมมัฏฐานก่อนแล้วจึงฝึกสมาธิแบบวิปัสสนา ใช้คำภาวนาในการบริกรรมควบคู่กับการหายใจเข้าหายใจออกและมีการใช้ลูกประคำมาเป็นเครื่องมือช่วยในการฝึกสมาธิ มีการสวดมนต์ ขอขมาพระรัตนตรัย กล่าวคำขึ้นกัมมัฏฐานก่อนฝึกสมาธิ และแผ่เมตตาแบบพื้นเมืองหลังจากฝึกสมาธิในทุกครั้ง นอกจากนี้ยังมีการใช้คำภาวนาที่หลากหลายมีปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละรูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนาที่ปรากฏ ตามตาราง 11 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนาและลักษณะคำภาวนา มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 12 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนาและลักษณะคำภาวนา

รูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนา		คำภาวนา
สมถกัมมัฏฐาน	วิปัสสนากัมมัฏฐาน	
พุทธานุสสติกัมมัฏฐาน		พุท - โธ พุทโธ - สติมะโต อิติปิโส - ภาคะวา
ธัมมานุสสติกัมมัฏฐาน		ธัม - โม ธัมโม - สติมะโต สวากขาโต
สังฆานุสสติกัมมัฏฐาน		สัง - โฆ สังโฆ - สติมะโต สุปฏิปันโน
สีลานุสสติกัมมัฏฐาน		สีลานิ เม - ปริสุทธานิ

ตาราง 12 ข้อมูลแสดงรูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนาและลักษณะคำภาวนา (ต่อ)

รูปแบบการฝึกสมาธิแบบล้านนา		คำภาวนา
สมถกัมมัฏฐาน	วิปัสสนากัมมัฏฐาน	
เทวตานุสสติกัมมัฏฐาน		ตถาหัง - สุขัง
จาคานุสสติกัมมัฏฐาน		มุตตะ-จาโค สัพเพทเวา - สุขิตา โหนดุ เทวานะ - มินโท สหัสสะเนตโต - เนวินโท
มรณานุสสติกัมมัฏฐาน		อะธวัจ เม ชีวิตัง - ฐวัจ เม มรณัง
กายคตานุสสติกัมมัฏฐาน		ปฏิกูลัง - ปฏิกูลา
อุปมานุสสติกัมมัฏฐาน		อุตตะมัง - นิพพานัง นิพพานัง - สุขัง
เมตตา อัมปัญญา 4		อะหัง สุขิตอ - โหมิ สัพเพ สัตตา - สุขิตา โหนดุ
กรุณา อัมปัญญา 4		สัพเพ สัตตา - ทุกขา ปะมุญจันตุ
มุทิตาอัมปัญญา 4		อะโห - สาธุ
อุเบกขาอัมปัญญา 4		สัพเพ - สัตตา
อาหารเรปฏิกูลสัญญา		อาหาโร - ปฏิกูโล
จตุธาตฺวฐานกัมมัฏฐาน		สัพเพ - ธาตุ
อากาธานัญจยตนะ		อากาโส - อะนันโต
วิญญาถัญจยตนะ		วิญญาถัง - อะนันโต
อากิญจัญจยตนะ		นัตถิ - กิญจิ
เนวส์ญญานาถัญจยตนะ		สันติ - เมตัง
	อนิจจวิปัสสนา	นามรूपัง - อนิจจัง
	ทุกขวิปัสสนา	นามรूपัง - ทุกขัง
	อนัตตวิปัสสนา	นามรूपัง - อนัตตา

ที่มา : สรุปด้วยตัวผู้วิจัย

5.3 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

5.3.1 วัดร้างเปิง (ตโปทาราม)

วัดร้างเปิง (ตโปทาราม) ตั้งอยู่ที่ หมู่ 5 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยพญาอดเชียงราย กษัตริย์องค์ที่ 10 แห่งราชวงศ์มังราย จากการสอบสวนหาผู้ที่เป็นต้นเหตุและให้ทำบุญเรื่อง พระราชบิดาต้องสิ้นพระชนม์ จนทำให้พระราชมารดาของพระองค์ตรอมพระทัย หลังจากให้โทษประหารชีวิตแก่ผู้ที่เป็นต้นเหตุไปแล้ว ครั้งนั้น มีพระธุดงค์รูปหนึ่งได้ปักกลดอยู่ที่บริเวณเชิงดอยคำ ซึ่งเป็นที่ตั้งวัดร้างในปัจจุบันนี้ ได้ทูลพระเจ้าอดเชียงรายว่า ณ ต้นมะเดื่อไม่ห่างจากที่ปักกลดได้มีรัศมีพวยพุ่งขึ้นในยามราตรี สงสัยว่าจะมีพระธาตุประดิษฐานอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง พญาอดเชียงรายจึงทรงช้างพระที่นั่งอธิษฐานเสี่ยงทายว่า ถ้ามีพระบรมธาตุฝังอยู่จริงและจะได้ทำบุญบำรุงพระพุทธศาสนา ขอให้ช้างไปหยุด ณ ที่แห่งนั้น ช้างได้มาหยุดอยู่ใต้ต้นมะเดื่อ จึงมีรับสั่งให้ขุดรอบต้นมะเดื่อ ได้พบพระบรมธาตุพระเขี้ยวแก้วบรรจุอยู่ในผอบดินแบบเชียงแสน จากนั้นให้บรรจุลงในผอบทอง แล้วนำไปบรรจุไว้ในพระเจดีย์ที่สร้างขึ้นใหม่ในบริเวณนั้น โดยให้พระมหาลีซือ พระนางอะตะปาเทวี เป็นผู้ดำเนินการสร้าง เพื่อให้เป็นที่บูชาคุณของพระราชบิดาพระราชมารดาและรำพึงถึงพระราชบิดาพระราชมารดาอยากจะให้ทั้งสองมีพระชนม์อยู่จะได้ร่วมทำบุญในครั้งนี้ด้วย จึงได้ตั้งชื่อว่าวัดร้างเปิง ซึ่งคำว่า ร้างเปิงเป็นภาษาพื้นเมืองเหนือ และตรงกับคำว่า ร้างเพิง ในภาษากลาง (วัดร้างเปิง, 2565)

ในปัจจุบันวัดร้างเปิง เป็นวัดเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงในด้านการสอนการฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 เป็นที่รู้จักแพร่หลายของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการแบ่งความรับผิดชอบในการฝึกสมาธิเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นโยคี หรือผู้ฝึกสมาธิชาย โยคีหญิง และโยคีชาวต่างชาติ โดยมีห้องพักแบบเดี่ยว มีห้องน้ำในตัว แบ่งโซนแยกชายและหญิง แบ่งโซนคนไทยและชาวต่างชาติ การรับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ มีอาหารแบบปกติและมังสวิรัตินำเลือก การฝึกสมาธิให้ถือศีล 8 ตามหลักการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 แนวยุบหนอพองหนอ โดยใช้เวลาฝึก 3-7 วันเป็นอย่างน้อย ไม่เคร่งครัดเรื่องการปิดวาจา ข้อห้ามที่ละเมิดแล้วจะถูกตักเตือนก่อน เช่น การรับประทานอาหารในเวลาเย็น ข้อห้ามที่สำคัญ คือ ห้ามใช้โทรศัพท์ในพื้นที่ปฏิบัติ ห้ามสูบบุหรี่ หากฝ่าฝืนจะถูกเชิญให้ออกทันที (นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561)

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การฝึกสมาธิที่เชื่อมโยงกับการเที่ยวชมป่าไม้ ธรรมชาติ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมอันเงียบสงบที่เหมาะสมแก่การฟื้นฟูสุขภาพจิตใจ การปฏิบัติวิปัสสนาที่ผสมผสานกับการท่องเที่ยววัฒนธรรมและการเที่ยวชมสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างภายในวัด เช่น วิหารและสิ่งก่อสร้างทรงศิลปะล้านนา การฝึกสมาธิที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาและวัฒนธรรม เทศกาลประเพณีตามวันสำคัญทางพุทธศาสนา

นอกจากนี้ยังเป็นวัดแห่งแรกที่มีพระไตรปิฎกฉบับล้านนาและเป็นแหล่งรวบรวมที่มีพระไตรปิฎกฉบับภาษาต่าง ๆ มากที่สุดในโลก ทำให้วัดร้างร้างมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจมาศึกษาธรรมะควบคู่กับการฝึกสมาธิแนววิปัสสนาเป็นจำนวนมาก (เทศบาลตำบลสุเทพ, 2554)

5.3.2 วัดอุโมงค์ สอนพุทธธรรม

วัดอุโมงค์ สอนพุทธธรรม ตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยพญามังรายมหาราช กษัตริย์องค์แรก แห่งราชวงศ์มังราย ในปี พ.ศ. 1839 เดิมชื่อ วัดเวฬุภิกขุธรรมหรือวัดไผ่ 11 กอ ต่อมาในปี พ.ศ. 1910 สมัยพญากือนาธรรมิกราช กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์มังราย ได้ทรงบูรณะวัดขึ้นใหม่และได้สร้างอุโมงค์ด้วยความศรัทธาในพระมหาเถรจันทร์ ซึ่งเป็นผู้แตกฉานพระไตรปิฎก มีความรู้ในภาษามคธ และมีปฏิภาณโต้ตอบปัญหาได้อย่างยอดเยี่ยม พระมหาเถรจันทร์ชอบจาริกอยู่ตามป่า ไม่มีที่อยู่แน่นอน พญากือนาธรรมิกราช ให้นิมนต์มาอยู่ เพื่อความสะดวกในเวลาโต้ตอบปัญหาและศึกษาธรรม จึงเรียกชื่อว่าวัดอุโมงค์เถรจันทร์ ในระยะหลังมีอุบาสกเจ้าขึ้น สิริโรสได้เข้ามาแผ้วถางบูรณะ และมีความศรัทธาในองค์ท่านพุทธทาสแห่งสวนโมกข์ จึงได้กราบอาราธนานิมนต์ท่านพุทธทาสมายังเชียงใหม่ แต่ท่านพุทธทาสมีกิจมากที่สวนโมกข์ จึงได้ส่งท่านปัญญานันทะมาแทน จึงตั้งชื่อใหม่ว่า วัดอุโมงค์ สอนพุทธธรรม (สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2565)

ในปัจจุบันวัดอุโมงค์ สอนพุทธธรรม เป็นวัดเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงในด้านการสอนการฝึกสมาธิแบบภavanaพุทธโธ มีศูนย์บริการสำหรับการฝึกสมาธิ (Meditation Center) สถานที่ปฏิบัติมีความกว้างขวาง สามารถรองรับคนได้มาก ลานจงกรม และที่นั่งสมาธิมีจำนวนมาก อาหารแบบปกติและมังสวิรัต การฝึกสมาธิให้ถือศีล 8 ตามหลักการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การฝึกสมาธิแบบภavanaพุทธโธ มีการสอนในชั้นเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการฝึก เช่น เรื่องนิวรรณ์ ปลิโพธ และสอนการนั่งสมาธิรวมทั้งการเดินจงกรม มีการใช้เทคนิคอานาปานสติแบบตามคุณมหาใจโดยไม่ต้องใช้การบริกรรมใด ๆ เวลาทำกิจกรรม เช่นเวลาเดิน ให้มีความแคว้เท่านั้น โดยใช้เวลาฝึก 3 - 15 วัน ไม่เคร่งครัดเรื่องการปิดวาจาหรือการใช้เครื่องมือสื่อสาร แต่ให้ใช้เท่าที่จำเป็นมีการสวดมนต์เข้าเย็น และนั่งสมาธิพร้อมกัน

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การเที่ยวชมป่าไม้ ธรรมชาติ และผืนป่าธรรมชาติผืนสุดท้ายผืนหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ การเที่ยวชมอุโมงค์ที่ใช้ฝึกสมาธิในบรรยากาศเงียบสงบ การฝึกสมาธิควบคู่กับการท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่เป็นจุดเด่น ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทย

และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจมาฝึกสมาธิแนวภาวนาพุทโธและสัมผัสกับการเที่ยวชมธรรมชาติเป็นจำนวนมาก (นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561; วัดอุโมงค์, 2559)

5.3.3 วัดสวนดอก

วัดสวนดอก ตั้งอยู่เลขที่ 139 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยสมัยพญากือนาธรรมิกราช กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์มังราย ในปีพ.ศ. 1914 โดยพระราชทานอุทยานสวนดอกไม้พะยอมสร้างวัดชื่อบุญผาราม ซึ่งหมายถึง อารามแห่งสวนดอกไม้ แล้วอาราธนาพระสุมนเถระที่จาริกมาจากสุโขทัยให้มาจำพรรษา เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในเชียงใหม่ ต่อมานิยมเรียกสั้น ๆ ว่า วัดสวนดอก (เชียงใหม่นิวส์, 2565b)

ในปัจจุบัน วัดสวนดอกเป็นวัดเก่าแก่กลางเมืองเชียงใหม่ที่มีชื่อเสียงในด้านการสอนการฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 และการสนทนาธรรมเป็นภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (Monk Chat and Meditation Retreat) ในส่วนของการสนทนาธรรมจัดอยู่ในวัดสวนดอก ส่วนการฝึกสมาธิ มีหน่วยงานที่สอนการทำสมาธิของวัด ซึ่งให้การสนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ฉะนั้นการฝึกสมาธิจะไปปฏิบัติในสถานที่ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ณ สถานปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนานาชาติ บ้านศรีวังธาร ต.ป่าไผ่ อ.สันทราย ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสะดวกครบทุกด้านสงบเงียบ มีไฟฟ้า และน้ำประปา ห้องพักแบบส่วนตัว มีห้องน้ำในตัว แยกโซนชายหญิง แยกกลุ่มการสอนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อาหารมังสวิรัต การฝึกสมาธิถือศีล 8 ตามหลักการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 แนวยุบหนอพองหนอ เป็นการฝึกกระยะสั้นโดยใช้เวลาฝึกแบ่งเป็น การฝึก 1 วัน 2 วัน และ 4 วัน ปิดวาจาห้ามสื่อสารพูดคุย ห้ามใช้โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นเมื่อผ่านแล้วสามารถไปฝึกสมาธิที่หลักสูตรระยะยาวกว่านี้ คือมากกว่า 10 วัน เช่น วัดพระธาตุศรีจอมทอง วัดร่ำเปิง วัดพระธาตุดอยสุเทพ และวัดอุโมงค์ เพราะถือว่ามีพื้นฐานเพียงพอแล้ว

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดสวนดอกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และโบราณสถานสำคัญมีชื่อเสียงของเชียงใหม่ผสมผสานกับการฝึกสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 รวมทั้งโปรแกรมการฝึกสมาธิและการสนทนาธรรมภาคภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หรือ Monk Chat and Meditation Retreat ที่ครอบคลุมเรื่องของพุทธศาสนา การฝึกสมาธิ การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม โดยเริ่มจากการสนทนาธรรมะภาคภาษาอังกฤษ การสาธิตเรื่องการฝึกสมาธิ การปฏิบัติฝึกสมาธิ และกิจกรรมการท่องเที่ยวในขั้นตอนสุดท้าย เนื่องจากวัดเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเดินทางสะดวกอยู่ใจกลางเมืองเป็น

ปัจจัยหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจเรื่องพุทธศาสนาและการฝึกสมาธิผ่านการโปรแกรม การสนทนาธรรมภาคภาษาอังกฤษแก่ชาวต่างชาติ (ธนพร เรือนคำ และคณะ, 2564; นิเวศน์ พูน สุขเจริญ, 2561)

5.3.4 บ้านศรีศุกรี

บ้านศรีศุกรี ตั้งอยู่เลขที่ 420/11 หมู่ 7 ซอยรัตนสาขา 2 ตำบลแม่เหียะ อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่สำหรับฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาแบบภาวนาพุทโธ โดยบ้าน ศรีศุกรี เป็นสาขา 24 ของสถาบันพลังจิตตานุภาพ ภายใต้การดูแลและการสนับสนุนของสถาบัน พลังจิตตานุภาพ มูลนิธิหลวงพ่อวिरยงค์ สิรินุโร ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ ณ วัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร ก่อตั้งโดยพระธรรมมงคลญาณ (หลวงพ่อวिरยงค์ สิรินุโร) มีจุดประสงค์ในการ เผยแผ่วิชาสมาธิ เพื่อความสันติสุขของโลก เริ่มเปิดดำเนินการเรียนการสอนเกี่ยวกับสมาธิตั้งแต่วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2540 และมีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศและต่างประเทศ เช่น เมือง แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เมืองซินีเย่ ออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา โดยเฉพาะในจังหวัด เชียงใหม่เป็นฐานสำหรับทำกิจกรรมหลังจากฝึกสมาธิทุกวัน

ในปัจจุบัน บ้านศรีศุกรี เป็นสถานที่สำหรับเปิดการเรียนสมาธิ การฝึกสมาธิ และ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หลังจากการฝึกสมาธิ เป็นสถานที่ฝึกสมาธิแบบภาวนาพุทโธ การฝึก สมาธิแบ่งเป็นกลุ่มและแบบเดี่ยว ซึ่งขั้นตอนในการฝึกสมาธิ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ มีการ สวดมนต์ การฟังธรรมเทศนาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับสมาธิ การฝึกสมาธิ และการบำเพ็ญประโยชน์ การฝึกสมาธิแบบภาวนาพุทโธมีหลายหลักสูตรตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงขั้นสูง หลักสูตรการเรียนสมาธิระยะยาวแบบต่อเนื่อง ระยะเวลา 6 เดือน บ้านศรีศุกรี เปิดหลักสูตรครูสมาธิ ระยะเวลา 6 เดือน ในท้ายหลักสูตรมีกิจกรรมสำหรับการปฏิบัติภาคสนามที่ดอยอินทนนท์ เปิดปีละ 2 ครั้ง ถือว่าเป็นการฝึกสมาธิที่นำเอาการท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานให้เป็นกิจกรรมในตอนท้ายของการ ฝึกสมาธิ

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลังจากฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นการเดินสมาธิในป่าธรรมชาติ การเดินสมาธิท่องเที่ยวธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบกลุ่ม การฝึก สมาธิแบบการเดินธุดงค์ที่ดอยอินทนนท์ (สถาบันพลังจิตตานุภาพ, 2558)

5.3.5 วัดอุโมงค์มหาเถรจันทร์

วัดอุโมงค์มหาเถรจันทร์ ตั้งอยู่เลขที่ 129 ถนนราชภาคินัย ตำบลศรีภูมิ อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่อยู่ในคูเมืองเชียงใหม่ เดิมวัดเรียกว่าวัดอุโมงค์อารยมณฑล หรือ วัดอวมง สังกัดนิกายเชียงใหม่ วัดอุโมงค์มีทั้งในเมืองและนอกเมืองเชียงใหม่ มีเจ้าอาวาสร่วมกัน เพียงองค์เดียว คือ พระมหาเถรจันทร์ การที่พระเถระมีอาราม 2 แห่ง เนื่องจากสติไม่สู้เป็นปกติ

เวลาสติอารมณ์ดีอยู่วัดในเมือง เวลาไม่ปกติไปอยู่วัดนอกเมือง พระมหาเถระเป็นที่นับถือของ พญาท้าวและประชาชน เนื่องจากมีความรู้ความสามารถแตกฉานในด้านคัมภีร์ทางพุทธศาสนา และสามารถอธิบายเนื้อความให้เข้าใจได้ง่าย ภายหลังจึงสร้างกุฏิใต้ดินที่เจดีย์วัดอุโมงค์นอกเมือง ให้พระมหาเถระอาศัย

ในปัจจุบัน วัดอุโมงค์มหาเถระจันทร์ เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งกลางเมืองเชียงใหม่ที่มีชื่อเสียงในด้านการสอนการฝึกสมาธิแบบวิปัสสนากรรมฐานและการฝึกสมาธิบนพื้นฐานวิธีของท่าน คีล และภาวนา การสวดมนต์ของวัดมีหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีกระท่อมไม้ไผ่จำนวน 10 หลัง สำหรับผู้ต้องการมาฝึกสมาธิแบบเดี่ยวที่มีความต้องการค้างคืน มีอาคารสอนฝึกสมาธิโดยรวม การฝึกสมาธิเน้นวันเสาร์และอาทิตย์ ค่าใช้จ่ายเน้นการบริจาคตามจิตศรัทธา อาหารให้ทางวัดจัดไว้หรือไปซื้อเองได้ตามความสะดวก เพราะวัดอยู่กลางเมือง ใจกลางแหล่งท่องเที่ยวในกำแพงเมืองเชียงใหม่ วัดเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยเพราะมีพื้นที่ขนาดเล็กและไม่มีการประชาสัมพันธ์ เป็นวัดเดียวในคูเมืองเชียงใหม่ที่มีการสอนการฝึกสมาธิแนววิปัสสนากัมมัฏฐาน

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่สามารถผสมกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในคูเมือง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองเก่า การฝึกสมาธิที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในคูเมืองเชียงใหม่ (เชียงใหม่นิวส์, 2565b; นิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2561; สมโชติ อ๋องสกุล, 2559; ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2545)

5.3.6 วัดยางกวง

วัดยางกวง ตั้งอยู่ ฝั่งตะวันตกของถนนสุริยวงค์ ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมเป็นวัดร้างในเขตเวียงร้างในสมัยพญามังรายมหาราช มีการกล่าวถึงในโคลงนิราศทหริภุญไชย แต่งราวปีพ.ศ.2060 ภายหลังเป็นวัดร้างเนื่องจากเมืองเชียงใหม่ถูกพม่ายึดครอง ซึ่งเป็นวัดร้างจัดอยู่ในกลุ่มวัดที่อยู่ทางด้านทิศใต้ นอกเขตกำแพงคูเมืองและอยู่ภายในเขตกำแพงเวียงชั้นนอกหรือกำแพงดิน ต่อมาในปีพ.ศ. 2549 พระเทพวรสิทธิ์จารย์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุตอดอยสุเทพราชวรวิหาร เห็นว่าวัดยางกวงร้าง แต่ยังมีเจดีย์ พระพุทธรูป และหลักฐานหลงเหลืออยู่อย่างสมบูรณ์ จึงทำการบูรณะใหม่

ในปัจจุบัน วัดยางกวง เป็นวัดเก่าแก่แห่งหนึ่งทางทิศใต้คูเมืองเชียงใหม่ที่ได้บูรณะที่มีชื่อเสียงในด้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและการสอนการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาแบบสติปัฏฐาน 4 การฝึกสมาธิระยะสั้นแบบไปกลับ ทำการฝึกสมาธิในวันเสาร์ เวลา

13.00 - 15.00 น. และฝึกสมาธิ เดินจงกรมแบบสติปัฏฐาน 4 ทุกวัน เวลา 18.00 - 19.30 น. ไม่มีค่าใช้จ่าย มีอาคารสำหรับฝึกสมาธิ และไม่มีบริการอาหาร เนื่องจากใกล้แหล่งชุมชนสามารถเดินไปซื้อได้เอง การเดินทางสะดวกอยู่ใกล้ตัวเมือง นอกจากนี้ หลังจากฝึกสมาธิแล้วนักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวถนนคนเดินวันเสาร์ได้เพราะสถานที่ไม่ไกลกัน

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การเที่ยวชมหรือศึกษาโบราณสถานวัดยาangkong กิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในตัวเมือง การฝึกสมาธิที่เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทถนนคนเดินและอาหารท้องถิ่น (เชียงใหม่นิวส์, 2565a; สำนักศิลปากรที่ 7, 2565; กรมศิลปากร, 2564)

5.3.7 วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

วัดเจดีย์หลวง ตั้งอยู่ เลขที่ 103 ถนนพระปกเกล้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยพญาแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ 7 แห่งราชวงศ์มังราย เป็นวัดที่มีเจดีย์ขนาดใหญ่ สร้างเพื่ออุทิศแด่พญาเกือนา กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์มังราย เดิมชื่อราชกุฎาคาร ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุว่า พญาแสนเมืองมา พระชนมายุ 39 ปี ครองราชสมบัติในเมืองเชียงใหม่ได้ 16 ปี เริ่มสร้างเจดีย์หลวงกลางเมืองเชียงใหม่ สร้างไม่เสร็จเสด็จสวรรคต พระนางเจ้าติโลกราชราชเทวี ผู้เป็นมหาเทวีของพญาแสนเมืองมาได้สานงานต่อ โดยใช้เวลาในการสร้างพระธาตุเจดีย์หลวง 5 ปี จนแล้วเสร็จ ยกยอดเจดีย์ด้วยทองคำและแก้วรัตนมณีประดับไว้บนยอดเจดีย์ (ธนพร เรือนคำ, ธนโชติ จิรรมุโม และคณะ, 2564) ในปีพ.ศ. 2022 ในรัชสมัยพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์องค์ที่ 9 แห่งราชวงศ์มังราย ทรงปฏิสังขรณ์และสร้างเจดีย์ครอบให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยให้หมื่นด้ามพร้าคตหรือสีหโคตเสนาบดีเป็นช่างใหญ่ควบคุมการก่อสร้างเจดีย์จนเสร็จ ในสมัยพญาอดเชียงราย กษัตริย์องค์ที่ 10 แห่งราชวงศ์มังราย ทรงประดับซุ้มจรณะของเจดีย์หลวงทั้ง 4 ด้าน ภายในซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูป เรียกชื่อวัดว่า โขติการามวิหาร ในสมัยพญาแก้ว ภูติธิปราชหรือพระเมืองแก้ว กษัตริย์องค์ที่ 11 แห่งราชวงศ์มังราย ทรงบูรณะฐานเจดีย์และปรับขนาดขององค์เจดีย์ให้ใหญ่ขึ้นแล้วปิดทองจังโก จนกระทั่งปีพ.ศ. 2088 ตรงกับสมัยพระนางเจ้ามหาเทวีจिरประภา เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทำให้ยอดเจดีย์หลวงพังลงมา หลังจากนั้นเจดีย์ได้ถูกทิ้งร้างเรื่อยมา

ในปัจจุบัน วัดเจดีย์หลวง เป็นวัดเก่าแก่กลางเมืองเชียงใหม่ที่มีชื่อเสียงในด้านแหล่งท่องเที่ยว การฝึกสมาธิแบบภาวนาพุทธตามรอยหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต วัดเจดีย์หลวงเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ 6 ฝ่ายธรรมยุตินิกาย การฝึกสมาธิเป็นแบบไปกลับ มีอาคารฝึกสมาธิที่มีความสะดวก ไม่มีบริการอาหาร แต่ทางวัดมีโรงอาหารในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ภายในพื้นที่ของวัด และมีการสนทนาธรรมเป็นภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในส่วนของการสนทนาธรรมภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีการเผยแพร่เรื่องพุทธศาสนา การฝึกสมาธิ และเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การฝึกสมาธิที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเทศกาลและการเที่ยวชมสถาปัตยกรรม ได้แก่ วิหารหลวง เจดีย์หลวง หออินทขีลซึ่งเป็นเสาหลักเมืองเชียงใหม่ หอปัญญาอินทร์ หอกุมภภัณฑ์ 2 ตน การเที่ยวชมวัดเวลากลางคืน เทศกาลประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขีล โครงการสนทนาธรรมและเผยแพร่การฝึกสมาธิภาคภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (Monk Chat In English Program) และกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในตัวเมือง (ญาดาวิมินทร์ พีชทองกลาง และคณะ, 2564)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นันทน์หทัย เกาตรระกูล และภัทรพรพรรณ วรณลักษณ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน มีองค์ประกอบสำคัญด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ 1. กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ ได้แก่ กิจกรรมมีรายละเอียด ความชัดเจน และคำชี้แจงแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว 2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีความพร้อม เหมาะสม ได้แก่ การบริหารจัดการของกิจการอย่างเป็นระบบ จำนวนแรงงานเพียงพอต่อการให้บริการในฤดูท่องเที่ยว พนักงานมีทักษะแรงงานเฉพาะด้าน เช่น ทักษะการสื่อสาร บุคลิกภาพ และ 3. ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยว ได้แก่ การสื่อสารที่เป็นระบบ การสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างทั่วถึงให้นักท่องเที่ยวสามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ครบถ้วน และถูกต้อง รวมทั้งการนำข้อมูลเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้เข้ากับแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการ เกิดความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวและกลับมาใช้บริการอีกในอนาคต

มนไท เหมบุญ (2564) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชาวไทยผู้ที่สนใจท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจและต้องการท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ระดับมาก มีความสนใจกิจกรรมเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ในทุกกิจกรรมที่สอดคล้องกับประเภทกิจกรรมที่ทำในระหว่างการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจมากที่สุด คือ ปั่นจักรยานและเดินเที่ยวชมเมืองเก่าสถาปัตยกรรมล้านนา ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจน้อยที่สุด คือ ปลูกข้าว เก็บพืชผักสวนครัวตามฤดูกาล กิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ ได้แก่ สมาธิ พบว่า เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 40 - 50 ปีขึ้นไปมีความสนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับสมาธิมากที่สุด การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะธรรมชาติและวัฒนธรรมอยู่ก่อนแล้วทำให้กิจกรรมเชิงสุขภาพที่มีองค์ประกอบด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมสามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมภายในจังหวัดเชียงใหม่มักจะเป็นสถานที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เพื่อทำกิจกรรมภายนอก จึงทำให้ต้องอาศัยการใช้รถยนต์ หรือขนส่งสาธารณะในการเดินทางเป็นหลักในการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงใหม่โดยนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเช่ารถยนต์เป็นหลัก รองลงมาเป็นการเช่ารถจักรยานยนต์ และบริการขนส่งสาธารณะ (Grab) ส่วนกิจกรรมภายใน เช่น การฝึกสมาธิ จิบชา สอนทำอาหารพื้นถิ่นแบบธรรมชาติ ชนโตกรับประทานอาหารพื้นเมือง เป็นกิจกรรมที่สามารถสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้โดยตรง ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวควรประชาสัมพันธ์ช่องทางออนไลน์ หรือแอปพลิเคชัน สำหรับประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่น่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ หรือกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะหาข้อมูลท่องเที่ยวผ่านทางช่องทางออนไลน์เป็นหลัก

ศศิพัชร์ วัฒนวิวงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องพุทธบูรณาการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า หลักคำสอนทางพุทธศาสนาสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ จากการนำเอาหลักธรรมภาวนา 4 ที่ทำให้คนมีความเจริญอกงามทางด้านร่างกาย ความประพฤติ และจิตใจ เป็นแนวทางบูรณาการ คือ ภาวนา เป็นการพัฒนาทางร่างกาย การฝึกฝนร่างกาย สามารถนำมาบูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางด้านร่างกาย โดยการทำให้ร่างกายมีความแข็งแรงสมบูรณ์ มีความสดชื่น และปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เช่น การฝึกโยคะ การเดินท่องเที่ยวชมธรรมชาติ การปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งนำไปสู่ศีลภาวนาคือความประพฤติที่ดีงาม ไม่เบียดเบียน สร้างความดีรอบรู้ให้แก่ผู้อื่นทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จิตภาวนา เป็นขั้นตอนของการเจริญจิต พัฒนาจิตใจให้มีความเมตตาแผ่เมตตาสามารถนำมาบูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางด้านจิตใจ โดยการฝึกจิตใจให้ผ่องแผ้ว

นำไปสู่การแก้ปัญหาทางด้านจิตใจ ทำให้มีจิตใจที่สงบเข้มแข็ง ต่อสู้กับอุปสรรคปัญหา ความเครียดในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เช่น การนั่งสมาธิ การพิจารณาลมหายใจเข้าออก การพิจารณาจิตใจของตนเอง ทำให้ความตระหนักรู้ เกิดปัญญาจากการฝึกฝนพัฒนา หรือปัญญาภาวนา เป็นการฝึกฝนอบรมปัญญาให้ทำในสิ่งที่ดีงาม หลีกเลี่ยงการทำสิ่งที่เป็นสิ่งไม่ดี มีความเข้าใจสภาวะความเป็นจริงต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปัญญา เช่น การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างกว้างไกล เข้าใจสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น

สร้อยพร สุรวิชัย (2561) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ศักยภาพของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในจังหวัดเชียงใหม่ มาจาก 4 ด้าน คือ 1. ด้านผู้นำกิจกรรมเชิงจิตวิญญาณของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ต้องมีคุณสมบัติด้านจิตวิญญาณ มีความรู้เกี่ยวกับด้านศาสนาหรือจบตรงด้านที่นำกิจกรรมเชิงจิตวิญญาณได้ 2. ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ได้แก่ ความเงียบสงบ ความเป็นธรรมชาติ ความเป็นส่วนตัว มีอาหารที่อร่อย การมีสถานที่ทำกิจกรรม การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และสถานที่ให้ความรู้สึกเหมือนเป็นบ้านของตัวเอง 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ต้องมีองค์ประกอบในการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและความเหมาะสม ได้แก่ ห้องพัก อาหารและเครื่องดื่ม โรงอาหารหรือห้องรับประทานอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่จอดรถ สถานที่ใช้ทำกิจกรรม และเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ส่วนศักยภาพในข้อสุดท้าย คือ 4. ด้านการบริหารจัดการระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จะต้องมีการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายที่เป็นผู้ได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณได้อย่างสอดคล้องกันและร่วมพิจารณาคำนิ่งถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเท่าเทียมกัน

สุวารี นามวงศ์ และสร้อยพร สุรวิชัย (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณมีแรงจูงใจในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากการต้องการหลบหนีจากชีวิตประจำวันอันมาจากความทุกข์ในเรื่องต่าง ๆ จึงต้องการหาสถานที่สงบเงียบในการทำกิจกรรมเชิงจิตวิญญาณ เช่น การฝึกสมาธิ เพื่อต้องการพัฒนาหรือ

เปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการมองในมุมบวกว่ามีการปฏิบัติธรรม หรือ ธรรมะช่วยให้สามารถเข้าใจสิ่งรอบตัวมากขึ้นทำให้เกิดการปล่อยวางบางสิ่งบางอย่าง รู้จักระงับ ความโกรธ ปรับนิสัยใจร้อนให้เย็นขึ้น และต้องการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ค่อยมีโอกาสได้ทำในชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางออกไปเรียนรู้สิ่งใหม่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางจิตวิญญาณ หากพบว่าเมืองคัมภีร์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. สิ่งดึงดูดใจทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความเงียบสงบ ความเป็นธรรมชาติ การมีเป็นส่วนตัว มีสถานที่ทำกิจกรรม การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีกิจกรรมเชิงจิตวิญญาณที่มีความหลากหลาย 2. สิ่งอำนวยความสะดวก ในเรื่องอาหารเชิงสุขภาพและที่พัก 3. เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและสะดวก 4. แหล่งท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ดี แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณควรมีการพัฒนาเพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยการพยายามช่วยนักท่องเที่ยวจากการรักษาทางจิตใจ ให้ นักท่องเที่ยวได้วิเคราะห์ตนเองผ่านการทำสมาธิ ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรม ได้แก่ สถานที่ที่มีความเงียบสงบ เป็นธรรมชาติ พร้อมกับการอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวในเรื่องที่พัก และอาหารที่ดีต่อสุขภาพ เช่น อาหารมังสวิรัต อาหารเจ เชื่อมโยงกับการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทาง โดยมีการพัฒนาด้านเส้นทาง สภาพถนนที่ดี รวมถึง การมีป้ายบอกทางไว้รองรับ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพร้อมกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่ดี เช่น ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวภายในประเทศ และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ช่วยให้นักท่องเที่ยวที่กำลังมองหากิจกรรมเชิงจิตวิญญาณเกิดการรับรู้ที่มากขึ้น

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โช และโอเรกัน (Choe & O'Regan, 2020) ได้ศึกษาเรื่องความเด่นชัดในเรื่องความศรัทธา: การท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนาและจิตวิญญาณในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย โดยทำการสำรวจข้อมูลจากการสนทนาแบบไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจาก นักท่องเที่ยวผู้ที่เป็นนักปฏิบัติวิปัสสนาและมีความศรัทธาหรือความเลื่อมใสในด้านวิปัสสนาและจิตวิญญาณในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเลื่อมใสในเรื่องวิปัสสนา (Mindfulness) เนื่องจากวิปัสสนาสามารถช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล รวมทั้งแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ได้แก่ การหย่าร้าง การสูญเสียคนในครอบครัว ปัญหาเรื่องกรรมกรการใช้ยาในทางที่ผิด และอื่น ๆ ซึ่งการฝึกสมาธิวิปัสสนาให้ประโยชน์อย่างน้อย คือ ช่วยผ่อนคลายความกังวล นอกจากนี้การฝึกสมาธิวิปัสสนายังช่วยประดับ

คงในการเผชิญกับสถานการณ์แง่ลบที่เกิดขึ้นในชีวิต นอกจากนี้การฝึกสมาธิวิปัสสนายังเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ความศรัทธาในเรื่องการฝึกสมาธิวิปัสสนาเป็นปัจจัยทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนิยมท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเดินทางมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางมรดกวัฒนธรรมพุทธศาสนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ทางพุทธศาสนา และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ปัจจัยหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกทางวัฒนธรรมที่มีการรักษาไว้ การอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและพื้นที่มรดกวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา วัดในพุทธศาสนา สถานที่ฝึกฝนทางด้านสมาธิวิปัสสนาแหล่งฝึกฝนทางจิตวิญญาณ และปัจจัยสำคัญ คือ นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าถึงการสนทนากับพระในเรื่องพุทธศาสนา และวัฒนธรรมตามโครงการสนทนาธรรมภาคภาษาอังกฤษ (Monk Chat Program In English) ซึ่งส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและการฝึกสมาธิตามแนวทางพุทธศาสนา

ปีฮัน (Behan, 2020) ได้ศึกษาเรื่องประโยชน์ของการฝึกสมาธิและวิปัสสนาในระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้การวิจัยเชิงการทดลองจากผู้ป่วยที่มีการฝึกสมาธิและวิปัสสนาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการศึกษาพบว่า การฝึกสมาธิและวิปัสสนา หรือ Meditation and Mindfulness เป็นวิธีที่มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพ การรักษาผู้ป่วย ส่งเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่ และพนักงานที่ดูแลผู้ป่วยในระหว่างการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการนำรูปแบบของการฝึกสมาธิและวิปัสสนาที่มีประสิทธิภาพในการรักษาสุขภาพ ได้แก่ โปรแกรมการลดความเครียดด้วยการใช้วิธีการเจริญสติเป็นฐาน หรือ Mindfulness Based Stress Reduction (MBSR) ใช้ในการรักษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยและผู้มีความประสงค์ในการฟื้นฟูสุขภาพจิตใจในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งละ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในระยะเวลาทั้งหมด 8 สัปดาห์ ผลจากการทดลอง พบว่าประโยชน์ของการฝึกสมาธิและวิปัสสนาส่งผลต่อการดูแลสุขภาพทางจิตใจได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยของความวิตกกังวล ความซึมเศร้า และผลประการเมินความเจ็บปวด เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในสภาวะที่ดีขึ้น ส่งผลดีต่อสุขภาพในระยะยาวโดยเฉพาะคนที่ฝึกสมาธิและวิปัสสนาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการฝึกสมาธิและวิปัสสนาเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชีวิตมีการยืดอายุขัยออกไปจากเดิม เป็นวิธีฟื้นฟูจิตใจที่มีค่าใช้จ่ายถูก และมีประโยชน์ในด้านการฟื้นฟูจิตใจได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้การฝึกสมาธิและวิปัสสนายังช่วยให้

จิตใจมีความพร้อมในการรับมือกับความกลัวที่เกิดขึ้นในใจและพร้อมเผชิญกับสถานการณ์อันเลวที่เข้ามาในชีวิต

หลินอีหลิง, โนเอล และเบนเค็นดอร์ฟ (Lynn I-Ling, Noel and Benckendorff, 2017) ได้ศึกษาเรื่องประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงวิปัสสนาในทัศนคติของชาวพุทธ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องวิปัสสนาของนักท่องเที่ยวชาวพุทธ รวมทั้งประสบการณ์ในด้านการท่องเที่ยวเชิงการฝึกสมาธิวิปัสสนาของชาวพุทธ โดยเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ด้านวิปัสสนา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงสมาธิและวิปัสสนามีความประสงค์ในประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสมาธิใน 3 ด้าน คือ 1. มีความประสงค์ในด้านประสบการณ์ในการสวดมนต์ด้วยความตั้งใจ เนื่องจากมีความตั้งใจเพื่อทำการผ่อนคลายทางอารมณ์และจิตใจโดยตรง รวมทั้งมีสติในการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต 2. มีความประสงค์ในด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องการอยู่ในสภาวะปัจจุบันด้วยการฝึกสมาธิวิปัสสนา ทำให้ลิ้มความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ในสิ่งที่ผ่านมา ไม่กังวลถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 3. มีความประสงค์ในด้านประสบการณ์ในการมีระดับของสติสัมปชัญญะที่ละเอียดขึ้นกว่าเดิม มีอารมณ์ที่ไม่ต้องปรุงแต่ง โดยนักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ได้มองเห็นถึงความสำคัญของการฝึกสมาธิวิปัสสนาว่าเป็นประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แบ่งบวต่อชีวิต นักท่องเที่ยวจะได้รับสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่แลกมาด้วยประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงสมาธิวิปัสสนา คือ 1. ประโยชน์ทางด้านจิตใจ ได้แก่ การทำให้จิตใจมีความสงบ การผ่อนคลายทางจิตใจ การปลดปล่อยความเครียด และการมีสุขภาวะทางจิตที่ดีขึ้น 2. ประโยชน์ทางด้านร่างกาย ได้แก่ ร่างกายได้รับการผ่อนคลายและการฟื้นฟูร่างกาย

นอร์แมน และโพกอร์นี (Norman & Pokorny, 2017) ได้ศึกษาเรื่องการทำสมาธิด้วยการฝึกสมาธิที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและสุขภาวะ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาสมาธิมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทำสมาธิให้มีความสุขภาวะที่ดี เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ผลการศึกษาพบว่า การทำสมาธิด้วยการฝึกสมาธิมีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดสุขภาวะที่ดีขึ้น ลักษณะที่เด่นชัดของการทำสมาธิด้วยสมาธิเป็นการสร้างแรงจูงใจจากการฝึกสมาธิ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน เป็นส่วนช่วยในการแก้ไขด้านสภาวะอารมณ์ ความเครียด ความกดดัน การวิตกกังวล และช่วยในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี การฝึกสมาธิมีบทบาทในฐานะการส่งเสริมให้เกิดสุขภาวะที่ดีจากการพิจารณาการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน เกิดความต้องการในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในชีวิต การทำสมาธิด้วยการฝึกสมาธิกลายเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องในการ

ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจากการนำเอาสมาธิมาประยุกต์ใช้งานด้านการฟื้นฟูให้แก่นักท่องเที่ยว ให้เป็นกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และเป็นตัวเลือกอีกประการหนึ่งที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกปฏิบัติได้เพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีของ นักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

ฮาเซอร์ (Hacer, 2022) ได้ศึกษาเรื่องความหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ สุขภาพทางจิตใจ: บทบาทของการฝึกวิปัสสนาในช่วงเวลาวิกฤต เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท และการหาความสัมพันธ์อาการหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้า รวมทั้งการฝึกวิปัสสนา จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 355 คน อายุระหว่าง 18 – 41 ปี ที่มีความหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีความสนใจในการฝึกวิปัสสนา ผลการวิจัยพบว่า การ ฝึกสมาธิวิปัสสนามีบทบาทต่อการช่วยฟื้นฟูสุขภาพจิตใจ ลดความหวาดกลัว ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้าในช่วงเวลาวิกฤต จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างกันในปัจจุบันทั้ง 4 พบว่า มี ความสัมพันธ์กันระหว่างอาการหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้า และการฝึกวิปัสสนา คือ อาการหวาดกลัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลและอาการ ซึมเศร้า แต่ส่งผลทางลบกับการฝึกสมาธิวิปัสสนา ซึ่งหมายถึงอาการหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้าตามมา ส่วนการฝึกสมาธิวิปัสสนาส่งผล กระทบทางลบต่อความวิตกกังวล ความหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และอาการซึมเศร้า ตามลำดับ ซึ่งหมายถึงการฝึกวิปัสสนาส่งผลกระทบทางบวกต่อสุขภาพทางจิตใจ ทำให้จิตใจมีสุข ภาวะดีขึ้น นอกจากนี้อาการหวาดกลัวเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้า มีอาการลดลงอย่างชัดเจนจากการฝึกวิปัสสนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งระดับอาการหวาดกลัวเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้าจะลดลงมากจากการเพิ่มระดับการฝึก สมาธิวิปัสสนาที่สูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนทั้งหมด 2 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

3.2 ระยะที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ แบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ฉะนั้น ผู้วิจัยได้เริ่มต้นกระบวนการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนได้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของคอคแรน (Cochran, 1977 อ้างถึงใน อัครวิณ แสงพิบูล, 2562) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ดังต่อไปนี้

โดยใช้สูตร
$$N = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 P คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร โดยกำหนดค่า P เท่ากับ 0.1
 Z คือ ค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยยะสำคัญ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96
 e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ในการศึกษา คือ ร้อยละ 5 เท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตร
$$N = \frac{0.1(1-0.1)1.96^2}{0.05^2}$$

$$= 138.29$$

$$= 139 \text{ ท่าน}$$

ดังนั้น จากการคำนวณ พบว่าได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 139 คน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ฉะนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 140 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 70 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 70 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย เพศ อายุ สัญชาติ รายได้ และศาสนา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ลักษณะคำถามเป็นแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย

1. จุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว
2. ความถี่ในการเดินทาง
3. ระยะเวลาในการท่องเที่ยว
4. วิธีการเดินทาง
5. สถานที่ไปท่องเที่ยว
6. ช่องทางรู้จักสถานที่ท่องเที่ยว
7. อุปสรรคและปัญหาในการเที่ยว
8. การกลับมาเที่ยวซ้ำ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะคำถามเป็นแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย

1. การสื่อความหมาย
2. รูปแบบอัตลักษณ์วัฒนธรรม
3. ความหลากหลายกิจกรรม
4. ความน่าสนใจ
5. การมีคุณค่า

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อมูลองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบประเมินความคิดเห็น ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากร

2. ด้านการจัดการ
3. ด้านการตลาด
4. ด้านการเงิน
5. ด้านการประชาสัมพันธ์
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ในตอนี่ 4 นี้ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่าระดับความคิดเห็นมากน้อย 5 ระดับ ตามLikert Scale (Likert, 1961) โดยมีกำหนดค่าของคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
คะแนน 5	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนน 4	ระดับความคิดเห็นมาก
คะแนน 3	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนน 2	ระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนน 1	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลได้ใช้การประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบอันตรภาคชั้นมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนน 5 ระดับ (สรชัย พิศาลบุตร, 2558) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20	ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60	ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัยและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลจากหนังสือ ประวัติ รูปภาพ ตำรา บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

บนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเตรียมการร่างแบบสอบถามใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ร่างแบบสอบถามใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

3. นำร่างแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้เนื้อหาครอบคลุมถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทางด้านเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 5 ท่าน พิจารณาค่าความตรงของแบบสอบถามด้วยวิธีตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากการหาความสอดคล้องระหว่างรายการกับวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง ถ้ามั่นใจว่ารายการใดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ให้คะแนน +1

0 หมายถึง ถ้ายังไม่มั่นใจว่ารายการใดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ ให้คะแนน 0

-1 หมายถึง ถ้ามั่นใจว่ารายการใดไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ให้คะแนน -1

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทางด้านเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC, Index of Item Objective Congruence)

นำค่าดัชนีที่คำนวณได้มาเทียบเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป เพราะถือว่าค่าที่ได้เป็นที่ยอมรับทางสถิติ (Rovinelli & Hambleton, 1977) ซึ่งถ้าแบบสอบถามได้ค่าความตรงมากกว่า 0.6 แสดงว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยและมีความเที่ยงตรง โดยการวิจัยในครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งหมด 5 ท่าน ผลจากการคำนวณค่าความตรงของแบบสอบถามในครั้งนี้เท่ากับ 0.68 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

5. หลังจากนั้น นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α) ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (Nunnally and Bernstein, 1994) เพราะเป็นค่าที่ได้เพียงพอและเป็นที่ยอมรับได้ในทางสถิติ ซึ่งผลจากการคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในครั้งนี้ได้เท่ากับ 0.889 ซึ่งหมายความว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับในการวิจัย

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงด้านสำนวนภาษาให้ชัดเจน ตลอดจนรูปแบบการจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อให้มีความเหมาะสม ก่อนนำเอาแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยวางแผนการดำเนินงาน การเก็บข้อมูล และกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ได้กำหนดไว้

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความสนใจเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งหมด 140 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 70 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 70 คน พร้อมกับเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ทั้งนี้ สอดคล้องกับบทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากสถิติของสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ (2565) และกรมการศาสนา (2565) พบว่า ในปีพ.ศ. 2565 พื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาธิมากที่สุด คือ อำเภอเมือง ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวตามกลุ่มตัวอย่างในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยกำหนดโควตาการคัดเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูลตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ได้แก่ วัดไร่เปิง (ตโปทาราม) วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) วัดสวนดอก บ้านศรีศุภรี อุโมงค์มหาเถรจันทร์ วัดยางกวง วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร หรือที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากที่สุด

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวมเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากที่ได้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

4. ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในวันที่ 1 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 1 เดือนมกราคม พ.ศ.2567 เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ประสงค์แล้ว นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดรวมด้วยกัน หลังจากนั้น นำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และลงรหัสข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ รายได้ และศาสนา นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

4. การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องของนักท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยทำการหาความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยด้านสัญชาติที่ส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และการองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา โดยผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามเพศ อายุ รายได้ และสัญชาติ โดยการใช้ค่าเฉลี่ยด้วยค่าทีเทส (Paired Samples T-Test) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

5. การวิเคราะห์ในส่วนของคุณลักษณะเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นที่เหมือนกันหรือสอดคล้องกัน โดยทำการแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายชื่อพร้อมความถี่ประกอบคำอธิบาย

ระยะที่ 1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารจัดการ ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารจัดการ ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดโควตาการคัดเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูลตามแหล่งท่องเที่ยวหรือที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งหมด 10 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิประเภทวัด จำนวน 6 คน ได้แก่

1. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดไร่เปิง (ตโปทาราม) อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

2. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

3. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดสวนดอก อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

4. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดอุโมงค์มหาเถรจันทร์ อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

5. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดยางวง อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

6. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิประเภทบ้าน จำนวน 1 คน ได้แก่

1. ผู้บริหารจัดการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิบ้านศรีศุภกรี อำเภอเมือง จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน

3. ผู้เชี่ยวชาญการฝึกสมาธิแบบนันทบุพการีประจำวัดขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วนของกรวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วยข้อคำถามเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยถามคำถามตามวิธีการเรียงตามข้อหรือสลับเรียงข้อ และผู้วิจัยสามารถถามคำถามเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากที่ตั้งไว้ แต่ไม่เกินขอบเขตในการศึกษาวิจัย โดยมีอุปกรณ์ที่ช่วยเหลือเพิ่มเติมในการเก็บข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเสียง หรืออุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาถอดเสียงการสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร และสมุดบันทึก เพื่อจดบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนี้ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมีข้อคำถาม ดังนี้

แนวโครงสร้างในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและสมาชิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัยและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลจากหนังสือ ประวัติ รูปภาพ ตำรา บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สมาธิแนวพุทธศาสนา ทรัพยากรการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่ได้ศึกษา

3. นำแบบสัมภาษณ์ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้น นำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้เกิดความสมบูรณ์

4. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา บนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในด้านการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) กล่าวคือ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สอดแทรกกับการสัมภาษณ์ การวิธีการสังเกตควบคู่กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย เพื่อทำการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้น เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องแท้จริง น่าเชื่อถือ มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยนัดสถานที่ที่มีความเหมาะสม ความเป็นส่วนตัว และเลือกเวลาในการนัดหมายที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในระหว่าง วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2567 โดยใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) ซึ่งผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยมีอุปกรณ์ช่วยเหลือเพิ่มเติมในการเก็บข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ และสมุดจดบันทึก ถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางการวิจัยต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่าง ๆ ทั้งหมดแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ในเบื้องต้นได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์
2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกระทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis)
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมผลการวิเคราะห์ โดยตรวจสอบรายละเอียด และความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูล
4. แสดงผลการวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

3.2 ระยะเวลาที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาที่ 2.1 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะเวลาที่ 1 คือ ผลลัพธ์แบบสอบถามในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณและผลลัพธ์ของข้อมูลแบบสัมภาษณ์ในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร

การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา บนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จากหนังสือ บทความ เอกสาร รูปภาพ อินเทอร์เน็ต มาเป็นส่วนประกอบเพิ่มเติมในการวิเคราะห์การออกแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา บนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จากหนังสือ อินเทอร์เน็ต นำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และข้อมูลในสื่อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปและดำเนินการร่างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติ

ระยะที่ 2.2 การสนทนากลุ่มรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากประชากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารจัดการผู้ประกอบการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมดจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้ คือ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว ด้านสมาธิแนวพุทธศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

กลุ่ม 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

กลุ่ม 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 4 ปี จำนวน 2 คน

กลุ่ม 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ มี มี ประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า 4 ปี จำนวน 2 คน

กลุ่ม 4 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน

กลุ่ม 5 ผู้บริหารจัดการ ผู้ประกอบการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสมาธิใน จังหวัดเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน โดยมี ประเด็นการสนทนา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

2. การลงมติรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบน ฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยการลงมติจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด จำนวน 10 คน ตามเกณฑ์การลงมติของอัลซาร์ค (Ulschak, 1983)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ในวันจันทร์ ที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมวิหารพระพุทธประธาน วัดป่าเปอะ เลขที่ 16/3 หมู่ 2 ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยการบันทึกภาพและเสียง ในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งจัดบันทึกตามประเด็นหลักในการสนทนากลุ่มด้วยตัวเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัย มีบุคลากรนอกเหนือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ช่วยในการดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพในการสนทนากลุ่มและบรรลุตามวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด โดยมี ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยกระทำการอภิปรายและนำเสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด

เชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาติดต่อบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 9 คน โดยวิธีการนำเสนอแบบปากเปล่า (Oral Presentation) และมีเอกสารประกอบการอธิบายเพิ่มเติม

2. ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดทำการวิจัยและแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ภายในระยะเวลาที่กำหนดในการสนทนากลุ่มประมาณ 3 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ครบคลุม และครบถ้วนมากที่สุด

3. ทำการลงมติรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด เพื่อนำเอาข้อสรุปผลและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ให้ดียิ่งขึ้น

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาทำการวิเคราะห์ โดยวิธีการถอดความการวิเคราะห์ความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน ในประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ประเด็นสำคัญหรือให้ความเห็นสอดคล้องกัน จัดลำดับความสำคัญตามข้อคิดเห็น ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะความเรียงประกอบคำอธิบาย

2. ทั้งนี้ ในวาระของการรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ผู้วิจัยใช้การสรุปผลการลงมติของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 9 คน โดยใช้เกณฑ์การลงมติของอัลซาร์ค (Ulschak, 1983) ที่กล่าวว่า การลงมติต้องมีผู้เห็นด้วยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 กล่าวคือ การลงมติในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ต้องมีกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิลงมติเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ไม่น้อยกว่าจำนวน 7 คน ฉะนั้น ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิได้ลงมติไม่น้อยกว่า 7 คน ถือว่าเป็นการรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่อย่างสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยสามารถแบ่งผลการศึกษาวิจัยตามระยะที่กำหนดไว้ในวิธีการดำเนินวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

4.1 ระยะที่ 1 ผลการศึกษาวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.1.1 ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และศาสนา

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 7 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

4.1.2 ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและสมาชิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนา

ส่วนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนา

4.2 ระยะที่ 2 ผลการศึกษาวิจัย การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.2.1 ผลการศึกษารูปแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.2.2 ผลการศึกษารูปแบบและรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.1 ระยะที่ 1 ผลการศึกษาวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.1.1 ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้กระทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่และมีความเต็มใจตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 140 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 70 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 70 คน ในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสมาชิแนวพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 7 สถานที่ ได้แก่ วัดท่าเป้ง (ตโปทาราม) วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) วัดสวนดอก บ้านศรีสุกรี วัดอุโมงค์มหาเถรจันทร์ วัดยาangkang และวัดเจดีย์หลวง หรือที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลผลการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และศาสนา ปราบกฎผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 13 - 16

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	37	26.43
หญิง	95	67.86
LGBTQIA+	8	5.71
รวม	140	100.00

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 67.86 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.43 และเพศ LGBTQIA+ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	36	25.71
31 – 40 ปี	38	27.14
41 – 50 ปี	19	13.57
51 - 60 ปี	28	20.00
มากกว่า 60 ปี	19	13.57
รวม	140	100.00

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปในครั้งนี้นั้น ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.14 รองลงมาคืออายุ 20 - 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.57 ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	63	45.00
15,001 - 25,000 บาท	38	27.14
25,001 - 35,000 บาท	18	12.86
มากกว่า 35,000 บาท	21	15.00
รวม	140	100.00

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปในครั้งนี้นั้น ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-25,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.14 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.86 ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	76	54.29
อื่น ๆ	64	45.71
รวม	140	100.00

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 และศาสนาอื่น ๆ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ความถี่ในการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง การเดินทางภายในจังหวัดเชียงใหม่มายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิ สื่อมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว อุปสรรคและปัญหาที่พบมากที่สุดในการฝึกสมาธิ สิ่งประทับใจมากที่สุดที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ และการกลับมาเที่ยวซ้ำในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่เดิม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การหาค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงเป็นรายข้อ ปรัชญาผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามตาราง 17 - 24 ดังต่อไปนี้

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการท่องเที่ยว

ความถี่ในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ครั้งแรก	80	57.14
2 - 3 ครั้ง	21	15.00
มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	39	27.86
รวม	140	100.00

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่เดินทางมาครั้งแรก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาเคยเดินทางมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.86 และเคยเดินทางมา 2 – 3 ครั้ง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อความหลุดพ้น	33	23.57
เพื่อเหตุผลด้านความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์	7	5.00
เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	4	2.86
เพื่อแก้ไขปัญหาส่วนบุคคลหรือปัญหาจิตใจ	27	19.29
เพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่	35	25.00
เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณี	15	10.71
อื่น ๆ	19	13.57
รวม	140	100.00

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิเพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่มากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาได้แก่ เดินทางมาฝึกสมาธิเพื่อความหลุดพ้น จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.57 เดินทางมาฝึกสมาธิเพื่อแก้ไขปัญหาส่วนบุคคลหรือปัญหาจิตใจ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 19.29 และเดินทางมาฝึกสมาธิเพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามลำดับ

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง

ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 วัน	41	29.29
3 - 5 วัน	46	32.86
6 - 7 วัน	17	12.14
มากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไป	36	25.71
รวม	140	100.00

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการท่องเที่ยวต่อครั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลา 3 - 5 วัน ในการเดินทางมาฝึกสมาธิต่อครั้ง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมาใช้ระยะเวลา 1 - 2 วัน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.29 ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และใช้ระยะเวลา 6 - 7 วัน น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.14 ตามลำดับ

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิธีการเดินทาง

วิธีการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	52	37.14
รถรับจ้าง	56	40.00
รถเช่า	3	2.14
อื่น ๆ	29	20.71
รวม	140	100.00

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิธีการเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมานิยมพุทธศาสนาส่วนใหญ่เดินทางโดยรถรับจ้าง เช่น สี่ล้อแดง รถแท็กซี่ สามล้อ รถจักรยานยนต์รับจ้างมากที่สุด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ส่วนตัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 เดินทางโดยวิธีอื่น ๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.71 และเดินทางโดยรถเช่า เช่น เช่ารถจากสนามบิน เช่ารถขับเอง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14 ตามลำดับ

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสื่อที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่

สื่อที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้มาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
อินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์	45	32.14
โทรทัศน์	1	0.71
ป้ายโฆษณา	9	6.43
มีคนแนะนำ	40	28.57
สื่อสังคมออนไลน์	33	23.57
อื่น ๆ	12	8.57
รวม	140	100.00

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสื่อที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อประเภทอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ มีผลต่อการจูงใจมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 32.14 รองลงมา ได้แก่ มีคนแนะนำ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และสื่อประเภทโทรทัศน์มีผลต่อการจูงใจน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 ตามลำดับ

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ

ปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ	จำนวน	ร้อยละ
เสียงดังรบกวน	28	20.00
รับประทานอาหารท้องถิ่นไม่ได้	6	4.29
คนจำนวนมากไม่เป็นส่วนตัว	15	10.71
ที่พักไม่มีความพร้อม	2	1.43
การเดินทางไม่มีความสะดวก	8	5.71
ไม่ได้ฝึกสมาธิกับผู้มีชื่อเสียง	10	7.14
กฎระเบียบเคร่งครัดเกินไป	18	12.86
สิ่งแวดล้อมไม่สะอาด	4	2.86
อื่น ๆ	49	35.00
รวม	140	100.00

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่ประสบกับ ปัญหาอื่น ๆ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาได้แก่ ประสบกับปัญหาเสียงดังรบกวน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และปัญหาที่พักไม่มีความพร้อม น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่ประทับใจในระหว่างการประชุม

สิ่งที่ประทับใจในระหว่างการประชุม	จำนวน	ร้อยละ
ความเงียบสงบ	46	32.86
อาหาร	3	2.14
การบริการ	2	1.43
สิ่งแวดล้อม	28	20.00
ที่พัก	7	5.00
สิ่งอำนวยความสะดวก	4	2.86
วิธีการสนทนา	43	30.71
กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	3	2.14
อื่น ๆ	4	2.86
รวม	140	100.00

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่ประทับใจในระหว่างการประชุมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการประชุมในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่ประทับใจมากที่สุดกับความเงียบสงบที่ได้จากการประชุม จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 32.986 รองลงมาวิธีการสนทนา จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71 ประทับใจสิ่งแวดล้อม จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และประทับใจการบริการ น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.43 ตามลำดับ

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการกลับมาเที่ยวซ้ำ

การกลับมาเที่ยวซ้ำ	จำนวน	ร้อยละ
กลับมาอีกแน่นอน	89	63.57
ยังไม่แน่ใจ	47	33.57
ไม่กลับมาอีกแน่นอน	4	2.86
รวม	140	100.00

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการกลับมาเที่ยวซ้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความประสงค์กลับมาอีกแน่นอน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 63.57 รองลงมาได้แก่ ยังไม่แน่ใจ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 33.57 และไม่กลับมาอีกแน่นอน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผลการศึกษาข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การสื่อความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา รูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ความหลากหลายกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา และคุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การหาค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงเป็นรายชื่อปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังตาราง 25 - 29

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านการสื่อความหมาย

ด้านการสื่อความหมายของ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ความสงบ เรียบง่าย	114	81.43
ความสดชื่น ร่มเย็น	14	10.00
ความสดใส ร่าเริง	8	5.71
ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	1	0.71
อื่น ๆ	3	2.14
รวม	140	100.00

จากตาราง 25 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามการสื่อความหมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีการรับรู้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ ความสงบ เรียบง่าย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 81.43 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความสดชื่น ร่มเย็น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ความสดใส ร่าเริง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ความหมายอื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14 และน้อยที่สุด คือ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.71 ตามลำดับ

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านรูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ด้านรูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ความโดดเด่นด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	42	30.00
ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ประเพณี	37	26.43
ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนา	45	32.14
ความโดดเด่นด้านความ สวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	14	10.00
อื่น ๆ	2	1.43
รวม	140	100.00

จากตาราง 26 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามรูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีการรับรู้รูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 32.14 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความโดดเด่นด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ประเพณี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.43 ความโดดเด่นด้านความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุด คือ ความโดดเด่นแบบอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.43 ตามลำดับ

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมมีความหลากหลาย	33	23.57
กิจกรรมมีความเพลิดเพลิน	10	7.14
กิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์	7	5.00
กิจกรรมมีเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่	81	57.86
อื่น ๆ	9	6.43
รวม	140	100.00

จากตาราง 27 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ กิจกรรมมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 57.86 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมมีความหลากหลาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.57 กิจกรรมมีความเพลิดเพลิน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 อื่น ๆ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.43 และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา

ด้านความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดี	79	56.43
พระ/ผู้สอนสมาธิมีชื่อเสียง	9	6.43
ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสวยงาม	22	15.71
วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาโดดเด่น	25	17.86
อื่น ๆ	5	3.57
รวม	140	100.00

จากตาราง 28 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีการรับรู้ความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ หลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 56.43 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาโดดเด่นจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสวยงาม จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.71 พระหรือผู้สอนสมาธิมีชื่อเสียงจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.43 และน้อยที่สุด คือ ความน่าสนใจอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 ตามลำดับ

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามด้านการมีคุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา

ด้านการมีคุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยแก้ไขปัญหาทางจิตใจ	33	23.57
สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง	69	49.29
ให้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่	12	8.57
ช่วยเพิ่มความสงบสุขแก่ชีวิต	23	16.43
อื่น ๆ	3	2.14
รวม	140	100.00

จากตาราง 29 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จำแนกตามการมีคุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีการรับรู้คุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 49.29 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ช่วยแก้ไขปัญหาทางจิตใจ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.57 ช่วยเพิ่มความสงบสุขแก่ชีวิต จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.43 ให้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ จำนวน 12คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 และอื่น ๆ น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาข้อมูลองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในบริบทพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีการดำเนินการวิจัยแสดงเป็นรายชื่อ ปราบกฎผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามตาราง 30 - 38 ดังต่อไปนี้

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ด้านที่	องค์ประกอบการจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านบุคลากร	4.33	0.63	มากที่สุด
2	ด้านการจัดการ	4.12	0.65	มาก
3	ด้านการตลาด	3.85	0.78	มาก
4	ด้านการเงิน	4.17	0.73	มาก
5	ด้านกประชาสัมพันธ์	3.71	0.80	มาก
6	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.22	0.66	มากที่สุด
รวม		4.07	0.48	100.00

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.33$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.22$) ระดับมาก ได้แก่ ด้านการเงิน ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการตลาด ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสนทนา	4.36	0.76	มากที่สุด
บุคลากรมีการบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ	4.21	0.75	มากที่สุด
บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา	4.43	0.74	มากที่สุด
รวม	4.33	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสนทนา ($\bar{X} = 4.36$) และบุคลากรมีการบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการ

ด้านการจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม	4.23	0.83	มากที่สุด
แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการกิจกรรมได้น่าสนใจ	3.88	0.93	มาก
แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างดี	4.11	0.91	มาก
แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็ว	4.26	0.88	มากที่สุด
รวม	4.12	0.65	มาก

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$) และแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างดี ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตลาด

ด้านการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
หลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย	4.01	0.94	มาก
การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว	3.66	0.94	มาก
การสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ง่าย เช่น ความโดดเด่นของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ	3.86	0.90	มาก
รวม	3.85	0.78	มาก

จากตาราง 33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา การสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ง่าย ($\bar{X} = 3.86$) และการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการเงิน

ด้านการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสม	4.08	0.87	มาก
ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง	4.15	0.90	มาก
ช่องทางการชำระเงินในแหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว	4.28	0.75	มากที่สุด
รวม	4.17	0.73	มาก

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการเงิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่องทางการชำระเงินในแหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.15$) และราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประชาสัมพันธ์

ด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว	3.51	0.96	มาก
ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มีความเข้าใจได้ง่าย			
ช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	3.92	0.91	มาก
การประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว	3.71	0.90	มาก
ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มีความเข้าใจได้ง่าย			
รวม	3.71	0.80	มาก

จากตาราง 35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มีความเข้าใจได้ง่าย ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา ช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ($\bar{X} = 3.71$) และการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ที่พักมีความสะอาด ถูกสุขอนามัย	4.17	0.85	มาก
ที่พักมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว	4.35	0.83	มากที่สุด
ที่จำหน่ายอาหารมีความสะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	4.16	0.79	มาก
ห้องน้ำมีความสะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	4.13	0.90	มาก
สิ่งอำนวยความสะดวกมีความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่น จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาล และการบริการตู้ ATM ฯลฯ	4.27	0.74	มากที่สุด
รวม	4.22	0.66	มากที่สุด

จากตาราง 36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อแตกต่าง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ที่พักมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา สิ่งอำนวยความสะดวกมีความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่น ที่จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาล และการบริการตู้ ATM ฯลฯ ($\bar{X} = 4.27$) และที่พักมีความสะอาด ถูกสุขอนามัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาข้อมูลของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ตามสมมติฐานนักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยทำการหาความสัมพันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย ตามตาราง 37 – 44 งานวิจัยในครั้งนี้มีสมมติฐาน คือ นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

ศาสนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

H_1 : ศาสนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ตาราง 37 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านความถี่ในการเดินทาง

ศาสนา		ความถี่ในการเดินทาง			รวม
		ครั้งแรก	2-3 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	
พุทธ	จำนวน	31	11	34	76
	ร้อยละ	22.14	7.86	24.29	54.29
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน	49	10	5	64
	ร้อยละ	35	7.14	3.57	45.71
รวม	จำนวน	80	21	39	140
	ร้อยละ	57.14	15.00	27.86	100.00

$$\chi^2 = 24.815$$

$$\text{Sig.} < 0.001$$

จากตาราง 37 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านความถี่ในการเดินทาง โดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. น้อยกว่า 0.001 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านความถี่ในการเดินทางมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 38 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสตร์ทางศิลปกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้าน
วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ

ศาสนา	วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิ										รวม
	เพื่อความ หลุดพ้น	เพื่อเหตุผล ด้านความเชื่อ	เพื่อการ ท่องเที่ยว	เพื่อแก้ไข ปัญหาส่วน บุคคล	เพื่อหา ประสบการณ์ที่แปลก ใหม่	เพื่อศึกษา ศิลปวัฒนธรรม	อื่น ๆ				
พุทธ	จำนวน ร้อยละ	21 15.00	5 3.57	1 0.71	10 7.14	18 12.86	7 5.00	14 10.00			76
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน ร้อยละ	12 8.57	2 1.43	3 2.14	17 12.14	17 12.14	8 5.71	5 3.57			64
รวม	จำนวน ร้อยละ	33 23.57	7 5.00	4 2.86	27 19.29	35 25.00	15 10.71	19 13.57			140

$$\chi^2 = 9.958$$

$$\text{Sig.} = 0.126$$

จากตาราง 38 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.126 กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 39 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง

ศาสนา		ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง				รวม
		1 - 2 วัน	3 - 5 วัน	6 - 7 วัน	มากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไป	
พุทธ	จำนวน	21	24	6	25	76
	ร้อยละ	15.00	17.14	4.29	17.86	54.29
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน	20	22	11	11	64
	ร้อยละ	14.29	15.71	7.86	7.86	45.71
รวม	จำนวน	41	46	17	36	140
	ร้อยละ	29.29	32.86	12.14	25.71	100.00

$$\chi^2 = 6.042$$

$$\text{Sig.} = 0.110$$

จากตาราง 39 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้งโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.110 กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้งไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 40 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
ศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านวิธีการเดินทาง

ศาสนา		วิธีการเดินทาง				รวม
		รถยนต์ ส่วนตัว	รถ รับจ้าง	รถเช่า	อื่น ๆ	
พุทธ	จำนวน	43	16	1	16	76
	ร้อยละ	30.71	11.43	0.71	11.43	54.29
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน	9	40	2	13	64
	ร้อยละ	6.43	28.57	1.43	9.29	45.71
รวม	จำนวน	52	56	3	29	140
	ร้อยละ	37.14	40.00	2.14	20.71	100.00

$$\chi^2 = 32.369$$

Sig. < 0.001

จากตาราง 40 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านวิธีการเดินทางโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. น้อยกว่า 0.001 กล่าวคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ด้านวิธีการเดินทางมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 41 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว

ศาสนา	สื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว							
	อินเตอร์เน็ต เว็บไซต์	โทรทัศน์	ป้ายโฆษณา	มีคนแนะนำ	สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบ เฟซบุ๊ก	อื่น ๆ	รวม	
พุทธ	จำนวน	16	1	5	30	18	6	76
	ร้อยละ	11.43	0.71	3.57	21.43	12.86	4.29	54.29
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน	29	0	4	10	15	6	64
	ร้อยละ	20.71	0.00	2.86	7.14	10.71	4.29	45.71
รวม	จำนวน	45	1	9	40	33	12	140
	ร้อยละ	32.14	0.71	6.43	28.57	23.57	8.57	100.00

$\chi^2 = 14.215$

Sig. = 0.014

จากตาราง 41 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง
สมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุด
ต่อการจูงใจให้มาเที่ยวโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.014 กล่าวคือ ปฏิเสธ
สมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยว
เชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน
อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 42 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสตร์กับพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการศึกษาฝึกสมาธิ

ศาสนา	อุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการศึกษาฝึกสมาธิ										รวม
	เสียงดัง	รับประ	จำนวน	ที่พัก	การเดิน	ไม่ได้ฝึก	กฎ	สิ่งแวดล้อม	อื่น ๆ	รวม	
	รบกวน	ทาน	คนมาก	ไม่มี	ทางไม่มี	สมาธิกับ	ระเบียบ	ล้อม			
		อาหาร	ไม่เป็น	ความ	ผู้มี	เคร่งครัด	ไม่				
		ห้อง	ส่วนตัว	พร้อม	สะดวก	ชื่อเสียง	เกินไป	สะอาด			
		อื่นไม่ได้									
พุทธ	จำนวน 14	1	13	1	6	4	6	3	28	76	
	ร้อยละ 10.00	0.71	9.29	0.71	4.29	2.86	4.29	2.14	20.00	54.29	
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน 14	5	2	1	2	6	12	1	21	64	
	ร้อยละ 10.00	3.57	1.43	0.71	1.43	4.29	8.57	0.71	15.00	45.71	
รวม	จำนวน 28	6	15	2	8	10	18	4	49	140	
	ร้อยละ 20.00	4.29	10.71	1.43	5.71	7.14	12.86	2.86	35.00	100.00	

$\chi^2 = 16.224$

Sig. = 0.039

จากตาราง 42 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง
สมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านอุปสรรคและปัญหาที่
พบในระหว่างการฝึกสมาธิโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.039 กล่าวคือ
ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิมี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 43 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของอายุกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาทในเมืองพุกศานาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
ด้านสิ่งที่ประทับใจที่พบในระหว่างการเดินทาง

ศาสนา	จำนวน	สิ่งที่ประทับใจที่พบในระหว่างการเดินทาง										รวม
		ความ เจียบ สงบ	อาหาร	การ บริการ	สิ่งแวด ล้อม	ที่พัก อาศัย	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความ สะดวก	วิธีการ สอน	กิจกรรม ในแหล่ง ท่องเที่ยว	อื่น ๆ	
พุทธ	จำนวน	31	1	1	12	4	4	4	18	1	4	76
	ร้อยละ	22.14	0.71	0.71	8.57	2.86	2.86	2.86	12.86	0.71	2.86	54.29
ไม่ใช้ศาสนาพุทธ	จำนวน	15	2	1	16	3	0	0	25	2	0	64
	ร้อยละ	10.71	1.43	0.71	11.43	2.14	0.00	0.00	17.86	1.43	0.00	45.71
รวม	จำนวน	46	3	2	28	7	4	4	43	3	4	140
	ร้อยละ	32.86	2.14	1.43	20.00	5.00	2.86	2.86	30.71	2.14	2.86	100.00

$\chi^2 = 15.169$

Sig. = 0.056

จากตาราง 43 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.056 กล่าวคือยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้งไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 44 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ

ศาสนา		การกลับมาเที่ยวซ้ำ			รวม
		กลับมาอีก แน่นอน	ยังไม่แน่ใจ	ไม่กลับมาอีก แน่นอน	
พุทธ	จำนวน	48	26	2	76
	ร้อยละ	34.29	18.57	1.43	54.29
ไม่ใช่ศาสนาพุทธ	จำนวน	41	21	2	64
	ร้อยละ	29.29	15.00	1.43	45.71
รวม	จำนวน	80	47	4	140
	ร้อยละ	63.57	33.57	2.86	100.00

$$\chi^2 = 0.54$$

$$\text{Sig.} = 0.973$$

จากตาราง 44 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำโดยใช้สถิติ Chi – Square พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.973 กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาได้ผลสรุปว่า ศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ในการเดินทาง ด้านวิธีการเดินทาง ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว และด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ

ส่วนที่ 6 ผลการศึกษาข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผลการศึกษาข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน Paired Sample T - Test ทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปร กำหนดค่าความสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นรายข้อ ปრაกฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดแสดงดัง ตาราง 45 - 51

ตาราง 45 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านบุคลากร	4.45	0.58	4.21	0.67	2.21	0.029*
ด้านการจัดการ	4.08	0.61	4.16	0.69	- 0.75	0.456
ด้านการตลาด	3.80	0.88	3.89	0.67	- 0.68	0.496
ด้านการเงิน	4.37	0.71	3.97	0.71	3.29	0.001*
ด้านการประชาสัมพันธ์	3.53	0.85	3.90	0.70	-2.82	0.006*
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.24	0.61	4.20	0.71	0.36	0.719
รวม	4.08	0.45	4.06	0.50	0.26	0.799

* P < 0.05

จากตาราง 45 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้านมีเพียงด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 46 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาตามบุคลากร

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาตาม บุคลากร	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในกิจกรรม การสอนสมาธิ	4.54	0.63	4.17	0.83	2.97	0.003*
2. บุคลากรมีการบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ	4.26	0.77	4.16	0.73	0.78	0.435
3. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในเรื่องสมาธิ แนวพุทธศาสนา	4.54	0.65	4.31	0.81	1.84	0.068
รวม	4.45	0.58	4.21	0.67	2.21	0.029*

* P < 0.05

จากตาราง 46 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาตามบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านบุคลากร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องบุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ

ตาราง 47 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิกแนวพุทธศาสนาด้านการจัดการ

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาชิก แนวพุทธศาสนาด้านการ จัดการ	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการสิ่งแวดล้อมเหมาะสม	4.21	0.83	4.24	0.82	- 0.20	0.839
2. แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการกิจกรรมที่น่าสนใจ	3.73	1.01	4.03	0.83	- 1.92	0.057
3. แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างดี	4.04	0.97	4.19	0.86	- 0.92	0.357
4. แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็ว	4.33	0.93	4.19	0.82	0.54	0.337
รวม	4.08	0.61	4.16	0.69	- 0.75	0.456

จากตาราง 47 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิกแนวพุทธศาสนาด้านการจัดการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาชิกแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการจัดการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 48 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการตลาด

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา ด้านการตลาด	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. หลักสูตรการฝึกสมาธิมี ความหลากหลาย	4.03	1.09	4.00	0.76	0.18	0.858
2. การส่งเสริมตลาด ท่องเที่ยวสร้างความดึงดูด ใจแก่นักท่องเที่ยว	3.57	1.06	3.76	0.81	- 1.17	0.245
3. การสร้างอัตลักษณ์แหล่ง ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว ได้ง่าย	3.80	0.99	3.91	0.81	-0.75	0.456
รวม	3.80	0.88	3.89	0.67	- 0.68	0.496

จากตาราง 48 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการตลาด พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาตินี้มีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 49 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการเงิน

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาด้าน การเงิน	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ราคาค่าธรรมเนียมหรือ ค่าเรียนสมาธิมีความ เหมาะสม	4.26	0.91	3.90	0.80	2.46	0.015*
2. ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความ คุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิง สมาธิ 1 ครั้ง	4.39	0.87	3.91	0.86	3.21	0.002*
3. ช่องทางการชำระเงินใน แหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่าย และรวดเร็ว	4.46	0.74	4.10	0.73	2.89	0.004*
รวม	4.37	0.71	3.97	0.71	3.29	0.001*

* P < 0.05

จากตาราง 49 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการเงิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการเงิน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสม ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง และช่องทางการชำระเงินในแหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว

ตาราง 50 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการประชาสัมพันธ์

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาด้านการ ประชาสัมพันธ์	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. การประชาสัมพันธ์ หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว	3.14	0.97	3.89	0.81	- 4.93	<0.001*
2. ข้อมูลข่าวสารการ ประชาสัมพันธ์มีความเข้าใจ ได้ง่าย	3.80	1.03	4.04	0.77	- 1.58	0.117
3. ช่องทางการ ประชาสัมพันธ์เข้าถึง นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	3.64	1.01	3.77	0.78	- 0.84	0.401
รวม	3.53	0.85	3.90	0.70	- 2.82	0.006*

* P < 0.05

จากตาราง 50 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านการประชาสัมพันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว

ตาราง 51 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนา ด้านสิ่ง อำนวยความสะดวก	สัญชาติ				t	p - value
	ชาวต่างชาติ		ชาวไทย			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ที่พักมีความสะอาด ถูก สุขอนามัย	4.17	0.88	4.17	0.82	0.00	1.000
2. ที่พักมีความปลอดภัยต่อ นักท่องเที่ยว	4.47	0.79	4.23	0.85	1.74	0.084
3. ที่จำหน่ายอาหารมีความ สะอาดและเพียงพอต่อ นักท่องเที่ยว	4.13	0.80	4.20	0.79	- 0.53	0.596
4. ห้องน้ำมีความสะอาด และเพียงพอต่อจำนวน นักท่องเที่ยว	4.10	0.90	4.16	0.91	- 0.37	0.710
5. สิ่งอำนวยความสะดวก มีความปลอดภัยอย่าง เหมาะสม	4.31	0.65	4.23	0.82	0.96	0.494
รวม	4.24	0.61	4.20	0.71	0.36	0.719

จากตาราง 51 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 7 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended Question) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้วิธีวิเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นที่เหมือนกันหรือสอดคล้องกัน มาจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยทำการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์สรุปเป็นรายชื่อพร้อมประกอบคำอธิบาย ปราบกฎผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามตาราง 52 - 53 ดังต่อไปนี้

ตาราง 52 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา		
	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ตอบแบบสอบถาม	43	30.71
ผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม	97	69.29
รวม	140	100.00

จากตาราง 52 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตอบแบบสอบถามในส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในบริบทพื้นที่ศึกษาทำการวิจัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71

ตาราง 53 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ประเด็นที่	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน ข้อมูล (n = 43)	ร้อยละ
1.	ด้านข้อมูลข่าวสารในแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสารให้แก่ นักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลการฝึกสมาธิ ข้อมูลสำหรับผู้มา ใหม่ควรปฏิบัติ ข้อมูลแจ้งเตือนแก่นักท่องเที่ยว บัญชีภาษา สำหรับนักท่องเที่ยวข้อมูลบอกสถานที่ในพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยว และคำอธิบายต่าง ๆ การเพิ่มประชาสัมพันธ์ ช่องทางออนไลน์	10	23.26
2.	ด้านปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไม่มีความสงบเงียบ คน จำนวนมาก รถเข้าออกจำนวนมาก การเพิ่มความสงบใน พื้นที่ ปัญหาเสียงดังรบกวนจากบุคคลากร	7	16.28
3.	ด้านการตลาด เช่น การตลาดหลายช่องทาง การเข้าถึง กลุ่มนักท่องเที่ยว ตั้งเป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วโลก เพื่อการตัดสินใจมาเที่ยว ด้านการรองรับจำนวนคนฝึก สมาธิได้เหมาะสม	5	11.63
4.	ด้านการจัดการหลักสูตรการสอนให้ดีขึ้น เช่น การเพิ่ม ความน่าสนใจของหลักสูตรเพื่อไม่เบื่อหน่าย ความระเบียบ ของระบบการสอน ความหลากหลาย และการพัฒนา กิจกรรมให้มีความเป็นสากลมากขึ้น	4	9.30
5.	ด้านวัฒนธรรม เช่น การดึงดูดเด่นวัฒนธรรมมาใช้ให้มาก ขึ้น การจัดกิจกรรมมีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมเชียงใหม่	3	6.98
6.	ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มจำนวน บุคลากรให้มากขึ้น การบริการในแหล่งท่องเที่ยว	2	4.65
7.	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ความสะอาดสบายในที่ พัก ที่จอดรถไม่พอ	2	4.65

ตาราง 52 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา (ต่อ)

ประเด็นที่	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน ข้อมูล (n = 43)	ร้อยละ
8.	ด้านการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดการโดยรวมในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	2	4.65
9.	ด้านสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวซ้ำ เช่น การเสริมสร้างความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว การปรับแนวคิดการท่องเที่ยวกับสมาธิให้มีความเหมาะสม	2	4.65
10.	ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ	1	2.32
11.	ด้านความปลอดภัยในที่พัก	1	2.32
12.	ด้านกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกินไป	1	2.32
13.	ความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำสะอาด	1	2.32
14.	ด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการฝึกฝนสมาธิ	1	2.32
15.	ด้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหารมีรสชาติเผ็ดเกินไป	1	2.32
รวมจำนวนข้อมูลทั้งหมด		43	100.00

จากตาราง 53 แสดงให้เห็นว่า ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในบริบทพื้นที่ศึกษาทำการวิจัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71 โดยข้อคิดเห็นเสนอแนะในด้านข้อมูลข่าวสารในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลการฝึกสมาธิ ข้อมูลสำหรับผู้มาใหม่ควรปฏิบัติ ข้อมูลแจ้งเตือนแก่นักท่องเที่ยว บัญชีรายชื่อสำหรับนักท่องเที่ยว ข้อมูลบอกสถานที่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และคำอธิบายต่าง ๆ จำนวน 10 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.26 รองลงมา ได้แก่ ด้านปัญหาเสียงดังรบกวนหรือไม่มีความสงบเงียบ เช่น คนจำนวนมาก รถเข้าออกจำนวนมาก การเพิ่มความสงบในพื้นที่ และเสียงดังรบกวนจากบุคคลากร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 และด้านการตลาดหลายช่องทางเข้าถึงกลุ่ม

นักท่องเที่ยว เช่น การเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้มาเข้าร่วม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.63 ตามลำดับ

4.1.2 ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

แสดงผลการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีขนาดกลางถึงใหญ่ มีความเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านพุทธศาสนา วัฒนธรรม และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจัดการหรือผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่เป็นประเภทวัด จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมทำการเปิดสอนการฝึกสมาธิแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติแบบไม่มีค่าใช้จ่ายหรือไม่เก็บค่าธรรมเนียมในการมาฝึกสมาธิ อาศัยรูปแบบการบริจาคตามเจตนา โดยใช้หลักสูตรการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ การฝึกวิปัสสนาสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 หรือแบบพอง-ยุบ การฝึกสมาธิพุทธานุสติกัมมัฏฐานหรือแบบภาวนาพุทโธ และการฝึกสมาธิอานาปานสติกัมมัฏฐานหรือแบบกำหนดนับลมหายใจเข้า-ออก ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแต่ละแห่งมีบุคลากร ครูสอนสมาธิ หรือวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ชี้แนะแนวทางตลอดจนครบกำหนดวาระ ระยะเวลาในการฝึกสมาธิแบ่งเป็น ระยะสั้น 1 - 2 วัน หรือ 3 - 5 วัน ระยะกลาง 1 สัปดาห์ หรือมากกว่า 1 สัปดาห์ ระยะยาว ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่กำหนดการมาปฏิบัติขั้นต่ำอย่างน้อย 3 วัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าถึงการฝึกสมาธิอย่างเข้มข้นและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมาธิได้อย่างชัดเจน ในเบื้องต้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกสมาธิโดยเลือกวิธีการฝึกสมาธิที่มีหลักสูตรเหมาะสมกับตนเอง มีความน่าเชื่อถือ และพิจารณากฎระเบียบในการฝึกสมาธิที่สอดคล้องกับปัจจัยทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกได้แล้วตัดสินใจเดินทางมาฝึกสมาธิ เนื่องจากการเดินทางมาฝึกสมาธิต้องพำนักอยู่แบบค้างคืนในที่ต่างถิ่นอาศัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการเตรียมความพร้อมทางด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกสมาธิ เช่น สถานที่พักอาศัย อาคารที่ฝึกสมาธิ สำนักงานหรือศูนย์ฝึกสมาธิ การบริการอาหาร ห้องน้ำ เครื่องทำน้ำอุ่น เครื่องซักผ้า ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน สถานที่ปฐมพยาบาล ลานจอดรถ และอื่น ๆ ผสมผสานกับวิธีการบริหารจัดการขั้นพื้นฐานและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาฝึกสมาธิ เช่น

กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา ประเพณีที่เป็น เทศกาลสงกรานต์ล้านนา การเดินสมาธิเพื่อชมธรรมชาติ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจพร้อมกับการ ฟันฟูแก้ไขปัญหาคิดใจ และการพัฒนาจิตใจให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนว พุทธศาสนา

2.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาใน จังหวัดเชียงใหม่

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิเพื่อฝึกสมาธิแนว พุทธศาสนาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวที่มาฝึกสมาธิแบบกลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวของกลุ่มองค์กร บริษัท และ สถาบันการศึกษา เดินทางมาฝึกสมาธิตามนโยบายขององค์กรหรือสถาบันการศึกษาเพื่อฟันฟู พัฒนาจิตใจของบุคคลากรควบคู่กับการเดินทางพักผ่อนหย่อนใจ โดยทางองค์กรจะเป็นผู้ ประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิโดยตรง ใช้ระยะเวลาในการฝึกสมาธิระยะสั้น 3 วัน เดินทางด้วยรถขององค์กรหรือสถาบันการศึกษา พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตาม ข้อกำหนดที่มีอยู่ในสถานที่ฝึกสมาธิเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการฝึกสมาธิ ซึ่งนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าควรฝึกสมาธิอย่างไร ปฏิบัติตนเช่นไร ฉะนั้นทางแหล่งท่องเที่ยวจึง จัดบุคลากร ผู้สอนสมาธิ หรือพระวิปัสสนาจารย์ไว้คอยชี้แนะในการฝึกสมาธิอย่างเป็นขั้นตอนและ มีการเตรียมความพร้อมในด้านสถานที่ ที่พักอาศัย และอื่น ๆ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเพื่อ อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการฝึกสมาธิ

2. นักท่องเที่ยวที่มาฝึกสมาธิแบบเดี่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเกี่ยวกับสมาธิ และนักท่องเที่ยวชาวไทยทั่วไป ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกสมาธิรวมทั้งข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแล้วทำการติดต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิง สมาธิด้วยตัวเอง แล้วเดินทางมายังเป้าหมาย เดินทางโดยรถรับจ้าง เช่น สี่ล้อแดง รถแท็กซี่ สาม ล้อ รถจักรยานยนต์รับจ้าง และยานพาหนะจากแอปพลิเคชันแกร็บ เพราะพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีระบบขนส่งสาธารณะที่ดีพอสมควร มีวัตถุประสงค์ในการฝึกสมาธิตามความ สนใจของตนเองในเรื่องสมาธิและการพัฒนาจิตใจ ใช้ระยะเวลาในการฝึกสมาธิ 3 - 5 วัน นอกจากนี้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่มีอยู่ในสถานที่ฝึกสมาธิ

นักท่องเที่ยวพอมีความรู้ความเข้าใจในการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามแนวพุทธศาสนาเถรวาท มีความเข้าใจคุ้นเคยในบริบทพื้นที่และวัฒนธรรมภาคเหนือมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ

2.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิเพื่อฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสนใจในเรื่องสมาธิเป็นหลักควบคู่กับการถือโอกาสเดินทางเพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ในการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวมาจากประเทศกลุ่มทวีปยุโรป อเมริกา และนักท่องเที่ยวจีน ส่วนใหญ่เดินทางมาคนเดียวหรือกลุ่มขนาดเล็กและออกเดินทางมาตามความต้องการของตัวเองในเรื่องสมาธิ โดยหาข้อมูลเบื้องต้นจากสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียลมีเดียออนไลน์จากการรีวิว และได้รับคำแนะนำจากคนที่เคยมาฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาฝึกสมาธิส่วนใหญ่จะหาข้อมูลและเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิด้วยตัวเอง ไม่ผ่านบริษัททัวร์หรือกลุ่มตัวแทนจำหน่าย เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิโดยรถรับจ้าง เช่น สี่ล้อแดง รถแท็กซี่ สามล้อ รถจักรยานยนต์รับจ้าง และยานพาหนะจากแอปพลิเคชันแกร็บ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมพำนักระยะยาวใช้ระยะเวลาในการฝึกสมาธิ 1 สัปดาห์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม อำเภอเมือง เป็นสถานที่นิยมของนักท่องเที่ยวประเทศกลุ่มยุโรปมาฝึกสมาธิแบบอานาปานสติกัมมัฏฐานหรือแบบกำหนดนับลมหายใจเข้าออกควบคู่กับการเที่ยวชมป่าไม้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความโดดเด่นของธรรมชาติป่าไม้และสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวัดท่าเปิง อำเภอเมือง เป็นสถานที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวจีนมาฝึกสมาธิแบบวิปัสสนากัมมัฏฐานหรือสติปัฏฐาน 4 ที่เรียกว่าสมาธิแบบพองยุบ เนื่องจากการเจาะกลุ่มตลาดเป้าหมายนักท่องเที่ยวชาวจีน และศูนย์วิปัสสนานานาชาติวัดสวนดอก อำเภอเมือง เป็นสถานที่นิยมของนักท่องเที่ยวประเทศกลุ่มยุโรป อเมริกา มาฝึกสมาธิแบบวิปัสสนากัมมัฏฐานหรือสติปัฏฐาน 4 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจในหลักสูตรการฝึกสมาธิระยะสั้น นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความรู้ความเข้าใจในการฝึกสมาธิเบื้องต้นตามแนวพุทธศาสนาเถรวาทและพุทธศาสนาวัชรยาน หรือเรียกว่าพุทธศาสนาแบบทิเบตมาก่อนแล้วเดินทางมาฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาทเพิ่มเติมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะสถานการณ์หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักท่องเที่ยวต่างชาติหันมาให้ความสำคัญกับการฝึกสมาธิและการฟื้นฟูสภาพจิตใจมากขึ้น

ส่วนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ทราบวัตถุประสงค์การฝึกสมาธิเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวจากแบบฟอร์มการสมัครผ่านทางเว็บไซต์และการติดต่อสอบถามที่สำนักงานของศูนย์ฝึกสมาธิ ซึ่งนักท่องเที่ยวทั่วไปนิยมแสวงหาความสงบ เรียบง่าย และต้องการเข้าถึงหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่ไม่ยุ่งยากหรือมีซับซ้อนเกินไป ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ได้เน้นรูปแบบการฝึกสมาธิแบบเรียบง่ายและแสดงถึงความสงบภายในจิตใจ การสื่อความหมายเข้าถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติโดยใช้สีขาวเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงความบริสุทธิ์ผ่องใสของจิตใจและความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม โดยการมีข้อกำหนดคือ ขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวใส่ชุดขาวในระหว่างฝึกฝนสมาธิผสมผสานกับการปรับเสริมรูปแบบอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นโดยให้นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิทำกิจกรรมผ่อนคลายหลังจากการฝึกสมาธิแต่ละวัน ได้แก่ การให้นักท่องเที่ยวช่วยกันทำความสะอาดในบริเวณสถานที่ปฏิบัติธรรม การเดินผ่อนคลายเที่ยวชมธรรมชาติในเวลาเย็น นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่มีกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่แฝงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันโดดเด่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวและสร้างคุณค่าของการฝึกสมาธิจากการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกสมาธิที่เน้นการฝึกสมาธิให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

ส่วนที่ 4 สรุปผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ให้ความเห็นในประเด็นวิธีการจัดการแบบขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสมาธิมาเป็นอันดับแรก ได้แก่ การจัดการด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ การจัดเตรียมที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ หลักสูตรสมาธิที่มีคุณภาพ การบริหารเงินทุน การจัดการด้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครบถ้วน ทั้งนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติตัดสินใจเดินทางมาฝึกสมาธิโดยเลือกวิธีการฝึกสมาธิที่มีหลักสูตรความน่าเชื่อถือได้ สถานที่ฝึกสมาธิที่มีความพร้อม และสามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาทางด้านจิตใจได้อย่างถูกต้องชัดเจน เนื่องจากการเดินทางมาฝึกสมาธิมีการค้างคืนแบบระยะสั้น 3-5 วัน ระยะกลาง 1 สัปดาห์ และระยะยาวมากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไปเพื่อการฟื้นฟูสภาพ

จิตใจ ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวมีความต้องการขั้นพื้นฐานในการอยู่อาศัยแบบค้างคืนในที่ต่างถิ่นอาศัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่เน้นการจัดการ การเตรียมความพร้อมทางด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกสมาธิผสมผสานกับวิธีการฝึกสมาธิที่มีหลักสูตรน่าเชื่อถือเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการแบบขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาฝึกสมาธิควบคู่กับการพักผ่อนหย่อนใจ 2. การจัดการในด้านทุนทรัพย์ค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิผู้ประกอบการหรือผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่เป็นแบบวัด ไม่เก็บค่าใช้จ่ายหรือเก็บค่าธรรมเนียมในการฝึกสมาธิ แต่ใช้รูปแบบการรับบริจาคตามเจตนาและรับบริจาควัตถุดิบเพื่อใช้ในการทำอาหารให้แก่นักท่องเที่ยว นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเป็นผู้จัดการด้วยตัวเอง เช่น สบู่ ยาสีฟัน ชุดสีขาวที่นุ่งใส่เวลาปฏิบัติธรรม 3. การจัดการด้านบุคลากร แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการบุคลากรโดยการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบหลายฝ่าย ได้แก่ หน้าที่ผู้สอนสมาธิที่เป็นฝ่ายฆราวาสและฝ่ายบรรพชิต ทั้งสองฝ่ายสามารถทำหน้าที่เป็นผู้สอนสมาธิ พระวิปัสสนาจารย์ หรือพระกัมมัฏฐาน ฝ่ายประจำสำนักงาน ฝ่ายอาหาร และฝ่ายทำความสะอาด แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแบบวัดในจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ทำการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านสมาธิ โดยจัดส่งพระภิกษุและแม่ชี ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมาธิไปอบรมการเป็นผู้สอนสมาธิหรือวิปัสสนาจารย์ ที่วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่สุดในภาคเหนือและเป็นศูนย์อบรมฝึกพระวิปัสสนาจารย์หรือผู้สอนสมาธิแบบสติปัญญาฐาน 4 โดยตรง

ส่วนที่ 5 สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปส่งเสริมการพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

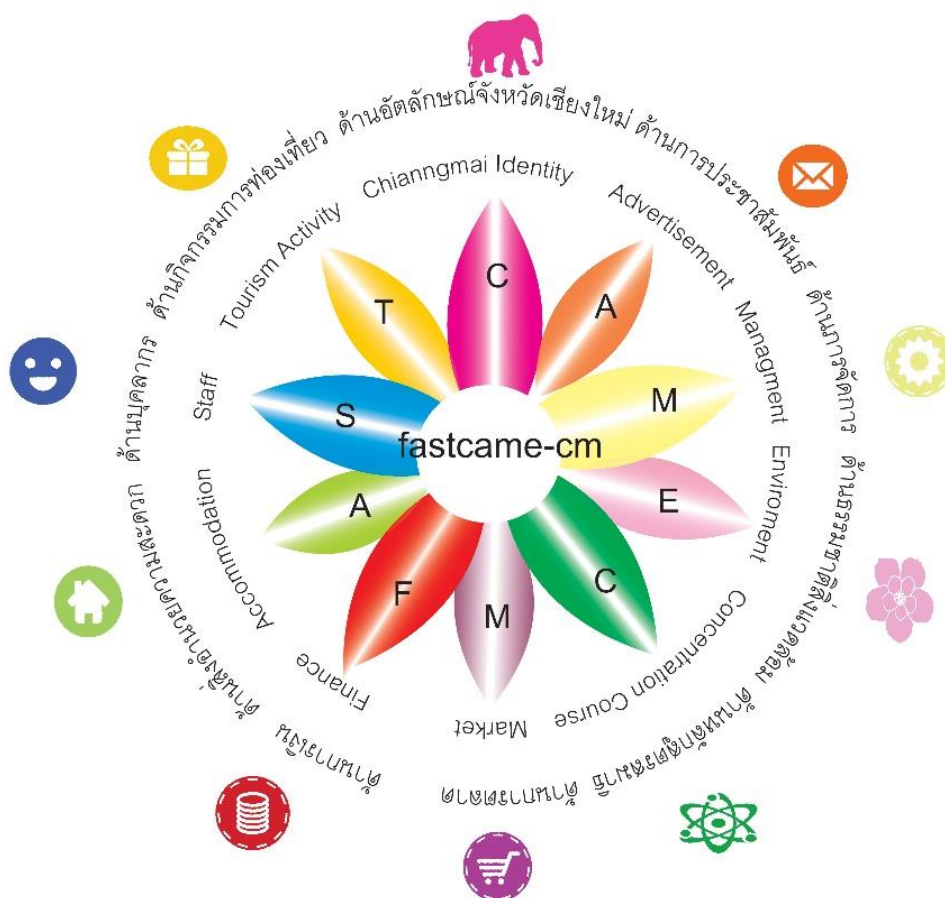
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความเห็นในการแนะนำเพิ่มเติมว่าบุคลากรทางด้านสมาธิ เช่น คนสอนสมาธิและหลักสูตรการฝึกสมาธิ ถือเป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานที่จะขาดไม่ได้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ปัญหาหลักที่พบในปัจจุบัน คือผู้เชี่ยวชาญด้านสมาธิมีจำนวนไม่เพียงพอเนื่องจากกระบวนการฝึกฝนผู้สอนสมาธิต้องใช้ระยะเวลาานาน กลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามาช่วยบริหารจัดการมีน้อย ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่เป็นผู้ดำเนินการด้วยตัวเองทั้งหมด เช่น การบริหารจัดการบุคลากร การประชาสัมพันธ์ และอื่น ๆ รวมทั้งขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งภาครัฐมีนโยบายการจัดตั้งสถานที่ปฏิบัติธรรมให้นักท่องเที่ยวมาฝึก

สมาธิในแหล่งศาสนาสถานพุทธศาสนา แต่ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่เข้าถึงการรับรู้เกี่ยวกับการฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ทางแหล่งท่องเที่ยวได้สื่อสารออกไป นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านสมาธิให้คำแนะนำการฝึกสมาธิแบบอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การฝึกสมาธิแบบการนับลูกประคำ ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิแบบดั้งเดิมหายสถานที่ฝึกได้ยาก เนื่องจากปัจจัยในส่วนที่เป็นอุปสรรคปัญหา ได้แก่ บุคคลากรผู้สืบทอดหาได้ยาก หลักสูตรการฝึกที่ขาดความต่อเนื่อง และการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อต่อยอด ทำให้การฝึกสมาธิแบบดั้งเดิมมีความนิยมน้อยลงในปัจจุบัน

4.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการศึกษาวิจัย การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4.2.1 ผลการศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ แนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เรียกว่า FASTCAME-CM Model และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เรียกว่า FASTCALM-CM Model เป็นกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิจากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับทรัพยากรการท่องเที่ยวพื้นฐานในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แสดงดังภาพประกอบ 3 และภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 3 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย FASTCAME-CM Model

ที่มา : ผู้วิจัย

จากภาพประกอบ 3 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย FASTCAME-CM Model มีองค์ประกอบ 10 ด้าน ได้แก่ 1. Finance ด้านการเงิน 2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3. Staff ด้านบุคลากร 4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ 6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์ 7. Management ด้านการจัดการ 8. Environment ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 9. Concentration Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 10. Market ด้านการตลาด มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

1. Finance ด้านการเงิน

- 1.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิบริหารจัดการเงิน งบประมาณ และค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพ
- 1.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดหาเงินและงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานที่ฝึกสมาธิ
- 1.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิพัฒนาช่องทางการชำระเงินสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่มาปฏิบัติธรรมใช้ในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและรวดเร็ว
- 1.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสมคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง

2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- 2.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการที่พักมีความสะอาดและถูกสุขอนามัย สำหรับนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ
- 2.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการดูแลอาคารหรือสถานที่ฝึกสมาธิ มีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ
- 2.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีที่จำหน่ายอาหารมีความสะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ
- 2.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ
- 2.5 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในสถานที่ท่องเที่ยวฝึกสมาธิ เช่น ที่จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาลฯ

3. Staff ด้านบุคลากร

- 3.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวางแผนบุคลากร ผู้สอนสมาธิ และพนักงานให้ดำเนินงานอย่างเหมาะสม
- 3.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการบุคลากร ผู้สอนสมาธิให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ
- 3.4 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา

3.5 มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีจำนวนมากขึ้น

4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

4.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดกิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การศึกษาความรู้ทางพุทธศาสนาแบบล้านนา การเยี่ยมชมศึกษาศิลปะสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ฯลฯ

4.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีกิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเทศกาลประเพณี และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ยี่เป็งล้านนา เตียวขึ้นดอยสุเทพ เดินเส้นทางธรรมชาติระยะสั้นวัดผาลาดฯลฯ

5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่

5.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาการสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่ายมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาความโดดเด่นของสมาธิ ได้แก่ ความสงบ เรียบง่ายมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอา ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแบบล้านนามาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอา การฝึกสมาธิแบบล้านนามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้อันและลูกประคำมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.5 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาความโดดเด่นทางธรรมชาติป่าไม้ ภูเขา และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์

6.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

6.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิให้มีความเข้าใจได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

6.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิทุกกลุ่ม

7. Management ด้านการจัดการ

7.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิได้อย่างเหมาะสม

7.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการกิจกรรมการฝึกสมาธิ และที่เกี่ยวข้องได้น่าสนใจ

7.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิได้อย่างดี

7.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ มีการจัดการระบบการจองที่สะดวก รวดเร็วในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

8. Environment ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

8.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิมีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการฝึกสมาธิให้ดีขึ้น

8.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในสถานที่ฝึกสมาธิมีความสงบ ร่มรื่น

8.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกฝนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เช่น ปัญหาควันไฟจากสถานที่ข้างเคียง เสียงดังรบกวนฯลฯ

9. Concentration Course ด้านหลักสูตรสมาธิ

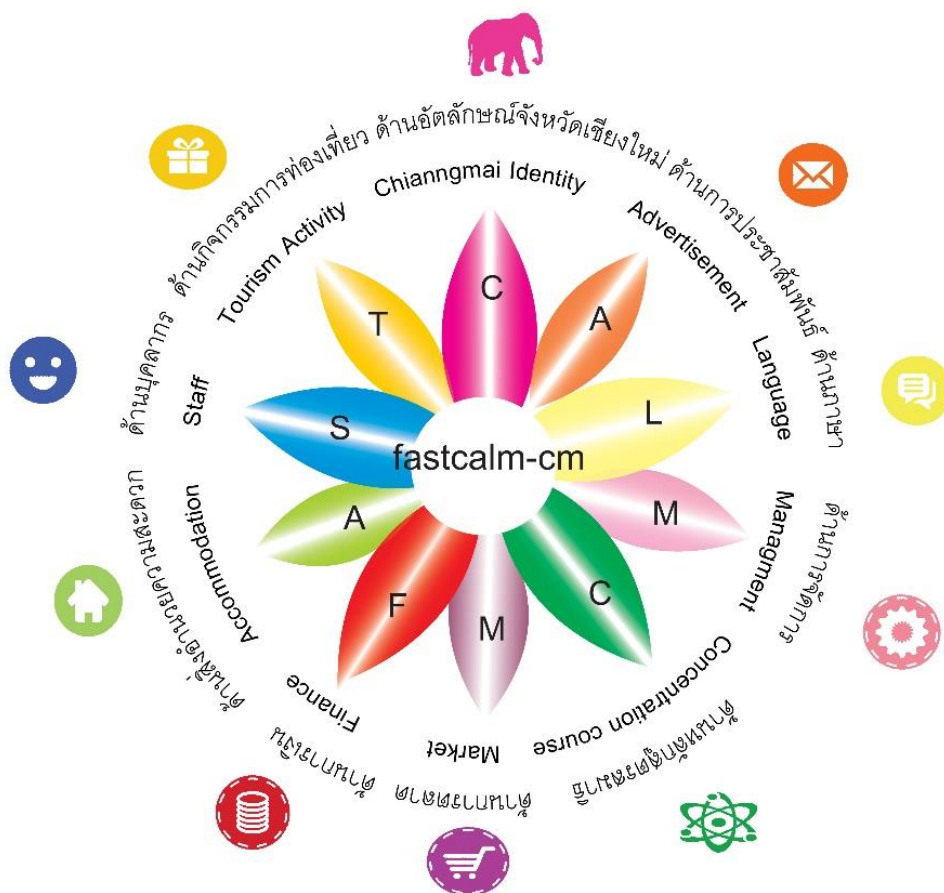
9.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดเตรียมหลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย เช่น ระยะเวลาสั้น กลาง และระยะยาว

9.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

10. Market ด้านการตลาด

10.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ปฏิบัติธรรมได้หลายกลุ่ม

10.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสมาธิในประเทศไทยให้เดินทางมาฝึกสมาธิเพิ่มมากขึ้น

ภาพประกอบ 4 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ FASTCALM-CM Model

ที่มา : ผู้วิจัย

จากภาพประกอบ 4 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ FASTCALM-CM Model มีองค์ประกอบ 10 ด้าน ได้แก่ 1. Finance ด้านการเงิน 2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3. Staff ด้านบุคลากร 4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ 6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์ 7. Language ด้านภาษา 8. Management ด้านการจัดการ 9. Concentration Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 10. Market ด้านการตลาด มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

1. Finance ด้านการเงิน

1.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิบริหารจัดการเงินงบประมาณ และค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดหาเงินและงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานที่ฝึกสมาธิ

1.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิพัฒนาช่องทางการชำระเงินสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่มาปฏิบัติธรรมใช้ในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและรวดเร็ว

1.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสมคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง

2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการที่พักมีความสะอาดและถูกสุขอนามัย สำหรับนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

2.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการดูแลอาคารหรือสถานที่ฝึกสมาธิ มีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

2.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีที่จำหน่ายอาหารมีความสะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

2.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

2.5 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในสถานที่ท่องเที่ยวฝึกสมาธิ เช่น ที่จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาล ฯลฯ

3. Staff ด้านบุคลากร

3.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวางแผนบุคลากร ผู้สอนสมาธิ และพนักงานให้ดำเนินงานอย่างเหมาะสม

3.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดการบุคลากร ผู้สอนสมาธิให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ

3.4 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา

3.5 มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีจำนวนมากขึ้น

4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

4.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดกิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การศึกษาความรู้ทางพุทธศาสนาแบบล้านนา การเยี่ยมชมศึกษาศิลปะสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ฯลฯ

4.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีกิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเทศกาลประเพณี และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ยี่เป็งล้านนา เตียวขึ้นดอยสุเทพ เดินเส้นทางธรรมชาติระยะสั้นวัดผาลาดฯลฯ

5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่

5.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาการสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่ายมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาความโดดเด่นของสมาธิ ได้แก่ ความสงบ เรียบง่ายมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอา ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแบบล้านนามาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอา การฝึกสมาธิแบบล้านนามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้อันและลูกประคำมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.5 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอาความโดดเด่นทางธรรมชาติป่าไม้ ภูเขา และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์

6.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

6.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิให้มีความเข้าใจได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

6.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิทุกกลุ่ม

6.4 มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษและอื่น ๆ แก่
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล

7. Language ด้านภาษา

7.1 ผู้บริหารจัดการมีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับ
ชาวต่างชาติเป็นอย่างดี

7.2 ผู้สอนสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษและอื่น ๆ ที่ใช้ในการ
สื่อสารกับนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี

8. Management ด้านการจัดการ

8.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกมีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่ง
ท่องเที่ยวยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

8.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกมีการจัดการกิจกรรมการฝึกสมาธิ
และที่เกี่ยวข้องได้น่าสนใจ

8.3 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกมีการจัดการการรองรับจำนวน
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลได้อย่างดี

8.4 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกมีการจัดการระบบการจองที่สะดวก
รวดเร็วในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิก

9. Concentration Course ด้านหลักสูตรสมาธิ

9.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกจัดเตรียมหลักสูตรการฝึกสมาธิมี
ความหลากหลาย เช่น ระยะเวลาสั้น กลาง และระยะยาว

9.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกจัดหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถ
นำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

10. Market ด้านการตลาด

10.1 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกวางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึง
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลได้หลากหลายกลุ่ม

10.2 ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาชิกทำการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว
สร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสมาธิในประเทศไทยให้เดินทางมาฝึกสมาธิเพิ่ม
มากขึ้น

4.2.2 ผลการศึกษาในการสนทนากลุ่มและรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการอภิปรายการรับรองรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในการประชุมสนทนากลุ่มและได้นำเอาผลการวิจัยในหัวข้อ 4.2.1 มาประยุกต์ใช้ทำให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เรียกว่า MS.FAM Model และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เรียกว่า MS.FLAM Model เป็นกระบวนการสร้างรูปแบบใหม่ของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับทรัพยากรการท่องเที่ยวพื้นฐานในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผลสรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดแสดงดังตาราง 54 - 55 และภาพประกอบ 5 - 6

ตาราง 54 สรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ระยะที่ 1	ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	ระยะที่ 2
	1. ด้านการเงิน ปรับปรุงรายละเอียด เช่น การจัดการรายรับ รายจ่าย และช่องทางการชำระเงินให้มีความชัดเจนในวิธีการจัดการ	
FASTCOME -CM MODEL	2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มแผนฉุกเฉิน ข้อกำหนดการแนะนำข้อปฏิบัติ (Do and Don't) ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ และเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัย STAR and SHA	MS.FAM MODEL
	3. ด้านบุคลากร อธิบายรายละเอียดและขั้นตอนการจัดการบุคลากรให้ชัดเจน	
	4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อธิบายรายละเอียดให้มีความสอดคล้องกับพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่	

ตาราง 54 สรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (ต่อ)

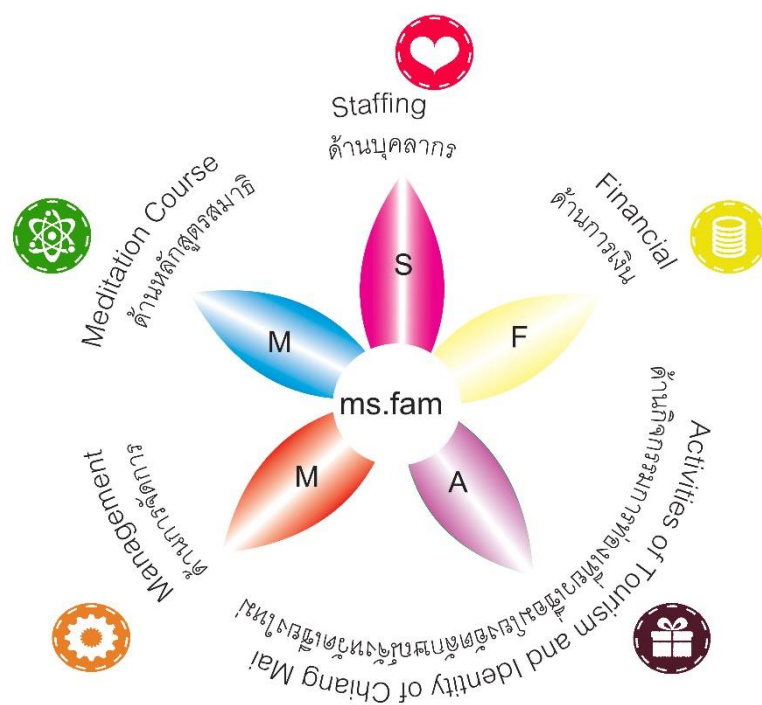
ระยะที่ 1	ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	ระยะที่ 2
	5. ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พิจารณาแก้ไขประเด็นการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ปัญหาหมอกควัน โดยให้ตัดออกจากรูปแบบการจัดการ	
	6. ด้านการจัดการ เพิ่มรายละเอียดขององค์ประกอบโดยแบ่งเป็นหลักการจัดการจิตใจ และหลักการบริหารองค์กร	
FASTCOME	7. ด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ ให้อธิบายรายละเอียดของอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ความโดดเด่นทางพุทธศาสนา	MS.FAM
- CM	ประเพณีวัฒนธรรมแบบล้านนา และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกันกับรูปแบบการจัดการ	MODEL
MODEL	8. ด้านหลักสูตรสมาธิ เพิ่มรูปแบบและความหลากหลายของหลักสูตรสมาธิให้มีรายละเอียดชัดเจนมากขึ้น	
	9. ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ปรับปรุงโดยการเพิ่มการสื่อสารและอธิบายขั้นตอนของการประชาสัมพันธ์ให้มีความชัดเจน	
	10. ด้านการตลาด เพิ่มกลยุทธ์การตลาดให้หลากหลาย เช่นการทำตลาดแบบ Influencer Marketing และอธิบายรายละเอียดให้มีความชัดเจน	
	11. อื่น ๆ รวมองค์ประกอบในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการตลาด ด้านการจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ และทำการอ้างอิงแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกันในรายละเอียดขององค์ประกอบ ได้แก่ หลักการบริหารจัดการองค์กร PDCA หลักการจัดการทางจิตใจ และอื่น ๆ สำหรับการจัดการนักท่องเที่ยวชาวไทย	

ที่มา: ผู้วิจัย

ตาราง 55 สรุปขั้นตอนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร
จังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ระยะที่ 1	ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	ระยะที่ 2
	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคล้ายกับ FASTCOME-CM MODEL โดยมีส่วนที่แตกต่าง ดังนี้	
FASTCOME - CM MODEL	1. ด้านภาษา ปรับปรุงรายละเอียดขององค์ประกอบให้มี ความชัดเจน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน และภาษาอื่น ๆ	MS.FLAM MODEL
	2. เพิ่มองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในรูปแบบการจัดการ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	
	3. ด้านบุคลากร เพิ่มรายละเอียด โดยบุคลากรต้องเป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในภาษาอังกฤษ จีน และอื่น ๆ	

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพประกอบ 5 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ MS.FLAM Model

ที่มา : ผู้วิจัย

จากภาพประกอบ 5 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับ
นักท่องเที่ยวชาวไทย MS.FAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation
Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Activities of
Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัด
เชียงใหม่ และ 5. Management ด้านการจัดการ มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรพิจารณาในเบื้องต้นว่ามีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการฝึกสมาธิรูปแบบใด จากนั้นการทำเลือกรูปแบบ โดยพิจารณาจากหลักสูตรสมาธิในพุทธศาสนาเถรวาท 2 หมวดใหญ่ คือ สมถะกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน จัดการร่างตารางการฝึกสมาธิ และดำเนินการตามขั้นตอนคุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรสมาธิ โดยมีรายละเอียดในการจัดการด้านหลักสูตรสมาธิ ดังนี้

1.1 รูปแบบของหลักสูตรการฝึกสมาธิ

หลักสูตรสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาทในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย แสดงดังตาราง 56

ตาราง 56 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

หมวดสมาธิ	รูปแบบการฝึกสมาธิแนวพุทธ
สมถกัมมัฏฐาน	พุทธานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	ธัมมานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	สังฆานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	สีลานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	จาคานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	เทวดานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	มรณานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	กายคตานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	อานาปานสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	อุปมานุสติกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	อาหารเวปฏิกุลสัณญากัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	จตุธาตุนานกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	อัปมัถญา 4
สมถกัมมัฏฐาน	กสิณ 10

ตารางที่ 56 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ (ต่อ)

หมวดสมาธิ	รูปแบบการฝึกสมาธิแนวพุทธ
สมถกัมมัฏฐาน	อสุภะ10
สมถกัมมัฏฐาน	อรูปกัมมัฏฐาน 4
สมถกัมมัฏฐาน	มโนมยิทธิ
สมถกัมมัฏฐาน	กัมมัฏฐานล้านนาแบบนับลูกประจำ
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	สติปัฏฐาน 4
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	ทิวสนวิสุทธิวิปัสสนา
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	กัณฑ์ไตรปิฎกวิปัสสนา
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	ติลักขณวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ที่มา: ผู้วิจัย

ทั้งนี้ ผู้บริหารจัดการสามารถเลือกรูปแบบการฝึกสมาธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเลือกรูปแบบสมาธิมาผสมผสานกัน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักสูตรสมาธิเดียวกัน หรือปรับปรุงประยุกต์ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเกิดการฝึกสมาธิที่มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น

1.2 คุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรการฝึกสมาธิ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรจัดทำหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานตามหมวดสมาธิและวิถีปฏิบัติที่เลือก เพื่อให้มีหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงสำหรับนักท่องเที่ยว หลักสูตรการฝึกสมาธิที่มีคุณภาพมาตรฐานควรได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับรองจากสำนักงานพุทธศาสนา โดยการจัดทำหนังสือคำร้องขอการรับรองจากสำนักงานพุทธศาสนาประจำแต่ละจังหวัด ซึ่งทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีหลักสูตรสมาธิที่มีมาตรฐาน น่าเชื่อถือมากขึ้น

2. Staffing ด้านบุคลากร

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรทำการสำรวจจำนวนบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด หรือประมาณความต้องการบุคลากรที่ใช้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิให้มีความเพียงพอต่อความต้องการสำหรับการดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ โดยคำนึงถึงบุคลากรที่ต้องการตามตำแหน่งหรือตำแหน่งหน้าที่ความ

รับผิดชอบที่จำเป็นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จากนั้นวางแผนงานด้านบุคลากร โดยร่างข้อกำหนด คุณสมบัติ เป้าหมายหน้าที่ของบุคลากร และข้อตกลง ทำการตามขั้นตอนการบริหารทรัพยากรบุคคลขั้นพื้นฐาน คือ สรรหาบุคลากร คัดเลือกบุคลากร และอบรมพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้านบุคลากรให้มีความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดในการจัดการด้านบุคลากร ดังนี้

2.1 สรรหาบุคลากร

การสรรหาบุคลากรเป็นขั้นตอนระยะแรกเริ่มในการจัดการด้านบุคลากร ผู้บริหารบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรดำเนินการสรรหาบุคลากรในเบื้องต้นตามความต้องการ เช่น ต้องการคนทำงานจำนวนกี่คน ลักษณะของบุคลากรที่ต้องการ ต่อจากนั้น กำหนดคุณสมบัติของคนทำงาน ข้อกำหนดการปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยว และกำหนดคุณลักษณะของงาน ทำการสำรวจค้นหาจากการประกาศหน้าสำนักงานอย่างเป็นทางการ ประกาศบนเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ช่องทางโซเชียลมีเดีย หรือรับสมัครผ่านทางช่องทางออนไลน์ โดยสรรหาบุคลากร พนักงาน และผู้สอนสมาธิฝ่ายฆราวาสเพื่อเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ได้แก่ บุคลากรประจำสำนักงาน คนทำอาหาร แม่บ้าน คนทำความสะอาด และจัดการสรรหาบุคลากร พนักงาน และผู้สอนสมาธิฝ่ายบรรพชิตเพื่อเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ได้แก่ แม่ชีผู้สอนสมาธิ พระกัมมัฏฐาน วิปัสสนาจารย์ ทั้งนี้การสรรหาบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำเป็นต้องจัดสรรบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่ในตำแหน่งที่สำคัญอย่างน้อย 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบุคลากรประจำสำนักงาน ฝ่ายผู้สอนสมาธิ ฝ่ายทำความสะอาด และฝ่ายดูแลเรื่องอาหาร เพื่อให้การดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.2 คัดเลือกบุคลากร

การคัดเลือกบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ โดยการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากร รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น อายุ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ต้องเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา เป็นผู้มีความรู้ทางด้านพุทธศาสนาแบบเถรวาท มีความสามารถในการสอนสมาธิแก่นักท่องเที่ยว ให้มีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี หากเป็นบุคคลผู้มีความรู้มาตรฐานการรับรองหรือประกาศนียบัตรในเรื่องสมาธิและความรู้ด้านพุทธศาสนาจะมีการพิจารณากรณีเป็นพิเศษ การสอนสมาธิให้นักท่องเที่ยวชาวไทยไม่จำเป็นในการมุ่งเน้นสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากนักท่องเที่ยวผู้มาปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมีความนิยมผู้สอนสมาธิที่

เชี่ยวชาญหรือพระเกจิด้านสมาธิมากกว่าด้านภาษาต่างประเทศ การคัดเลือกบุคคลากรใช้วิธีการสัมภาษณ์ การพิจารณาประวัติบุคคล หรือให้ทำแบบสอบถาม ควบคู่กับการประเมินศักยภาพของบุคคลากรที่เป็นผลมาจากการพิจารณาตามข้อกำหนดคุณสมบัติและการสัมภาษณ์ เพื่อตัดสินใจคัดเลือกบุคคลากร พนักงาน ผู้สอนสมาธิฝ่ายฆราวาสและฝ่ายบรรพชิตที่มีศักยภาพเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

2.3 อบรมพัฒนาศาสนิกากร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีบุคลากรทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาสที่รับหน้าที่เป็นผู้สอนสมาธิให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีความรู้ความสามารถ โดยส่งบุคลากร แม้ชี พระ ผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิไปฝึกอบรมเรียนรู้การฝึกสมาธิในหลักสูตรสมถกัมมัฏฐาน วิปัสสนากัมมัฏฐานให้มีความเชี่ยวชาญขึ้น โดยไปอบรมในหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์ที่วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์ใหญ่ด้านวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบสติปัฏฐาน 4 ในภาคเหนือ หรือส่งบุคลากรไปเรียนรู้สมาธิในหลักสูตรพระกัมมัฏฐาน การฝึกสมาธิพุทธานุสติกัมมัฏฐาน หลักสูตรครูสมาธิระยะยาวที่ศูนย์ฝึกสมาธิวัดศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดแสดงดังตาราง 57 ดังนี้

ตาราง 57 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่

หมวดสมาธิ	หลักสูตรสมาธิ	สถานที่ฝึกอบรม
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	สติปัฏฐาน 4	วัดพระธาตุศรีจอมทอง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง
สมถกัมมัฏฐาน	พุทธานุสติกัมมัฏฐาน (แบบภาวนาพุทโธ)	วัดศรีเกิด ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง
สมถกัมมัฏฐาน	มโนมยิทธิ	วัดโขงขาว ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง
สมถกัมมัฏฐาน	กัมมัฏฐานล้านนา (แบบนับลูกประจำ)	วัดขุนคองหลวง ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง

ที่มา: ผู้วิจัย

3. Financial ด้านการเงิน

ในเบื้องต้นผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรทำการประเมินฐานะทางการเงินของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือเงินที่จะนำมาใช้สำหรับการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อให้ทราบถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริง ทำการตั้งเป้าหมายกำหนดขอบระยะเวลา และกำหนดตัวชี้วัดการประเมินศักยภาพทางการเงินเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยการเขียนเป็นแบบร่างขึ้น ได้แก่ แผนการเงินหรืองบประมาณ แผนการเงินรายรับ และแผนการเงินรายจ่าย ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องตรงกับความสามารถทางการเงิน ผู้บริหารจัดการลงมือจัดทำแผนทางการเงินและการสรรหางบประมาณที่ใช้เป็นเงินทุนในการดำเนินงาน ถัดนั้นดำเนินการไปตามแผนการเงินที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งทำการตรวจสอบปรับประยุกต์ไปตามแผนการและความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดในการจัดการด้านการเงิน ดังนี้

3.1 เงินทุนหรืองบประมาณที่นำไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการประเมินฐานะทางการเงินของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่มีอยู่ในเบื้องต้นเพื่อให้ทราบถึงสถานะเงินทุนหรือเงินงบประมาณอย่างแท้จริง โดยการวิธีการคำนวณทางบัญชี การใช้เครื่องคิดเลข แอปพลิเคชันจัดการบัญชีการเงิน หรือใช้โปรแกรมคำนวณบัญชีสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เช่น Microsoft Excel โปรแกรม Flow Account และอื่น ๆ ต่อจากนั้น ทำการวางแผนเงินงบประมาณหรือเงินทุนที่จะนำมาใช้สำหรับการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ในระยะแรกพิจารณาการสรรหาเงินทุนว่ามาจากแหล่งใดที่มีความเหมาะสม มุ่งเน้นการนำเงินส่วนตัวของผู้บริหารจัดการมาใช้ในการลงทุนหรือจัดเป็นเงินทุนในระยะแรกเริ่ม ผู้บริหารจัดการลงมือในเรื่องการวางแผนเงินทุน โดยจัดทำบัญชีเงินงบประมาณของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิให้ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ง่าย ดำเนินการสรรหาเงินทุนตามแผนการที่วางไว้ เตรียมเงินและงบประมาณให้พร้อมสำหรับรายจ่ายและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

3.2 เงินรายรับ

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวางแผนการเงินด้านรายรับ จากการจัดทำบัญชีรายรับ งบประมาณการเงินรายรับ และการจัดบันทึกรายละเอียดข้อมูลของรายรับให้ชัดเจน พร้อมทั้งดำเนินการตามแผนการเงินที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีเงินรายรับที่เข้ามาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมุ่งเน้นการเปิดรับเงิน

บริจาคตามเจตนามากกว่าการเก็บเงินหลักสูตรค่าเรียนสมาชิ ได้แก่ การเปิดรับบริจาคตามเจตนา จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยทั่วไป กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้มาปฏิบัติธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิประเภทวัดสามารถทำการเปิดรับเงินบริจาคโดยตรงจากกลุ่มผู้มีเจตนากุศลที่เป็นเจ้าของกิจการ ห้างร้าน กลุ่มบริษัท หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการติดต่อหาเจ้าภาพผู้มีจิตศรัทธา โดยตรงในการช่วยสงเคราะห์รับเป็นเจ้าภาพอุปถัมภ์ค่าใช้จ่ายบางส่วนในศูนย์ฝึกสมาธิ นอกจากนี้ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการสรรหาเงินรายรับให้เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและต้องบริหารจัดการเงินรายรับที่ได้มาทั้งหมดอย่างโปร่งใส โดยการจัดทำบัญชีรายรับ แสดงรายละเอียดที่ชัดเจน โปร่งใส และสามารถทำการชี้แจง หรือเปิดเผยให้สาธารณชนคนผู้บริจาคได้รับทราบ เช่น การตีตประกาศเงินรายรับบริจาค การประกาศรายรับบนแพลตฟอร์ม Microsoft Excel ออนไลน์ และการชี้แจงงบประมาณรายรับในรอบรายเดือน รวมทั้งนำเอาระบบการจัดการบัญชีแบบสมัยใหม่ เช่น ระบบการทำบัญชีรายรับออนไลน์ แอปพลิเคชันการทำบัญชีรายรับ Smart Accounting มาใช้ในการจัดการรายรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านการเงินรายรับมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถสรรหาหรือจ้างบุคคลากรด้านการเงิน นักบัญชีที่เชี่ยวชาญ มาช่วยดูแลการเงินรายรับได้โดยตรง เพื่อลดภาระในการบริหารจัดการด้านการเงิน

3.3 เงินรายจ่าย

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรวางแผนการเงินด้านรายจ่าย จากการจัดทำบัญชีรายจ่าย งบประมาณการเงินรายจ่าย และการจัดบันทึกรายละเอียดข้อมูลของรายจ่ายให้ชัดเจน พร้อมทั้งดำเนินการตามแผนการเงินที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีเงินรายจ่ายและภาระค่าใช้จ่ายเป็นไปตามความเป็นจริงรวมทั้งผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรจัดเตรียมเงินงบประมาณให้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าอาหาร ตลอดจนจนถึงค่าจ้างบุคคลากรที่ทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ นอกจากนี้ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรพิจารณารายจ่ายให้เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยทำการเปรียบเทียบจากบัญชีเงินรายรับรายจ่ายในแต่ละเดือนและต้องบริหารจัดการเงินรายจ่ายทั้งหมดอย่างโปร่งใส โดยการจัดทำบัญชีรายจ่าย แสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ชัดเจน โปร่งใส และสามารถทำการชี้แจง หรือเปิดเผยให้สาธารณชนคนทั่วไปได้รับทราบ เช่น การตีตประกาศแจ้งรายจ่าย การชี้แจงงบประมาณค่าใช้จ่ายในรอบรายเดือน รวมทั้งนำเอาระบบการจัดการบัญชีแบบสมัยใหม่ เช่น ระบบการทำบัญชีรายจ่ายออนไลน์ แอปพลิเคชันการทำบัญชีรายจ่าย Smart Accounting มาใช้ในการจัดการรายจ่ายของแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านการเงินรายจ่ายที่สอดคล้องกับบัญชีการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถสรรหาหรือจ้างบุคคลากรด้านการเงิน นักบัญชีที่เชี่ยวชาญมาช่วยดูแลการเงินรายจ่ายได้โดยตรง เพื่อลดภาระในการบริหารจัดการด้านการเงินเพื่อนำไปใช้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ในส่วนรายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาฝึกสมาธิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่ทำการเก็บค่าธรรมเนียม ไม่มีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติธรรมกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ยกเว้นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับการซื้อสิ่งของส่วนตัวในชีวิตประจำวันของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุดขาวใส่ในระหว่างการฝึกสมาธิ สนุ่ ยาสีฟัน และการซื้ออาหารรับประทานนอกเหนือจากที่ได้รับโดยตรงจากการบริการของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายจ่ายที่ไม่ใช่ภาระของผู้บริหารจัดการและเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

3.4 ช่องทางการเงิน

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรใช้ระบบการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความทันสมัยมาไว้บริการรองรับการใช้งานแก่นักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการใช้งานของนักท่องเที่ยวให้สามารถใช้ได้ง่ายรวดเร็ว มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ มีช่องทางการชำระเงินที่มีการรองรับระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือผ่านระบบช่องทางออนไลน์ เช่น การใช้ E-Payment (Electronic Payment System) การชำระเงินด้วยระบบ QR Code และอื่น ๆ สอดคล้องกับการบริหารจัดการเงินของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่มีการนำเอาระบบการอิเล็กทรอนิกส์ทางการเงินเข้ามาใช้ในการจัดการแบบสมัยใหม่ ได้แก่ การสแกนจ่ายเงินที่เปิดรับบริจาคด้วยระบบ QR Code การชำระเงินออนไลน์ซื้อสินค้าในร้านค้าแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินที่ปลอดภัยและมีช่องทางการเงินที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

4. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผสมผสานกับการฝึกสมาธิควบคู่กับการเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนา เทศกาล ประเพณีศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่เชื่อมโยงเข้ากับอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ความสงบเรียบง่าย ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความโดดเด่นทางด้านพุทธศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมตามรายละเอียด ดังนี้

4.1 พุทธศาสนาแบบล้านนา

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านพุทธศาสนา โดยอาศัยความโดดเด่นพุทธศาสนาแบบล้านนาสามารถทำได้ ดังนี้

4.1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา เป็นการนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านศิลปวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาล้านนาที่มีความโดดเด่นมาผสมผสานออกแบบให้เป็นกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ต่อยอดการเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และให้ได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวแปลกใหม่ นอกเหนือจากการเดินทางมาฝึกสมาธิ ได้แก่ การทัศนศึกษาเที่ยวชมสถาปัตยกรรมและศิลปล้านนาตามวัดในจังหวัดเชียงใหม่

4.1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์พุทธศาสนาล้านนา เป็นการนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านประวัติศาสตร์พุทธศาสนาล้านนาที่มีมาอย่างยาวนานและมีความโดดเด่นที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบันนำมาผสมผสานออกแบบให้เป็นกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ต่อยอดการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ และให้ได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวแปลกใหม่ นอกเหนือจากการเดินทางมาฝึกสมาธิ โดยผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ พระผู้สอน หรือบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาบรรยาย เรื่องประวัติศาสตร์พุทธศาสนาล้านนาให้นักท่องเที่ยว

4.1.3 การเรียนรู้เรื่องทั่วไปทางพุทธศาสนา เป็นการนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านเรื่องราวทั่วไปทางพุทธศาสนาล้านนาที่สื่อให้ถึงคุณค่า ภูมิปัญญา และการสร้างสรรค์ที่มีความโดดเด่นอันส่งผลปรากฏจนถึงในปัจจุบันนำมาผสมผสานออกแบบให้เป็นกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ต่อยอดการเรียนรู้ทางด้านความรู้ทั่วไป และให้ได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวแปลกใหม่ นอกเหนือจากการเดินทางมาฝึกสมาธิ ได้แก่ กิจกรรมการใส่บาตร การสาธิตวิธีประเคน โดยให้พระผู้สอนหรือบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้แนะนำในเบื้องต้นให้นักท่องเที่ยว

4.2 เทศกาล ประเพณี และพิธีกรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านเทศกาล ประเพณี และพิธีกรรม เป็นการจัดกิจกรรมที่อาศัยความโดดเด่นเทศกาล ประเพณี พิธีกรรมในจังหวัดเชียงใหม่มาผสมผสานให้เกิดเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถทำได้ ดังนี้

4.2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงพิธีกรรมที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัด เชียงใหม่ ได้แก่ การเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของเครื่องสักการะล้านนา และที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ โดยนำนักท่องเที่ยวไปยังวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ หรือสถานที่ที่มีการแสดงวัตถุ เพื่อเที่ยวชมและได้สัมผัสของจริง ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจและได้รับประสบการณ์ที่พิเศษจากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

4.2.2 กิจกรรมเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรมจังหวัด เชียงใหม่ ในขั้นต้นผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ได้มีการกำหนดวันเวลาไว้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ต่อจากนั้นผู้บริหารจัดการควรวางแผนความพร้อมเบื้องต้นก่อน โดยตรวจสอบวันเวลาและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการจัดทำตารางกำหนดการ ตารางจัดกิจกรรม ทำการประกาศแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบ ตรวจสอบความพร้อมของนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวลงมือทำกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.2.1 กิจกรรมเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่แบบระยะสั้น เป็นกิจกรรมที่ทำภายในหนึ่งวัน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปกลับเวลาเข้าเย็นได้อย่างสะดวก เป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่แบบทางการ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถจัดกิจกรรมได้ตลอดเวลา เช่น เดินเส้นทางจาริกแสวงบุญระยะสั้นวัดผาลาด

4.2.2.2 กิจกรรมเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่แบบระยะยาว เป็นกิจกรรมที่ทำมากกว่าหนึ่งวันและอาจมีการค้างคืน เป็นกิจกรรมที่เป็นแบบทางการ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตลอดเวลา เช่น ประเพณีเดินขึ้นดอยสุเทพ

4.3 การฝึกสมาธิ

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาท โดยอาศัยความโดดเด่นทางด้านหลักสูตรสมาธิและการฝึกสมาธิผสมผสานกับความสงบ เรียบง่าย โดยมาจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ มีกิจกรรมดังนี้

4.3.1 กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกสมาธิ และที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสมาธิ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นสร้างความรู้ พัฒนาการเรียนรู้เพิ่มเติมให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนามากขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยวหลังจาก

ใช้เวลาฝึกสมาธิแล้ว ได้แก่ การศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางพุทธศาสนา รูปแบบของสมาธิต่าง ๆ โดยบุคคลากร พระ หรือผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

4.3.2 กิจกรรมที่ส่งเสริมกับการฝึกสมาธิ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสร้างความรู้ ต่อยอดการเรียนรู้เพิ่มเติมให้นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอื่น ๆ ที่ส่งเสริมกับการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยวหลังจากใช้เวลาฝึกสมาธิแล้วหรือใช้เวลาว่างเพื่อความผ่อนคลายของนักท่องเที่ยวจากการฝึกสมาธิในระยะเวลานาน เช่น การแช่เท้า นวดเท้า ด้วยสมุนไพรพื้นเมือง นวดขาแก้ปวดเมื่อย ผ่อนคลายจากการนั่งนาน ๆ จากการทำกิจกรรมหมู่ร่วมกันของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

4.3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ เป็นกิจกรรมที่ต่อยอดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ความสามารถให้นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทักษะความสามารถพิเศษอื่น ๆ เพิ่มเติม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงด้วยตัวเอง เช่น การแนะนำสาธิตการกราบ สาธิตรูปแบบการนั่งสมาธิ การเรียนรู้วิธีการอ่านภาษาบาลีในเบื้องต้น สำหรับการสวดมนต์ การสอนสวดมนต์ โดยบุคคลากร พระ หรือผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

4.4 การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ในด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ คือ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูเขา และป่าไม้ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเที่ยวชมธรรมชาติป่าเชิงดอยสุเทพที่วัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม

ทั้งนี้ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถเลือกเอากิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาผสมให้เป็นกิจกรรมส่วนเดียวกันได้ โดยนำมาจัดเป็นตารางกิจกรรมที่มีกำหนดการดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและการสร้างประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำในกิจกรรม เพื่อให้มีส่วนร่วมใช้เวลาว่างหลังจากการฝึกสมาธิทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

5.1 การจัดการการตลาด (Marketing Management) ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการการตลาด ดังนี้

Segmentation ทำการแบ่งตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ผู้ปฏิบัติธรรม หรือผู้สนใจการฝึกสมาธิ เพื่อรวบรวมกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิและข้อมูลการตลาดนักท่องเที่ยว

เชิงสมาธิ โดยวิธีการแบ่งกลุ่มตลาดตามลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และ สัญชาติ

Targeting มีการวางแผนการตลาดเป้าหมายเพื่อเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ผู้ปฏิบัติธรรม หรือเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสร้างประสบการณ์ กลุ่มนักท่องเที่ยวแบบเนิบช้า และนักท่องเที่ยวกลุ่มสนใจการเรียนรู้พุทธศาสนา

Positioning ทำการพิจารณาลักษณะความเหมาะสม สถานะ และ คุณประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิให้มีความเหมาะสม โดยการเน้นการนำเสนอคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกสมาธิแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนจนถึงการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว สร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสมาธิทั่วโลกให้เดินทางมาฝึกสมาธิเพิ่มมากขึ้น

การทำตลาดโดยใช้กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่มีเหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิและเข้าถึงการรับรู้ของกลุ่มนักท่องเที่ยว ได้แก่ การทำตลาดแบบ Influencer Marketing ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงมาช่วยทำการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การทำตลาดแบบทดลอง โดยให้นักท่องเที่ยวเข้าทดลองฝึกสมาธิเพื่อสร้างการรับรู้ เกิดการเข้าถึงนักท่องเที่ยวทางตรง

5.2 การจัดการการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relations Management) ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

ในช่วงก่อนเดินทาง ทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลและกระตุ้นผู้สนใจฝึกสมาธิ ได้แก่ ช่องทางออนไลน์ เว็บไซต์ และ Social Network ต่าง ๆ

ในขณะเดินทาง ทำการส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิให้มีความเข้าใจได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ

ในช่วงหลังเดินทาง ทำการส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิ และข่าวสารกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจกระตุ้นให้เดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้ง

5.3 ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการจัดการธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนี้

สะอาด มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้มีความสะอาด สุขอนามัย เช่น การทำความสะอาดในสถานที่ฝึกสมาธิเป็นประจำ การจัดการขยะ การคัดแยกขยะรีไซเคิล

สงบ มีการจัดการธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในสถานที่ฝึกสมาธิมีความสงบ ร่มรื่น มีความเหมาะสมต่อการฝึกสมาธิให้ดีขึ้น เช่น การจัดการปัญหาเสียงดังไม่ให้รบกวนนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ การส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อสร้างความร่มรื่นด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

สบาย มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้เกิดความสบายกาย สบายใจ และเอื้ออำนวยเหมาะสมต่อการใช้ชีวิตที่มีธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวฝึกสมาธิได้อย่างสบายอย่างยิ่งย่น เช่น การช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิหรือสถานที่ปฏิบัติธรรมให้คงอยู่ยาวนาน การลดใช้พลาสติกหรือวัสดุทำลายธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว

5.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities and Accommodation) ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

ที่พักอาศัย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการจัดเตรียมที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวให้พร้อมต่อการรองรับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้าฝึกสมาธิ โดยมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สะอาด มีการแยกที่พักอาศัยระหว่างโซนนักท่องเที่ยวชายหญิงอย่างเป็นระเบียบ การจัดการที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวฝึกสมาธิควรจัดให้มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะ ตามระเบียบมาตรฐานที่พักของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว พ.ศ. 2546 - 2558 นอกจากนี้ ที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวควรมีศักยภาพมาตรฐานในด้านที่พักอาศัยอย่างยั่งยืนตามระเบียบ STAR (Sustainable Tourism Acceleration Rating) หรือได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเกี่ยวกับสถานที่พักอาศัย ตราสัญลักษณ์ SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ห้องน้ำ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นตามข้อกำหนดขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการจัดตั้งศูนย์ฝึกสมาธิของสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ หากมีห้องน้ำประเภทแยกใช้ส่วนตัวตามที่พักของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการทำความสะอาดคือ นักท่องเที่ยวผู้เข้าพักอาศัยเป็นจัดการดูแลโดยตรง ห้อง

แบบมีส่วนร่วมสามารถจัดการทำความสะอาดโดยให้นักท่องเที่ยวแบ่งตารางเวรทำความสะอาดเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ แหล่งท่องเที่ยวสามารถจัดทำโดยการออกเป็นกฎข้อกำหนดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวสามารถจ้างพนักงานหรือแม่บ้านมาทำความสะอาดห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยวได้โดยตรง ที่สำคัญห้องน้ำและห้องสุขาควรมีการแบ่งพื้นที่หรือมีห้องแยกสำหรับเพศชายและหญิง

สำนักงาน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีสำนักรงานไว้บริการและเพื่อการติดต่อสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวจัดเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เป็นที่ดำเนินงานต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งงานเอกสาร การจัดทำสถิติ ประวัตินักท่องเที่ยว ประวัติแพ้อาหาร โรคประจำตัวของนักท่องเที่ยวหรือผู้เข้ามาพักที่เข้ามาฝึกฝนการปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ อาคาร สำนักงาน หรือสถานที่ฝึกสมาธิต้องมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ และที่สำคัญที่ตั้งสำนักงานควรจัดอยู่ในพื้นที่สะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงสำนักงานเพื่อติดต่อสอบถามหรือแจ้งเหตุฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี

สถานที่จำหน่ายอาหาร ห้องอาหาร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการจัดเตรียมสถานที่จำหน่ายอาหารหรือห้องอาหารให้มีความพร้อมอยู่เสมอ มีห้องอาหารเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ มีความสะอาดและถูกสุขอนามัย สถานที่จำหน่ายอาหารควรมีอาหารที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการ และสุขอนามัย

สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและปลอดภัย เช่น สถานที่จอดรถปลอดภัย มีสถานที่ปฐมพยาบาลไว้รองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีแผนฉุกเฉิน มีการเตรียมความพร้อมซ้อมแผนฉุกเฉินในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เจ็บป่วยฉุกเฉิน หรือเหตุการณ์ไม่คาดคิด เช่น คนฝึกสมาธิป่วยฉุกเฉิน ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีค่าเตือน ข้อกำหนด หรือการแนะนำข้อปฏิบัติ (Do and Don't) ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในระหว่างการฝึกสมาธิ โดยการจัดทำเป็นป้ายแจ้งเตือน เอกสารติดประกาศ หรือการส่งข้อความไปถึงอุปกรณ์การสื่อสารส่วนตัวเพื่อสร้างความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

5.5 การจัดการจิตใจ (Mind Management)

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการจัดการทางจิตใจ เพื่อช่วยให้จิตใจมีการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยมีหลักในการจัดการจิตใจ ดังนี้

ทาน เป็นการจัดการจิตใจเพื่อทำการขจัดความโลภและตระหนี่ในจิตใจ โดยวิธีการแบ่งปัน บริจาค หรือมอบให้แก่ผู้อื่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถทำได้โดยการจัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างการเรียนรู้ทางพุทธศาสนา เช่น การให้นักท่องเที่ยวไปทำบุญใส่บาตร แหล่งท่องเที่ยวจัดกิจกรรมการใส่บาตร

ศีล ข้อปฏิบัติในการควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ดีเรียบร้อยในขั้นพื้นฐานเพื่อปูทางเข้าสู่การภาวนาหรือการฝึกสมาธิให้มีอารมณ์ตั้งมั่น เนื่องจากการปฏิบัติธรรมหรือการฝึกสมาธิมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาศีล หรือการถือศีล 8 ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาประเภทวัดส่วนใหญ่มักนำไปบรรจุในตารางการฝึกสมาธิ โดยให้นักท่องเที่ยวกล่าวคำสมาทานศีล 5 ศีล 8 ในช่วงวันแรกก่อนเริ่มฝึกสมาธิและทำพิธีลาศีล ในช่วงวันสุดท้ายของการปฏิบัติธรรม

ภาวนา หรือการฝึกสมาธิ การจัดการจิตใจเพื่อทำการฟื้นฟูสภาพจิตใจขจัดอารมณ์ฟุ้งซ่าน วิธีการทำจิตใจมีความผ่อนคลาย และต่อยอดสู่การปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ ซึ่งการฝึกสมาธิถือเป็นการภาวนาอย่างหนึ่งตามแนวพุทธศาสนา

5.5 หลักการบริหารจัดการองค์กรแบบ PDCA

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีหลักการบริหารจัดการองค์กรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อช่วยให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพโดยมีหลักการบริหารจัดการองค์กร ดังนี้

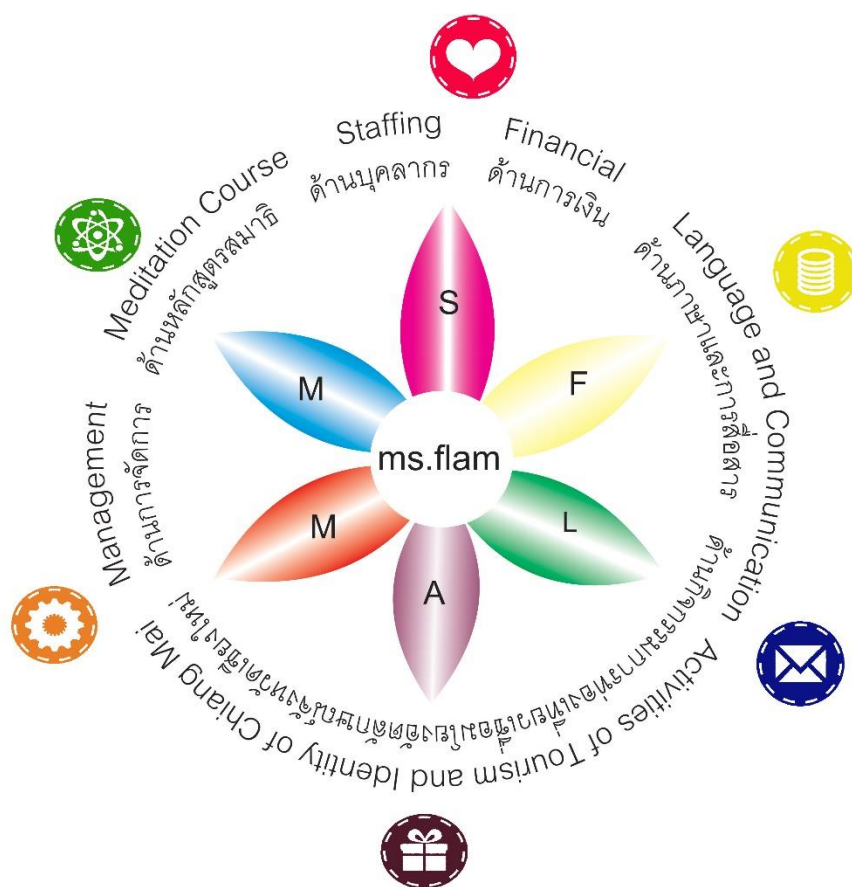
P หรือPlan ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการวางแผนตั้งเป้าหมาย ขอบเขตระยะเวลาในการลงมือปฏิบัติ กำหนดผลลัพธ์ และตัวชี้วัด เพื่อประมวลผลทำออกมาเป็นแผนการดำเนินงาน Action Plan ที่เหมาะสมใช้สำหรับการดำเนินงานจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

D หรือDo ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้เพื่อดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ลดอุปสรรคปัญหาจากการดำเนินงาน และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

C หรือ Check ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรทำการตรวจสอบ ประเมินตามแผนดำเนินงานที่ได้วางไว้ว่าการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิเป็นไปตาม ความคาดหวังหรือไม่ โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นตัวกำหนดในการตรวจสอบ สรุปออกมาเป็นผลลัพธ์การ จัดการและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เพื่อทำการปรับปรุงในขั้นตอนต่อไป จนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้

A หรือ Act ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีการปรับปรุง ข้อบกพร่องที่เป็นอุปสรรคปัญหาจากการดำเนินการ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจสอบมาทำการ วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนว่า ปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาแล้วทำการปรับปรุงหรือแก้ไข แล้ว ดำเนินการไปตามแผนที่ได้ปรับปรุงใหม่จนบรรลุผลสำเร็จ

ภาพประกอบ 6 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ MS.FLAM Model

ที่มา : ผู้วิจัย

จากภาพประกอบ 6 ข้อมูลแสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ MS.FLAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Language and Communication ด้านภาษาและการสื่อสาร 5. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ และ 6. Management

ด้านการจัดการ มีรายละเอียดขององค์ประกอบส่วนใหญ่คล้ายกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (MS.FAM Model) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นข้อแตกต่างรายด้านเฉพาะด้านที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรพิจารณาในเบื้องต้นว่ามีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีการฝึกสมาธิรูปแบบใด จากนั้นการคัดเลือกรูปแบบ โดยพิจารณาจากหลักสูตรสมาธิในพุทธศาสนาเถรวาท 2 หมวดใหญ่ คือ สมถะกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน จัดการร่างตารางการฝึกสมาธิ และดำเนินการตามขั้นตอนคุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรสมาธิ โดยหลักสูตรสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาและวิธีการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด โดยมีรายละเอียดในการจัดการด้านหลักสูตรสมาธิ ดังนี้

1.1 รูปแบบของหลักสูตรการฝึกสมาธิ

หลักสูตรสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาทในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติแสดงดังตาราง 57

ตาราง 58 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

หมวดสมาธิ	รูปแบบการฝึกสมาธิแนวพุทธ
สมถะกัมมัฏฐาน	พุทธานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	ธัมมานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	สังฆานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	สีลานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	จาคานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	เทวดานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	มรณานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	กายคตานุสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	อานาปานสติกัมมัฏฐาน
สมถะกัมมัฏฐาน	อุปปมานุสติกัมมัฏฐาน

ตารางที่ 58 แสดงรูปแบบของหลักสูตรสมาธิในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ต่อ)

หมวดสมาธิ	รูปแบบการฝึกสมาธิแนวพุทธ
สมถกัมมัฏฐาน	อาหารเรปฏิกุลสัจญญากัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	จตุธาตุดูฐานกัมมัฏฐาน
สมถกัมมัฏฐาน	อัปป์มัญญา 4
สมถกัมมัฏฐาน	อสุภะ 10
สมถกัมมัฏฐาน	กสิณ 10
สมถกัมมัฏฐาน	อรุปกัมมัฏฐาน 4
สมถกัมมัฏฐาน	มโนมยิทธิ
สมถกัมมัฏฐาน	กัมมัฏฐานล้านนาแบบนับลูกประจำ
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	สติปัฏฐาน 4
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	ทิมฺมิจฺจวิสุทฺธิวิปัสสนา
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	กัณฺหาวิตรณวิสุทฺธิวิปัสสนา
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	ติลกขณวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ที่มา: ผู้วิจัย

ทั้งนี้ ผู้บริหารจัดการสามารถเลือกรูปแบบการฝึกสมาธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเลือกรูปแบบสมาธิมาผสมผสานกัน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักสูตรสมาธิเดียวกัน หรือปรับเปลี่ยนประยุกต์ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเกิดการฝึกสมาธิที่มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น

1.2 คุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรการฝึกสมาธิ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรจัดทำหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานตามหมวดสมาธิและวิธีปฏิบัติที่เลือก เพื่อให้มีหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง สำหรับนักท่องเที่ยว หลักสูตรการฝึกสมาธิที่มีคุณภาพมาตรฐานควรได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับรองจากสำนักงานพุทธศาสนา โดยการจัดทำหนังสือคำร้องขอ

การรับรองจากสำนักงานพุทธศาสนาประจำแต่ละจังหวัด ซึ่งทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมี
หลักสูตรสมาธิที่มีมาตรฐาน น่าเชื่อถือมากขึ้น

2. Staffing ด้านบุคลากร

2.1 คัดเลือกบุคลากร

การคัดเลือกบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ โดย
การกำหนดคุณสมบัติของบุคลากร รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น อายุ เพศ
ประสบการณ์ในการทำงาน ต้องเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา
เป็นผู้มีความรู้ทางด้านพุทธศาสนาแบบเถรวาท มีความสามารถในการสอนสมาธิแก่นักท่องเที่ยว
ให้มีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี หากเป็นบุคคลผู้มีความรู้หรือประกาศนียบัตรใน
เรื่องสมาธิและความรู้ด้านพุทธศาสนาจะมีการพิจารณากรณีเป็นพิเศษ การสอนสมาธิให้แก่
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมุ่งเน้นสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษหรือ
ภาษาอื่น ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวผู้มาปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ การคัดเลือก
บุคลากรใช้วิธีการสัมภาษณ์ การพิจารณาประวัติบุคคล หรือให้ทำแบบสอบถาม ควบคู่กับการ
ประเมินศักยภาพของบุคลากรที่เป็นผลมาจากการพิจารณาตามข้อกำหนดคุณสมบัติและการ
สัมภาษณ์ เพื่อตัดสินใจคัดเลือกบุคลากร พนักงาน ผู้สอนสมาธิฝ่ายฆราวาสและฝ่ายบรรพชิตที่มี
ศักยภาพเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ

2.2 อบรมพัฒนาบุคลากร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีบุคลากรทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาสที่รับ
หน้าที่เป็นผู้สอนสมาธิแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิเป็น
ผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีความรู้ความสามารถที่มีศักยภาพ
และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยส่งบุคลากร แม่ชี พระ ผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ
ไปฝึกอบรมเรียนรู้การฝึกสมาธิในหลักสูตรสมถกัมมัฏฐาน วิปัสสนากัมมัฏฐานให้มีความ
เชี่ยวชาญขึ้น ในขั้นตอนการพัฒนาอบรมตามรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับ
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ในขั้นตอนแรก คือ การอบรมพัฒนาบุคลากรใน
ด้านสมาธิตามหลักสูตรการอบรมภาษาไทย และขั้นตอนที่ 2 คือ การอบรมพัฒนาบุคลากรในด้าน
สมาธิตามหลักสูตรการอบรมภาษาอังกฤษ โดยไปอบรมในหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์ที่วัดพระ
ธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์ใหญ่ด้านวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบ
สติปัฏฐาน 4 ในภาคเหนือ หรือส่งบุคลากรไปเรียนรู้สมาธิในหลักสูตรพระกัมมัฏฐาน การฝึกสมาธิ
พุทธานุสติกัมมัฏฐาน หลักสูตรครูสมาธิระยะยาวที่ศูนย์ฝึกสมาธิวัดศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัด

เชียงใหม่ หลังจากนั้นส่งไปอบรมสมาธิหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ศูนย์ฝึกวิปัสสนานานาชาติ วัดสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดแสดงดังตาราง 58 - 59

ตาราง 59 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิภาษาไทยในจังหวัดเชียงใหม่

หมวดสมาธิ	หลักสูตรสมาธิ	สถานที่ฝึกอบรม
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	สติปัฏฐาน 4	วัดพระธาตุดุสิตจอมทอง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง
สมถกัมมัฏฐาน	พุทธานุสติกัมมัฏฐาน (แบบภาวนาพุทโธ)	วัดศรีเกิด ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง
สมถกัมมัฏฐาน	มโนมยิทธิ	วัดโขงขาว ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง
สมถกัมมัฏฐาน	กัมมัฏฐานล้านนา (แบบนับลูกประจำ)	วัดขุนคองหลวง ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง

ที่มา: ผู้วิจัย

ตาราง 60 แสดงสถานที่ฝึกอบรมหลักสูตรสมาธิภาษาอังกฤษในจังหวัดเชียงใหม่

หมวดสมาธิ	หลักสูตรสมาธิ	สถานที่ฝึกอบรม
วิปัสสนากัมมัฏฐาน	สติปัฏฐาน 4	วัดพระธาตุดุสิตจอมทอง อำเภอจอมทอง ศูนย์ฝึกวิปัสสนานานาชาติวัดสวนดอก อำเภอเมือง
สมถกัมมัฏฐาน	พุทธานุสติกัมมัฏฐาน (แบบภาวนาพุทโธ)	วัดศรีเกิด ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง
อื่น ๆ		-

ที่มา: ผู้วิจัย

3. Financial ด้านการเงิน

3.1 เงินรายรับ

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิวางแผนการเงินด้านรายรับ จากการจัดทำบัญชีรายรับ งบประมาณการเงินรายรับ และการจัดบันทึกรายละเอียดข้อมูลของรายรับให้ชัดเจน บัญชีการเงินสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติควรทำการแยกจากบัญชีนักท่องเที่ยวชาวไทย พร้อมทั้งดำเนินการตามแผนการเงินที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีเงินรายรับที่เข้ามาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยมุ่งเน้นการสร้างรายรับ 2 ส่วน คือ 1. วิธีการเปิดรับเงินบริจาคตามเจตนา ได้แก่ การเปิดรับบริจาคตามเจตนาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติทั่วไปหรือกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติผู้มาปฏิบัติธรรม และ 2. การเก็บเงินหลักสูตรค่าเรียนสมาธิจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังในการซื้อสูงและมีความเต็มใจพร้อมจะจ่ายค่าเรียนสมาธิ นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิประเภทวัดที่ทำการเปิดสอนสมาธิแก่ชาวต่างชาติสามารถทำการเปิดรับเงินบริจาคโดยตรงจากกลุ่มผู้มีเจตนาบุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการ ห้างร้าน กลุ่มบริษัททั้งในและต่างประเทศ หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการติดต่อหาเจ้าภาพผู้มีจิตศรัทธาโดยตรงในการช่วยสงเคราะห์รับเป็นเจ้าภาพอุปถัมภ์ค่าใช้จ่ายบางส่วนในศูนย์ฝึกสมาธิ ทั้งนี้ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิทำการสรรหาเงินรายรับให้เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและต้องบริหารจัดการเงินรายรับที่ได้มาทั้งหมดอย่างโปร่งใส โดยการจัดทำบัญชีรายรับ แสดงรายละเอียดที่ชัดเจน โปร่งใส และสามารถทำการชี้แจง หรือเปิดเผยให้สาธารณชนคนผู้บริจาคได้รับทราบ เช่น การตีพิมพ์ประกาศเงินรายรับบริจาค การประกาศรายรับบนแพลตฟอร์ม Microsoft Excel ออนไลน์ และการชี้แจงงบประมาณรายรับในรอบรายเดือน รวมทั้งนำเอาระบบการจัดการบัญชีแบบสมัยใหม่ เช่น ระบบการทำบัญชีรายรับออนไลน์ แอปพลิเคชันการทำบัญชีรายรับ Smart Accounting มาใช้ในการจัดการรายรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านการเงินรายรับมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถสรรหาหรือจ้างบุคคลากรด้านการเงิน นักบัญชีที่เชี่ยวชาญมาช่วยดูแลการเงินรายรับได้โดยตรง เพื่อลดภาระในการบริหารจัดการด้านการเงิน

4. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิสามารถเลือกเอากิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาผสมให้เป็นกิจกรรมส่วนเดียวกันได้ โดยนำมาจัดเป็นตาราง

กิจกรรมที่มีกำหนดการดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและการสร้างประสบการณ์ในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้รับ โดยให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำในกิจกรรม เพื่อให้มีส่วนร่วมใช้เวลาว่างหลังจากการฝึกสมาธิ ทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมีภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อใช้ในกิจกรรมและสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เช่น ภาษาอังกฤษ จีน และ อื่น ๆ

5. Language and communication ด้านภาษาและการสื่อสาร

ผู้บริหารจัดการมีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษาต่างชาติ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ที่ใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี และผู้สอนสมาธิมีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างชาติ มีความชำนาญในภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ สามารถทำการสื่อสาร สอนสมาธิ และแนะนำแก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิชาวต่างชาติ ได้อย่างคล่องแคล่ว ทั้งนี้ การใช้ภาษาต่างประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายการจัดการและแผนการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิว่า ต้องการมีทิศทางการเข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มไหน เช่น ต้องการเจาะตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีน ผู้บริหารจัดการและผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาจีนได้ในระดับหนึ่ง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมาธิ รับรู้ในข่าวสารสิ่งที่สื่อสารออกไปแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน ทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำการจ้างบุคคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ล่าม ให้เข้ามาทำงานเป็นผู้ดูแลด้านสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินงานวิจัย โดยสามารถแบ่งหัวข้อในการสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสรุปผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งหัวข้อในการสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

5.1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.86 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.14 รายได้ของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.00 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 54.29

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่เดินทางมาครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 57.14 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิเพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ในการเดินทางมาฝึกสมาธิต่อครั้งใช้ระยะเวลา 3 - 5 วัน คิดเป็นร้อยละ 32.86 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถรับจ้าง เช่น สี่ล้อแดง รถแท็กซี่ สามล้อ รถจักรยานยนต์รับจ้าง ร้อยละ 40.00 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อประเภท อินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ มีผลต่อการจูงใจให้เดินทางมาฝึกสมาธิมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.14 โดยระหว่างการฝึกสมาธินักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาอื่น ๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 มีความประทับใจกับความเงียบสงบที่ได้จากการฝึกสมาธิมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.86 และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความประสงค์กลับมาอีกแน่นอน คิดเป็นร้อยละ 63.57 ตามลำดับ

3. การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ ความสงบ เรียบง่าย คิดเป็นร้อยละ 81.43 รูปแบบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความโดดเด่นด้านพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 32.14 ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 57.86 ความน่าสนใจของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา คือ หลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดี คิดเป็นร้อยละ 65.43 และนักท่องเที่ยวรับรู้คุณค่าของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาว่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง คิดเป็นร้อยละ 49.29 ตามลำดับ

4. องค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการ

ท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการในระดับมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.63$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.66$) กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ($\bar{X} = 3.85$, $S.D. = 0.78$) และด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.71$, $S.D. = 0.80$) ตามลำดับ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาได้ผลสรุปว่า เพศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง อายุกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ในการเดินทาง ด้านวิธีการเดินทาง และด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ รายได้กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ในการเดินทาง และด้านวิธีการเดินทาง ส่วนศาสนากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ในการเดินทาง ด้านวิธีการเดินทาง ด้านสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจูงใจให้มาเที่ยว และด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิ โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยด้านสัญชาติที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และการองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านสัญชาติและการองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาได้ผลสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีการรับรู้ต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้านมีเพียงด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในบริบทพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้อคิดเห็นเสนอแนะในการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกสมาธิ ข้อมูลสำหรับผู้มาใหม่ควรปฏิบัติ ข้อมูลการแจ้งเตือนแก่นักท่องเที่ยว บ้ายภาษาสำหรับนักท่องเที่ยว ข้อมูลบอกสถานที่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และคำอธิบายต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว รองลงมา คือ การจัดการด้านปัญหาเสียงดังรบกวนหรือไม่มีความสงบเงียบ เช่น คนจำนวนมาก รถเข้าออกจำนวนมาก การเพิ่มความสงบในพื้นที่ และเสียงดังรบกวนจากบุคลากรสุดท้ายคือ การจัดการด้านการตลาดการประชาสัมพันธ์หลายช่องทางเข้าถึงและด้านการจัดการหลักสูตรการสอนให้ดีขึ้น เช่น การเพิ่มความน่าสนใจของหลักสูตรเพื่อไม่เบื่อหน่าย ความมีระเบียบของระบบการสอน การพัฒนากิจกรรมให้มีความเป็นสากลมากขึ้น

5.1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความเห็นปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีขนาดกลางถึงใหญ่ มีความเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านพุทธศาสนา วัฒนธรรม และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้บริหารจัดการหรือผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่เป็นประเภทวัด จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมทำการเปิดสอนการฝึกสมาธิแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติแบบไม่มีค่าใช้จ่ายหรือไม่เก็บค่าธรรมเนียมในการมาฝึกสมาธิ อาศัยรูปแบบการบริจาคตามเจตนา โดยใช้หลักสูตรการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ การฝึกวิปัสสนาสมาธิแบบสติปัฏฐาน 4 หรือแบบพอง-ยุบ การฝึกสมาธิพุทธานุสติกัมมัฏฐานหรือแบบภาวนาพุทธโธ และการฝึกสมาธิอานาปานสติกัมมัฏฐานหรือแบบกำหนดนับลมหายใจเข้า-ออก ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแต่ละแห่งมีบุคลากร ครูสอนสมาธิหรือวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ชี้แนะแนวทางตลอดจนครบกำหนดวาระ ระยะเวลาในการฝึกสมาธิแบ่งเป็น ระยะสั้น 1-2 วัน หรือ 3-5 วัน ระยะกลาง 1 สัปดาห์ หรือมากกว่า 1 สัปดาห์ ระยะยาว ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่กำหนดการมาปฏิบัติขั้นต่ำอย่างน้อย 3 วัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้ที่สนใจเข้าถึงการฝึกสมาธิอย่างเข้มข้นและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมาธิได้อย่างชัดเจน

2. สรุปผลการสัมภาษณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีพฤติกรรมในความต้องการเรื่องการฝึกสมาธิแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล เช่น การฝึกสมาธิเพื่อแก้ไขปัญหาสภาพจิตใจ เพื่อการหลุดพ้น การเดินทางมาฝึกสมาธิตามนโยบายขององค์กรบริษัท ฟันฟูพัฒนาจิตใจโดยตรง และเพื่อต้องการเข้าใจการเรียนรู้วิธีการฝึกสมาธิ ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจึงต้องทราบวัตถุประสงค์การฝึกสมาธิของนักท่องเที่ยวเพื่อจะประยุกต์หลักสูตรสมาธิให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยไม่ละทิ้งแบบแผนการฝึกสมาธิดั้งเดิมของตนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจการฝึกสมาธิได้อย่างถ่องแท้และมีความเหมาะสมจนนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจแล้วกลับมาเที่ยวซ้ำ

3. ผลการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ให้ความเห็นในการแนะนำเพิ่มเติมว่าบุคลากรทางด้านสมาธิ เช่น คนสอนสมาธิและหลักสูตรการฝึกสมาธิ ถือเป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานที่จะขาดไม่ได้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ปัญหาหลักที่พบในปัจจุบัน คือผู้เชี่ยวชาญด้านสมาธิมีจำนวนไม่เพียงพอ อีกทั้งภาครัฐมีนโยบายการจัดตั้งสถานที่ปฏิบัติธรรมให้นักท่องเที่ยวมาฝึกสมาธิในแหล่งศาสนสถานพุทธศาสนาแต่ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

1.4 ผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ให้ความเห็นในประเด็นวิธีการจัดการแบบขั้นพื้นฐานมาเป็นอันดับแรก กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติตัดสินใจเดินทางมาฝึกสมาธิโดยเลือกวิธีการฝึกสมาธิที่มีหลักสูตรความน่าเชื่อถือได้ สถานที่ฝึกสมาธิที่มีความพร้อม และสามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาทางด้านจิตใจได้อย่างถูกต้องชัดเจน เนื่องจากการเดินทางมาฝึกสมาธิมีการค้างคืนแบบระยะสั้น 1 - 2 วันหรือ 3 - 5 วัน ระยะกลาง 1 สัปดาห์ และระยะยาวมากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไปมีความสำคัญต่อการฟื้นฟูสภาพจิตใจ อีกทั้งในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวมีความต้องการขั้นพื้นฐานในการอยู่อาศัยแบบค้างคืนในที่ต่างถิ่นอาศัย การเตรียมความพร้อมทางด้านสถานที่ สิ่ง

อำนวยความสะดวก และความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกสมาธิผสมผสานกับวิธีการฝึกสมาธิที่มีหลักสูตรน่าเชื่อถือ เป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิจึงมีการจัดการแบบขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาฝึกสมาธิควบคู่กับการพักผ่อนหย่อนใจ

1.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปส่งเสริมการพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิส่วนใหญ่ให้ความเห็นในการแนะนำเพิ่มเติมว่าบุคลากรทางด้านสมาธิ เช่น คนสอนสมาธิ และหลักสูตรการฝึกสมาธิ ถือเป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานที่จะขาดไม่ได้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ปัญหาหลักที่พบในปัจจุบัน คือผู้เชี่ยวชาญด้านสมาธิมีจำนวนไม่เพียงพอ อีกทั้งภาครัฐมีนโยบายการจัดตั้งสถานที่ปฏิบัติธรรมให้นักท่องเที่ยวมาฝึกสมาธิในแหล่งศาสนสถานพุทธศาสนาแต่ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

ผลสรุปการวิจัยระยะที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผลของการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ คือ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เรียกว่า MS.FAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ และ 5. Management ด้านการจัดการ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เรียกว่า MS. FLAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation Course ด้านหลักสูตร 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Language and Communication ด้านภาษาและการสื่อสาร 5. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ และ 5. Management ด้านการจัดการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการบูรณาการองค์ประกอบการจัดการที่สำคัญครบทุกด้าน โดยเอารูปแบบ FASTCAME-CM

Model และ FASTCALM-CM Model มาเป็นแบบพื้นฐานทำการปรับปรุงแก้ไขบางส่วนตามมติ
คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธ ศาสนานบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่

นักท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมใน
การเดินทางมาฝึกสมาธิครั้งแรก ใช้ระยะเวลา 3 - 5 วันต่อครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการฝึก
สมาธิเพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยรถรับจ้าง เช่น
สี่ล้อแดง สามล้อ และรถจักรยานยนต์รับจ้าง กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น
เว็บไซต์ มีผลต่อการจูงใจให้เดินทางมาฝึกสมาธิมากที่สุดเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางที่
เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่ายที่สุดและมีความสะดวกต่อการค้นหาข้อมูลรายละเอียดของการฝึก
สมาธิ นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ถึงความเจียบสงบที่ได้จากการฝึกสมาธิมากที่สุดทำให้เกิดความ
ประทับใจต้องการกลับมาอีกแน่นอน ซึ่งในระหว่างการฝึกสมาธินักท่องเที่ยวชาวไทยและ
ชาวต่างชาติประสบกับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ เช่น วิธีการปฏิบัติมีความยากเกินไป นักท่องเที่ยวไม่
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ และปัญหาในการสื่อสาร เนื่องด้วยแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้แก้ไข้ปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญา ชุตระกุล (2562) ที่พบว่า
การปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่วัดรำเปิง ตโปทาราม อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ มีอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติสมาธิ โดยแหล่งท่องเที่ยว
สามารถแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดทำแนวทางการแก้ไข้ปัญหาในระหว่างปฏิบัติธรรม
ผสมผสานกับแนวทางการส่งเสริมการฝึกสมาธิแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้การฝึกสมาธิมีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการเดินทางแบบค้างคืนและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวแบบสร้างเสริมประสบการณ์แปลกใหม่ที่
นักท่องเที่ยวหาโอกาสปฏิบัติได้ยาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวารี นามวงศ์ และสร้อยพร สุรวี
ชัย (2563) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณหรือที่มาปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิต
วิญญาณ จังหวัดเชียงใหม่ มีแรงจูงใจต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งไม่ค่อยมีโอกาสที่จะได้ทำในชีวิต
เป็นปัจจัยสำคัญให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการเดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์และการเรียนรู้
สิ่งใหม่ให้แก่ตนเอง โดยการออกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแบบระยะยาว ซึ่ง
เป็นวิธีการช่วยสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้เชิงจิตวิญญาณที่ได้รับโดยตรง

นอกจากนี้ ศาสนาพุทธมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมากกว่านักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอื่น ๆ โดยมีคนแนะนำให้มาเที่ยวเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวออกเดินทาง เนื่องจาก การเรียนรู้เรื่องสมาธิมีความเกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง ด้วยหลักการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่อ้างได้ว่า การฝึกสมาธิเป็นวิธีการฟื้นฟูสุขภาพทางจิตใจ ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจิตโดยตรง ทั้งนี้การประยุกต์ใช้หลักการสำคัญของพุทธศาสนาที่มีความโดดเด่นสร้างความดึงดูดจนเกิดการแนะนำจากคนที่เคยไปปฏิบัติมาแล้วทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและสนใจเดินทางมาฝึกสมาธิจึงส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงสมาธิ สอดคล้องกับ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2566) ที่อธิบายว่า การฝึกสมาธิเป็นวิถีปฏิบัติที่ทำให้จิตใจสงบ มีความสุข ซึ่งเป็นแก่นหัวใจของพุทธศาสนา เป็นเหตุผลให้คนสนใจพุทธศาสนาและเรื่องสมาธิ ชาวพุทธจึงมีการศึกษาและข้อวัตรปฏิบัติเพื่อฝึกฝนสมาธิตามแนวพุทธศาสนามากขึ้น เพราะมีจุดมุ่งหมาย คือต้องการประโยชน์ในแง่ความสงบ ความสุข เพื่อแก้ปัญหาด้านจิตใจ และ สอดคล้องกับการศึกษาของ ไท ธรรมกิจ (2565) ที่พบว่า การเดินทางมาปฏิบัติธรรมหรือฝึกสมาธิ ทำให้มีสมาธิที่แน่วแน่และช่วยให้จิตใจมีความสงบสุข ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาอีกครั้ง เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้รับสิ่งตอบสนองตรงตามความต้องการและได้รับความสงบสุขทางจิตใจ นักท่องเที่ยวจึงมีความประสงค์กลับมาฝึกสมาธิอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการในด้านบุคลากรและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด เนื่องด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางพุทธศาสนาและความเชี่ยวชาญทางด้านสมาธิสามารถแนะนำการฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งบุคลากรเป็นปัจจัยหลักของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพราะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยวผสมผสานกับการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เตรียมไว้รองรับแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทาง

มาฝึกสมาธิได้อย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ การศึกษาของพรเทพ โสภาคำ (2564) ที่พบว่า ความรู้ความสามารถเรื่องสมาธิในพุทธศาสนาสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพการเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานของผู้บริหารจัดการได้ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างทักษะในการทำงาน และช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพให้การบริหารงานเกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างรวดเร็วทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ การศึกษาของญาณธร เขียรถาวร (2566) ที่พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่ให้มีความโดดเด่น สร้างความหลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้ครบถ้วน ได้แก่ ศูนย์บริการ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านค้าจำหน่ายอาหาร และศูนย์รักษาความปลอดภัย เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกไว้รองรับแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ๆ ได้รับรู้ถึงองค์ประกอบการจัดการด้านบุคลากรมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสนทนา เนื่องจากว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิมีบุคลากร ผู้สอนสมาธิ หรือพระภิกษุฐานวิปัสสนาจารย์ที่สอนเรื่องการฝึกสมาธิให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน การสนทนาให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้สอนสมาธิมีความรู้ความสามารถทางด้านพุทธศาสนาและประสบการณ์ด้านสมาธิอย่างยาวนาน นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีชื่อเสียงทางด้านสมาธิ หรือพระเกจิด้านสมาธิ ส่วนการสนทนาให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกเหนือจากความรู้ความสามารถทางด้านพุทธศาสนาและสมาธิ ผู้สอนสมาธิจำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน รวมทั้งมีทักษะความสามารถเพิ่มเติมได้แก่ การประยุกต์ใช้ในการสนทนา ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการสนทนาได้อย่างคล่องแคล่ว การอธิบายคำจำกัดความที่เป็นภาษาบาลีให้เป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้อง ความสามารถในการสนทนาให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับการศึกษาของอารีย์ เกาะเต็น และกฤษฎา นันทเพ็ชร (2561) พบว่า บุคลากรผู้สอนสมาธิสำหรับชาวไทยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านพุทธศาสนาและการปฏิบัติธรรมที่ได้ผ่านจากการฝึกฝน อบรม และสามารถแนะนำการปฏิบัติธรรมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยให้เข้าใจได้ ส่วนผู้สอนสมาธิให้แก่ชาวต่างชาติที่ปฏิบัติธรรม รวมทั้งผู้สอนสมาธิในศูนย์ปฏิบัติธรรมในต่างประเทศต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติทางด้านบุคลากร ได้แก่ 1. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านสมาธิ 2. เป็นผู้มีความรู้

ความรู้ความสามารถในด้านพุทธศาสนา 3. มีความรู้ในด้านทักษะการสอนสมาธิหรือแนะนำการปฏิบัติธรรม 4. รู้จักนำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสามารถบูรณาการหลักธรรมะหลักในการฝึกสมาธิเพื่อนำมาใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม และ 5. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการใช้ภาษาในสอนธรรมะเป็นภาษาอังกฤษให้เข้าใจได้เป็นอย่างดี

การออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่

จากการออกแบบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เรียกว่า MS.FAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ และ 5. Management ด้านการจัดการ ส่วนรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เรียกว่า MS.FLAM Model มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1. Meditation Course ด้านหลักสูตรสมาธิ 2. Staffing ด้านบุคลากร 3. Financial ด้านการเงิน 4. Language and Communication ด้านภาษาและการสื่อสาร 5. Activities of Tourism and Identity of Chiang Mai ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ และ 6. Management ด้านการจัดการ องค์ประกอบของรูปแบบทั้งหมดได้ถูกออกแบบขึ้นจากพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความโดดเด่นของพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ผสมผสานกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ คือ ความสงบ เรียบง่าย ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถส่งเสริมศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาของจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุธาสิณี วิทยากรณี และตุลา ไชยศิรินทวิโรจน์ (2565) พบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์ทางการท่องเที่ยว และด้านบุคลากร โดยสามารถนำเอาองค์ประกอบทั้ง 5 มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาแบบวัดให้สอดคล้องกันให้มีความโดดเด่นทางการท่องเที่ยวตามสภาพในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะเป็นตัวดึงดูดความสนใจและช่วยสร้างความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ อุเทน ลาพิงค์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิปัสสนากัมมัฏฐานบนเส้นทางแสวงบุญโดย

บูรณาการกับหลักพุทธธรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ ผลการศึกษาพบว่า การสร้างรูปแบบทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่เกี่ยวข้องกับวิปัสสนากัมมัฏฐานและพุทธศาสนาในเขตภาคเหนือตอนบน ควรนำเอาศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่และกิจกรรมการปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับการฝึกวิปัสสนากัมมัฏฐานและการบำบัดด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้เป็นตัวเสริมสร้างสุขภาวะ ลดความซึมเศร้า และบำบัดจิตใจของนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีองค์ประกอบทางด้านการบุคลากร ด้านหลักสูตรการฝึกสมาธิ ด้านการเงิน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการจัดการ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิต้องอาศัยบุคลากรเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานและช่วยประสานงานในการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดความเรียบร้อย โดยมีบุคลากรฝ่ายบริหารมาควบคุมดูแลด้านการเงิน ซึ่งใช้เป็นค่าจ้าง ค่าใช้จ่าย ค่าดำเนินกิจกรรม และจัดทำหลักสูตรการฝึกสมาธิให้เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ส่งผลให้องค์ประกอบทั้ง 5 ดังกล่าวสามารถนำมาบูรณาการเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่ศักยภาพในการจัดการ ช่วยสร้างความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยวและดึงดูดการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ สอดคล้องกับ ฮันดิง (Handing, 2018) ได้ศึกษาการฝึกสมาธิของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานที่วัดไร่เปิง อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการในด้านบุคลากร การประชาสัมพันธ์ และการฝึกวิปัสสนากัมมัฏฐานจากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ให้เป็นแบบอย่างในการจัดการสถานที่ปฏิบัติธรรมแบบสติปัฏฐาน 4 ในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่และพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน รวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติ อื่น ๆ ให้มีศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดีขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เข้าเดินทางมาฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของศรีสังคม ธนาวงษ์ (2562) พบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวของวัดในพุทธศาสนาที่เน้นรูปแบบเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิหรือให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรม กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ควรออกแบบเป็นสถานที่ในการเสริมสร้างการฝึกฝนจิตใจของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแบบการจัดการให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านกิจกรรมที่มีการ

สอดคล้องการฝึกสมาธิ ให้นักท่องเที่ยวได้รับการฝึกฝนสมาธิอยู่เสมอเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพจิตใจ 2. ด้านการเรียนรู้พุทธศาสนาในเชิงลึก ให้นักท่องเที่ยวที่สนใจมีความรู้ด้านพุทธศาสนาเชื่อมโยงกับการฝึกสมาธิ 3. ด้านการจัดการเครือข่ายในการปฏิบัติธรรม โดยทำการส่งเสริมช่วยเหลือและทำการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายในการปฏิบัติธรรม ให้เป็นเอกภาพ มีมาตรฐาน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาปฏิบัติเพิ่มขึ้น และนอกจากนี้ รูปแบบการบริหารจัดการวัดแบบส่งเสริมการฝึกสมาธิจะต้องคุณสมบัติครบองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1. มีสถานที่ปฏิบัติธรรมในสภาพแวดล้อมที่ดี 2. มีที่พักอาศัยเหมาะสมกับการปฏิบัติธรรม 3. มีเจ้าสำนักดูแลแนวทางของหลักสูตรสมณะกัมมัฏฐานหรือวิปัสสนากัมมัฏฐาน 4. มีผู้ที่สอนสมาธิที่เชี่ยวชาญ และ 5. มีเจ้าหน้าที่หรือผู้ดูแล

ในท้ายที่สุด จากรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความแตกต่างในเรื่ององค์ประกอบด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านภาษาและการสื่อสารเนื่องจากในปัจจุบันการสนทนากับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาฝึกสมาธิจำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ เป็นตัวกลางในการสื่อสาร ซึ่งเป็นภาษาที่มีอิทธิพลในระดับสากลนักท่องเที่ยวนิยมใช้อย่างเป็นทางการ ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจและรับรู้จากการสื่อสารของผู้สอนสมาธิได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ พิทักษ์ แผงโกฏี, วราภรณ์ ชนะจันทร์ตา และสัญญาชัย ทิพย์โอสถ (2566) ได้ศึกษา การใช้สมาธิเพื่อการยกระดับจิตใจสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาวัดเจติยโหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสนใจในเรื่องสมาธิเพื่อยกระดับจิตใจให้ดีขึ้น ผู้สอนสมาธิให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติควรมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษและอื่น ๆ สามารถสื่อสาร เข้าใจ และอธิบายความรู้เรื่องสมาธิและพุทธศาสนาให้แก่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ชัดเจน ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในสอนสมาธิเพื่อยกระดับจิตใจและเป็นส่วนส่งเสริมช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับการเรียนรู้ในเรื่องสมาธิได้อย่างถูกต้อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ภาครัฐและเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ควรทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ รูปแบบของสมาธิ และข้อมูลการฝึกสมาธิ รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการส่งเสริมการฝึกสมาธิและอบรมการฝึกสมาธิให้มากกว่า 1 รูปแบบ นอกเหนือจากการฝึกสมาธิในรูปแบบสติปัฏฐาน 4 เพียงอย่างเดียว

3. สามารถนำเอาการฝึกสมาธิแบบนับลูกประคำ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของพุทธศาสนาล้านนามาผสมผสานกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิจัดเป็นหลักสูตรการฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

4. ควรมีการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศให้แก่บุคลากร พนักงาน ผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา เพื่อให้มีการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติมีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ แผนดำเนินงาน และนโยบายการท่องเที่ยวของหน่วยงานการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานทางด้านพุทธศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ให้สามารถเชื่อมโยงเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อบูรณาการเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิให้โดดเด่นและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น

2. ควรนำเอารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสมาธิสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (MS.FAM Model) และนักท่องเที่ยวต่างชาติ (MS.FLAM Model) ไปประยุกต์ทดลองใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีศักยภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

Alice G., W. (2017). *Different Types of Meditation Change Different Areas of The Brain*.

Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/alicegwalton/2017/10/05/different-types-of-meditation-change-the-brain-in-different-ways-study-finds>

Australia ICOMOS. (2013). *The Burra Charter: The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance*. Australia: Australia ICOMOS.

<https://australia.icomos.org/publications/burra-charter-practice-notes/>

BARSO. (2022). *Health Tourism and Grows to One Trillion Dollars*. Retrieved from

<https://www.bangkokbiznews.com/social/1006474>

Behan, C. (2020). The Benefits of Meditation and Mindfulness Practices During Times of Crisis Such as COVID-19. *Irish Journal of Psychological Medicine*, 37(4), 1–8.

<https://doi.org/10.1017/ipm.2020.38>

Chen, Z. (2017). *The Expectations and Perceptions of Chinese Tourists in Mueang*

Chiangmai District, Chiangmai Province. (Master's thesis). Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai.

Choe, J., & O'Regan, M. (2020). Faith Manifest: Spiritual and Mindfulness Tourism in

Chiang Mai, Thailand. *Journal of Religions*, 11(4), 117.

Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd Edition). John Wiley & Sons, New York.

Cohen, S. A., Prayag, G., & Moital, M. (2014). *Consumer Behavior in Tourism: Concepts, Influences and Opportunities*. 17, 872–909.

<https://doi.org/10.1080/13683500.2013.850064>

Data Bridge Market Research. (2022). *Global Meditation Market – Industry Trends and Forecast to 2029*. Retrieved from

<https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-meditation-market>.

Dominique, J. (2020). *Meditation Statistics: How & Why People Meditate*. Retrieved from

<https://mellowed.com/meditation-statistics/>.

Gibson, D. (2018). *Strategic Management in Tourism* (3rd ed). UK, Glasgow: Bell and Bain.

Global Wellness Institute. (2021). *The Global Wellness Economy: Looking Beyond Covid*.

Miami, USA: Global Wellness Institute.

Global Wellness Institute. (2022). *The Global Wellness Economy: Country Rankings*

February 2022. Miami, USA: Global Wellness Institute.

Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2012). *Tourism: Principles Practices and Philosophies* (12th ed). Hoboken: Wiley.

Growth Market Reports. (2022). *Meditation Market Analysis Share Industry and Revenue*

2030. Retrieved from <https://growthmarketreports.com/report/meditation-market-global-industry-analysis>.

- Hacer, B. (2022). Fear of COVID-19 and Mental Health: The Role of Mindfulness in During Times of Crisis. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 20(1), 607–618.
- Handing, M. (2018). *A Study on The Satisfaction of Chinese People to Meditation Practice According to the four Satipatthana of Wat Ram Poeng (Tapotaram) Tambon Suthep Amphuoe Mueang Changwat Chiang Mai*. (Master's thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya.
- Hayes, A. (2022). *Demographics: How to Collect Analyze and Use Demographic Data*. Retrieved from <https://www.investopedia.com/terms/d/demographics.asp>
- Jathanna, P. (2020). *In Business Management*. Retrieved from <https://www.sorryonmute.com/busines-management-components-everybody-should-know/>
- Joe, C. (2021). *Learn How to Meditate Like a Buddhist Monk in Bangkok*. *CNN Travel*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/travel/article/how-to-meditate-bangkok-temples-wellness/index.html>.
- Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control (9th ed.)*. New Jersey: A Simon & Schuster Company.
- Likert, R. A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.

Longley, R. (2020). *What is Demographic: Definition Usage and Examples in Advertising*.

Retrieved from <https://www.thoughtco.com/what-are-demographics-and-how-are-they-used-38513>

Lynn I-Ling, C., Scott, N., & Benckendorff, P. (2017). Mindful Tourist Experiences: A

Buddhist Perspective. *Annals of Tourism Research*, 64, 1–12.

Makana, K. J. (2020). *Tourism and Tradition in Chiang Mai*. (Bachelor of Arts 's

Independent Study). International and Global Studies, Portland State University, Portland.

Mellowed. (2020). *Top 5 Reasons Why People Meditate*. Retrieved from

<https://financesonline.com/meditation-statistics/>.

Mindfulness Box. (2022). *Meditation Statistics How Many People Meditate in the World*

Report. Retrieved from [https://mindfulnessbox.com/wp-](https://mindfulnessbox.com/wp-content/uploads/2022/03/Meditation-Statistics-How-Many-People-Meditate-In-the-World.pdf)

[content/uploads/2022/03/Meditation-Statistics-How-Many-People-Meditate-In-the-World.pdf](https://mindfulnessbox.com/wp-content/uploads/2022/03/Meditation-Statistics-How-Many-People-Meditate-In-the-World.pdf).

Norman, A., & Pokorny, J. J. (2017). Meditation Retreats: Spiritual Tourism Well-being

Interventions. *Journal of Tourism Management Perspectives*, 24, 201–207.

<https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.07.012>

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory (3rd ed.)*. New York:

McGraw Hill.

- Rajesh, R. (2013). *Impact of Tourist Perceptions, Destination Image and Tourist Satisfaction on Destination Loyalty: A Conceptual Model*. 11(3), 67–78.
<https://doi.org/10.25145/j.pasos.2013.11.039>
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On The Use of Content Specialists in The Assessment of Criterion-referenced Test Item Validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49–60.
- Ryan, K. (2022). *How Many People Meditate in The World*. Retrieved from <https://mindfulnessbox.com/how-many-people-meditate-in-the-world/>
- Sage Data. (2020). *What Are Demographic Variables*. Retrieved from <https://dataplanet.sagepub.com/data-basics/what-are-demographic-variables>
- Sharma, P. N. (2020). Meditation Tourism, Buddhist Philosophy in Practice: A Case Study of Lumbini Nepal. *The Gaze Journal of Tourism and Hospitality*, 11(1), 37–59.
<https://doi.org/10.3126/gaze.v11i1.26615>
- Tara, P. (2022). *Meditation for People Who Think They Can't Meditate*. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/wellness/2022/09/29/meditation-tips-awareness/>
- Tseng, T. A., & Shen. (2014). *Meditation Tourism: Exploring the Meditation Flow Experience and Well-being*. In *Health Tourism and Hospitality: Spa Wellness and Medical Travel (2nd ed)*. London: Taylor and Francis, 429-434.
- Ulschak, F. L. (1983). *Human resource development: The theory and practice of need*

assessment. Reston, VA: Reston Publishing Company, Inc.

UNESCO Bangkok. (2020). *Cultural Tourism Without Tourists: Beyond Business as Usual*.

Retrieved from <https://bangkok.unesco.org/content/th/cultural-tourism-without-tourists-beyond-business-usual>

United Nations World Tourism Organization. (2008). *Understanding Tourism: Basic Glossary*. Madrid: UNWTO.

Zhang, H. (2022). Analysis of the Overall Development Mode of Cultural Tourism under the Creative Economy Environment. *Journal of Environmental and Public Health*. Hindawi, 2022(ID3498622), 1-10.

กนกกาญจน์ กล่อมเกลา, กนกพร ภาคิฉาย, & กาญจนาวดี สำลีเทศ. (2562). แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและแนวทางพัฒนาศักยภาพธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (รายงานการวิจัย). คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, พระนครศรีอยุธยา.

กนกกานต์ แก้วนุช. (2564). การจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวภายใต้พลวัตโลก. กรุงเทพฯ: พรีเมียมดีพับลิชชิง.

กมลทิพย์ คำใจ. (2565). การพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

กรมการท่องเที่ยว. (2564). *มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ*. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/Deptourism/photos/a.3385703191514453/4062244917193607/>

_____ . (2565). *มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ*. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/Deptourism/photos/a.3385703191514453/4062244917193607/>

กรมการศาสนา. (2565). *เครือข่ายศาสนสถาน จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก [https://e-](https://e-service.dra.go.th/place_page?s=&p=&rg=1&pp=4&pv=38&pt=2&page=2)

[service.dra.go.th/place_page?s=&p=&rg=1&pp=4&pv=38&pt=2&page=2](https://e-service.dra.go.th/place_page?s=&p=&rg=1&pp=4&pv=38&pt=2&page=2)

กรมศิลปากร. (2564). *เรณูพระกำแพงวัดยางทองเชียงใหม่*. สืบค้นจาก

<https://siamrath.co.th/n/241364>

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *โครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (รายงานฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *ผลการดำเนินงานของกระทรวง*

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/50880>

กระทรวงวัฒนธรรม. (2564). *วัฒนธรรมเดินทางส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก

<https://www.prd.go.th/th/content/page/index/id/61615>

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *คาดปี2567 ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโตก้าวกระโดด 1 ล้านล้านเหรียญ*. สืบค้น

จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/1006474>

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่. (2560). *บรรยายสรุปจังหวัด*

เชียงใหม่ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่.

กวีนิธิตา ลอยมา. (2563). *แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี*. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2565). *กำเนิดสัญชาติและความเปลี่ยนแปลง คำสัญชาติในอดีต ต่างจากปัจจุบันอย่างไร*. สืบค้นจาก https://www.silpa-mag.com/history/article_68057

กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *Thailand Health Tourism* *สู่เส้นทางสุขภาพสายประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

กาญจนา หาญศรีวรพงศ์, & พระมหามิตร จิตปัญโญ. (2562). *สมาธิกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต มนุษย์*. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, 19(1), 288–295.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2565). *รู้ก่อนใคร 5 เทรนด์การท่องเที่ยวปี 2566*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/health/1041636>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่. (2562). *ททท. จัดโครงการ Chiang Mai Green Card* *ชวนเที่ยวเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/travel/detail/9620000060637>

คณะกรรมการกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์จังหวัดภาคเหนือตอนบน 1. (2565). *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ปีพ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวนปีพ.ศ. 2565*. เชียงใหม่: สำนักงานคณะกรรมการกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์จังหวัดภาคเหนือตอนบน.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2564). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติปีพ.ศ.*

2564-2565. กรุงเทพฯ: สำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). *พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สืบค้นจาก

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/63206>

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2563). *คัมภีร์วิสุทธิมรรค ภาค ๑*.

พระนครศรีอยุธยา: กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จริมา อูปรานูเคราะห์. (2557). *ไหว้พระ 9 วัด: การท่องเที่ยวและผลกระทบต่อทรัพยากรวัฒนธรรม*

(ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

จิรัชมา งามเลิศนัย. (2562). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเรือ*

สำราญในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จุฑาศรี คุวินชกุล. (2565). *เมื่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป เราควรปรับตัวอย่างไร*. สืบค้น

จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/999029>

เจริญ ช่างขิด. (2558). *การศึกษาสมาธิในพระพุทธศาสนาเถรวาท*. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต).

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

เจิมขวัญ รัชชุตานติ. (2562). *ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*

กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์วัดร่องเมิง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(1), 102–107.

ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2557). *การวางแผนและพัฒนาลาดการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 12).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉันทิช วรรณถนอม. (2559). *การวางแผนและการจัดนำเที่ยว Tour Planning*. นนทบุรี: เพ็ญ

ข้าหลวง 프린ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ฉันทิช วรรณถนอม. (2564). *ทรัพยากรการท่องเที่ยว*. เอกสารการสอนวิชาTOM 1301. สืบค้นจาก

https://elchm.ssru.ac.th/chantouch_wa/pluginfile.php/117/block_html/content/1--

~1.PDF

ชฎิล มาตรา, & ไชยัญญา บัวธรรม. (2559). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของ*

พระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการช่อพยอม,*

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 28(2), 57-62.

ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2565). *การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและโรงแรมอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูชัย สมितिไกร. (2562). *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

เชมเย สยาดอ. (2557). *วิปัสสนากรรมฐานไม่ยากอย่างที่คิด*. กรุงเทพฯ : ธรรมะอินเทรนด์.

เชียงใหม่นิวส์. (2565a). *ปฏิบัติธรรมฟรี วัดยางกวง เชียงใหม่*. สืบค้นจาก

<https://www.chiangmainews.co.th/100lanna/2048922/>

_____. (2565b). *ร้อยเรื่องเมืองล้านนา: วัดสวนดอก เชียงใหม่*. สืบค้นจาก

<https://www.chiangmainews.co.th/100lanna/2742666/>

_____. (2565c). วัดอุโมงค์ (มหาเถรจันทร์) เชียงใหม่ ปฏิบัติธรรม. สืบค้นจาก

<https://www.chiangmainews.co.th/news/2216425/>

ญาณาวร เขียวถาวร. (2566). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

ศาสนาเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 23(2), 17–35.

ญาตาวีมินทร์ พืชทองกลาง, ประทีป พืชทองกลาง, & นคร ปริงฤทธิ์. (2564). วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร:

การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแบบอารยสถาปัตย์เพื่อสักการะบูรพาจารย์พระป่าสาย

กรรมฐานในล้านนา. *วารสารวิชาการการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(1),

270–283.

ณหทัย มุขดีสุทธวัฒน์. (2564). ความคาดหวังและการรับรู้ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมายังพื้นที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญาณิพนธ์

มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

ดาริน วรณทรัพย์. (2561). รูปแบบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน

ประเทศไทย. (ปริญญาณิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราช

นครินทร์, ฉะเชิงเทรา.

ดิเรก อินจันทร์. (2563). การศึกษาคัมภีร์โบลาน พับสา และจารึกเพื่อสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว

เชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาวัดเชียงมั่น ตาบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.

(รายงานการวิจัย). สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ทวีศักดิ์ ทองทิพย์, เศรษฐพร หนูนชู, ปัญวลี เสริมทรัพย์, & โชติณิพัทธ์ ผลเจริญ. (2561). ศาสนา

และวัฒนธรรม: การใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ของฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด

- สุรินทร์. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. เทศบาลตำบลสุเทพ. (2554). ข้อมูลท่องเที่ยวในตำบลสุเทพ: วัดไร่เปิง. สืบค้นจาก http://www.suthep.go.th/travel_view.php?cateid=1&id=34
- ไท ธรรมกิจ. (2565). กระบวนการสร้างศรัทธาของชาวพุทธรุ่นใหม่ด้วยการท่องเที่ยวแบบสันตินวัตวิถี. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- ธนธรณ์ แสงสว่าง. (2563). ปัจจัยการพยากรณ์พฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และการวิเคราะห์แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธนพร เรือนคำ, ธนโชติ จิระธมโม, & ประทีป พีชทองกลาง. (2564). การท่องเที่ยวเชิงพุทธตามคัมภีร์ไบเบิลพระเจ้าเสียบโลกในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการปณิธาน*, 17(2), 210–222.
- ธนพร เรือนคำ, อุเทน ลาพิงค์, & ประทีป พีชทองกลาง. (2564). วัดสวนดอก: สืบปายะสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการปรัชญาและศาสนา*, 6(1), 57–79.
- ธนิต บุตรทิพย์สกุล. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยววัดในจังหวัดน่าน. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2563). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- นฤมล มารคแมน. (2559). *การเจริญสมาธิตามแนวทางพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นระภาพร ทาระอาธร. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด

สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม, มหาสารคาม.

นันทน์หทัย เกาตระกุล และภัทรพรรณ วรณลักษ์ณ์. (2563). การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยคริส

เตียน, 26(2), 72–83.

นัยเนตร ขาวงาม. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัด

เชียงใหม่. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

นิเวศน์ พูนสุขเจริญ. (2561). การท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพด้านจิตวิญญาณในล้านนาด้วยการทำ

สมาธิ. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นิตศา ศิลปเสรฐ. (2564). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

นิตศา ชัชกุล. (2557). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2562). ภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรและ

สิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความยั่งยืนของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.

วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร, 36(3), 102–113.

เบญจภรณ์ สงวนชีพ. (2560). การรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อระบบขนส่งสาธารณะของท่าอากาศยาน

นานาชาติภูเก็ต. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). สถาบันการบินพลเรือน มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีสุรนารี, จังหวัดนครราชสีมา.

ประนอม การชะนันท์. (2562). ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจิ้ง

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(2), 889–915.

ประอรพิชญ์ คัจฉวัฒนา. (2564). *เชียงใหม่วันนี้มีอะไรดี มากกว่าการพึ่งพาแค่การท่องเที่ยว*. สืบค้น

จาก <https://www.salika.co/2021/06/17/chiangmai-today-economy-instead-tourism/>

ปัญกร จันทรประแดง, พระราชปรีดิวิมล, & สงวน หล้าโพนทัน. (2564). การศึกษาวิเคราะห์การทำ

สมาธิสายพุทธโธของหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโตตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท. *วารสารพุทธปรัชญา*

วิวัฒน์, 5(2), 174–186.

พรชัย จิตรนวลสเถียร. (2564). *ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และการท่องเที่ยว EP.3: ประตู่เมือง*

เชียงใหม่กับความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. สืบค้นจาก

<https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1614593>

พรเทพ ไสภาคำ. (2564). การสมาธิเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักบริหารกรณีศึกษาการทำสมาธิ ตาม

แนวทางของสมเด็จพระญาณวชิโรดม. *วารสารโครงการทวีปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์*

และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 3(1), 1–9.

พระครูธรรมธรเล็ก สุขุมมปญฺโญ. (2554). *ปฐมนิเทศการปฏิบัติแบบมโนมยิทธิ*. สืบค้นจาก

<https://www.watthakhanun.com/webboard/showthread.php?t=1701>

พระครูเมธานันทกิจ, & ศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มินตรี. (2562). กัมมัฏฐานล้านนากระบวนการสังสมบุญ

บารมีและพัฒนาตน. *วารสารไทยศึกษา*, 15(1), 32–59.

พระครูวิลาศกาญจนธรรม. (2565). *การทำสมาธิภาวนาและการปฏิบัติที่แท้จริง*. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/watthakhanun/photos/a.229872150396807/5488117474572222/9872150396807/5488117474572222/>

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2550). *สมาธิในชีวิตประจำวัน ความสุข ความสงบ และ การเพิ่มพลังในการทำงาน*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).

พระราชสังวรญาณ พุทฺธฺฐานินฺโย. (2565). *ทำสมาธิโดยการบริกรรมภาวนาพุทฺธฺโธกับการตามรู้จิตคือหลักเดียวกัน*. สืบค้นจาก <https://www.naewna.com/likesara/638757>

พระศรีวิษณุมงคลบัณฑิต. (2562). การท่องเที่ยวเชิงพุทธเพื่อส่งเสริมศรัทธาในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้จาริกแสวงบุญตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารวิชาการปรัชญาปริทรรศน์*, 24(1), 51–55. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/article/view/249154>

พระสรณสิริ โททอง, สุชาติดา กรเพชรปาณี, & ศราวิณ เทพสถิตย์ภรณ์. (2562). การเปรียบเทียบระดับสมาธิตามแนวพุทธศาสนาของพระภิกษุสงฆ์ไทยจำแนกตามระดับพรบชา การศึกษาคลื่นไฟฟ้าสมอง. *วารสารวิชาการวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 16(2), 69–82.

พัชรียา แก้วชู. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวแบบ New Normal หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19*. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt15-1/6114993619.pdf>

พิชญลักษณ์ พิชญกุล, & อติศักดิ์ ธีรานุพัฒนา. (2561). การรับรู้เกี่ยวกับเชียงใหม่ของกลุ่มชาวญี่ปุ่น

สูงอายุที่พำนักระยะยาว. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 8(2), 38–57.

พิทักษ์ แผลงโกฏี, วราภรณ์ ชนะจันทรตา, & สัตยชัย ทิพย์โอสถ. (2566). การใช้สมาธิเพื่อการยกระดับ

จิตใจสำหรับนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา Monk Chat Program ของโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 6(3), 1–11.

พิรดา ตุ่มวีรพงษ์. (2566). *เทคนิคการนั่งสมาธิปรับสมดุลจิตใจสำหรับมือใหม่*. สืบค้นจาก

<https://www.lifestyleasia.com/bk-th/beauty-grooming/wellness/how-to-practice-immitation/>

พิสิฐฐ์ โคตรสุโพธิ. (2560). *พระพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านนา (เอกสารประกอบการสอน)*.

เชียงใหม่: สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภณสิทธิ์ อ้นยะ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตาม

มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราช*

พฤกษ์, 4(3), 75–86.

ภิญญพันธ์ พจนะลาวัฒน์. (2566). *ตำนานมูลศาสนาหลากเวอร์ชัน: ราชมอนแห่งล้านนา*. สืบค้น

จาก <https://www.the101.world/the-myth-of-lanna-buddhism/>

มดิชนสุดส์ปดาห์. (2565). พุทธภูมิ: การก่อร่างแผ่นดินพุทธศาสนาครั้งใหม่ของอินเดีย. *นิตยสาร*

วิเคราะห์ข่าว 9-15 กันยายน 2565 (รายงานพิเศษ). สำนักพิมพ์มติชน, 42(2195), 35–40.

มนชนก จุลสิกขี. (2562). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาวัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรี.

วารสารวิชาการวิทยาการจัดการปริทัศน์, 21(2), 204–209.

มนไท เหมัญญะ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชาวไทยผู้สนใจท่องเที่ยวใน

จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการสารศาสตร์, 4(3), 664–677.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2562). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน.

นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มานิศา ผิวจันทร์. (2564). การท่องเที่ยวเชิงฟื้นฟูสมาธิในประเทศไทยที่ปรากฏผลในการท่องเที่ยว

และผลกระทบต่อสุขภาพและสุขภาพของนักท่องเที่ยว. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์

ศิลปะ และสังคมศาสตร์ศึกษา, 21(2), 326–337.

<https://doi.org/10.14456/hasss.2021.30>

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ราณี อธิชัยกุล. (2557). การจัดการท่องเที่ยวเฉพาะทาง แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามความ

สนใจพิเศษและการท่องเที่ยวเฉพาะทาง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รุ่งทิพย์ เลิศนิทัศน์. (2560). การเปรียบเทียบรูปแบบและวิถีการปฏิบัติภาวนาของพุทธศาสนิกชนใน

กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยสังคม, 40(2), 133–154.

แรนโซ ชาญวีร์. (2565). 11 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สุขภาพดีแบบสุดฟิน. สืบค้นจาก

<https://www.charnveeresortkhaoyai.com/th/blog/healthy-tourism-places/>

วนิดา ชูลิกาวิทย์, & จักรพล เทพา. (2565). วิธีแห่งอานาปานสติสู่ความฉลาดทางอารมณ์ของ

ผู้สูงอายุ. วารสารปณิธาน, 8(12), 100–127.

วัดจันทาราม. (2560). คำแนะนำการฝึกมโนมยิทธิสำหรับนักปฏิบัติมือใหม่. สืบค้นจาก

<http://www.watthasung.com/wat/viewthread.php?tid=2456>

วัดรำเปิง. (2565). *ประวัติวัดรำเปิง (ตโปทาราม)*. สืบค้นจาก

<https://www.watrampoeng.com/history>

วัดอุโมงค์. (2559). *ประวัติวัดอุโมงค์ สวณพุทธธรรม*. สืบค้นจาก <https://www.watumong.org/web/>
ประวัติวัดอุโมงค์

วิโรจน์ อินทนนท์. (2559). *กัมมัฏฐานล้านนา: รูปแบบ วิธีปฏิบัติและการสืบทอด. (รายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์)*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, กรุงเทพฯ.

_____. (2560). *กัมมัฏฐานล้านนา บทสวด และวิธีปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. เชียงใหม่: นันท
กานต์กราฟฟิคการพิมพ์.

วีระ วีระโสภณ. (2565). *การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่. การ
ประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (น.
318-325), กรุงเทพฯ: งานบริหารวิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.*

ศรัญญา สรรพมิตร, & ศิวฤทธิ์ สุนทรเสถียร. (2563). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวใน
จังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, (น.415-423), กรุงเทพฯ: กลุ่มวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.*

ศรีสังคม ธนาวงษ์. (2562). *การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา รูปแบบและเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยว
ของวัดในสังคมไทย. (ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
ลวงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ศศิพัชร์ วัฒนศรีวงศ์. (2561). พุทธบูรณาการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. *วารสารวิชาการสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารคน*, 1(1), 32–38.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2545). เจดีย์หมายเลข 3 วัดอุโมงค์ในเมืองเชียงใหม่ อิทธิพลศิลปะพุกามในยุคต้นของล้านนา. *วารสารวิชาการคณะโบราณคดี*, 18(1), 157–173.

ศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มนตรี, พระครูธีรสุตพจน์, & ธนิกานต์ วิจิธรรมานนท์. (2560). กัมมัฏฐานโบราณล้านนา: ที่มา ลักษณะ และการเสื่อมสูญ. *วารสารพื้นถิ่นโขง ซี มูล*, 3(2), 155–187.

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์. (2565). *ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาแรงโอกาสตลาดท่องเที่ยวไทย*. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/business/tourism/540602>

สถาบันทรัพยากรสิ่งแวดล้อมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รายงานการวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพลังจิตตานุภาพ. (2558). *สถาบันพลังจิตตานุภาพมูลนิธิหลวงพ่อวิริยังค์ สิริธโร*. สืบค้นจาก <http://202.44.33.100/samathi/branch/7/home.php>

สมชาติ อ่องสกุล. (2559). *เส้นทางจักรยานสู่แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เชียงใหม่ เล่มที่ 3: วัดในนครเชียงใหม่*. เชียงใหม่: พัฒนาพิงคนคร องค์การมหาชน.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก. (2556). *คู่มือกรรมฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์สวຍจำกัด.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2560). *สมาธิฐานสู่สุขภาพจิตและปัญญาหยั่งรู้*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

_____. (2562). *สมาธิแบบพุทธ* (พิมพ์ครั้งที่ 31). นครปฐม: ญาณเวศกวัน.

_____. (2566a). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 62). กรุงเทพฯ:

ธรรมสภาบันลือธรรม.

_____. (2566b). *สมาธิแบบพุทธ* (พิมพ์ครั้งที่ 32). นครปฐม: ญาณเวศกวัน.

สรวงรักษ์ จารุสมบัติ. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกไปท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ของ*

นักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโร

นา 2019. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

สร้อยพร สุริวิชัย. (2561). *ศักยภาพของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรณีศึกษาจังหวัด*

เชียงใหม่. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒน

บริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สร้อยดี อ่องสกุล. (2561). *ประวัติศาสตร์ล้านนา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (2561). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากอุตสาหกรรม MICE จังหวัดเชียงใหม่*.

เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่.

_____. (2565). *แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวนปีพ.ศ. 2565*.

เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่.

_____. (2566). *แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2566-2570*. เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัด

เชียงใหม่.

สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่. (2565). *สำนักปฏิบัติธรรมจังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก

<https://cmi.onab.go.th/th/content/category/detail/id/20/iid/24958>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *ร้อยเรื่องเมืองไทย ศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศด้าน*

การท่องเที่ยวและสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (2564). *Healthy Returns ถึงเวลาให้ความสำคัญ*

กับเทรนด์สุขภาพที่กำลังจะกลับมา. สืบค้นจาก

<https://intelligence.businesseventsthailand.com/en/blog/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ ปีพ.ศ. 2561-2580*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน. (2565). *แรงงานขาดใจภัยสำคัญในการฟื้นฟูอุตสาหกรรม*

ท่องเที่ยวของไทยหลังโควิด19. กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2563). *การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา: พลิกฟื้นการท่องเที่ยว*

กระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่. สืบค้นจาก

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/35547>

สำนักศิลปากรที่ 7. (2565). *วัดยางกวง: วัดร้างในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของเมือง*

เชียงใหม่. สืบค้นจาก <https://www.finearts.go.th/fad7/view/10301- วัดยางกวง>

สำนักเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *โครงการทิศทางการ*

พัฒนาท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ 10 ปี (รายงานฉบับสมบูรณ์). สำนักเศรษฐกิจการ

ท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2561). *ล้านนาคำเมือง วิหารแบบล้านนาใน*

ล้านช้าง. สืบค้นจาก https://www.maticchonweekly.com/column/article_85793

_____ (2565). ตำนาน วัดอุโมงค์ ที่หลายคนไม่เคยทราบ. นิตยสารวิเคราะห์ข่าวมติชนสุด

สัปดาห์ 9-15 กันยายน 2565. มติชน, 41(2132), 10-90.

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและล้านนาสร้างสรรค์. (2562). ศาสนาและความเชื่อของชาวล้านนา.

สืบค้นจาก <https://art-culture.cmu.ac.th/Lanna/articleDetail/857>

สิริพร ครองชีพ, กฤตสุชิน พลเสน, & พระสุทธิสารเมธี. (2563). สมภาติในพระพุทธรูปศาสนาต่อ

ต้นตัวของโลก. วารสารวิชาการปรัชญาปริทรรศน์, 24(2), 37-45.

สุจิตรา หนูมี. (2562). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา

อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะการจัดการ

ท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุธาสินี วิทยาภรณ์, & ตุลา ไชยศิรินทวิโรจน์. (2565). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและ

วัฒนธรรมในวัดจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม, 42(2), 316-324.

สุภาพรณ เพิ่มพูล, อนุชา ไสภาคย์วิจิตร, & ณัฐภัทร อ่ำพันธ์. (2563). การฝึกสมาธิแนวพุทธเชิง

สร้างสรรค์ในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนไทย. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์,

16(1), 24-33.

สุวารี นามวงศ์, & สรัญพร สุวิชัย. (2563). การพัฒนาจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิต

วิญญาณกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการวิทยาลัยดุสิตธานี,

14(1), 145-163.

แสงรวี เกตุสุวรรณ. (2563). องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

แสงสรรค์ ภูมิสถาน, & นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์. (2564). การจัดการการท่องเที่ยวสัตว์ป่ากรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติคิงส์แควประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวสัตว์ป่าของประเทศไทย. *วารสารวนศาสตร์ไทย*, 40(2), 204–219.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2565). *ทำไมต้องมีข้อมูลขอบเขตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก <https://www.dasta.or.th/th/article/1517>

องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. (2564). *การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <https://tna.mcot.net/business-813470>

อดิคุณ เถวรามัญ, ชวรินทร์สุดสวาท, สุประภา สมนักพงษ์, นภัสนันท์ วิจิตรวิจิตรกุล, & อนัญญา รัตน์ประเสริฐ. (2564). การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว. *วารสารมจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(4), 306–318.

อภิญา ชูตระกูล. (2562). *แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติที่วัดไร่เปิง (ตโปทาราม) ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.

อริสรา เสยานนท์. (2563). *การจัดการวิกฤตการณ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

อัจฉริยา พุ่งแจ้ง. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรับชมรายการผ่านทางสื่อออนไลน์*.

(ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

อัจฉริยาพร คันธมาลาเจริญ. (2564). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในแนวทางการท่องเที่ยว 4.0*

กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

อัศวิน แสงพิกุล. (2562). *ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

อาทิตยา ผิวขำ, & รัตน์ สิงห์บุราณ. (2563). *การสำรวจและรวบรวมกิจกรรมเชิงศิลปวัฒนธรรมและ*

ประเพณีในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการสารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, 24(2), 49–
57.

อารีย์ เกาะเด่น, & กฤษฎา นันทเพ็ชร. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมใน*

ประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 6(4), 1448–1460.

อุเทน ลาพิงค์, สัญชัย ญาณวีโร, เขมินทรา ตันธิกุล, & ประดิษฐ์ คำมุงคุณ. (2565). *การพัฒนา*

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิปัสสนากรรมฐานบนเส้นทางแสวงบุญโดยบูรณาการ

กับหลักพุทธธรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างสุขภาพและลดความซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่อยู่เพียง

ลำพังในเขตท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*,

5(4), 91–105.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากร
การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรา แสงวงสุข อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. อาจารย์ ดร.ทิพชญา พิงชาญชัยกุล หัวหน้าสาขาการท่องเที่ยว
อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์ ดร.ดารณี พลอยจั่น อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จำนงชอบ อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.ศรัญญา ศรีทอง อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบงานวิจัยและการสนทนากลุ่ม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครู
ประวิตรวรานุกฤต,	ผู้ก่อตั้ง ผู้บริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติวัด
สวนดอก
ผู้อำนวยการสำนักงานและอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
เชียงใหม่
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสวนดอก
2. ดร.พระครูสิริปริยัตยานุศาสตร์	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
เชียงใหม่
เจ้าอาวาสวัดพันแหวน อ.เมือง จ.เชียงใหม่
3. พระอธิการไกรวิทย์ กนฺตปุณฺโญ	พระวิปัสสนาจารย์ประจำจังหวัดเชียงใหม่
เจ้าอาวาสวัดสว่างอารมณ์ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
4. พระอาจารย์อนุชิต วัสสุวณฺโณ	คณะกรรมการปกครองและฝ่ายบริหารจัดการ
วัดจำเป็ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่
5. เรืออากาศเอกบุญยัง ชุ่มชื่น	อนุศาสนาจารย์กองทัพอากาศ ประจำกองบิน 41
6. รองผู้อำนวยการเก่ง ชัยวารินนทร์	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่
7. อาจารย์ ดร.นันทิยา ตันตราสืบ	ประธานหลักสูตรการสาขาการท่องเที่ยว
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
8. อาจารย์ ดร.ทักษิณา บุญบุตร	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. นายกฤตชัย สอนแก้ว	พนักงานราชการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว 8718/2049

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชรา แสงวงสุข

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2049

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ทิพชญา พึ่งขามชัยกุล

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้
ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และ
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2049

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ดารณี พลอยจั่น

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้
ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และ
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 12412

ที่ อว 8718.1/2048

วันที่ 3 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จำนงชอบ

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิลิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่" โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิลิตได้ ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถาม ข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 084 449 4146

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 12412

ที่ อว 8718.1/2048

วันที่ 3 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ศรีัญญา ศรีทอง

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิลิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่" โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิลิตได้ ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถาม ข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 084 449 4146

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

ศิวชัย อ.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดสวนดอก

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดอโศกมหารามจักรพรรดิ

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดเจติยหลวงวรวิหาร

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติของโรงพยาบาลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติของโรงพยาบาลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติของโรงพยาบาลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดยางทอง

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

ศิวชัย อ.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

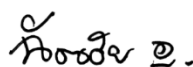
เรียน ผู้บริหารศูนย์ฝึกสมาธิบ้านศรีศุภรี เชียงใหม่

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) นักท่องเที่ยว และ 2) ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่าง
เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/2686

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

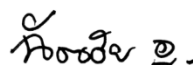
เรียน นมัสการเจ้าอาวาสวัดขุนคอง

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” และ 2) แบบสัมภาษณ์
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” กับ
1) เจ้าอาวาส 2) ผู้บริหาร และ 3) ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน
ระหว่างเดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน นมัสการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครูประวิตรวราณยุต

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”
ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด
ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้
พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/152

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน นมัสการพระครูสิริปริยัตยานุศาสน์

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง
“การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”
ในวันจันทร์ที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ 50140 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานใน
รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้
พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/152

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน นมัสการพระอธิการไกรวิทย์ กนตปุณฺณ

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง
“การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”
ในวันจันทร์ที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ 50140 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานใน
รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้
พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน นมัสการ พระอาจารย์อนุชิต วัสสุฉณโณ

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติวิทยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน เรืออากาศเอกบุญยัง ชุ่มชื่น

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน รองผู้อำนวยการเก่ง ชัยวารินทร์

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”
ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด
ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้
พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน อาจารย์ ดร.นันทิยา ตันตราสืบ

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/256

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน อาจารย์ ดร.ทักษิณา บุญบุตร

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติที่พำนักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ในวันที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/152

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน นายกฤษณีย์ สอนแอ้ว

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง
“การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”
ในวันจันทร์ที่ 18 เดือนมีนาคม 2567 เวลา 13.00 น. ณ วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ 50140 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานใน
รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้
พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 084 449 4146

ที่ อว 8718/660

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

23 เมษายน 2567

เรื่อง ขอเชิญเป็นประธานสอบปากเปล่าปริญญาโท

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์

เนื่องด้วย พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” ได้รับอนุมัติให้สอบปากเปล่าปริญญาโท ในวันที่ 30 เมษายน 2567 เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ห้อง 34-1201 ชั้น 12 อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ท่าน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นประธานสอบปากเปล่าปริญญาโทของนิสิตผู้นี้ ตามวัน เวลา สถานที่ ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 449 3942

ภาคผนวก ค
หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรองโครงการวิจัยที่ทำใหม่หุซุญ

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การจัดการกรรทอ้งเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : พระมหา เฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-255/2566X,

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 25 มิถุนายน 2566
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2566

(ลงชื่อ).....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-255/2566

ภาคผนวก ง

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลการวิจัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

ชื่อหน่วยงานที่รับรอง...สมาคมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต (สพทสพ.).....
 ที่อยู่หน่วยงานที่รับรอง เลขที่ ๑๕/๑ หมู่ ๑๑ ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๑๑

วัน เดือน ปี ที่ให้การรับรอง ๑๖ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย
 เรียน คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้าพเจ้า...สมชัย มงคลมูทิศา..... ตำแหน่ง นายคณบดีสมาคมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.....

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”.....

ผู้วิจัยโดย...พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแผนบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....

นำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (กรุณาเลือกโดยการทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และกรุณาให้รายละเอียดการใช้ประโยชน์เพิ่มเติมท้ายข้อความที่เลือก)

การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ (การใช้งานวิจัยให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้สุขภาพ คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชน/ชุมชนดีขึ้น เช่น ด้านการพัฒนาชุมชน การจัดการท่องเที่ยว เป็นต้น)

.....ทางสมาคมฯได้นำเอาไปประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมของโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับชุมชนถิ่นทุรกันดารและยากไร้ ในพื้นที่อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของคนชุมชนถิ่นทุรกันดารดีขึ้น.....

การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย (เช่น การนำผลจากการวิจัยไปประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้ มาตรการหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น)

.....ทางสมาคมฯ ได้นำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิไปบรรจุในแผนการดำเนินงานแผนพัฒนา และโครงการประจำปี เพื่อดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น.....

การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (เช่น งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ หรือผลิตภัณฑ์ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ หรือนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น)

การใช้ประโยชน์ทางอ้อมของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าทางจิตใจ ยกระดับจิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ สร้างความสุข

.....ทางสมาคมฯ นำไปใช้ประโยชน์ โดยการประยุกต์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมานึกแก่ชุมชนถิ่น
.....ตุรกันดารและยากไร้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจ ซึ่งทำให้คนในพื้นที่ได้รับโอกาสในการดูแลสุขภาพ
.....ทางจิตใจโดยตรง

.....โดยการใช้นั้น ก่อให้เกิดผลหรือประโยชน์ ดังนี้

.....1. เกิดประโยชน์ในด้านการวางแผนการจัดการ แผนดำเนินการโครงการ และแผนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อ
.....พัฒนาการท่องเที่ยวของสมาคมฯ ให้ดีขึ้น

.....2. เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนถิ่นตุรกันดารทางจิตใจ ภายใต้การ
.....ดำเนินงานของสมาคมฯ ให้ดีขึ้น

.....3. เป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจที่เกิดประโยชน์ต่อโครงการ
.....พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาคมฯ

.....4. นำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาและการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของสมาคมแก่นักท่องเที่ยว
.....ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องสมานึกและพุทธศาสนา อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้รับทัศนคติที่ดีต่อ
.....การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

.....5. เกิดประโยชน์ต่อการอ้างอิงทางวิชาการในเนื้อหา บทความ และงานเอกสารวิชาการของสมาคมฯ

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

ระยะที่ 1 แบบสอบถาม เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

แบบสอบถาม

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด เชียงใหม่

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้า พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์ นิลิตปริญญาโทสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความประสงค์ศึกษาปริญญาโทเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่” จึงมีความจำเป็นในการเก็บข้อมูลด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

โดยแบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ และองค์ประกอบการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรจังหวัดเชียงใหม่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 4 องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา ประกอบด้วย 21 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

เนื่องจากแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามหลายส่วน จึงขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบตามความประสงค์ของท่านให้มากที่สุด ข้อมูลและคำตอบทั้งหมดจะถูกปกปิดเป็นความลับ และนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาครั้งนี้ โดยสรุปผลเป็นภาพรวมของการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบหรือหน่วยงานของผู้ตอบทั้งสิ้น เนื่องจากไม่สามารถนำมาสืบค้นเจาะจงหาผู้ตอบได้และท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบ

คำถามข้อใดข้อหนึ่ง หากท่านไม่สะดวกที่จะตอบคำถามนั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานใด ๆ ของท่าน

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย อาคารนวัตกรรมศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 20 โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 11019 โทรสาร 02-259-1822

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อประธานกรรมการฯหรือผู้แทนได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น ขอขอบพระคุณที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามคำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง LGBTQIA+
2. อายุ 20 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี
 51 - 60 ปี มากกว่า 60 ปี
3. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001 – 25,000 บาท
 25,001 – 35,000 บาท มากกว่า 35,000 บาท
4. ศาสนา ศาสนาพุทธ ศาสนาอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิคำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ท่านเคยเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่กี่ครั้ง? (เลือกตอบเพียง1ข้อ)
 ครั้งแรก 2-3 ครั้ง มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป
2. ท่านมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่เพื่ออะไร? (เลือกตอบเพียง1ข้อ)
 เพื่อความหลุดพ้น เพื่อเหตุผลด้านความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น แก้วบน
 เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อแก้ไขปัญหาส่วนบุคคล/ปัญหาจิตใจ
 เพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณี
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้งในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่เท่าไร? (เลือกตอบเพียง1 ข้อ)
 1-2 วัน 3-5วัน 6-7 วัน มากกว่า 1สัปดาห์ขึ้นไป
4. ท่านเดินทางภายในจังหวัดเชียงใหม่มายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิโดยวิธีใด? (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 รถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ส่วนตัว
 รถรับจ้าง เช่น สี่ล้อแดง รถแท็กซี่ สามล้อ รถจักรยานยนต์รับจ้าง
 รถเช่า เช่น เช่ารถจากสนามบิน เช่ารถขับเอง
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. สื่อใดที่มีอิทธิพล**มากที่สุด**ต่อการจูงใจให้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่?
(เลือกตอบเพียง1ข้อ)

- อินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ โทรทัศน์ วิทยุ
 หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา มีคนแนะนำ
 สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบ เฟซบุ๊ก ดิจิตอล อินสตราแกรม ทวิตเตอร์
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. อุปสรรคและปัญหาของท่านที่พบ**มากที่สุด**ในระหว่างการฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จังหวัดเชียงใหม่ (เลือกตอบเพียง1ข้อ)

- เสียงดังรบกวน รับประทานอาหารท้องถิ่นไม่ได้ จำนวนคนมากไม่เป็นส่วนตัว
 ที่พักไม่มีความพร้อม การเดินทางไม่มีความสะดวก ไม่ได้ฝึกสมาธิกับผู้ที่มีชื่อเสียง
 พนักงานดูแลไม่ทั่วถึง กฎระเบียบเคร่งครัดเกินไป สิ่งแวดล้อมไม่สะอาด
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. สิ่ง queประทับใจ**มากที่สุด**ของท่านที่พบในระหว่างการฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ จังหวัดเชียงใหม่
(เลือกตอบเพียง1ข้อ)

- ความเงียบสงบ อาหาร การบริการ
 สิ่งแวดล้อม ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก
 วิธีการสอนสมาธิ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิที่เดิมอีกหรือไม่

- กลับมาอีกแน่นอน (กรุณาให้เหตุผล).....
 ยังไม่แน่ใจ
 ไม่กลับมาอีกแน่นอน (กรุณาให้เหตุผล).....

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. หากท่านนึกถึงการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ข้อใดต่อไปนี้เป็นความรู้สึกตรงกับท่าน**มากที่สุด** (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ ความสงบ เรียบง่าย	☐ ความสดชื่น ร่มเย็น
☐ ความสดใส ร่าเริง	☐ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. ท่านคิดว่ารูปแบบอัตลักษณ์ที่**โดดเด่นที่สุด**ของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ ความโดดเด่นด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	☐ ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม/ประเพณี
☐ ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนา	☐ ความโดดเด่นด้านความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

3. ท่านคิดว่าข้อใดตรงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่**มากที่สุด** (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ กิจกรรมมีความหลากหลาย	☐ กิจกรรมมีความเพลิดเพลิน
☐ กิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์	☐ กิจกรรมมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

4. ท่านคิดว่าความน่าสนใจ**มากที่สุด**ของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ หลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดี	☐ พระ/ผู้สอนสมาธิมีชื่อเสียง
☐ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสวยงาม	☐ วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาโดดเด่น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

5. ท่านคิดว่าคุณค่า**มากที่สุด**ของการท่องเที่ยวที่มีการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนาเป็นอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ การฝึกสมาธิช่วยแก้ไขปัญหาด้านจิตใจ	☐ การฝึกสมาธิสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง
☐ ให้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่	☐ ช่วยเพิ่มความสงบสุขแก่ชีวิต
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

ส่วนที่ 4 องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนา	ระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านบุคลากร					
1.1 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ					
1.2 บุคลากรมีการบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ					
1.3 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา					
2. ด้านการจัดการ					
2.1 แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม					
2.2 แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการกิจกรรมที่น่าสนใจ					
2.3 แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการการรองรับนักท่องเที่ยวได้ดี					
2.4 แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็ว					
3. ด้านการตลาด					
3.1 หลักสูตรการมีกสมาธิมีความหลากหลาย					
3.2 การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว					
3.3 การสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่าย เช่น ความโดดเด่นของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ					
4. ด้านการเงิน					
4.1 ราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสม					
4.2 ค่าใช้จ่ายโดยรวมมีความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง					
4.3 ช่องทางการชำระเงินในแหล่งท่องเที่ยวใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว					
5. ด้านการประชาสัมพันธ์					
5.1 การประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยว					
5.2 ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มีความเข้าใจได้ง่าย					
5.3 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม					
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
6.1 ที่พักมีความสะอาด ถูกสุขอนามัย					
6.2 ที่พักมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว					

QUESTIONNAIRE
 BUDDHIST MEDITATION TOURISM MANAGEMENT BASED ON THE TOURISM
 RESOURCES OF CHIANG MAI PROVINCE

Explanation

1. This questionnaire is an essential part of the thesis of Master's degree in Integrated Tourism Management, Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University (SWU), Bangkok, which is conducted by Phramaha Chalermpong Pongjun. A master degree's student.

2. The objectives of this project were to study the tourist behavior, perception and component of Buddhist meditation tourism management based on the tourism resources of Chiang Mai province. This questionnaire is divided into five parts.

Part 1 Personal information of respondents. There are four questions.

Part 2 Tourist's behavior in Buddhist meditation tourism. There are eight questions.

Part 3 Tourist's perception in Buddhist meditation tourism. There are five questions.

Part 4 Component of Buddhist meditation tourism management There are twenty-one questions.

Part 5 Suggestions and recommendations for Buddhist meditation tourism management based on the tourism resources of Chiang Mai province.

3. Please kindly answer all the questions in this questionnaire. Your answers will be beneficial to the academic matters and Buddhist meditation tourism management based on the tourism resources of Chiang Mai province. Please make sure that you have answered all questions before returning the questionnaire. Thank you very much for your truly kind cooperation.

Part 1 Personal Information of Respondents

Explanation: Please answer the questionnaire by marking (✓) in matching with yours.

1. Gender

1. Male 2. Female 3. LGBTQIA+

2. Age

1. 20 - 30 years 2. 31 - 40 years 3. 41 - 50 years
 4. 51 - 60 years 5. Over 60 years

3. Income per month

1. Under 15,000 US Dollars 2. 15,001 - 25,000 US Dollars
 3. 25,001 - 35,000 US Dollars 4. Over 35,000 US Dollars

4. Religion

1. Buddhism 2. Other Religions

Part 2 Tourist's behavior in Buddhist meditation tourism

Explanation: Please answer the questionnaire by marking (✓) in matching with yours.

1. How many times have you ever been to meditation tourist attraction in Chiang Mai province?

(Please select only one answer)

1. First time 2. 2 - 3 times 3. Over 3 times

2. What is your main purpose of traveling for practice Buddhist meditation in Chiang Mai province?

(Please select only one answer)

1. Liberation 2. The holy belief such as to redeem a vow fulfillment
 3. Traveling 4. Personal problem / mental suffering
 5. New experience 6. Tradition and culture learning
 7. Others (Please specify)

3. How long did you travel to meditation tourist attraction in Chiang Mai province? (Please select

only one answer)

- 1 - 2 days 3 - 5 days 6 - 7 days Over 1 weeks

4. How did you travel within Chiang Mai province to meditation tourist attraction? (Please select only one answer)

1. Private car / Private motorcycle
2. Public car such as red four wheels, taxi, tuk-tuk and motorcycle for hire
3. Car for rent such as rent a car from the airport, rent a car and drive yourself
4. Others (Please specify)

5. Which one is the most influence channel for your motive to travel in meditation tourist attraction, Chiang Mai province? (Please select only one answer)

1. Internet such as website 2. Television 3. Radio
4. Newspaper 5. Advertisement sign 6. Adviser
7. social media such as YouTube, Facebook, TikTok, Instagram and X
8. Others (Please specify)

6. What is the most trouble and problem you have ever been in during meditation practice at Chiang Mai province? (Please select only one answer)

1. Noise
2. Can't eat a local food
3. Not private / Many people
4. The accommodation isn't ready yet
5. Trouble route
6. Can't access to meditation practice with the famous master
7. The staff doesn't thorough care
8. Hard discipline
9. Unclean environment
10. Others (Please specify)

7. What is the most impression you have ever been in during meditation practice at Chiang Mai province? (Please select only one answer)

1. Calm 2. Food 3. Service
4. Environment 5. Accommodation 6. Facility
7. Meditation teaching of skill 8. Activity in tourist attraction

9. Others (Please specify)

8. Do you plan to return to meditation tourist attraction in the future?

1. Yes kindly (give some explanation)

2. Not sure yet

3. No (give some explanation)

Part 3 Tourist's perception in Buddhist meditation tourism

Explanation: Please answer the questionnaire by marking (✓) in matching with yours

1. How is **the most** of your feeling if hear about a word "Buddhist meditation tourism in Chiang Mai province" (Please select only one answer)

1. Calm/Simple

2. Fresh/Cool

3. Bright/Alive

4. Fun/Enjoy

5. Others (Please specify)

2. How do you think about **the most** feature form of identity in Buddhist meditation tourism, Chiang Mai province" (Please select only one answer)

1. Feature of environment

2. Feature of culture and tradition

3. Feature of Buddhism

4. Feature of beautiful tourist attraction

5. Others (Please specify)

3. How do you think about **the most** correct of tourism activity in Buddhist meditation tourism, Chiang Mai province? (Please select only one answer)

1. Variety of activity

2. Enjoyment of activity

3. Creation of activity

4. Chiang Mai tradition identity of activity

5. Others (Please specify)

4. How do you think about **the most interest** of Buddhist meditation tourism in Chiang Mai province? (Please select only one answer)

1. Excellent meditation course

2. The famous meditation-master

3. The beautiful environment

4. The feature Buddhism culture

5. Others (Please specify)

5. How do you think about **the most** value of Buddhist meditation tourism? (Please select only one answer)

- 1. Mental problem healing
- 2. Apply to use in life
- 3. New experience
- 4. Calm and happiness for life
- 5. Others (Please specify)

Part 4 Component of Buddhist meditation tourism management

Explanation: Please rate up your opinion on a scale of 1 to 5 by marking (✓) in appropriate box that matching with your opinion, 5 being highest and 1 being the lowest in the level of opinion.

Component of Buddhist meditation tourism management	Levels of opinion				
	Highest	High	Medium	Low	Lowest
	5	4	3	2	1
1. Staff					
1.1 Staff has ability and knowledge with meditation teaching's activities.					
1.2 Staff has full service mind for tourists.					
1.3 1 Staff has good knowledge about Buddhist meditation .					
2. Management					
2.1 The Tourist destination has proper environmental management.					
2.2 The Tourist destination has interesting activities management.					
2.3 The Tourist destination has proper carrying capacity's management.					
2.4 The Tourist destination has quick and convenient booking system of management.					
3. Marketing					
3.1 Meditation courses are variety for tourist.					

Part 4 Component of Buddhist meditation tourism management

Component of Buddhist meditation tourism management	Levels of opinion				
	Highest	High	Medium	Low	Lowest
	5	4	3	2	1
3. Marketing					
3.2 The marketing promotion to respond to tourist needs.					
3.3 There are tourism identity for easy recognition of tourist such as the memorable environment in destination etc.					
4. Finance					
4.1 Fee prices or Meditation course's prices are reasonable.					
4.2 Overall costs are worth per one trip of meditation tourism.					
4.3 Payment channel makes quick and easy for using in destination.					
5. Advertisement					
5.1 Variety of advertisement promotion to tourist.					
5.2 Public information of destination can be easily understand.					
5.3 Information channels can access to all tourist groups.					
6. Accommodation					
6.1 A bed room is clean and sanitary.					
6.2 Accommodation is safe for tourist.					
6.3 Food area is clean and enough for tourist.					
6.4 Toilet is clean and enough for tourist.					
6.5 Facilities are a proper security such as a safe parking, ATM and first aid tools etc.					

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐาน
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับความร่วมมือในการให้ข้อมูลเชิง
ลึก และขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านให้มานั้น จะได้รับการรักษาความปลอดภัยเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น

วันที่.....เวลา.....
รูปแบบการสัมภาษณ์.....สถานที่.....
ผู้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ อนุญาต ไม่อนุญาต
ผู้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยบันทึกภาพขณะสัมภาษณ์ อนุญาต ไม่อนุญาต

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ นามสกุลอายุ.....ปี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน.....ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ”

1. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
ศาสนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

.....
.....

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
ศาสนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

.....
.....

ส่วนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่”

1. ด้านการสื่อความหมาย

1.1 วิธีการสื่อความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยรับรู้และเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

1.2 วิธีการสื่อความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติรับรู้และเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านรูปแบบอัตลักษณ์

2.1 การปรับเสริมรูปแบบอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 การปรับเสริมรูปแบบอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการจัดกิจกรรม

3.1 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านความน่าสนใจ

4.1 การสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4.2 การสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. ด้านการมีคุณค่า

5.1 วิธีในการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....
 5.2 วิธีในการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับ
 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 4 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาจังหวัด
 เชียงใหม่”

1. ด้านบุคลากร

1.1 แนวทางจัดการบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพสำหรับ
 นักท่องเที่ยวชาวไทยได้อย่างไร

1.2 แนวทางจัดการบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพสำหรับ
 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้อย่างไร

2. ด้านการจัดการ

2.1 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาให้ตีมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับ
 นักท่องเที่ยวชาวไทยได้อย่างไร

2.2 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาให้ตีมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับ
 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้อย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการตลาด

3.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีแนวทางการจัดการด้านการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างไร?

.....

.....

.....

3.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีแนวทางการจัดการด้านการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างไร?

.....

.....

.....

4. ด้านการเงิน

4.1 การเงินของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีวิธีการจัดการให้เหมาะสมอย่างไรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวชาวไทย

.....

.....

.....

4.2 การเงินของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีการจัดการให้เหมาะสมอย่างไรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

.....

.....

.....

5. ด้านการประชาสัมพันธ์

5.1 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาใช้ช่องทางไหนสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไร

.....
.....
.....

5.2 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาใช้ช่องทางไหนสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไร

.....
.....
.....

6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

6.1 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีการจัดการให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างไร

.....
.....
.....

6.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนามีการจัดการให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 5 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่”

1. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำไปส่งเสริมการพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร?

.....
.....
.....

**ระยะที่ 2 แบบสนทนากลุ่ม เรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธ
ศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและ
นักท่องเที่ยวต่างชาติ**

**แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่**

เรื่อง : รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด
เชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

คำชี้แจง : แบบสนทนากลุ่มนี้สร้างขึ้นเพื่อการอภิปรายและรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานี
แนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ประกอบข้อมูลเพิ่มเติมการทำปฏิญานินพนธ์
ในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะ
วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ออกแบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัด
เชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มไป
วิเคราะห์ปรับปรุงเพิ่มเติมตามการคำแนะนำข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โดยแบบสนทนากลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากร
ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ผู้ทรงคุณวุฒิ
เห็นด้วยกับรูปแบบทั้ง 2 หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว
เชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและ
ชาวต่างชาติ

ประเด็นที่ 3 การลงมติรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมานีแนวพุทธศาสนานบนฐาน
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยการลงมติจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด จำนวน 11 ท่าน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตความยินยอมในการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการสนทนากลุ่มโดย
จะไม่มีเปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูลเฉพาะเจาะจงว่ามาจากบุคคลใด และข้อมูลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ
ไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ขอขอบคุณที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่มครั้งนี้เป็นอย่างดี

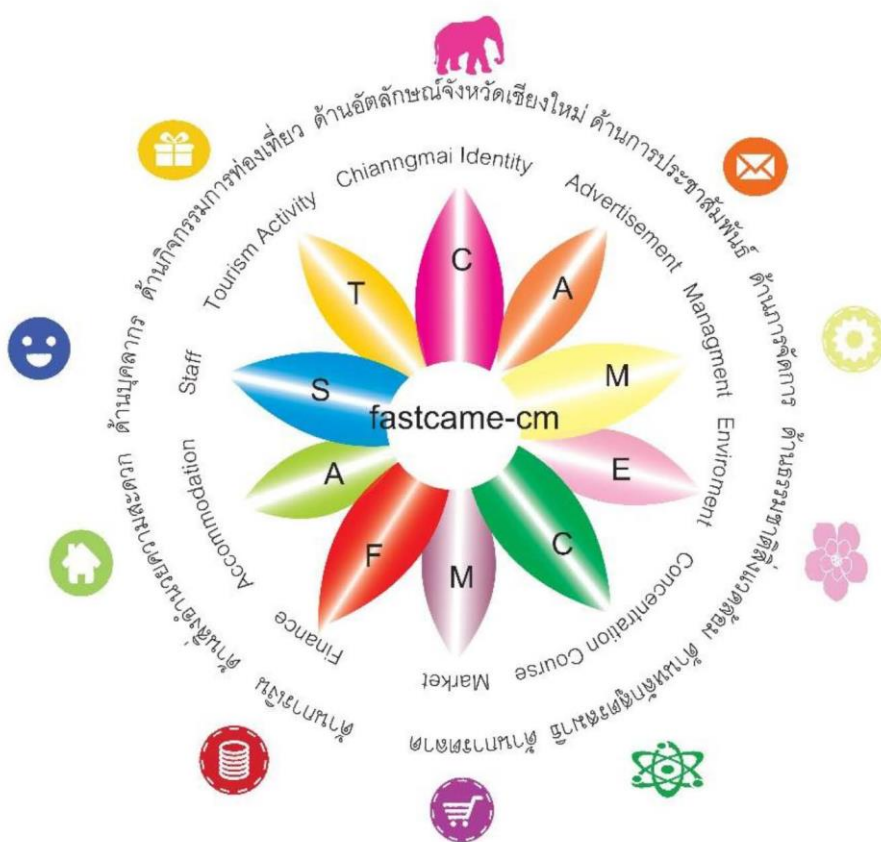
พระมหาเฉลิมพงษ์ ฐปณียโต (พงค์จันทร์)

นิสิตปริญญาโท/ผู้วิจัย

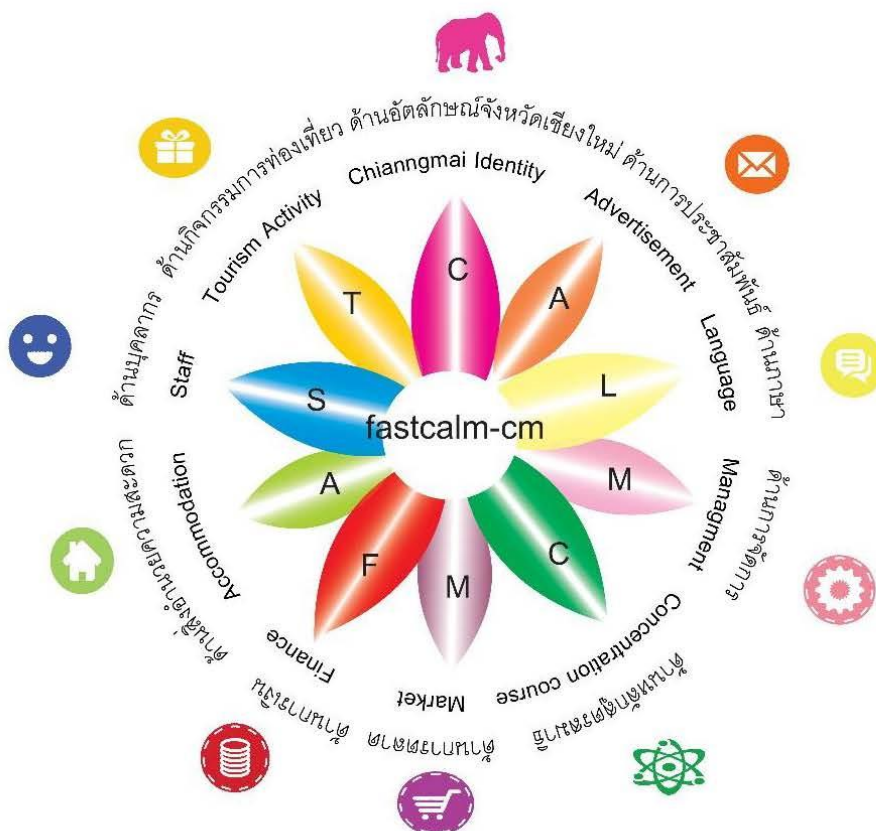
(084-449-4146 / Line ID : maximara_tapani / seevaleeter@gmail.com)

ประเด็นที่ 1 เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อคิดเห็นกับรูปแบบทั้ง 2 หรือไม่ อย่างไร

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

คำอธิบายเพิ่มเติม

1.1 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (FASTCAME-CM) มีองค์ประกอบ 10 ด้าน รายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบ ท่องเที่ยว	รายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย
1. Finance ด้านการเงิน	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริหารจัดการเงิน งบประมาณ และค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพ - จัดหาเงินและงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานที่ฝึกสมาธิ - พัฒนาช่องทางการชำระเงินสำหรับนักท่องเที่ยว/ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมใช้ในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและรวดเร็ว - จัดการราคาค่าธรรมเนียมหรือค่าเรียนสมาธิมีความเหมาะสมคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยวเชิงสมาธิ 1 ครั้ง
2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดการที่พักมีความสะอาดและถูกสุขอนามัย สำหรับนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ - มีการดูแลอาคารหรือสถานที่ฝึกสมาธิ มีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ - ที่จำหน่ายอาหารมีความสะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ - มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ที่ฝึกสมาธิ - มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในสถานที่ท่องเที่ยวฝึกสมาธิ เช่น ที่จอดรถปลอดภัย ที่ปฐมพยาบาล ฯลฯ
3. Staff ด้านบุคลากร	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วางแผนบุคลากร ผู้สอนสมาธิ และพนักงานให้ดำเนินงานอย่างเหมาะสม - จัดการบุคลากร ผู้สอนสมาธิให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ - บุคลากรมีความรู้ความสามารถในกิจกรรมการสอนสมาธิ - บุคลากรมีความรู้ความสามารถในเรื่องสมาธิแนวพุทธศาสนา - ทำการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาให้มีจำนวนมากขึ้น
4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	<p>แหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดกิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การศึกษาความรู้ทางพุทธศาสนาแบบล้านนา การเยี่ยมชมศึกษาศิลปะสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ

	- กิจกรรมการฝึกสมาธิเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ยี่เป็งล้านนา เดียวขึ้นดอยสุเทพ เดินเส้นทางธรรมชาตาระยะสั้นวัดผาลาด ฯลฯ
5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัด เชียงใหม่	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอามาประยุกต์ใช้ - การสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่าย - ความโดดเด่นของสมาธิ ได้แก่ ความสงบ เรียบง่าย - ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแบบล้านนา - การฝึกสมาธิแบบล้านนามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้และลูกประคำ - ความโดดเด่นทางธรรมชาติ ป่าไม้ ภูเขา และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ - ทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ - ส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิให้มีความเข้าใจได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ - มีช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิทุกกลุ่ม
7. Management ด้านการจัดการ	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ - มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิได้อย่างเหมาะสม - มีการจัดการกิจกรรมการฝึกสมาธิและที่เกี่ยวข้องได้น่าสนใจ - มีการจัดการการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิได้อย่างดี - มีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็วในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ
8. Environment ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ - จัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิมีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการฝึกสมาธิให้ดีขึ้น - จัดการธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในสถานที่ฝึกสมาธิมีความสงบ ร่มรื่น - จัดการปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ เช่น ปัญหาควันไฟจากสถานที่ข้างเคียง เสียงดังรบกวน ฯลฯ
9. Concentration Course ด้านหลักสูตร สมาธิ	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ - จัดเตรียมหลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย เช่น ระยะสั้น กลาง และระยะยาว - จัดหลักสูตรการฝึกสมาธิที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง
10. Market ด้านการตลาด	ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ - วางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ปฏิบัติธรรมได้หลายกลุ่ม - ทำการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความคิดดูใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสมาธิในประเทศไทยให้เดินทางมาฝึกสมาธิเพิ่มมากขึ้น

5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัด เชียงใหม่	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธินำเอามาประยุกต์ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ฝึกสมาธิให้นักท่องเที่ยวจำได้ง่าย - ความโดดเด่นของสมาธิ ได้แก่ ความสงบ เรียบง่าย - ความโดดเด่นด้านพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแบบล้านนา - การฝึกสมาธิแบบล้านนามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้และลูกประคำ - ความโดดเด่นทางธรรมชาติ ป่าไม้ ภูเขา และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางแก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ - ส่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ ข้อมูลการฝึกสมาธิให้มีความเข้าใจได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ - มีช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิทุกกลุ่ม - มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษและอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิ
7. Language ด้านภาษา	<p>ผู้บริหารและผู้สอนสมาธิในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารจัดการมีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติเป็นอย่างดี - ผู้สอนสมาธิมีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษและอื่น ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี
8. Management ด้านการจัดการ	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิได้อย่างเหมาะสม - มีการจัดการกิจกรรมการฝึกสมาธิและที่เกี่ยวข้องได้น่าสนใจ - มีการจัดการการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ฝึกสมาธิได้อย่างดี - มีการจัดการระบบการจองที่สะดวกรวดเร็วในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ
9. Concentration Course ด้านหลักสูตร สมาธิ	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมหลักสูตรการฝึกสมาธิมีความหลากหลาย เช่น ระยะเวลาสั้น กลาง และระยะยาว - จัดหลักสูตรการฝึกสมาธิที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง
10. Market ด้านการตลาด	<p>ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสมาธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยวผู้ปฏิบัติธรรมชาวต่างชาติได้หลายกลุ่ม - ทำการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวสร้างความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสมาธิทั่วโลกให้เดินทางมาฝึกสมาธิเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

2.1 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับ นักท่องเที่ยวชาวไทย (FASTCAME-CM)

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย
1. Finance ด้านการเงิน	
2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	
3. Staff ด้านบุคลากร	
4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	

5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัด เชียงใหม่	
6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์	
7. Management ด้านการจัดการ	
8. Environment ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	
9. Concentration Course ด้านหลักสูตร สมาธิ	
10. Market ด้านการตลาด	

2.2 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ
ศาสนานบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ (FASTCALM-CM)

องค์ประกอบการ ท่องเที่ยว	รายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธ ศาสนาสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ
1. Finance ด้านการเงิน	
2. Accommodation ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	
3. Staff ด้านบุคลากร	
4. Tourism Activity ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	

5. Chiang Mai Identity ด้านอัตลักษณ์จังหวัด เชียงใหม่	
6. Advertisement ด้านการประชาสัมพันธ์	
7. Language ด้านภาษา	
8. Management ด้านการจัดการ	
9. Concentration Course ด้านหลักสูตร สมาธิ	
10. Market ด้านการตลาด	

**ประเด็นที่ 3 การลงมติรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยการลงมติจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด**

ตามที่ ..พระมหาเฉลิมพงษ์ รูปนียโต (พงค์จันทร์) นิสิตปริญญาโท หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
..... คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สาขาการจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
..... มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....

ได้ดำเนินการเสนอ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนานานาชาติทรัพยากร
ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (FASTCAME-CM) และสำหรับนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ (FASTCALM-CM).....

ทำการเสนอ เมื่อวันที่ ..จันทร์..ที่ ..18..เดือน ..มีนาคม.. พ.ศ.2567.. เวลา.....13.00-16.00 น.
ณ ห้องประชุม.....วิหารวัดป่าเปลือ.....สถานที่ 16/3 หมู่ 2 วัดป่าเปลือ ถนนเกาะกลาง ตำบลท่าวังตาล
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....

ผลการพิจารณา/การลงมติจากผู้ทรงคุณวุฒิ

() เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....

() ไม่เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

วันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
เรื่อง “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่”

โดย พระมหาเฉลิมพงษ์ ฐปณีย์โต (พงค์จันทร์)
นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วันจันทร์ ที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 เวลา 13.00 – 16.00 น.
ณ ห้องประชุมวิหารวัดป่าเปอะ 16/3 หมู่ 2 วัดป่าเปอะ ถนนเกาะกลาง
ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เวลา 12.30 น.	- เตรียมความพร้อมเตรียม
เวลา 13.00 น.	- พิธีการเปิดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)
โดย พระครูพระครูประวิตรวรานูญต, ผศ.ดร. ผู้ทรงคุณวุฒิ
เป็นประธานจุดเทียนรูป กล่าวนำบูชาพระรัตนตรัย
เวลา 13.05 น.	- กล่าวต้อนรับผู้ทรงคุณวุฒิ
- แนะนำประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ
- ชี้แจงรายละเอียดการสนทนากลุ่ม
โดย พระมหาเฉลิมพงษ์ ฐปณีย์โต (พงค์จันทร์)
นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
เวลา 13.30 น.	ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- ผศ.ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
กล่าวชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
เวลา 13.40 น.	- การสนทนากลุ่ม โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย
1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมาธิแนวพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่
2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่
3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่
5) ผู้บริหารจัดการ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสมาธิในจังหวัดเชียงใหม่

- เวลา 15.50 น. - ลงมติรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาฯ
โดยการลงมติจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด
- เวลา 16.00 น. **สรุปสนทนากลุ่ม**
- นิสิตกล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - ถ่ายภาพร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ
 - เสร็จสิ้นการสนทนากลุ่ม

* **หมายเหตุ:** ผู้ประสานงาน พระมหาเฉลิมพงษ์ ฐปนิโยโต (ทงค์จันทร์) ผู้วิจัย/นิสิตผู้นำเสนอฯ
โทรศัพท์ : 084-449-4146
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ : seevaleeter@gmail.com

ประเด็นคำถามที่ต้องการทราบ (ของผู้วิจัย)

ประเด็นที่ 1 เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับรูปแบบทั้ง 2 หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ประเด็นที่ 3 การลงมติรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสมาธิแนวพุทธศาสนาบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยการลงมติจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

การประชุมสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ระยะที่ 2.2 ในวันจันทร์ ที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2567

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พระมหาเฉลิมพงษ์ พงศ์จันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	8 กรกฎาคม 2565
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 เปรียญธรรม 3 ประโยค สำนักเรียนวัดศรีสุदारามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554 พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2557 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาธุรกิจระหว่าง ประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2561 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2564 เกษตรศาสตรบัณฑิต (กษ.บ.) สาขาการจัดการ การเกษตร เอกธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2567 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	83 ซอยบางขุนนนท์ 6 ถนนบางขุนนนท์ แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700